

Prosvjetni rad

„GRLICA“, prva crnogorska periodična publikacija (Cetinje, 1835-1839) | „PROSVJETA“ (Cetinje, 1889-1901) | „PROSVJETNI RAD“ (od 15. januara 1949)
Broj 15 - 16 MAJ - JUN 2013 Izlazi mjesečno, cijena 0,40 € ISSN 0033-1686

DOBITEK „OKTOIHA“ 1998.

Održani maturski i stručni ispit i eksterno testiranje na kraju IX razreda osnovne škole OZBILJNA PRIPREMA – USPJEŠNO IZVOĐENJE

SVE MANJE NEPOZNANICA: Sa maturskog ispita u Gimnaziji „S. Škerović“ u Podgorici

Maturski i stručni ispit za 7.775 učenika završnih razreda gimnazija i srednjih stručnih škola organizovani su ove godine treći put i to, kako svi akteri (učenici, uprave škola, Ispitni centar) ocjenjuju, veoma uspješno. Prvi put je održana i eksterna provjera znanja na kraju trećeg ciklusa osnovne škole, u žargonu, mala matura. Direktor Ispitnog centra prof. dr Željko Jaćimović istakao je da su i matura i polumatura veoma dobro realizovane, u skladu sa važećim propisima i uz potpunu bezbjednost testova. Slijede analize rezultata, koje će pokazati da li ocjena u školi ima pokriće u znanju učenika.

Učenici kažu da su o testiranjima veoma dobro informisani, te da su im i nastavnici pomogli da se uspješno pripreme za ovu provjeru znanja.

Str. 5

Povodom Dana nezavisnosti Crne Gore 21. maja Crnogorska kulturna mreža (CKM) organizovala na cetinjskom Studentskom trgu proslavu "Da je vječna Crna Gora"

BUDUĆNOST JE U MLADIMA

Str. 2

200 godina od rođenja Petra II Petrovića Njegoša: na Cetinju otkrivena skulptura i otvorena izložba radova Dimitrija Popovića

U SLAVU NJEGOŠEVE MISLI

Str. 2

Energetski unaprijeđen Novi studentski dom u Podgorici

BOLJI USLOVI STANOVANJA, MANJA POTROŠNJA STRUJE

Str. 3

Uručene nagrade pobjednicima ovogodišnjeg Državnog takmičenja učenika osnovnih i srednjih škola

ZNANJE ĐAKA – SIGURNOST CRNOJ GORI

Str. 8

Crnoj Gori odobren kredit od deset miliona eura za gradnju šest đečjih vrtića

LOKALNE UPRAVE PODRŽALE PROJEKT

Str. 9

List crnogorskih prosvjetnih, kulturnih i naučnih radnika

Ministar prosvjete Slavoljub Stijepović na sjednici Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport Skupštine Crne Gore

VEĆINA RODITELJA ZADOVOLJNA PREDŠKOLSKIM VASPITANJEM

Ministar prosvjete Slavoljub Stijepović kazao je na sjednici Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport Skupštine Crne Gore na temu „Aktuelna situacija u predškolskom vaspitanju i obrazovanju, sa akcentom na vrtić u Golubovcima“, da predškolske ustanove pohađa 32 odsto djece u Crnoj Gori, te da je cilj da ih do 2015. bude 40 odsto, kao i da kasnije budu obuhvaćena sva djeца. Direktor Direkcije za javne radove Žarko Živković je kazao da će vrtić u Golubovcima, čija je vrijednost radova 1,9 miliona eura, biti završen do kraja juna, i od 1. septembra spremjan za prijem djece (oko 150 mališana).

Str. 9

Intervju: Akademik prof. Radmila Vojvodić, pozorišni pisac i reditelj, dekan Fakulteta dramskih umjetnosti na Cetinju

NIJESAM NACIONALISTKINJA, ALI ĆU UVIJEK BRANITI CRNOGORSKO

Str. 6 i 7

U organizaciji Matice crnogorske prva izložba crnogorskih slova Luke Lagatora

OSOBITA CRNOGORSKA AZBUKA

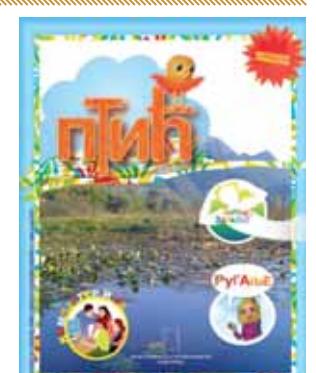
druga strana Đečjeg dodatka

Izdanje Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica

NOVI ČASOPIS ZA ĐECU

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica objavio je prvi broj đečjeg časopisa „Ptič“ koji je namijenjen učenicima prvog, drugog i trećeg razreda osnovne škole.

„Ptič“ se mogu naći zanimljivosti iz Crne Gore i svijeta, kao i teme u kojima će djeca prepoznati oblike lošeg ponašanja ali i kako im se oduprijeti. Čitaocima „Ptič“ pružena je mogućnost da uče o istraživačkom čitanju, a tu su i ideje kojima se podstiču kreativnost i druženje, preporučuje zdrava hrana i zdrav život, kako se bezbjedno koristi računar ... i još mnogo toga.

Na 13. međunarodnoj olimpijadi znanja u Moskvi

JEDAN OD NAJBOLJIH MARKO VUKOVIĆ

Marko Vuković, učenik IX razreda OŠ „Risto Ratković“, Bijelo Polje, osvojio je prvo mjesto iz ruskog jezika na 13. međunarodnoj olimpijadi znanja u Rusiji, održanoj na Univerzitetu „Lomonosov“ u Moskvi. Među 180 takmičara u drugom krugu, Marko je jedan od 20 nagrađenih u pet kategorija, a priznanje – Diplomu pobjednika – dobio je u kategoriji „ruski jezik kao strani“.

Uspjeh crnogorskog tima na Juniorskoj balkanskoj matematičkoj olimpijadi

SREBRNA MEDALJA NIKOLI RAIČEVIĆU

Nikola Raičević, učenik podgoričke OŠ „Štampar Makarije“, osvojio je srebrnu medalju na Juniorskoj balkanskoj matematičkoj olimpijadi, održanoj krajem juna u turskom gradu Antalija. Na Olimpijadi je učestvovalo ukupno 20 zemalja (115 učenika), dok se u zvaničnoj konkurenciji takmičilo 11 zemalja Balkana.

AKTUELNOSTI

Povodom 21. maja – Dana nezavisnosti Crne Gore Crnogorska kulturna mreža (CKM) organizovala na cetinjskom Studentskom trgu proslavu "Da je vječna Crna Gora"

BUDUCNOST CRNE GORE JE U MLADIMA

Vlada ima vječnu obavezu da ulaže u izgradnju Cetinja, jer nije dovoljno da se ona zove prijestonica kulture a da mladi nemaju posla

Crnogorska kulturna mreža (CKM) organizovala je na Studentskom trgu na Cetinju 21. maja, povodom sedam godina nezavisnosti Crne Gore, proslavu "Da je vječna Crna Gora".

Na početku ceremonije predsjednik CKM-a Aleksandar Damjanović rekao je, uz ostalo: "Došli smo večeras na Cetinje da se poklonimo besmrtnim Crnojevićima, Petrovićima i gorostasnom Njegošu, čiji jubilej obilježavamo u sklopu ove veličan-

stvene proslave. Pojedinci koji pokušavaju da nam ovih dana otuđe Njegoša to nećemo dozvoliti, jer je Njegoš bio crnogorski vladika i ne pripada crkvama drugih država da ga proglašavaju svecem i otimaju od Crne Gore i Crnogoraca. Ko ne smije doći na Cetinje, tome ne pripada pravo da odlučuje o crnogorskem identitetu".

On je pozvao nadležne da se založe da se svako ko, kako je naglasio, skrnavi identitet Crne Gore i ne po-

štije državu, oštro kazni. „Jer nije dovoljno to što smo stekli državu. Moramo se svi zajednički zalagati da njen temelje učinimo vječnim. Bez crnogorskog jezika i jasno izraženog identiteta, nema ni Crne Gore. Ne smijemo dozvoliti da nam se ugasi identitet i da splasne nacionalni naboj", poručio je on.

Damjanović je kazao da državne institucije moraju da rade po zakonu i u interesu građana i države, kako bi takvim radom ojačale povje-

Bez crnogorskog jezika i jasno izraženog identiteta, nema ni Crne Gore

renje građana u državu.

Damjanović je pozvao političare vlasti i opozicije da ujedine svoje kapacitete i bore se za državne interese "kao što to rade naše lvice, ajkule, naši fudbaleri i mnogi drugi sportisti koji su nam donijeli mnogo radosti

i mnogo puta nas učinili ponosnim".

Prema njegovim riječima, Vlada ima vječnu obavezu da ulaže u izgradnju Cetinja, jer nije dovoljno da se ona zove prijestonica kulture a da mladi nemaju posla.

"Koristim priliku da ape-

lujem na nadležne da se mladima pruži šansa na rukovodećim položajima jer je budućnost Crne Gore u njihovim rukama", ocijenio je Damjanović.

Usljedio je bogat kulturno-umjetnički program.

O. D.

CRNA GORA NAŠ DOM

„Kroz ovaj događaj sprovodimo akciju Crna Gora naš dom, koja ima za cilj da skrene pažnju da na Crnu Goru svi polažemo podjednaka prava. Bez obzira kako je ko glasao 2006. godine i koje je nacije, vjere i boje kože, da li se krsti ili klanja... Kroz ovu akciju ćemo apelovati na građane, a naročito na mlađe ljudi, da nam je Crna Gora jedna jedina i da mi bliže nemamo. Moramo se truditi da je svih zajedno izgrađujemo da bude ljepša i bolja i njene temelje učinimo vječnim. „Zahvaljujući nacionalističkim političkim partijama i subjektima dijelimo se po partijskim i nacionalnim osnovama i zbog različitosti širimo mržnju jedni prema drugima. Ova akcija će biti dobar način da kažemo jasno i glasno stop podjelama“, istakli su iz CKM-a.

Povodom proslave 200 godina od rođenja Petra II Petrovića Njegoša na Cetinju otkrivena skulptura i otvorena izložba radova Dimitrija Popovića

2

MAJ
JUN

U SLAVU NJEGOŠEVE MISLI

Brojnim posjetiocima, među kojima su bili predsednik Crne Gore Filip Vujanović i predsednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić, te gosti iz drugih gradova i zemalja regiona, obratili su se gradonačelnik Prijestonice Aleksandar Bogdanović, predsednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske dr Radomir Pavićević i autor Dimitrije Popović. Izložbu je otvorila Olga Perović, a prisutne su pozdravili i direktorica Umjetničkog muzeja Crne Gore Ljiljana Zeković i književnik Pavle Goranović

Prosjetni rad

Povodom proslave 200 godina od rođenja Petra II Petrovića Njegoša na Cetinju je otkrivena skulptura „U slavu Njegoševe misli“, rad Dimitrija Popovića, a iste večeri otvorena je u Biljardi izložba radova tog autora iz ciklusa „Misterijum Luče Mikrokozma“.

Skulptura je zajednički poklon Popoviću i Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske prijestonici. Svečanosti su prisustvovali gosti iz Hrvatske, Slovenije, Srbije i Crne Gore.

Brojnim posjetiocima, među kojima su bili predsednik Crne Gore Filip Vujanović i predsednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić, obratili su se gradonačelnik Prijestonice Aleksandar Bogdanović, predsednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske dr Radomir Pavićević i autor Dimitrije Popović.

Sklad istorijskog i nacionalnog

Gradonačelnik Bogdano-

vić zahvalio je autoru i Nacionalnoj zajednici Crnogoraca Hrvatske na dragocjenom poklonu.

„Onaj koji polazi i koji traga, nerijetko će na svom putu naći na igrokaze i sjećanja na mjesto sa kojeg je sve počelo – sa kojeg je krenuo. A ova noć, jedna je od tih – kada svjedočimo veličanstvenom povratku. Naš cijenjeni stvaralač, naš dragi prijatelj i naš sugrađanin, večeras je opet među svojim

Cetinjankama i Cetinjanima, u svojoj Crnoj Gori. Iako se, prateći Dimitrijev rad, sa pravom može kazati kako on, zapravo, nikada nije napuštao svoje Cetinje, lovčenski kamen i vrhove – večeras smo okupljen posebnom prilikom. A ta prilika nije oštećena samo u otkrivanju monumenta koji će bitno doprinijeti skladu istorijskog jezgra našeg grada, već i u momentu koji simbolizuje svojevrsnu krunu Dimitrijevog traganja kompleksnim stazama Petra II Petrovića Njegoša. Jer, od večeras, na ovom mje-

stu, trajno će ostati dragocjen trag Dimitrijeve motivacije, impresije i traganja za Njegoševim likom i djelom – i to baš nadomak njegove Biljarde“, naveo je Bogdanović.

Predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske dr Radomir Pavićević kazao je kako je počastovan prilikom da na Cetinju oda počast svom omiljenom pjesniku.

„Njegoš pripada nama, ne samo kao Crnogorcima, već prije svega nama – kao Evropljanima. Otud, odanost Njegošu nije i ne smije da bude tek prostodrušno idolopoklonstvo. Naprotiv. Odanost Njegošu je veoma ozbiljan, trajan i kritički dijalog o njemu“ rekao je Pavićević.

Bogatstvo za generacije

Dimitrije Popović kazao je kako je uzbudućen time što je u svom rođnom gradu i što je događaj upriličen u blizini Njegoševe Biljarde.

KRUNA DIMITRIJEVOG TRAGANJA NJEGOŠEVIH KOMPLEKSNIH STAZA: Dimitrije Popović kraj svoje skulpture sa dr Radomjom Pavićevićem i Aleksandrom Bogdanovićem

Pavle Goranović: PRIPOVIJEST O NENAPISANOM

Književnik Pavle Goranović je naglasio kako Popovićeve slike predstavljaju istinska svjedočanstva Njegoševe neprolazne misli.

„Pred nama je čudesan ‘kosmički boj’. Kao što su se poistovjetili pjesnik i planina, tako su se, na osoben način, susrele vizije dva umjetnika jednog prostora. Zato vjerujem u stvaralačke opsesije Dimitrija Popovića. Sa njima se lako možemo srodititi. Samo ukoliko ne sumnjamo da smo i sami ona luča tamom obuzeta.“

Pred nama je susret dvije stvaralačke usamljenosti, dva genijalna umjetnička svijeta. To je i dodir samoga jednog usnulog naroda. I neobični sastanak s nedoučivom tajnom Njegoševog genija.

Kad se Crnogorac obraća „svemogućem Bogu“, on gleda put Lovćena. A Dimitrije Popović gleda put Lovćena od onog trenutka kada je zašao u mistične umjetničke svjetove. Od dječačkih dana, zapravo. Uvijek je Dimitrije bio тамо, под granicom. Sa njim smo uvijek blizu Njegoševe tajne. Posvuda se krije slika onog znatiželjnog i zamišljenog cetinjskog dječaka koji gleda prema Jezerskom vrhu, prema tim „nebeskim vratima“ Crnogoraca.

‘Čovjeka određuje tragična spoznaja vlastitog položaja’, piše Dimitrije. A niko to nije bolje znao i iskusio od Njegoša. I zato umjetnik promišlja o Njegošu kao vladaru, mislioču, duhovniku... Razumjeva sve strane njegovog složenog bića, ali, prije svega, on njega tumači kao čovjeka i kao pjesnika. Otuda, Popović bira poznate Njegoševe portrete i tu ispisuje srodnost njihovih misli. Tako nam se ukazuje Njegoš izbliza!

Čudesna čuvstva u nama bude ove slike. Svjesno razapet među svojim interesovanjima, Dimitrije pronalazi lik Njegoševa, razapet između pjesme i zemlje, između stvarnog rata i drame u sebi, između Erosa i Tanatos. Tako nam uvjerljivo pokazuje način kako je Njegoš živio 'svu žestinu svoga intimnog tragičnog raspeća'.

Kao da ova djela namjeravaju izaci s svojih okvira, pravo do srži Njegoševih tajanstava. Do nepoznatih prelesti ona odlaze.

Ovdje u Biljardi, gdje je Njegošev duh još sveprisutan, Dimitrijeve slike su istinska svjedočanstva Njegoševe neprolazne misli. I pomišljaj: kako bi Njegoševa bilježnica bila obogaćena ovim radovima. I stoga je ovo pripovijest o nenapisanom.

Kako su samo uvjerljivi ovi radovi. Kao da možemo dotaknuti Njegoševu tugu i misteriju, njegovo 'grko nasljeđe'. Upravo to želi Dimitrije. Da u cijelosti razumijemo 'puštinjaku cetinjskog'. S Njegošem on razgovara, stvara nezaboravne oglede o konačnosti čovjeka. I još jednom se pokazalo da Cetinje omogućava najbolji izraz za njegove umjetničke vizije.

Ogrtač tajnovitosti i maestralni postupci umjetnika sjedinjavu se u ovom prostoru, koga ćemo, od večeras pamti i po ovoj izložbi – izuzetnom duhovnom prazniku. U slavu Njegoševe tajne i u čast jedinstvenog umjetničkog osećaja. A posebno u čast jedne 'tužne armonije'.

Na kraju, uputimo zahvalnost maestru Dimitriju Popoviću što je Njegoševu misteriju pretvorio u neprolaznu luču Umjetnosti!“

„Njegoš na najbolji mogući način pokazuje kako jedno umjetničko djelo produžava samog autora i kako predstavlja bogatstvo za generacije koje dolaze i inspirišu se njegovim djelom“ istakao je Popović.

On je objasnio da ta skulptura "simbolički predstavlja tu čovjekovu uzaludnu težnju ka spoznaji apsoluta. Visoki rostrajni krak, usmjeren prema

nebu, upućuje na nedoučivost kosmičkog misterija, dok drugi, niži, takođe zašiljeni rostrajni krak sugeriraju ograničeni domet čovjekove spoznaje.

Ljudska glava metamorfozne anatomije izražava stremljenja duha zarobljenog u 'tjelesnoj tannici'. Čovjek, kao kažnjenik zemaljskog bitisanja živi svoju tragičnu sudbinu, svjestan tajne koju ne može spoznati. Možda je može spoznati tek

u smrti, jer kako Njegoš kaže – Ovoga su u grobu ključevi – naveo je Popović.

U drugom dijelu večeri, uslijedilo je otvaranje izložbe gdje su prisutne pozdravili direktorica Umjetničkog muzeja Crne Gore Ljiljana Zeković i književnik Pavle Goranović, a izložbu je otvorila Olga Perović.

O. D.

Ministar prosvjete Crne Gore Slavoljub Stijepović primio ambasadora Italije Vinčenza Del Monaka

NASTAVAK SARADNJE

Del Monako i Stijepović saglasili su se da je neophodno u što kraćem roku potpisati sporazum o saradnji u oblasti obrazovanja i kulture između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Italije

Tokom razgovora ministra prosvjete Slavoljuba Stijepovića sa ambasadorom Republike Italije Vinčenzom Del Monakom ocijenjeno je da je do sada puno urođeno na planu bilateralnih odnosa dvije zemlje, ali da ima i potencijala za unapređenje buduće saradnje.

Ambasador je izrazio spremnost Vlade Republike Italije da podrži Crnu Goru u integracionim procesima, posebno kada je riječ o obrazovanju. Biće nastavljeno stipendiranje crnogorskog studenata koji pohađaju visoke evropske studije namijenjene mlađi-

ma koji žele da diplomiraju u oblasti pravnih, ekonomskih, politikoloških, socijalnih i lingvističkih disciplina u Italiji, a razmatraće se i mogućnost proširivanja obima razmjene studenata.

Del Monako je izrazio zainteresovanost univerziteta iz Venecije, Terama i Abruka za uspostavljanje bilateralne saradnje sa Univerzitetom Crne Gore i, u tom cilju, ministar Stijepović je inicirao sastanak ambasadora i rektora.

U želji da se odnosi prijateljstva i saradnje jačaju i razvijaju, ali i doprinесу boljem međusobnom upoznavanju i

razumijevanju između crnogorskog i italijanskog naroda, Del Monako i Stijepović saglasili su se da je neophodno u što kraćem roku potpisati sporazum o saradnji u oblasti obrazovanja i kulture između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Italije, čiji je nacrt već pripremljen. Oni su uvjerenja da će se saradnja, definisana ovim sporazumom, dodatno razvijati i putem direktnih sporazuma između ministarstava, kulturnih i obrazovnih institucija, regija i lokalnih administracija.

Lj. V.

PLANIRANO UBRZO POTPIŠIVANJE SPORAZUMA IZMEĐU DVJIE VLADE: Ministar Stijepović i Del Monako

Energetski unaprijeđen Novi studentski dom u Podgorici

BOLJI USLOVI STANOVARA, MANJA POTROŠNJA STRUJE

Zahvaljujući zajmu od Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) u iznosu od 6,5 miliona eura rekonstruisane su i osnovne škole: „Boško Buha“ (Pljevlja), „Olga Golović“ (Nikšić), „Luka Simonović“ (Nikšić), „Radomir Mitrović“ (Berane), „Boško Strugar“ (Ulcinj), zatim Srednja elektro-ekonomska škola Bijelo Polje, Srednja stručna škola Cetinje i Srednja škola „Ivan Uskoković“ Podgorica

U Podgorici je svečano otvoren energetski unaprijeđen objekat Prve i Druge faze Novog studentskog doma. Rekonstrukcijom je zamijenjena fasadna stolarija u Prvoj, a u Drugoj fazi i postavljena termoizolacija na fasadi i izvedeni limarski radovi, dok je u restoranu djelomično zamijenjena stolarija. Vrijednost izvedenih radova je 221.570 eura. Svečanosti je prisutstvovao i ministar prosvjete Slavoljub Stijepović.

Prema riječima pomoćnika ministra ekonomije za energetsku efikasnost Dragice Sekulić, Vlada Crne Gore dobila je zajam od Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) u iznosu od 6,5 miliona eura u cilju finansiranja projekta "Energetska efikasnost u Crnoj Gori" (MEEP). Ovim projektom predviđeno je poboljšanje energet-

ske efikasnosti u obrazovnim i zdravstvenim ustanovama, kao i povećanje obavijestenosti javnosti o mjerama energetske efikasnosti. Odabran je: 8 škola, jedan studentski dom i 6 bolnica. Projekat je započet 2009. godine i traje do 30. marta 2014.

Za rekonstrukcije objekata zadužena su resorna ministarstva, dok je Sektor za energetsku efikasnost Ministarstva ekonomije odgovoran za realizaciju cijelokupnog projekta i obezbjeđivanje podrške ministarstvima prosvete i zdravljia.

Rekonstruisane su osnovne škole: „Boško Buha“ (Pljevlja), „Olga Golović“ (Nikšić), „Luka Simonović“ (Nikšić), „Radomir Mitrović“ (Berane), „Boško Strugar“ (Ulcinj), zatim Srednja elektro-ekonomska škola Bijelo Polje, Srednja struč-

na škola Cetinje i Srednja škola „Ivan Uskoković“ Podgorica.

Viši savjetnik Svjetske banke za životnu sredinu i vođa tima Svjetske banke za projekt "Energetska efikasnost u Crnoj Gori" Jari Vajnen (Jari Vayrynen) istakao je da je poboljšanje energetske efikasnosti javnih objekata u Crnoj Gori veliki uspjeh i da je na taj način ministarstvo pomoglo stvaranje ekonomske djelatnosti, otvaranje novih radnih mesta u građevinarstvu, a životna sredina se time manje zagaduje. On je najavio da Svjetska banka priprema, u saradnji sa Ministarstvom ekonomije, i drugi projekat koji će obuhvatiti primjenu sličnih mera energetske efikasnosti na objektima u sektoru zdravstva.

O. D.

Sa svečanosti povodom završetka radova

Predsednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić uručio sertifikate osnovcima koji su učestvovali u demokratskim radionicama

NEZAMJENJIV OŠEĆAJ LJUBAVI I POŠTOVANJA PREMA SVOJOJ ZEMLJI

Projekat „Demokratske radionice“ organizuje se u okviru programa „Otvoreni parlament“ Skupštine Crne Gore, sa ciljem da doprinese jačanju veza između parlamenta i mlađih, posebno osnovnoškolske populacije. Do danas su održane 154 demokratske radionice u kojima je učestvovalo 3.607 učenika iz 40 osnovnih škola

Predsednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić uručio je sertifikate učenicima osnovnih škola iz Crne Gore koji su učestvovali u demokratskim radionicama na temu „Demokratija i parlament“ od 20. decembra 2012. godine do 5. juna 2013.

„Glavni ukras ove države njesu ni zgrade, ni procedure, već vi“, poruka je predsednika

sa ciljem da doprinese jačanju veza između parlamenta i mlađih, posebno osnovnoškolske populacije. Do danas su održane 154 demokratske radionice u kojima je učestvovalo 3.607 učenika iz 40 osnovnih škola širom Crne Gore, kao i 108 nastavnika koji su pratili decu. Tokom radionica izrađeno je ukupno 147 dečijih novina i sedam radio priloga. Skupština Crne

koji se kasnije objavljaju na internet stranicama demokratskih radionica.

Kroz projekat, Skupština Crne Gore nastoji da obezbijeđi, kad god je moguće, i posjetu poslanika i poslanica Skupštine Crne Gore demokratskim radionicama, gdje učesnici radionice imaju priliku da se kroz pitanja i razgovor, u direktnom susretu sa njima, upoznaju sa

STEKLJ ZNANJA O PARLAMENTARNOJ DEMOKRATIJI: Predsednik Parlamenta sa učenicima i nastanicima

Krivokapića. On je kazao da su učešćem u projektu „Demokratske radionice“ deca stekla nezamjenjiv ošećaj ljubavi i poštovanja prema svojoj zemlji, kao i ošećaj za javno dobro.

„Kako raste demokratija u Crnoj Gori, tako raste i odgovornost Parlamenta prema vama“, dodata je Krivokapić.

Projekat „Demokratske radionice“ organizuje se u okviru programa „Otvoreni parlament“ Skupštine Crne Gore,

Gore sprovodi ih uz stručnu i tehničku realizaciju NVO Forum mlađih i neformalna edukacija (Forum MNE), podršku Ministarstva prosvjete i finansijsku podršku ERSTE fondacije.

Demokratske radionice zamisljene su kao program građanskog obrazovanja za učenike osnovnih škola, kojim se stiču znanja o parlamentarnoj demokratiji. Stečena znanja i iskustvo deca i mlađi ugraduju u novinski, radio ili TV prilog

njihovim radom i radom parlamenta kao institucije.

U okviru četvorosatne radionice, deca, takođe, imaju priliku da pošteže zgradu Skupštine Crne Gore, upoznaju se sa načinom rada, nadležnostima i istorijatu institucije, a iz prostorija za novinare i uživo osete atmosferu rasprave i usvajanja zakona.

Lj. V.

Predstavljen program uspostavljanja prvog centra izvrsnosti u Crnoj Gori

ZA ISTRAŽIVANJA 3,7 MILIONA EURA

Za sredstva mogu konkursati sve naučnoistraživačke ustanove u Crnoj Gori za pet oblasti istraživanja: energija, ICT, medicina i zdravlje, održivi razvoj i turizam, te poljoprivreda i hrana. Centar će doprinijeti jačanju istraživačkih timova, otvaranju novih radnih mesta, unapređivanju crnogorske ekonomije i bržem pristupanju EU

Ministarstvo nauke raspisalo je konkurs za dobijanje granta u iznosu 3.704.000 eura za osnivanje prvog pilot centra izvrsnosti u Crnoj Gori, saopšteno je novinarima na prezentaciji tog projekta u Podgorici.

Prema riječima ministarke nauke prof. dr Sanje Vlahović, centar izvrsnosti predstavlja ustanovu ili grupu istraživača, koja se bavi istraživanjima na najvišem nivou u zemlji. Cilj tog centra je postizanje konkurenčnosti u međunarodnom kontekstu, stvaranje najbolje prakse i pružanje stručne podrške i obuke u određenoj naučnoj oblasti. Za sredstva mogu konkursati sve naučnoistraživačke ustanove u Crnoj Gori za pet oblasti istraživanja: energija, ICT, medicina i zdravlje, održivi razvoj i turizam, te poljoprivreda i hrana.

„Nosilac istraživanja treba da bude domaća licencirana naučnoistraživačka ustanova uz partnerstvo najmanje još tri ustanove: nacionalne naučnoistraživačke ustanove, međunarodne naučnoistraživačke ustanove i domaći ili međunarodni partner iz privrede“, pojasnila je ministarka Vlahović.

Generalni direktor Ministarstva nauke i projekta „Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurenčnost“ (INVO) Darko Petrušić naveo je da je rok za dostavljanje prijava 20. septembra, a realizacija projekta je predviđena od marta 2014. do marta 2017. godine.

„Centar izvrsnosti donijeće Crnoj Gori jačanje izuzetnih istraživačkih timova, nova radna

partnerstva i komercijalizaciju rezultata naučnih istraživanja. Navodeći primjere uspješnih centara u regionu, Petrušić je naveo da je u Sloveniji u osam centara izvrsnosti uloženo 80 miliona eura, a u 10 centara kompetitivnosti 40 miliona eura, što je velikim dijelom sponzorirano iz sredstava EU.

Program osnivanja centra izvrsnosti pokrenut je u okviru projekta INVO koji je podržala Svjetska banka.

Savjetnik za inovacije Svjetske banke Ivona Borovik ocijenila je osnivanje ovog centra kao korak ka unapređivanju crnogorske ekonomije.

Visoki ekspert Svjetske banke u oblasti obrazovanja i inovacija Roberta Baset istakla je da je učestvovanje u ovom projektu velika prilika za Crnu Goru.

„Važno je da vaša zemlja doprinese globalnim mrežama znanja i tržištima tehnologije, a naročito u pogledu pristupanja EU“, rekla je Baset.

O. D.

Komemoracija povodom smrti dr Dragana Lajovića

BIO JE ČOVJEK INSPIRATIVNE ENERGIJE

Od dr Lajovića oprostili su se rektor Univerziteta Crne Gore prof. dr Predrag Miranović i ministar finansija Radoje Žugić

Univerzitet Crne Gore i Vlada organizovali su komemoraciju povodom tragične smrti dr Dragana Lajovića, dekana Ekonomskog fakulteta i predsjednika Odbora direktora Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore.

Komemoraciji su prisustvovali članovi porodice, predsjednik Crne Gore Filip Vučanović, premijer Milo Đukanović, brojne kolege, prijatelji, studenti i saradnici Dragana Lajovića, koji je izgubio život u saobraćajnoj nesreći u Bugarskoj, 6. maja u 48. godini.

Lajović je rođen 25. novembra 1965. godine u Podgorici. Na Ekonomskom fakultetu UCG, na kojem je završio osnovne i magisterske studije, titulu doktora nauka stekao je 2001. godine. Objavio je više od 80 naučnih radova iz oblasti ekonomije, a svoje duboko znanje i iskustvo sticao je i spe-

cijalizacijama i studijskim boravcima u Americi, Rusiji, Izraelu i Sloveniji. Naučni doprinos razvoju preduzetništva, finansija i bankarstva dao je i objavljenjem više stručnih knjiga.

„Crna Gora je izgubila velikog pregaoca, vršnog naučnog radnika i ekonomskog stručnjaka, za kog radno vrijeme nije postojalo. Bio je potpuno posvećen svom poslu, svuda je stizaio i ništa mu nije bilo teško”, rekao je rektor UCG prof. dr Predrag Miranović.

„Sve nas je fascinirao njegov entuzijazam sa kojim je ulazio u svaki posao kojeg se prihvatao, a nijedan zadatak koji mu je povjeren nije odbijao i svemu je pristupao sa velikom ozbiljnošću i veoma savjesno je izvršavao sve svoje obaveze. Svako ko je upoznao Dragana Lajovića mogao je da osjeti ogromnu pozitivnu energiju kojom je zračio, pokretačku

energiju koju je prenosio na svoje studente, kolege, najbliže saradnike, energiju koja je inspirisala i motivisala. Nismo vjerivali i još uvijek ne vjerujemo da je takva i tolika energija mogla da se ugasi. Zato nas je njegov odlazak tako skrhalo i pogodio”, rekao je rektor Miranović.

U ime Vlade Crne Gore od Dragana Lajovića se oprostio ministar finansija Radoje Žugić.

„Lajović je bio poseban čovjek, predan drug, pregalac i sradnik. Dosljedno i istrajno je sljedio izgrađenu odgovornost prema svojoj porodici, prijateljima i saradnicima, ali i prema svojoj Crnoj Gori. Plemeniti tragovi njegovog ljudskog karaktera, dostojanstva, čestitosti ali i djetinje iskrenosti učinili su da bude omiljen i cijenjen ne samo u svojoj uglednoj i užoj i široj porodici, među svojim studentima i saradnicima već kod

svih onih koji su ga upoznali. Ponosni smo svi mi koji smo imali tu privilegiju da ga imamo u svojoj blizini i sarađujemo sa njim”, naveo je Žugić.

On je istakao da se Lajović nikada nije povlačio pred pro-

blemima i bio je uvijek na strani pravednosti, pažljivo saslušao, tražio ali i davao savjete.

„Zato čemo se svih sa ponosom sećati Dragana Lajovića, čijom smrću Crna Gora, Vlada, Fakultet i Fond gube izuzetnog

stručnjaka, a njegovi prijatelji izuzetnog i iskrenog druga, ali i porodica i bratstvo Lajovića uz ponos i tugu gubi najveću vrijednost”, poručio je, uz ostalo, Žugić.

O.Đ.

CRNA GORA JE IZGUBILA IZUZETNOG STRUČNJAKA: Sa komemoracije

Odluka žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade izazvala burne reakcije

PROTIVNICI CRNE GORE NE MOGU BITI DOBITNICI NAJVIŠEG NACIONALNOG PRIZNANJA

4

MAJ JUN

Prosvojiti rad

Predsednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić podnio je Prijedlog za izmjene i dopune Zakona o državnim nagradama kojim se traži da se Trinaestojulska nagrada ne dodjeljuje svake godine ukoliko nema dobitnika koji je zavređuju. Krivokapić navodi da niti jedan žiri ne može dobiti neopoziv legitimitet demokratski izabranih vlasti da donosi odluke bez odgovornosti

Odluka žirija da najviše državno priznanje – Trinaestojulsku nagradu, dodjeli politologu Radulu Kneževiću, književniku Iliju Lakušiću i književniku i književnom kritičaru Gojku Čelebiću izazvala je brojne reakcije javnosti. Žiri u sastavu: prof. dr Dragan K. Vukčević (predsednik) i članovi žirija, prof. dr Predrag Ivanović, prof. dr Dragan Koprić, Andrej Nikolaidis, i prof. dr Milenko Popović u obrazloženju navodi da su nagrađeni kandidati svojim djelima „doprinijeli politikološkoj misli i kulturi Crne Gore, raznovrsnosti i bogatstvu crnogorske poezije i poetskog nasljeđa, ali da su, pored nacionalnog crnogorskog, u nagrađenim djelima prepoznali i pečat evropskog duha“.

U konkurenциji za najveće crnogorsku državnu nagradu bili su i: violončelist Aleksa Asanović, vinogradar i vinari Radivoje Asanović, književnik Dušan Đurišić, glumica Varja Đukić, književnik Dušan Govedarica, akademski slikar Ismet Hadžić, inovator Zoran M. Ilinčić, književnik Dragiša Jovović, književnik Isak Kalpačina, pjesnik, slikar i kantautor Slobodan Kovačević, režiser Gojko Kastratović, književnik kritičar Božidar Ilijin Miličić, istoričar književnosti i književni kritičar prof. dr Milorad Nikčević, vokalna solistkinja Branimirka Popović Šćepanović, režiser Vladimir Perović, akademski vajar Risto Radmilović, kao i novinar i publicista Slobodan Vuković.

Odluka žirija protivzakonita

Brojni ugledni pojedinci i institucije su reagovali na odluku žirija. Akademici dr Radoslav Rotković i Mladen Lompar naglašavaju da se nagrađeni svojim radom bore protiv Crne Gore, te da je odluka žirija protivzakonita.

„Zakonom o Trinaestojulskoj nagradi, između ostalog se navodi da je to najviše državno priznanje koje se dodjeljuje za stvaralaštvo koje je od izuzetnog značaja za Crnu Goru. Ovo

su oni koji se bore protiv Crne Gore, a oni koje se bore za Crnu Goru – oni su ispušteni”, kazao je Rotković. „Najveće državno priznanje dodijeljeno je dvojici ministara koji su crnogorsku kulturu srozali na najniže granice”, ističe Lompar. General Jovo Kapić je izjavio da „niko, pa ni taj žiri koji je izabrao Skupština Crne Gore, nema pravo da se igra sa najsvetijim vrijednostima tog datuma“. Predsednik Crnogorskog društva nezavisnih književnika Milorad Popović kaže da članove žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade biraju političke partije, koje delegiraju ljude bez integriteta. „Lični i ideološko-nacionalni interesi iznad su profesionalnih i estetskih kriterijuma i društvenog interesa. Ovakva meštanjenja oko najvažnije nacionalne nagrade veoma su pogubna i mogu dovesti do toga da ozbiljni stvaraoci odbijaju da ih za tu nagradu kandiduju“, kazao je Popović.

Reagovali su i iz Dukljanske akademije nauka i umjetnosti (DANU), ukazujući da DANU ima 25 dobitnika Trinaestojulske nagrade koji su bili ponosni na to priznanje, a sada su se našli u istom društvu sa onima protiv kojih su se borili za obnovu svoje hiljadugodišnje države. Oni su najavili da će njihovi članovi, dobitnici Trinaestojulske nagrade vratiti ovo priznanje ukoliko bude dodijeljena ovogodišnjim dobitnicima.

Premijer Milo Đukanović kazao je da bi trebalo razmisli o tome kako, u sklopu brije o ukupnom crnogorskom dignitetu, sačuvati i dignitet državnih nagrada. On je ocijenio da bi trebalo „prorijediti sa nagradama i dodjeljivati ih onda kada nastanu ostvarenja koja ih zavređuju“.

„Notorna je činjenica da ovogodišnja nagrađena djela Trinaestojulskom nagradom nijesu ‘ni primač’ od izuzetnog značaja, posebno nijesu od izuzetnog značaja za Crnu Goru, kako zakon traži i nareduje, pa je očito da je odlukom o nagradenim djelima povrijeden zakon“, ocijenio je akademik prof.

dr Blagota Mitrić:

„Da li je neko glasio sa da ili sa ne na referendumu može da bude važno kad se piše biografija određenog autora, ali u ovom slučaju to ne bi trebalo da bude elemenat od uticaja za opredjeljenje žirija, jer je to demokratsko pravo svakog građanina, pa i predmetnih autora. Nije, pak, nevažno ako su ti autori, u svojstvu ‘ratnih’ i ratobornih ministara kulture u (tada od Beograda zavisnoj) Crnoj Gori, štetili crnogorskoj kulturi (a jesu!), negirajući je, kao što su posredno ili neposredno negirali postojanje crnogorskog jezika, crnogorske istorije, crnogorske crkve, a sebi – u tim neokolonijalnim uslovima – pribavljalj karijerne ili kakve druge koristi. Još je bitnije: da li su ti autori nastavili da destruiraju crnogorsku kulturu ili su doprinisli jačanju institucija suverene Crne Gore“, saopšto je predsednik Upravnog odbora Fondacije „Sveti Petar Cetinski“ Dragoljub Rašović.

„Cinom ovakvog nagradivanja sa Crnom Gorom ne raspolažu više oni koji je hoće, već oni koji je neće“, navodi novinar, književnik i publicista Mihailo Radojičić.

Savet udruženja boraca NOR-a i antifašista Crne Gore ukazao je da je odlukom žirija o dodjeli Trinaestojulske nagrade grubo prekršen Zakon o nagradama i da je sama nagrada ponizena.

„S obzirom da je Trinaestojulski Dan ustanaka crnogorskog naroda, istovremeno i Dan državnosti Crne Gore, obavezuje da se i najveće državno priznanje – Trinaestojulska nagrada, dodjeljuje stvaraocima koji afirmišu i tekovine NOB-a, crnogorsku državnost, kulturu i umjetnost. S ovogodišnjom dodjelom nagrada to, nažalost, nije slučaj. Naprotiv – odlukom žirija ne samo da je grubo prekršen, već je ona i ponižena“, rekli su borci i antifašisti.

Ovogodišnja odluka o dodjeli najprestižnije državne nagrade, kako smatra dr Čedomir Bogićević, predstavljao slobodarsko poniženje, istorijsko – kulturnošku ironiju i naučno – umjetnički cinizam.

„Ovo je samo fenomeno-loski izraz dubokih etioloških i strukturnih poremećaja u sistemu organizacije rada u crnogorskoj državi i javnoj administraciji koja je po svom kulturnoškom sastavu temeljno

anticrnogorska, a vrijednosnim sustavom u dubokom antagonizmu sa smislim egzistencije i esencije crnogorskog državnog bića“ ocijenio je Bogićević.

Inicijativa za izmjenu Zakona o državnim nagradama

Oglasio se i predsednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić. On je podnio Prijedlog za izmjene i dopune Zakona o državnim nagradama kojim se traži da se Trinaestojulska nagrada, dodjeljuje stvaraocima koji afirmišu i tekovine NOB-a, crnogorsku državnost, kulturu i umjetnost. S ovogodišnjom dodjelom nagrada to, nažalost, nije slučaj. Naprotiv – odlukom žirija ne samo da je grubo prekršen, već je ona i ponižena“, rekli su borci i antifašisti.

Parlament bi na istoj sed-

nici, kada usvoji dopune Zakona o državnim nagradama, mogao donijeti odluku prema kojoj ni ovogodišnje Trinaestojulske nagrade ne bi bile dodijeljene.

Na ovu incijativu reagovali su članovi žirija: „Ne sporeći pravo inicijatora da pokrene ovakav postupak, dužnost nam je da principijelno ukažemo da bi eventualno usvajanje ovih izmjena potpuno obesmislio postojanje institucije žirija u postupku dodjeljivanja državnih nagrada, a po važećem Zakonu o državnim nagradama žiri donosi konačnu odluku“, saopštili su članovi žirija. Književnik Andrej Nikolaidis podnio je ostavku na članstvo u žiriju za dodjelu Trinaestojulske nagrade, jer, kako je objasnio, ne stoji iza saopštenja žirija u kojem je kazano da bi se poništavanjem dodjela nagrada obesmisnila uloga žirija. Književnik Andrej Nikolaidis podnio je ostavku na članstvo u žiriju za dodjelu Trinaestojulske nagrade, jer, kako je objasnio, ne stoji iza saopštenja žirija u kojem je kazano da bi se poništavanjem dodjela nagrada obesmisnila uloga žirija.

Na negativne reakcije javnosti zato što je baš njima dodijeljena ova nagrada, oglasili su se Gojko Čelebić i Ilija Lakušić, negirajući da su protiv Crne Gore.

Lj.V.

Otvoreno pismo predsednika Matice crnogorske Dragana Radulovića predsedniku Skupštine Crne Gore Ranku Krivokapiću ZAUSTAVITE PROCES URUŠAVANJA I OBESMIŠLJAVANJA CRNOGORSKIH DRŽAVNIH NAGRADA

Očekivali smo da će se u suverenoj Crnoj Gori povećavati odgovornost društvenih subjekata koji dodjeljuju državna priznanja stvaraocima, jer se time šalje jasna poruka o vrijednostima kojima zajednica teži i potvrđuju opšte proklamovani evropski kriteriji.

Nažalost, još jednom se pokazalo da mentalitet oformljen u tranzicionim vremenima predstavlja krupnu prepreku za emanaciju Crne Gore. Za ovogodišnje laureate najviše državne nagrade, koja se simbolično dodjeljuje u čast državnosti Crne Gore, Žiri je odabrao dva pisača koji otvoreno negiraju crnogorsku naciju i njen identitet, ministre iz vremena raspada zemlje i rata u okruženju, i jednog politologa i poslovnog čovjeka koji živi u inostranstvu, za djela koja ni po čemu nijesu „od izuzetnog značaja za Crnu Goru“, kako stoji u Zakonu o državnim nagradama.

Žiri za dodjelu Trinaestojulske nagrade, imenovan od Skupštine Crne Gore (u kome su dva bivša ministra, jedan poslanik, univerzitetski nastavnik i Vaš aktuelni savjetnik), svojom odlukom nije potvrdio skup vrijednosti kojima kao društvo stremimo, već je političkom provokacijom izazvao reagovanja koja nadilaze temu nagrada. Javnosti je poslata jasna poruka: zvanična Crna Gora treba da baštini velikosrpski nacionalizam, u čije ime je poricana crnogorska nacija, kultura i jezik, a pod čijom su zastavom mobilisani u rat građani Crne Gore.

Vraćamo li se kriterijumima devedesetih godina, shodno kojima su za svoja politička nedjela crnogorskim književnim nagradama čaščavani Dobrica Čosić, Radovan Karadžić, Matija Bećković... Ponavlja li se, po modelu stranačke trgovine i klanovskih nagodbi, ono što se već dogodilo sa crkvom, akademijom i jezikom?

Od Vas očekujemo da svojim autoritetom zaustavite proces urušavanja i obesmišljavanja crnogorskih državnih nagrada i time nedvosmisleno pokažete da Skupština Crne Gore posjeduje sposobnost da zaštiti svoj integritet i javni interes. U suprotnom, još jednom će se potvrditi teza iz Programa Matice crnogorske da neodgovorno vršenje javnih funkcija samo potvrđuje mišljenje da živimo u društvu u kome je sve moguće.

U junu održani maturski i istručni ispiti

OZBILJNA PRIPREMA – USPJEŠNO IZVOĐENJE

Maturski ispit je polagalo 7.775 učenika. Rezultati na nivou prošlogodišnjih, u omjeru plus minus dva procenta. Od iduće godine ispit iz crnogorskog–srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti biće kompletan (provjera znanja iz gramatike, književnosti, leksike, te pisanja eseja)

Već treća generacija učenika završnih razreda gimnazija i srednjih stručnih škola polagala je ove godine maturski i stručni ispit. Nakon početnih nedoumica, straha, velike opterećenosti, utisak je da je sve to ušlo u redovnu fazu. Tako ga doživljavaju i škole i učenici i Ispitni centar, institucija koja je nadležna za njegovu organizaciju. Ispit je polagalo 7.775 učenika. Od toga je 5.143 bilo iz stručnih škola. „Ove godine prvi put su maturski ispit polagali svi daci završnih razreda četvrtogodišnjih srednjih škola. Ranije to nije bilo moguće jer nijesu sve četiri godine završili po reformisanom programu (učenici iz medicinske i poljoprivredne škole). Zato je ove godine ispit obuhvatio 2.000 daka više“, kaže direktor Ispitnog centra prof. dr Željko Jaćimović.

Crnogorski–srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost polagala su 2.632 gimnazijalca, matematiku 470, a engleski jezik 2.121, ruski 30, italijanski šest, a francuski tri. U okviru stručnog ispita, crnogorski–srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost polagalo je 5.143, matematiku 799, engleski jezik 4.098, ruski 245, italijanski 12, francuski 16 i njemački dva. Izborni dio dina dva predmeta za koje je u Nastavnom planu gimnazije definisan maturski standard. Te predmete učenici su polagali interno kod svojih predmetnih profesora.

Ocenjivanje veoma zahtjevno

Jaćimović ističe da su rezultati na nivou prošlogodišnjih, u omjeru plus minus dva procenta. Zadovoljni su rezultatima iz engleskog jezika, a u odnosu na prošlu godinu, bolji je uspjeh iz matematike. Najviše žalbi ima na rezultate iz crnogorskog–srpskog, bosanskog,

OCJENJIVAČI NAJBOLJI PROFESORI

Na primjedbe da esej nije najbolje ocijenjen, Željko Jaćimović naglašava da ocjenjivači nijesu zaposleni u Ispitnom centru, već su to najbolji profesori. „Da bi neko bio ocjenjivač, treba prvo da se prijavi na javni konkurs Ispitnog centra, da bude profesor crnogorskog–srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i da je u radnom odnosu. Svi oni prolaze dodatnu obuku. Uglavnom su to profesori iz gimnazija i srednjih škola. Ako neko kaže da profesori iz gimnazija ne ocjenjuju dobro, onda ja postavljam pitanje kako oni ocjenjuju dake četiri godine tokom školovanja i daju im silne petice. Isti ti profesori, samo što su izmješteni u prostorije Ispitnog centra, prema nekim mišljenjima, ne umiju da ocjenjuju. Ocjenjivanje se vrši u našim prostorijama pod audio i video nadzorom, što je još jedna potvrda bezbjednosti ovog procesa. To su naši ocjenjivači koji rade od 2008. godine. Spremni smo da, ako ima zainteresovanih profesora za ocjenjivače, opet raspišemo konkurs“, kaže naš sagovornik.

Jadranka Đerković

Željko Jaćimović

hrvatskog jezika i književnosti. Prema mišljenju Jaćimovića, taj procenat bi bio još manji da je ispit iz ovog predmeta kompletan, u skladu sa ispitnim katalogom koji je usvojio Nacionalni savjet. „To podrazumijeva da znanje učenika provjeravamo iz gramatike, književnosti, leksike, te pisanju eseja. Sada ih provjeravamo samo na vještini pisanja eseja. Ne našom voljom. To su učenici tražili i postavili kao jedini uslov za polaganje mature 2010. godine zato što im se učinilo mnogo laganijim nego kompletan ispit. Tu i nastaju problemi. Ocjeniti esej je veoma zahtjevno. Mi smo zadovoljni kako su to radi naši ocjenjivači. Koncept

On ukazuje da nedostatak ovog koncepta jeste i to što se učenici prilikom izrade eseja, birajući između teme iz gradiva i slobodne teme, u najvećem procentu (95 odsto) opredjeljuju za slobodnu temu. U tom slučaju, može se desiti da nijesu čitali književna djela, čak nijedno,

a da odgovore na zahtjeve pisanja eseja i dobiju dobru ocjenu. S druge strane, dobri daci se rašire, kreativni su, a kreativnost je samo jedan od elemenata koji se budaju u skladu sa šemom za ocjenjivanje eseja. Nastaje problem što ne odgovore na konkretne zahtjeve koji moraju biti mjerljivi i prepoznatljivi u tekstu. Jaćimović očekuje se da će se novim konceptom i to izbjegići ali nije siguran da će ocjene biti visoke. U svakom slučaju, neće stajati primjedbe da se učenici nijesu snašli.

Maturski ispit se u škola-ma sve više rutinski sprovodi. Problem je jedino organizacija u vrijeme redovne nastave. Skraćuju se časovi, ali ipak sve uspješno funkcioniše. Najvažnije je da je procedura svima jasna.

“Za nas koji smo od samog početka u svemu tome sve je bilo jasno. Trebalo je samo da učenici prihvate tu vrstu obaveze i način na koji se ona realizuje. U školi su od prvog razreda dobijali pravovremene informacije. Znali su koji se predmeti polažu, kako se dopunjava maturski standard i na osnovu toga vrši izbor predmeta za maturski ispit. Imali smo i dvije probne mature. Sada im je sve jasno. Na vrijeme predajemo Ispitnom centru informacije o tome za koje su se predmete daci opredjelili“, kaže pomoćnica direktora u Gimnaziji „Slobodan Škerović“ u Podgorici Jadranka Đerković, inače koordinatorka za maturski ispit u školi.

Manji je stres

Ona ocjenjuje da je opšti utisak da nije velika razlika između ocjena u školi i onih koje učenici dobijaju na maturi. Jedino se kod crnogorskog–srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti dešavalo da su bolje uradili esej lošiji nego odlični učenici. „Mislim da je razlog tome što se nedovoljno uključuju u tehniku izrade eseja, pa ne odgovaraju direktno na postavljene zahtjeve – ili su preopširni ili upotrijebje manje riječi nego što treba. Neki daci doživljavaju te zahtjeve kao neki kalup koji ne prihvataju. S druge strane, iz engleskog jezika bolji su rezultati na testu nego u školi“, smatra Đerkovićka.

U školi se za dake organizuju posebne pripreme samo za pisanje eseja. Kada je u pitanju engleski jezik, tu je nastavni program koji se dosljedno prati i nema nepoznatica. Isto važi i za matematiku. Polaganje predmeta interna funkcioniše veoma dobro. Manji je stres. Češće prirodno prihvataju takav način provjere znanja pred svojim profesorima. Nemaju utisak da će dobiti nešto što nisu radili na časovima.

„Riječ je o ozbiljnoj pripremi od strane učenika i Ispitnog centra. Izvanredna je komunikacija. Barem u ovoj gimnaziji nije se dešavalo da je neko kršio propis i način

NIJE TEŠKO KADA SMO DOBRO INFORMISANI

Učenici polaganje mature sve više doživljavaju kao redovnu obaveznu. Svjesni su da se od njih ne traži ništa posebno, već elementarna znanja iz onoga što su učili tokom redovnog školovanja.

Pripremali su se, ali bez velikog opterećenja, rekli su nam u razgovoru uoči junskog dijela maturskog ispita učenici Gimnazije „Slobodan Škerović“ u Podgorici.

„Znamo iz prethodnih godina da to nije strašno kao što se mislio“, kaže S.V., „Samо sam ponovila gradivo. Iz engleskog sam išla i na nekoliko dodatnih časova. Maternji jezik nije bilo težak a radili smo esej. U školi smo vježbali kako da ga uradimo“, rekla je Lj. S.

„Nije teško. Esej nije bio komplikovan. Za polaganje engleskog pripremala sam se nakon završetka školske godine i očekujem da će to biti dovoljno. Za psihologiju i istoriju, koje ću polagati kod svojih profesora još manje brinem“, kaže M.V.

„Nema nikakvih problema. Važno je da smo na vrijeme detaljno informisani o svemu, tako da smo imali vremena da se pripremimo. Olakšica nam je i to što smo na sjatu Ispitnog centra imali testove od prethodnih godina“, istakao je I.J.

„Sve ide prema planu. Profesori su nam mnogo pomogli. Pripremali nas za esej, ukazivali na ono što je bitno. Nismo, kao prve generacije, imali nedoumice. Kada je sve jasno, onda je lako pripremiti se“, tvrdi N.M.

„Dobro je što polažeš maturu i što to utiče na upis na fakultete. Voljeli bismo da to bude uoči većem procentu, kako bi se nadomjestilo poklanjanje ocjena u nekim školama, te kako bi najbolji upisivali fakultete, posebno medicinu, za koju namjeravam da konkuršem“, ukazala je A.B.

5

MAJ
JUN

Prosjetni rad

BEZBJEDNOST TESTOVA ZAGARANTOVANA:
Pred maturski ispit u Gimnaziji „S. Škerović“

rada. Male su mogućnosti da se prepriče zato što su u ovom procesu svi ozbiljni, i učenici, i profesori i oni koji pripremaju testove. Dva i po sata prije polaganja dobijamo materijal koji otvaramo neposredno pred sami ispit. Dijelimo zapakovane testove koji se otvaraju pred učenicima“, ocjenjuje Jadranka Đerković.

Ove godine ostao je isti pravilnik za bodovanje mature prilikom upisa na univerzitet. Direktor Ispitnog

centra ističe da stalno pregovaraju sa predstavnicima Univerziteta da se vidi što dalje. Na Univerzitetu su čekali da svi maturanti polažu eksterni maturski ispit, što se ove godine i desilo. Jaćimović očekuje da će od nadne godine Univerzitet to prepoznati i podići procenat učešća rezultata eksterne mature prilikom upisa.

Lj. Vukoslavović

TESTIRANJA NA KRAJU I II CIKLUSA

Ove godine su u formi ispita, a ne u formi nacionalnog testiranja, prvi put testirani učenici na kraju III i VI razreda osnovne škole, jer je Pravilnikom o načinu i postupku polaganja ispita, koji je donijet prošle godine u decembru, promijenjena forma tog ispita. Do tada je organizovano nacionalno testiranje na kojem učenici nijesu dobijali ocjenu nego su se rezultati koristili za unapređenje kvaliteta obrazovnog sistema. Ispitni centar je odgovorio tom zahtjevu. Ipak, smatraju da nacionalno testiranje u formi provjere kvaliteta obrazovnog sistema daje bolju sliku nego testiranje prema važećem pravilniku. Učenici dobijaju ocjenu, ali ona ne utiče na opšti uspjeh učenika. Naš mentalitet je takav da, ako nešto ne utiče na uspjeh, manji je motiv. Ipak, u Ispitnom centru su veoma zadovoljni kako su učenici prisupili toj izradi.

Zadovoljni su i kako je sve organizaciono proteklo. U III razredu 7.285 učenika polagalo je crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost i isto toliko matematiku. U VI razredu 8.003 učenika polagalo je crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost i matematiku. Engleski kao prvi strani jezik polagalo je 7.959, a ruski jezik 44 daka.

Eksterna provjera znanja na kraju trećeg ciklusa osnovne škole (mala matura)

POLAGALO 7.570 UČENIKA

Ove godine prvi put je sprovedena eksterna provjera znanja na kraju trećeg ciklusa osnovne škole, u žargunu mala matura, i to u 161 školi. Učenici su obavezno polagali crnogorski–srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost, matematiku i jedan izborni predmet sa liste od 13 izbornih predmeta, a to su prvi strani jezik (engleski, francuski, ruski, italijanski i njemački jezik), zatim društvena grupa predmeta (istorija i geografija) i prirodnog predmeta (fizika, hemija i biologija). Zavod za školstvo je odredio kriterijume za polaganje (fond časova u III ciklusu). Ukupno je polagalo 7.570 učenika.

Direktor Željko Jaćimović ističe da je veoma zadovoljan njenom organizacijom. „Za razliku od zemalja iz okruženja koja imaju velike probleme sa bezbjednošću testova, mi smo po tom pitanju relaksirani. Imamo drugačiji koncept u odnosu na zemlje iz okruženja. Nemamo posebne komisije, već sistem funkcioniše tako da samo jedan čovjek može da vidi zadatke. Iz tog razloga garantujemo bezbjednost testova. Pravilnikom je predviđeno da se ocjene s male maturi unose u svjedočanstva, ali ne utiču na opšti uspjeh učenika, već služe kao selektivni kriterijum prilikom upisa u srednju školu. Veoma smo zadovoljni i time kako smo sproveli logistiku. U potpunosti je ispoštovano pravilo da svi učenici rade test u svojoj školi, čak i u najmanjim seoskim školama, do kojih se teško dolazi. Rezultati su objavljeni. Sada ih analiziramo kako bismo na osnovu njih dali preporuke obrazovnom sistemu što treba unaprijediti“, kaže Jaćimović. On naglašava da će analiza pokazati da li ocjenjivanje u školama adekvatno prati znanje učenika.

Naime, iskustva sa maturskog ispita pokazuju da pojedine ocjene iz škola ne odgovaraju stvarnom znanju. „Komparacija koliko ima Luča i petica u školi sa ocjenama na eksternom ispitu pokazuje veliku disproporciju. Možda je jedan od uzoraka u pristupu da je bolje pustiti da 10 daka dobije pet nego oštećiti jednog. Dosta govore i pogledi na školska dvorišta krajem školske godine u kojima je često više odraslih nego daka“. Direktor Ispitnog centra ukazuje da su zaposleni u toj ustanovi izloženi velikom pritisku. Međutim, ocjene se ne mogu dobiti ni na kakav drugi način sem ukoliko učenik dobro uradi test. „Naš mentalitet je drugačiji, ali se nadam da će se nakon tri godine shvatiti da se ocjena može dobiti samo znanjem“, veli on.

Na primjedbe pojedinih nastavnika da je u nekim školama bilo prepisivanja na testu, jer neke kolege ne poštuju pravila, pa ni rezultati nijesu najobjektivniji, Jaćimović odgovara: „Naravno da ima prepisivanja. Pravilnik je predviđao način i postupak ispitivanja. Ispitni centar je sve sproveo u skladu sa tim. Da li su pojedini profesori fleksibilniji, o tome treba da vodi računa direktor škole i sankcionise takve postupke. Mi ćemo insistirati na tome. Inače, u Ispitnom centru se eksterno priprema test, a on se interno ocjenjuje u školi, pa je i odgovornost na upravi.“

Akademik prof. Radmila Vojvodić, pozorišni pisac i reditelj, dekan Fakulteta dramskih umjetnosti na Cetinju

NIJESAM NACIONALISTKINJA, ALI ĆU UVIJEK BRANITI CRNOGORSKO

"Princeza Ksenija" je u mom životu, i profesionalno i lično, značila svakovrsnu prekretnicu. Crnogorski identitet ne smije biti stvar političke ili kulturne elite, već odgovornost države. Naša je obaveza da u policentrično i polikulturalno evropsko društvo uđemo sa svojim specifičnim, jedinstvenim kulturnim i duhovnim identitetom. Iskreno vjerujem da čemo, uskoro, bez obzira na razlike, svi u Crnoj Gori, pa i u CANU i DANU – biti udruženi u saradnji na projektima koji služe duhovnoj i materijalnoj potpori crnogorskog multietničkog društva i opštem napretku naše države. Prvi među tim projektima trebalo bi da bude Enciklopedija Crne Gore

Akademik Radmila Vojvodić jedna je od najprisutnijih stvaralačkih ličnosti u sferi obrazovanja, kulture i nauke u našoj zemlji. Redovni univerzitetski profesor i dekan Fakulteta dramskih umjetnosti na Cetinju, pozorišni reditelj, dramski pisac, potpredsednik Dukljanske akademije nauka i umjetnosti. Diplomirala je režiju na Fakultetu dramskih umjetnosti u Beogradu 1985. godine i na istom fakultetu započela univerzitetsku karijeru 1988. godine. Režirala je u mnogim referentnim pozorišnim kućama nekadašnjeg jugoslovenskog kulturnog prostora tekstove klasične i savremene dramaturgije - Bremenska sloboda, R.V. Fasbinder, Pisac porodice istorije, Lj. Đurković, Gnjeddo, F.K. Krec, Markiza de Sad, J. Mišima, Play shake scene, Scena ljubavi i smrti, V. Šekspir, Leons i Lena, G. Bihner, Mravlji metež, Nega Mrtvaca i Play, Aleksandra Popovića, Vreme čuda, B. Pekić, Konte Zanović, V. Sekulić, Don Žuan se vraća iz rata, J.F. Horvat, Danilo, M. Kovač, Na ljetovanju M. Gorki. Predstave koje potpisuje Radmila Vojvodić učestvovalle su i nagrađivane na brojnim festivalima - Moskovski pozorišni festival (Rusija), Sterijino pozorje (Srbija), Poletni festival (Slovenija), Mitelfest (Italija), MOS (Makedonija), Grad Teatar Budva (Crna Gora), Pozorišni festival-Elbasan (Albanijska), Sarajevska zima i MESS (BiH), Kotor art (Crna Gora). Radmila Vojvodić je autor i reditelj drama Princeza Ksenija od Crne Gore (1993), Montenegrini (1998) i Montenegro blues (2005). Autor je (u autorskom timu sa prof. Žarkom Mirkovićem i prof. Radovanom Papovićem) prizvedbe jedine opere iz crnogorske muzičke baštine - Balkanska carica, Dionizija de Sarna po libretu Nikole I Petrovića Njegoša (2008). Od 2001. do 2009. godine bila je generalni direktor advertising i produkcione agencije MAPA. Dobitnik je stručnih i društvenih nagrada i priznanja i najviše državne Trinastoturske nagrade (1997). Nedavno je dobila Nagradu za originalno rediteljsko čitanje komada „Egzistencija“ Edvarda Bonda, na 3. Nacionalnom festivalu malih teatarskih formi (NETA) u Vraci (Bugarska). Ova pozorišna smotra održala se od 16. do 22. maja u okviru.

Prosvjetni rad: Gospođo Vojvodić, što za Vas znači najnovija nagrada koja je došla sa Festivala u

Bugarskoj?

Vojvodić: Uspjeh pred novom publikom je ujek nagrada. A nagrada na ovom festivalu je tim draža što je posrijedi specifična, kamerna forma, inače rijetko izvodjen materijal koji je Edward Bond početno pisao za radiofonsko izvođenje, istraživački i autorski projekat, a iznad svega posvećenički rad sa studentima IV Glume, uz koje sam okupila i studente režije, klase koju vodim na Fakultetu dramskih umjetnosti na Cetinju. To je i njihova nagrada i to prva. Kad je uspjeh u pitanju rado i s razlogom sve zasluge i radosti dijelim. Ako se, pak, treba suočiti sa pokudama, to je samo moja krivica. Tako diktira profesija reditelj, tako podučavam i studente.

Kontroverze, manipulacije, politička i ideološka zlorabljenja, falsifikovanje činjenica...

Prosvjetni rad: Izjavili ste da je crnogorska istorija "pod gustim tkivom demagogije". Na što ste konkretno mislili?

Vojvodić: Tu sintagmu i kvalifikaciju naše povijesti, a ne samo istoriografije, sročila sam još početkom devetdesetih i rabilu je sve vrijeme živog bavljenja istorijskim periodom nestanka crnogorske države. U pozorišne svrhe čitala sam mnogo istoriografskog štiva i doticala se materijala u to vrijeme još bunkerisanog, koji je danas većinom objavljen. Kontroverze, manipulacije, politička i ideološka zlorabljenja, falsifikovanje činjenica, identitetska shizofrenija, kolaboracionistička demagogija krivotvorena činjenica - sve je stalo u ovu nepretenčnu, ali jetku definiciju u - "gusto tkivo demagogije naše istorije". Jednako, bio je to izraz čuđenja nad neznanjem i lakovjernošću nacije koliko i nad vlastitim i koristan naputak za dvije drame koje su tokom tog perioda nastale - Princeza Ksenija od Crne Gore 1993. i Montenegrini 1997.

Autentična formula i pravi i održiv model nove-stare kinematografije u novoj-staroj državi

Prosvjetni rad: Zašto se po Vašem mišljenju bogato crnogorsko istorijsko i kulturno nasljeđe nedovoljno

umjetnički valorizuje, čini se, osim donekle u dokumentarnoj formi, posebno oskudno na filmu i televiziji?

Vojvodić: Može na prvi pogled djevolati površno, ali ja na to i slična pitanja gledam isključivo kao na pitanja iz domena politike, odnosno kulturne politike naše nove - stare države Crne Gore. Mislim na nedovoljno izdvajanje za kulturu, i ne samo tokom ove globalne ekonomskih krize. Dakako, filmske i televizijske produkcije su skupa rabota, ali su neprocjenjivo važno savremeno stvaralaštvo. U posljednje dvije tri godine ima pomaka, ima vrijednih savremenih ostvarenja i to ohrabruje... Osnajuće se i u institucionalnom okviru. No, teba znati i priznati da bez institucionalne infrastrukture i ljudskog resursa, kao ni bez novca, u ovoj zahtjevnoj djelatnosti nema ništa za velika očekivanja. Prijestup evropskim fondovima, modeli koprodukcija, domaće donatorstvo - sve je to već u fokusu. Nadajmo se da će i nove generacije filmskih i televizijskih reditelja, ali i savim mladi dramaturzi i scenaristi, koji stasavaju na Fakultetu dramskih umjetnosti na Cetinju, brzo i ambiciozno krenuti u produkcijske ofanzive. Nova-staru kinematografiju u novoj-staroj državi, treba u svemu tome naći autentičnu formulu i pravi i održiv model.

Tragična sudska crnogorskog suverenai i posljednji dani klasične Crne Gore

Prosvjetni rad: Vaša drama Princeza Ksenija od Crne Gore, čiji ste i autor i reditelj, nastala u osobrenom trenutku novije crnogorske istorije, nije imala samo umjetnički i kulturni značaj. Kako ste je Vi doživjeli?

Vojvodić: Ponekad mislim da je dimenzija političkog teatra i evidentnog političko-misionarskog koje je ta predstava imala, zasjenila u drami veoma izraženu dimenziju dekonstrukcije patrijarhalnog kroz naraciju žene.

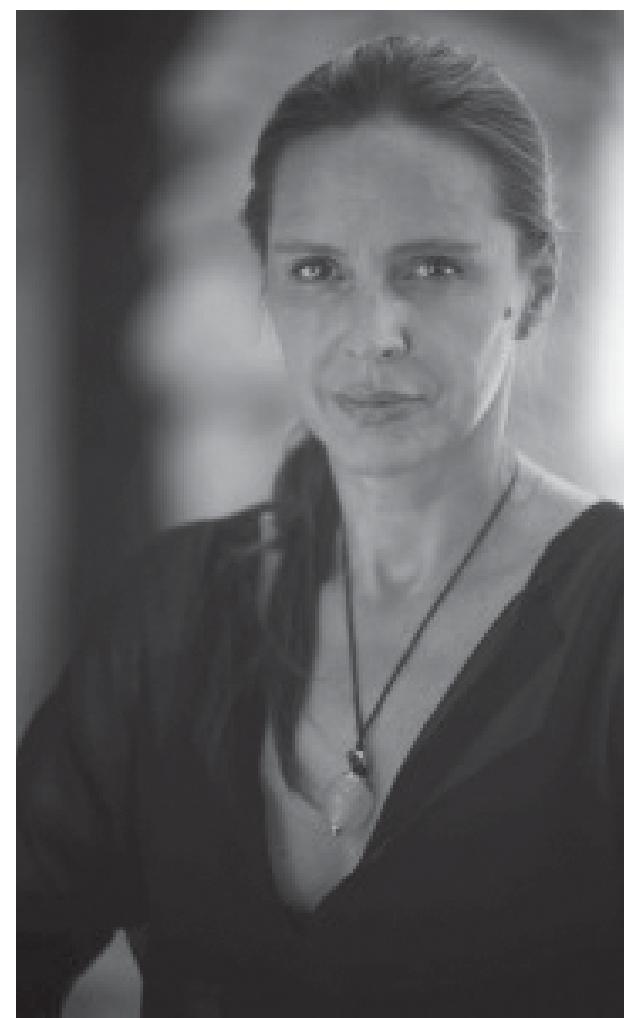
Izvjesno, većina publike "Princeze Ksenije" prvi put se srela sa pričom o tragičnoj sudsni crnogorskog suverenai i posljednjim danima klasične Crne Gore. Ona istočnjska fakta koja su godinama bila "pod gustim tkivom demagogije", kako spomenimo, rezotkrivala su se u

jednom novom, ali po mnogo čemu sličnom vremenu i činila ovu temu živo i dnevno aktuelnom. Životna, intimna drama crnogorske žene, koja se osjećala građankom svijeta, zaglušena bukom političke izdaje i nasilja istorije, ostala je u sjenci dnevno aktuelne političke drame u Crnoj Gori našeg doba. Pamtim dobro i ne volim to vrijeme dezorientisanosti i apatičnosti, rata u okruženju...potresnih egzodusa, smrti, bolnog egzilantstva, pa i crnogorskog unutarnjeg egzila kojim je dejstvovala "Princeza Ksenija", ali sa poštovanjem pamtim i volim borbu protiv svega toga. Predstava je i u procesu nastajanja i po umjetničkom dejstvu dio te borbe. Nastala bez institucionalne potpore, u trenutku kad su oba nacionalna teatra bila zatvorena, ona ima jedinstveno mjesto u novoj istoriji crnogorskog pozorišta, u to ne sumnjam. U mom životu, i profesionalno i lično, značila je svakovrsnu prekretnicu - to znam.

Opera "Balkanska carica" je mukotrplno otrgnuta od potpunog zaborava i mrtvog slova na notnom papiru

Prosvjetni rad: U čemu je problem po Vama da se toliko kasni u institucionalnom ustrojstvu dvije preostale "grane" punog teatarskog života u zemlji - opere i baleta?

Vojvodić: Teško je ustaviti... Da li ćemo odgovor na Vaše pitanje dobiti još boljim etabriranjem nove nacionalne institucije Muzičkog centra Crne Gore, viđećemo kroz koju godinu. Pitanje je, bojim se, da li je za ovu malu kulturu i malo tržište to uopšte realno. A da li ćemo, barem, organizovati gostovanja operskih i baletskih predstava ako već nećemo vlastitu produkciju i hoćemo li imati prostor nužan za takva izvođenja - to bi moglo biti lakše pitanje i cilj realno ostvariv. Opera "Balkanska carica" prazvođenje jedine opere iz nacionalne muzičke baštine, koju smo mukotrplno otrgli od potpunog zaborava i mrtvog slova na notnom papiru - ambiciozan autorski projekat koji smo radili prof. Radovan Papović, prof. Žarko Mirković i ja - imala je gostujuće pjevanje iz Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine, ali hor, balet i orkestar su bili domaći. Izvođena je sa puno uspjeha i uvijek pred prepunim gleda-

lištem. To je znakovito, zar ne. Ipak, nema novca za njena izvođenja i nema je na repertoaru iako bi to bilo edukativno i umjetnički opravdano.

Kad kažem crnogorsko, mislim na multinacionalno, multikulturalno

Prosvjetni rad: Imate bogato stvaralačko iskuštenje da nam odgovorite i na pitanje zašto profesionalno, producijski i marketinški na neadekvatan način tretiramo ukupno naše prirodno, nacionalno, kulturno-umjetničko i državno-istorijsko nasljeđe?

Vojvodić: Potrebno je, valjda, da prepoznamo moguću dobrobit od našeg kulturnog kapitala. Kulturne resurse imamo i nije jednostavno bilo ni registrirati ih, ni podvrgnuti propisanoj zaštiti, a trebalo bi ih kapitalizovati - da se poslužim popularnim političkim volkabularom. Ja se vašem čuđenju pridružujem apostrofirajući lokalne zajednice i lokalne kulturne i turističke politike.

Reklo bi se da nam nedostaje samopoštovanja i svijesti o bogatstvu kulturnog nasljeđa i vlastitoj autentičnosti, o materijalnom i nematerijalnom kulturnom blagu različitih regija u našoj maloj jedinstvenoj multikulturalnoj zajednici...

U potrošačkom društvu je dramatično povećen broj raspoloživih identiteta koje možete da kupujete kao konfekciju i najlakše je, ali i kobno posezati za njima. Nemam ništa protiv globalnog kosmopolitizma, nijesam nacionalistkinja, ali ću uvijek braniti crnogorsko. Kad kažem crnogorsko, dakako da mislim na multinacionalno, multikulturalno.

Crnogorski identitet se nužno temelji na simbolima, jeziku i crkvi

Prosvjetni rad: U Vašem djelu sa mnogih strana se srećete sa tzv. identitetskim pitanjima. Kako gledate na njih?

Vojvodić: Kultura je nosilac identiteta i samosvjести naroda i države. Ona osigurava identitet, ime i prezime, subjektivitet među narodima i državama. Jasno, osnova našeg identiteta jeste multikulturalna, a crnogorski identitet se nužno temelji na simboli, jeziku i crkvi. Istočno da crnogorski identitet ne smije biti stvar političke ili kulturne elite, već odgovornost države.

Crnogorski sistem profesionalnog razvoja nastavnika na nivou škole/vrtića (PRNŠ/V) dobio visoke ocjene na evropskom nivou

UNAPRIJEĐENA EDUKACIJA U ŠKOLAMA

Analiza je pokazala da je model profesionalnog razvoja na nivou škole/predškolske ustanove prihvaćen od strane većine nastavnika kao realna mogućnost za njihov kontinuirani profesionalni razvoj, pa je samim tim i unaprijedio ovu oblast života i rada škola/vrtića. To iziskuje potrebu intenzivnije i veće podrške PRNŠ/V-a, odnosno njegovih segmenata, kako od uprave škole, tako i sa centralnog nivoa (Ministarstva prosvjete, Zavod za školstvo)

Trudim se da skrenemo pažnju na specifičnosti visokog umjetničkog obrazovanja

Prosvjetni rad: U javnoj raspravi povodom usvajanja novog Zakona o visokom obrazovanju, Fakultet čiji ste dekan dao je nekoliko predloga s obzirom na specifičnost njegovog rada. O čemu je riječ?

Vojvodić: To je pitanje naše budnosti i obaveze participacije u procesu kreiranja i odlučivanja na području obrazovanja. Iznad svega se trudim da skrenemo pažnju na specifičnosti visokog umjetničkog obrazovanja. Vjerujem da ćemo se, kao tri fakulteta umjetnosti na Cetinju, sistematičnim radom i borom, približiti autonomnoj poziciji i boljem finansijskom statusu unutar sistema Univerziteta Crne Gore. Da li će to biti Univerzitet umjetnosti ili Univerzitetski centar umjetnosti ili nekako drugačije, nije toliko važno. Ja se sverdno zalažem za takvu poziciju i vjerujem da je to jedina garancija budućnosti naših umjetničkih visoko-obrazovnih institucija.

Naučno ili umjetničko djelo pojedinca važnije od njegovih trenutnih političkih izjava

Prosvjetni rad: Potpredsjednik ste DANU, a član odgovarajućeg odbora u CANU. Kakav je po Vama Zakon o CANU i da li će doći do objedinjavanja crnogorskog naučnog i umjetničkog potencijala?

Vojvodić: Dakako da treba objediti ove dvije institucije. I svaku dilemu oko toga javno karakterišem – i već jesam mnogo puta – kao svojevrsni provincializam. Konačno, proces reforme i transformacije ove najviše naučno-umjetničke institucije smatram nužnim. Ako je naša jasna i isključiva obrana samosvojnosti države Crne Gore bila i ostala najčešća tačka sporenja i, moguće, differentia specifica između DANU i CANU, to stvari dovođi do punog parodakosa.

Ističem da mi smatramo da je naučno ili umjetničko djelo pojedinca važnije od njegovih trenutnih političkih izjava i kratkoročnih ili trajnih ideoloških preferencija i nijesmo zagovornici lustracije u Crnoj Gori.

Iskreno vjerujem da ćemo, uskoro, bez obzira na razlike, svi u Crnoj Gori, pa i u CANU i DANU – biti udruženi u saradnji na projektima koji služe duhovnoj i materijalnoj potpori crnogorskog multi-etničkog društva i opštem napretku naše države. Prvi među tim projektima trebalo bi da bude Enciklopedija Crne Gore.

Razgovarao:
Goran Sekulović

Tokom prethodne četiri godine završena su dva dvogodišnja ciklusa primjene Profesionalnog razvoja na nivou škole (PRNŠ-a) u svim osnovnim školama i gimnazijama, kao i predškolskim ustanovama. Na osnovu izvještaja iz škola, urađen je nacionalni izvještaj o PRNŠ/V-u koji sadrži rezultate evaluacije tog procesa. Vrednovanje je izvršeno na osnovu preporuka u trećem poglavju priručnika za škole Profesionalnog razvoja na nivou škole.

Analiza je pokazala da je ovaj model profesionalnog razvoja prihvaćen od strane većine nastavnika kao realna mogućnost za njihov kontinuirani profesionalni razvoj, pa je samim tim i unaprijedio ovu oblast života i rada škola/vrtića. To iziskuje potrebu intenzivnije i veće podrške PRNŠ/V-a odnosno njegovih segmenata, kako od uprave škole, tako i sa centralnog nivoa (MP, ZZŠ).

Podsećamo da je model PRNŠ/V-a, nastao kao dio projekta reforme obrazovanja od 2005. do 2009. godine i da su u njegovoj izradi volonterski učestvovali nastavnici i pedagozi iz škola i vrtića, kao i savjetnici i nadzornici iz Zavoda za školstvo.

za profesionalni razvoj, kao i izrada priručnika za njegovu implementaciju. Savjetnici Odsjeka za kontinuirani profesionalni razvoj imenovani su za koordinatora za profesionalni razvoj za određeni broj škola i vrtića na nacionalnom nivou. Oni redovno organizuju godišnja savjetovanja i sastanke sa koordinatorima za PRNŠ i PRNV.

Model je dobio visoke ocjene od stranih eksperata. Nakon seminara u Noriču, eksperți Britanskog savjeta su, prepoznavši savremenost i funkcionalnost PRNŠ/V-a, istakli ovaj model kao najbolju inicijativu profesionalnog razvoja nastavnika u regionu.

Predstavnice Zavoda za školstvo dr Dušanka Popović i mr Ljiljana Subotić, učestvovali su u radu kursa na temu profesionalnog razvoja nastavnika realizovanom u Noriču, u Engleskoj, od 25. do 29. juna 2012. godine. Realizaciju seminara podržao je Britanski savjet, tj. njegova predstavnštva u zemljama Zapadnog Balkana. Radionice su vodili Rod Bolito, direktor Instituta, Tim Phillips, stručnjak za kontinuirani profesionalni razvoj Britanskog savjeta i Amol Padval. U radu

U Gimnaziji u Podgorici promovisano drugo, izmjenjeno i dopunjeno izdanje priručnika za profesionalni razvoj na nivou škole/vrtića
USAVRŠAVANJE NASTAVNIKA

Predstavljeni su unaprijeđeni segmenti: razvojne faze u karijeri nastavnika (od početnika do eksperta), rukovodenje profesionalnim razvojem, tj. kako koristeći ponuđene smjernice, pravovremeno i na odgovarajući način, uprava može podržati dobru praksu profesionalnog razvoja nastavnika, ali i svršishodno reagovati ukoliko je ona izostala. Predstavljeni su i unaprijeđeni formulari namijenjeni izradi ličnog plana profesionalnog razvoja nastavnika i osvrta na njegovu realizaciju.

Zavod za školstvo i Britanski savjet promovisali su u Gimnaziji „Slobodan Škerović“ u Podgorici drugo, izmjenjeno i dopunjeno izdanje priručnika za profesionalni razvoj na nivou škole/vrtića. Prezentacija je bila namijenjena direktorima svih vaspitno-obrazovnih ustanova u Crnoj Gori.

Predstavljeni su unaprijeđeni segmenti sistema profesionalnog razvoja nastavnika: razvojne faze u karijeri nastavnika (od početnika do eksperta), rukovodenje profesionalnim razvojem, tj. kako koristeći ponuđene smjernice, pravovremeno i na odgovarajući način, uprava može podržati dobru praksu profesionalnog razvoja nastavnika, ali i svršishodno reagovati ukoliko je ona izostala, kao i unaprijeđeni formulari namijenjeni izradi ličnog plana profesionalnog razvoja nastavnika i osvrta na njegovu realizaciju.

Za unapređenje pomenutih segmenata korišćen je Okvir za profesionalni razvoj nastavnika engleskog jezika Britanskog savjeta, koji je ova organizacija ustupila i podržala njegovo prilagođavanje za potrebe svih nastavnika u Crnoj Gori.

O saradnji Britanskog savjeta i Zavoda za školstvo i aktivnostima Britanskog savjeta na polju profesionalnog razvoja nastavnika engleskog jezika u Crnoj Gori govorila je Vanja Madžgalj, direktorka Britanskog svijeta C-jca za Crnu Goru. Crnogorski priručnik predstavile su dr Dušanka Popović, rukovodilac Odsjeka za kontinuirani profesionalni razvoj, i mr Ljiljana Subotić, samostalna savjetnica.

Priručnik je namijenjen školama, predškolskim ustanovama i resursnim centrima (nastavnici, pedagoško-psihološkoj službi i upravi) za primjenu modela profesionalnog razvoja na nivou vaspitno-obrazovne ustanove. Takođe, i svim zainteresovanim stranama u vaspitnoobrazovnoj ustanovi i van nje koje mogu da utiču na proces i da ga podrže.

tate realizovanih istraživanja u ovoj oblasti. Predstavnice Crne Gore prezentovale su sistem profesionalnog razvoja nastavnika, utemeljen od 2005. do 2009. godine, posebno ističući mogućnost kontinuiteta u ovom obvezniku. Predstavnice Britanske škole pozvan je da ovaj sistem predstavi i na konferenciji u Tel Avivu u Izraelu, početkom jula ove godine. Dr Dušanka Popović, voditeljka Odsjeka za KPR u Zavodu za školstvo, ocjenjuje da zainteresovanost

njihovo napredovanje u karijeri.

Britanski savjet je tokom prošle godine, u saradnji sa Zavodom za školstvo/Odsjekom za KPR, pokrenuo više akcija u kojima se promoviše i podržava profesionalni razvoj nastavnika engleskog jezika, ali i svih ostalih nastavnika. Tako je na konferenciji o profesionalnom razvoju nastavnika engleskog jezika, pod nazivom Nastavnik 21. vijeka – kontinuirani profesionalni razvoj, održanoj u Podgorici 16. maja 2012. godine, promovisan Okvir za kontinuirani profesionalni razvoj koji predstavlja važan resurs i podršku, kako za same nastavnike, tako i za institucije obrazovanja. Faze u profesionalnoj karijeri nastavnika, koje su precizirane u tom okviru, prilagođene su potrebama svih nastavnika u Crnoj Gori, pa je sistem unaprijeđen za „alatku“ putem koje nastavnici mogu procjenjivati i planirati sopstveni profesionalni razvoj. Faze u karijeri nastavnika i njihove karakteristike objavljene su u novom izdanju priručnika za PRNŠ/V koji je tokom maja i juna 2013. godine predstavljen direktorima škola i PRNŠ/V koordinatorima, kao i predstavnicima obrazovnih institucija.

Lj. Vukoslavović

KONFERENCIJA U LIVERPULU

O profesionalnom razvoju nastavnika bilo je riječi na 47. IA-TEFL konferenciji u Liverpulu, u čijem radu je učestvovalo više od 1.200 profesora engleskog jezika i poslenika iz oblasti obrazovanja iz čitavog svijeta. Na više sesija analizirane su teme iz ove oblasti. Prepoznačajući kvalitet sistema profesionalnog razvoja nastavnika u Crnoj Gori, posebno uvezanost njegovih segmenata i njihovu funkcionalnost, Britanski savjet pozvao je predstavnice Zavoda za školstvo dr Dušanku Popović i mr Ljiljanu Subotić da na konferenciju, u okviru foruma o kontinuiranom profesionalnom razvoju, predstave taj sistem. Tokom foruma prezentovan je mentorski program za nastavnike engleskog jezika Leap Ahead in English u Izraelu (Jane Cohen), zatim model saradničkog učenja nastavnika engleskog jezika u Uzbekistanu (Natalija Tarikova) i sistem profesionalnog razvoja nastavnika u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na PRNŠ/V (mr Ljiljana Subotić). Izlaganje mr Ljiljane Subotić izazvalo je interesovanje kolega iz Španije, Saudijske Arabije, Australije i dr.

Izazovi i neriješena pitanja

Ovaj model počeo je da se uvodi školske 2008/09. u A, B i C grupe osnovnih škola uključenih u reformu, a zatim u D i E grupe škola, predškolske ustanove i gimnazije školske 2009/10. godine. U srednje stručne škole i resursne centre, u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje, model je uveden 2011. godine. Primjena modela prethodila je obuka direktora predškolskih ustanova i škola, koordinatora i timova

je učestvovalo i predstavnici Britanskog savjeta Demijen Ros. Osim Crne Gore, u radu su učestvovali predstavnici regiona: Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Makedonije, kao i Rusije, Ukrajine i Jermenije. Učesnici su predstavili aktivnosti na polju profesionalnog razvoja nastavnika u svojim zemljama, ističući pri tom razumijevanje suštine kontinuiranog profesionalnog razvoja u svojoj sredini, mogućnosti za kontinuirani profesionalni razvoj, politike u odnosu na ovu oblast, izazove i neriješena pitanja, kao i rezul-

unapredavanju profesionalnih vještina i znanja kroz model (PRNŠ/V-a).

Podstrek obrazovnim institucijama

Crnogorski sistem profesionalnog razvoja nastavnika je, kao primjer dobre prakse, predstavljen na konferencijama u okruženju (Sarajevo, februar 2013; Beograd, mart 2013). Zavod za školstvo/Od-

renomiranih evropskih stručnjaka za naš sistem, njegovo funkcionisanje i rezultate, ukaže na njegovu savremenost i usklađenost sa potrebama modernih obrazovnih sistema i, nadasve, potrebama naših nastavnika. Takođe, to je važan podstrek Zavodu za školstvo, ali i drugim institucijama, da taj sistem kontinuirano podržava, razvija i unapređuje, otvarajući tako nove mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnika i

Učenice Cetinske gimnazije Dušanka Belada i Marijana Marković, kao i profesor engleskog jezika Miroslav Perišić na Forumu mladih Jugoistočne Evrope

FILMOVI O CRNOGORSKIM LJEPOTAMA

Centar za stručno obrazovanje, uz podršku Ministarstva prosvjete, organizovan je manifestacija XII Dani obrazovanja i učenja odraslih u Crnoj Gori, pod sloganom „Iskoristimo potencijal obrazovanja odraslih za lični, ekonomski i društveni razvoj“ i „Obrazovno ponudi za lica treće životne dobi“. Organizovani su i seminari o „Usklađivanju obrazovne ponude sa obrazovnim potrebama“ i „Promovisanju obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih“. Na programu je bilo i predavanje o energetskoj efikasnosti.

Suorganizatori manifestacije bili su Zavod za zapošljavanje, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Privredna komora Crne Gore, Zanatsko-preduzetnička komora Crne Gore i opštine Mojkovac i Budva.

O.D.

da čuju izlaganja o: „Izazovima u implementaciji EU propisa u oblasti životne sredine“, „Značajući potencijala obrazovanja odraslih za lični, ekonomski i društveni razvoj“ i „Obrazovno ponudi za lica treće životne dobi“. Organizovani su i seminari o „Usklađivanju obrazovne ponude sa obrazovnim potrebama“ i „Promovisanju obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih“. Na programu je bilo i predavanje o energetskoj efikasnosti.

Dušanka Belada i Marijana Marković predstavile su Crnu Goru kroz projekat „Bokokotorski zaliv, grad Kotor sa okolinom, Crna Gora“, kratki film koji su, za ovu priliku, pripremili u saradnji sa profesorom Perišićem. Pošto je dio progra-

ma bio rezervisan za prezentacije zemalja učesnica kroz pjesmu, igru, i distribuciju publikacija i lokalnih proizvoda, učenice Cetinske gimnazije su se predstavile u bokeškoj, odnosno crnogorskoj narodnoj nošnji, a Dušanka Belada je izvodila izvorne crnogorske pjesme na gitari. Uz to, prikazana je i skraćena verzija njihovog drugog projekta, pod naslovom „Crna Gora i njen simbol – Cetinje“.

N. Vujanović

Uručene nagrade pobjednicima ovogodišnjeg Državnog takmičenja učenika osnovnih i srednjih škola

ZNANJE ĐAKA – SIGURNOST CRNOJ GORI

Za osvojena prva, druga i treća mjesta 62 osnovca i srednjoškolca nagrađena su učešćem na nekom od ljetnjih kampova koje organizuje Ispitni centar. Novčane nagrade dobili đaci sa maksimalnim brojem bodova, najbolje škole i mentorii

Šezdeset dva najuspješnija osnovca i srednjoškolaca na ovogodišnjem Državnom takmičenju u znanju iz matematike, prirodnih nauka, stranih jezika, istorije, geografije i programiranja dobili su vrijedne nagrade na prigodnoj svečanosti koju je tim povodom u Podgorici organizovao Ispitni centar. Promociji najboljih, pored ostalih, prisustvivali su predsednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić, ministar prospective Slavoljub Stijepović, rektor Univerziteta Crne Gore prof. dr Predrag Miranović, pomoćnica ministra prosvete Vesna Vučurović, direktori Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje Pavle Goranović i Duško Rajković.

Samo prepoznavanje talenta važan je zadatak, ali je

obrazovnim institucijama, posred prepoznavanja talenta, trudi da stalno brine o njima i pomaže im da preko specijalizovanih kampova, priprema, predavanja, praktičnog i laboratorijskog rada koji vode eminentni stručnjaci iz svojih oblasti, prodube svoja znanja, a samo učešće na balkanskim takmičenjima, međunarodnim olimpijadama prilika je da provjere svoje znanje u međunarodnoj konkurenciji i steknu nove prijatelje istog interesovanja, da razmijene iskušta, upoznaju druge kulture, ali i pričaju o svojoj, kazao je, pozdravljajući nagrađene i prisutne, direktor Ispitnog centra prof. dr Željko Jačimović.

On je podsetio da su na ovogodišnjem Državnom takmičenju svoje znanje pokaza-

NAJBOLJI MENTORI

Mentore, čiji su učenici, prema analizi koju je uradio Ispitni centar, u posljednje četiri godine osvojili najviše nagrada, Ministarstvo prospektive nagrađilo je sa po 300 eura koje im je uručio ministar prospective Slavoljub Stijepović. Iz osnovnih škola to su Bernard Vogel (njemački jezik u OŠ „M. Tito“), Ermina Vlahović (francuski jezik u OŠ „S. Aljković“), Mirjana Vučinić (biologija u OŠ „Jugoslavija“), Milosav Adžić (matematika u OŠ „Š. Makarije“), Miomir Jevrić (hemija u OŠ „Sutjeska“) i Tanja Stijepović (njemački jezik u OŠ „V. Radunović“). Iz srednjih škola: Mirjana Međedović (francuski jezik, Gimnazija „S. Cerović“), Simon Karin Schwedes (njemački jezik u Gimnaziji „P. Mališić“), Ana Vučić (fizika u Gimnaziji „S. Cerović“) i Jasmina Bošković (Gimnazija „S. Cerović“).

vazda bila osnovna snaga. Važni rad čini kićmu budućnosti Crne Gore“, kazao je Krivokapić. On je ukazao da takmičenja u znanju daju snagu izuzetnosti, i dodao da znanje i sigurnost koju đaci baštine pružaju sigurnost državi Crnoj Gori.

Na ovogodišnjem takmičenju nagrade je osvojio 31 takmičar iz osnovnih škola i i isto toliko iz srednjih škola. Oni su od Ispitnog centra dobili diplome i potvrdu o učešću u jednom od kampova koje organizuje ova institucija. Riječ je o: straživačkom kampu – škola fizike za učenike koji su osvojili prva tri mesta iz matematike, fizike i programiranja; ljetnjoj školi za talente (eksperimentalni kamp) za učenike koji su osvojili prva tri mesta iz biologije i hemije; kampu za nadarene za sve učenike koji su osvojili prva tri mesta iz stranih jezika, istorije i geografije.

Bojana Minić, šefica regionalne ECDL kancelarije, uručila je učenicima ECDL indeks. Nai-me, ova kancelarija iz Beograda poklonila je nagrađenim učenicima 31 core ECDL indeks (za svih sedam ecdl modula). Takođe, kompanija Čikom i testing centar Neodata obezbijediće svim nagrađenim učenicima osnovnih škola besplatne obuke za ECDL start (četiri modula, 50 časova obuke) u mjestima prebivališta.

Učenici srednjih škola dobit će od ovih kompanija besplatne obuke za ECDL start (četiri modula, 50 časova obuke) u mjestima prebivališta i dodatno besplatno testiranje za sva četiri ecdl start modula. Ukupna vrijednost nagrada koju dodjeljuju regionalna ECDL kancelarija i kompanija Čikom i Neodata iznosi oko 10.000 eura.

Učenike koji su osvojili maksimalan broj bodova Ispitni centar nagrađio je sa po 200 eura koje im je uručio direktor Željko Jačimović. Ovaj iznos dobili su: Saša Pejović iz OŠ „Aleksa Đilas Bećo“ (VI razred); Dušan Subotić, OŠ „Oktoih“ (VI razred); Sanja Kastratović, OŠ „Vuk Karadžić“ (Berane) (IX razred); Nikola Raičević, OŠ „Štampar Makarije“ (IX razred).

Novčano su nagrađeni mentor učenika koji su osvojili nagrade. Za osvojeno prvo

ELITNE BRITANSKE ŠKOLE

Ispitni centar već treću godinu zajedno sa NVO London bridge organizuje izbor učenica i profesora koji dobijaju britanske stipendije za jednogodišnje školovanje ili rad u nekoj od elitnih britanskih škola za profesore. Asocijacija direktora ovih škola vrši izbor stipendista, a HMC je mnogim učenicima produžio školovanje na dvije godine.

Ove godine pune stipendije dodjeljene su Tamari Racović, Ksenija Gomiljanović, Isidori Grgr i Dimitriju Vujoviću iz Podgorice, kao i Luki Bulatoviću iz Nikšića. Reducirane stipendije za Bromsgrov školu u Bangkoku na Tajlandu dobitile su: Danica Pavićević, Mirjana Adžić i Milica Asanović iz Podgorice. Stipendija je dobila profesorica francuskog i španskog jezika Ivana Nikčević koja radi u Gimnaziji „Niko Rolović“ u Baru.

mjesto 165 eura, drugo 110 i

nje. Posebno Ispitnom centru, zahvaljujući kome je ono na višokom nivou. Zahvalio je svima

UČESNICI MEĐUNARODNIH OLIMPIJADA

U organizovanju priprema i odlasku ekipa na međunarodne olimpijade, Ispitnom centru u tome ove godine pomažu Skupština Crne Gore sa 10.000 eura, uži kabinet Vlade Crne Gore sa 5.000 eura i Ministarstvo nauke sa 1.000 eura. Njima se pridružila i kompanija Domen koja će finansirati olimpijade iz informatike.

Na međunarodnom takmičenju Crne Gore predstavljajuće Sanja Kastratović, Nikola Raičević i Danilo Stefanović (17. juniorska olimpijada iz matematike koje se održava u Antaliji u Turskoj); Olja Krstović, Anton Đokaj, Ilija Gračanin i Andela Marković (30. balkanska matematička olimpijada na Kipru i 54. internacionalna matematička olimpijada u Santa Marti u Kolumbiji); Petar Tadić i Miodrag Joksimović (44. internacionalna olimpijada iz fizike u Kopenhagenu u Danskoj); Janko Zeković, Itana Bubanja i Katarina Elez (24. internacionalna olimpijada iz biologije u Bernu u Švicarskoj); Luka Bulatović, Andrej Karadžić i Ilija Radosavović (21. balkanska olimpijada iz informatike u Bosni i Hercegovini i 15. internacionalna olimpijada iz informatike u Brizejnu u Australiji).

pović uručio je Gimnaziji „Slobodan Škerović“, kao srednjoj školi koja je ove godine osvojila najviše nagradu, novčani iznos od 500 eura. Istim iznosom Zavod za školstvo nagrađio je OŠ „Sutjeska“, koja na ovogodišnjem takmičenju postigla najbolje rezultate u kategoriji osnovnih škola.

Centar za stručno obrazovanje nagradio je sa 200 eura učenicu Aleksandru Bojanović iz Srednje stručne škole „Sergije Stanić“ koja je osvojila 1. mjesto iz italijanskog jezika.

U ime nagrađenih, Petar Tadić zahvalio je svima koji su omogućili državno takmičenje

Lj. Vukoslavović

TAKMIČENJE MONTE NEGRO ENGLISH CHALLENGE 2013.

Britanski savjet (British council) je u saradnji sa Ispitnim centrom organizovao i takmičenje Montenegro English challenge 2013. Na ovom takmičenju pobijedili su: Andrea Mićanović, učenica IX razreda OŠ „Savo Pejanović“ u Podgorici i Milan Mitrović, učenik IX razreda OŠ „Kekec“ iz Sutomora. Učenici su nagrađeni kampom engleskog jezika na Ivanovim koritima.

i kontinuirana briga o njima i razvijanje njihovog talenta jednako važna. Zato se Ispitni centar, u saradnji sa Ministarstvom prospective, Ministarstvom za informaciono društvo i Ministarstvom nauke, kao i drugim

la 434 učenika osnovnih i 224 učenika iz srednjih škola.

Predsednik Krivokapić poručio je đacima da su ponos Crne Gore i svijetu tačka njene budućnosti:

“Radost uma Crnoj Gori je

Prepoznavanje i razvijanje talenta je veoma važan zadatak:

Nagrađeni učenici sa ministrom prospective, rektorem i direktorom Zavoda za školstvo

REZULTATI: OSNOVNA ŠKOLA

UVI razredu prvo mjesto iz matematike dijele Saša Pejović OŠ „Aleksa Đilas Bećo“, Mojkovac (mentorka Plana Pejović), i Dušan Subotić, OŠ „Oktoih“, Podgorica (mentorka Vanja Đurđić-Kuzmanović), treće je pripalo Ajlanu Zajmoviću, OŠ „Dušan Korać“, Bijelo Polje (mentorka Hidajeta Lukač). U IX razredu prvo mjesto dijele Sanja Kastratović, OŠ „Vuk Karadžić“, Berane (mentor Darko Šekularac), i Nikola Raičević, OŠ „Štampar Makarije“, Podgorica (mentor Milosav Adžić); treći je Danilo Stefanović, OŠ „Štampar Makarije“ (mentorka Stanislavka Aprčović).

U IX razredu iz fizike druga je Jasna Zeković, OŠ „Sutjeska“, Podgorica (mentorka Biljana Stojkanović); treće mjesto dijele Aleksandra Milić, OŠ „Štampar Makarije“, Podgorica (mentor Ratko Ivanović) i Andrija Rašović, Podgorica, OŠ „Sutjeska“, Podgorica (mentorka Biljana Stojkanović).

Prvi iz hemije u IX razredu je Milan Mitrović, OŠ „Kekec“, Sutomore, Bar (mentor Radoslav Milivojević); drugi je Ernad Spahić, OŠ „Marko Miljanović“, Bijelo Polje (mentor Desimir Nišavić), a treće mjesto dijele Danilo Petričević, OŠ „Sutjeska“, Podgorica (mentor Miomir Jevrić), i Savo Vujošević, OŠ „Blažo Jokov Orlandić“, Bar (mentorka Stanislavka Aleksić).

Prvo mjesto iz biologije u IX razredu pripalo je Igoru Mihajloviću, OŠ „Jugoslavija“, Bar (mentorka Mirjana Vučinić), i Dragana Novakoviću, OŠ „Jugoslavija“, Bar (mentorka Mirjana Vučinić); treća je Maja Olujić, OŠ „Blažo Jokov Orlandić“, Bar (mentorka Jadranka Božović).

Iz engleskog jezika u IX razredu prvi je Branko Tešanović, OŠ „Pavle Rovinski“, Podgorica (mentorka Marijana Drljević-Vlahović); drugo mjesto dijele Nikolina Belada, OŠ „Njegoš“, Cetinje (mentorka Dobrila Popović), i Jelena Šaranović, OŠ „Blažo Jokov Orlandić“, Bar (mentorka Valentina Mandić).

Prvi iz ruskog jezika u IX razredu je Miodrag Manojlović, OŠ „Ratko Žarić“, Nikšić, (mentorka Mira Zarubica); drugi je Filip Miladinović, OŠ „Risto Ratković“, Bijelo Polje (mentorka Vera Joksimović); treći je Marko Vuković, OŠ „Risto Ratković“, Bijelo Polje (mentorka Vera Joksimović).

Iz francuskog jezika u IX razredu prvo mjesto pripalo je Staša Šćepanović, OŠ „Oktoih“, Podgorica (mentorka Nada Simović); drugo mjesto Dijani Damjanović, OŠ „Salko Aljković“, Pljevlja (mentorka Emrina Vlahović); treće Tijana Jolović, OŠ „Branko Božović“, Podgorica (mentorka Dragana Tasić).

Prva iz italijanskog jezika u IX razredu je Nađa Marojević, OŠ „Sutjeska“, Podgorica (mentorka Sonja Vuković); drugi je Duje Bilčić, OŠ „Blažo Jokov Orlandić“, Bar (mentorka Ana Marojević); treći Gianluca Lambertu Pelonzi, OŠ „Narodni Heroj Sava Ilić“, Dobrota, Kotor (mentorka Tatjana Daković).

Iz njemačkog jezika u IX razredu prva je Gordana Mihajlović, OŠ „Vukašin Radunović“, Berane (mentorka Tanja Stijepović); druga je Ajdina Metanović, OŠ „Maršal Tito“, Ulcinj (mentor Bernd Vogel); treća je Marina Lulić, iz iste škole (mentor Bernd Vogel).

SREDNJE ŠKOLE

U konkurenциji srednjoškolaca iz matematike, prva je Olja Krstović, Gimnazija, Slobodan Škerović, Podgorica (mentor Ilijia Bošković); treći je Anton Đokaj, Gimnazija, 25.maj, Tuzi (mentor Zaim Bećović).

Iz fizike, prvi je Petar Tadić, Gimnazija „Stojan Cerović“, Nikšić (mentorka Ana Vučić); treći je Miodrag Joksimović, Gimnazija, Slobodan Škerović, Podgorica (mentorka Tatjana Pejanović).

Prva iz hemije je Sehija Dizdarević, Gimnazija „Miloje Dobršinović“, Bijelo Polje (mentorka Zora Bulatović); treća Milena Roganović, Gimnazija „Stojan Cerović“, Nikšić (mentorka Jasmina Bošković).

Prvi iz biologije je Janko Žeković, Gimnazija „Slobodan Škerović“, Podgorica (mentorka Sanja Ognjanović); treća je Itana Bubanja, Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“, Budva (mentorka Jelena Velašević).

Iz istorije, prvi je Mladen Ševaljević, Gimnazija, Cetinje (mentorka Svetlana Ivanović); drugo mjesto dijele Marko Lakićević, Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“, Danilovgrad (mentorka Tatjana Šaletić) i Lucija Palibrk, Gimnazija „Tanasije Pejatović“, Pljevlja (mentorka Ljiljana Bajčetić).

Prvo mjesto iz geografije pripalo je Ljubomiru Rakoviću, drugo Tijani Ljubić, treće Edinu Destanoviću, svi su iz Gimnazije „Miloje Dobršinović“, Bijelo Polje (mentor Novo Vuković).

Iz programiranja osvojeno je samo treće mjesto koje je dijele Andrej Karadžić, Srednja mješovita škola „Mladost“, Tivat (mentorka Neda Slavović) i Ilijia Radosavović, Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“, Budva (mentorka Nevenka Vlačić).

Iz engleskog jezika prva je Bojana Vulićević, Gimnazija, Slobodan Škerović, Podgorica (mentorka Tanja Marinović); druga je Andrijana Ivanović, Gimnazija, Slobodan Škerović, Podgorica (mentor Slobodan Buturović); treći je Sergej Radan, Srednja mješovita škola „Goran Kovačić“, Herceg Novi (mentorka Sanja Ateljević).

Prva iz ruskog jezika Tatjana Radulović, Gimnazija „Stojan Cerović“, Nikšić (mentorka Nevenka Obradović); druga je Jelena Cvijović, Gimnazija, Slobodan Škerović, Podgorica (mentorka Biljana Đurišić); treća Bojana Pržić, Gimnazija „Slobodan Škerović“, Podgorica (mentorka Biljana Đurišić).

Iz francuskog jezika prvo mjesto pripalo je Nini Tomašević, Gimnazija „Stojan Cerović“, Nikšić (mentorka Mirjana Međedović); drugo Vjera Kalezić, Gimnazija, Slobodan Škerović, Podgorica (mentorka Ljubica Krstonijević); treća Tijana Burzanović, Gimnazija „Slobodan Škerović“, Podgorica (mentorka Maja Malbaški).

Prva iz italijanskog jezika je Aleksandra Bojanović, Srednja stručna škola „Sergije Stanić“, Podgorica (mentorka Dragana Prorok); drugi je Luka Radović, Gimnazija, Kotor (mentorka Slavica Stupić); a treća Vjera Radonić, takođe iz kotorske gimnazije (mentorka Slavica Stupić).

Iz njemačkog jezika prva je Iva Tuponja, Gimnazija, Slobodan Škerović, Podgorica (mentorka Gordana Tmušić); drugi je Bogdan Račić, Gimnazija „Panto Mališić“, Berane (mentorka Karin Schwedes); treća Aneta Popović, Srednja mješovita škola „Bratstvo-jedinstvo“, Ulcinj (mentorka Armin Schurr).

Ministar prosvjete Slavoljub Stijepović na šednici Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport Skupštine Crne Gore

VEĆINA RODITELJA ZADOVOLJNA PREDŠKOLSKIM VASPITANJEM

Činjenica da je ove godine u vrtiću upisano 3.000 dece više nego 2008. godine ukazuje da raste povjerenje roditelja u predškolski obrazovni sistem, istakao ministar Stijepović

Ministar prosvjete Slavoljub Stijepović kazao je na šednici Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport Skupštine Crne Gore na temu „Aktuelna situacija u predškolskom vaspitanju i obrazovanju, sa akcentom na vrtić u Golubovcima”, da predškolske ustanove pohađa 32 odsto dece u Crnoj Gori, te da je cilj da do 2015. to bude 40 odsto, kao i da kasnije budu obuhvaćena sva deca. On je istakao da se predškolsko obrazovanje realizuje kroz 21 obrazovnu ustanovu i radi se u 105 vaspitnih jedinica koje imaju 485 grupa. Deca borave i u 14 licenciranih privatnih vrtića.

Ministar je naglasio da je ove godine u vrtiću upisano 3.000 dece više nego 2008. godine što ukazuje da raste povjerenje roditelja u predškolski obrazovni sistem.

Direktor direkcije za javne radove Žarko Živković je kazao da će vrtić u Golubovcima, čija je vrijednost radova 1,9 miliona eura, biti završen do kraja juna i od 1. septembra spreman za prijem dece (oko 150 mališana).

Poslanici su ukazali da su vrtići prebukirani, te da je ministar prosvjete izbjegao da odgovori koliki je prosječan broj dece u grupama.

Na tu primjedbu ministar je kazao da je prema sprovedenoj anonimnoj anketi, 80 odsto roditelja zadovoljno predškolskim vaspitanjem, 18 odsto uglavnom zadovoljno, a samo dva odsto nezadovoljno.

Sednici Odbora prisustvovali su i Vesna Vučurović, pomoćnica ministra prosvjete za predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje lica sa posebnim potrebama, Nataša Tomović, direktorka vrtića „Đina Vrbica“ u Podgorici, Slavica Luburić, direktorka vrtića „Ljubica Popović“ u Podgorici, Žarko Živković, direktor Direkcije javnih radova i Kristina Mihailović, izvršna direktorka udruženja „Roditelji“.

Lj.V.

VRTIĆ U GOLUBOVCIMA PRIMIĆE ĐECU OD 1. SEPTEMERA: Sa sjednice Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport

Raznovrstan program mališana podgoričkog vrtića „Đina Vrbica“ povodom odlaska u školu

DOVIĐENJA DRAGI VASPITAČI

Priredbama sa motom „Doviđenja vrtiću-dobar dan školo“, „Doviđenja kuću draga“, „Zbogom vrtići, stići će vam novi ptići“, deca su prezentovala znanje i vještine stecene pod okriljem ove vaspitno-obrazovne ustanove

Mališani starijih grupa podgoričke predškolske ustanove „Đina Vrbica“ (vaspitne jedinice „Zvjezdani vrt“, „Zvončić“, „Jelena Četković 1“ i „Jelena Četković 2“ i „Leptirić“) raznovrsnim sadržajima oprostili su se od vrtića. Priredbe sa motom „Doviđenja vrtiću-dobar dan školo“, „Doviđenja kuću draga“, „Zbogom vrtići, stići će vam novi ptići“ deca su prezentovala znanje i vještine stecene pod okriljem ove vaspitnoobrazovne ustanove. Oprostila su se od „bezbržnih dana“, rekavši „dobar dan školi“, u koju će u septembru zakoračiti kao đaci prvaci. Takođe, oni su poručili da na njihovo mjesto dolaze njihovi mlađi drugari. Roditeljima i vaspitačima recitovali su „Zbogom vrtići“, „Doviđenja dragi vaspitači“ i „Zdravica“, pokazali glumačko umijeće, govoreći dramske tekstove „Pozdrav prvacima“ i „Drugarstvo“ a svoje glasove udružili su i u horu, poručujući „Mi se ne bojimo-ucimo da brojimo“ i „Doviđenja dragi vaspitači“. Mališanima su nakon programa uručene „male diplome“, a vaspitačice su im poklonile tašne koje su napravile od prirodnih materijala.

RODITELJI UŽIVALI: iz programa

Prilagođavanje na školski ambijent

Nastojeci da im olakšaju odlazak u školske kluse, mališani tri vaspitne grupe „Jelena Četković 1“ i „Jelena Četković 2“ posjetili su dake pravke podgoričke OŠ „21. maj“.

„Posjete dece mlađeg i starijeg uzrasta realizovane su s ciljem pripreme za dalje školovanje, brže prilagođavanje

na novi školski ambijent, počevši od zvuka školskog zvona, koji ih očekuje u septembru. U znak zahvalnosti na gostoprivisu, predškolci su drugarima poklonili likovne radove na temu Kako ja zamišljam školu“, objasnila je Dejana Prelević, vaspitačica.

I Nataša Jovićević, vaspitačica, objasnila je da su mališani iz dvije vaspitne jedinice „Leptirić“ označile kraj druženja i učenja u vrtiću zajedničkim

izletom na Plavnici, a kratkim programom podsetili su se trenutaka koje su zajednički proveli. Pokazujući svoje umijeće, oni su pjesmom, glumom i recitacijama obilježili važne datume poput: Đečje nedelje, Dana roditelja, Međunarodnog dana žena, Dana Đečjeg vrtića, Dana Evrope, Dana oslobođenja od fašizma, kao i poseta OŠ „Milorad M. Burzan“.

U okviru međunarodnog projekta „Spring alive“ (Pro-

Crnoj Gori odobren kredit od deset miliona eura za gradnju šest đečjih vrtića

LOKALNE UPRAVE PODRŽALE PROJEKAT

Zahvaljujući inicijativi NVO „Udruženje roditelja“, Vlada Crne Gore donijela je odluku da do 2016. godine izgradi šest đečjih vrtića u Podgorici, Pljevljima i Ulcinju. Pomoćnica ministra prosvjete Vesna Vučurović objasnila je da je Administrativni odbor Razvojne banke Savjeta Evrope (CEB) odobrio projekat kreditnog zaduženja Vlade Crne Gore od deset miliona eura za izgradnju predškolskih ustanova u gradovima u kojima je problem prebukiranosti dece najizraženiji.

„Vlada je zadužila Ministarstvo prosvjete da putem javno-privatnog partnerstva realizuje plan izgradnje novih predškolskih ustanova. Očeku-

š.B.

Sastanak ministra prosvjete Slavoljuba Stijepovića i princa Nikole Petrovića

DONACIJA ZA OPREMANJE VRTIĆA U GOLUBOVCIMA

9

MAJ JUN

Prosvjetni rad

projekta prevoza osnovaca sa teritorije Opštine Cetinje i jednog broja opština sa severa Crne Gore.

Princ Nikola Petrović izrazio je spremnost da podrži nastojanje Ministarstva prosvjete da ostvari još bolju saradnju sa Republikom Francuskom na svim nivoima obrazovanja, a posebno kada je riječ o razmjeni učenika, studenata i profesora i stipendiranju učenika i studenata.

Na sastanku su detaljno izloženi planovi Fondacije za buduće zajedničke aktivnosti koje imaju za cilj unapređenje crnogorskog obrazovnog sistema.

Lj.V

Igre bez granica

U vaspitnoj jedinici „Zvončić“ završna svečanost bila je osmišljena pod motom „Igre bez granica“ Mališani su roditeljima uputili pozdravnu pjesmu stihovima:

„Dobro nam dosli, pjevajte sa nama, petici prvu daćemo vama“, a toplim porukama i obećanjem vrtiću da će, i kada porastu, ostati deca, obratili su se rijećima: „Ma imao ja u glavi i sve fakultete, kad porastem jako velik, ja će biti dijete“. U sportskim igrama (vučenje konopca, presvlačenje majice, presipanje vode, poligon i kotrljanje gume, skakanje u džaku, a roditelji, ih prate) učestvovali su i roditelji i njihova sugestija je bila da se ovakve aktivnosti organizuju češće.

Cilj igara bio je da se mališanima približi zdrav način života, provodeći vrijeme van zatvorenih prostorija. Uz to, veoma je korisno razvijanje sportskog i takmičarskog duha, kroz zajedničko učešće i roditelja i dece.

Š.B.

Dječjem vrtiću „Dragan Kovačević“ u Nikšiću uručen HACCP sertifikat
UNAPRIJEDITI SVE KOMPONENTE U RADU S ĐECOM

Predškolskoj ustanovi „Dragan Kovačević“ iz Nikšića u Ministarstvu prosvjete uručen je HACCP sertifikat (Sistem kontrole procesa proizvodnje i distribucije prehrabnenih proizvoda).

Budući da je ova vaspitnoobrazovna ustanova prva u Crnoj Gori uspješno realizovala ovaj projekt, u Ministarstvu su izrazili zadovoljstvo što subjekti koji čine sastavni dio našeg obrazovnog sistema prepoznaju potrebu za stalnim unapređenjem kvaliteta svih komponenti koje se odnose na rad sa đecom. Oni napominju da je jedan od važnih koraka na putu do sertifikata bio i renoviranje kuhinje.

Sertifikacionu provjeru sistema izvršila je međunarodno priznata beogradска kompanija iz ove oblasti, „YUQS“, u saradnji sa preduzećem „Stadion“ iz Podgorice, saopštili su iz Ministarstva prosvjete.

Uručenju sertifikata prisutvovali su: Slavoljub Stijepović, ministar prosvjete, Vesna Vučurović, pomoćnica ministra, te Aleksandar Đorđević, izvršni direktor kompanije „YUQS“.

Predškolska ustanova „Ljubica Popović“ proslavila 54. rođendan

OGLEDALO LJUBAVI I MAŠTE

Himnom „Nije šala nije bajka vrtić naš, kao tata, kao majka, on je baš“ koju su izveli mališani svih vaspitnih jedinica, uz večer ritam i ples čestitali su rođendan vrtiću.

„Plesalo je oko 2.000 dece obučene u majice različitih boja koje su bile odgovarajuće njihovom uzrastu. Slavlje se nakon programa nastavilo u kreativnim senzorno likovnim radionicama u kojima su deca pravila poklone vrtiću. Mališani su najbolji kalendari, ogledala, u kojima se toliko godina ogledamo, pronalazeći odrase koje nosimo u sebi. Odrase ljubavi, dobrote, nesrećnosti i mašte“, objasnila je Snaja Laban, vaspitačica i PR ove vaspitnoobrazovne ustanove.

AKTUELNOSTI

Predstavljene dvije publikacije u okviru programa „Škola bez nasilja“

ZA SIGURNO OKRUŽENJE

O brošurama su govorili pomoćnica ministra prosvjete Vesna Vučurović, šef predstavnštva UNICEF-a za Crnu Goru Bendžamin Perks, i ambasador dobre volje UNICEF-a Rambo Amadeus. Sanja Crvenica, učenica OŠ „Pavle Rovinski“, govorila je o saznanjima koje je stekla kroz „Školu bez nasilja – stvaranje sigurnog školskog okruženja“, kao i o konkretnim koristima koje ovaj program ima za đake.

Program „Škola bez nasilja – stvaranje sigurnog školskog okruženja“ u Crnoj Gori se počeo realizovati uz pomoć UNICEF-a. Iz tog projekta nastale su dvije publikacije „Škola bez nasilja – ka sigurnom i podsticajnom okruženju za djecu“ i brošura za roditelje „Za sigurno i podsticajno okruženje u školi“.

Te brošure predstavili su nedavno u Podgorici pomoćnica ministra prosvjete Vesna Vučurović, šef predstavnštva UNICEF-a za Crnu Goru Bendžamin Perks, i ambasador dobre volje UNICEF-a Rambo Amadeus. Sanja Crvenica, učenica OŠ „Pavle Rovinski“, govorila je o saznanjima koje je stekla kroz „Školu bez nasilja – stvaranje sigurnog školskog okruženja“, kao i o konkretnim koristima koje ovaj program ima za đake.

Publikacije će biti distribuirane svim osnovnim

školama u Crnoj Gori, koje će uz pomoć ovih priročnika moći da se efikasnije bave sprječavanjem i iskorjenjivanjem vršnjačkog nasilja i time stvaraju sigurnije školsko okruženje. Kroz brošuru roditelji će dobiti osnovne informacije o najdjevoljnjim vidovima saradnje sa školom u ovom domenu, kao i o najboljem načinu da se pomogne đetetu koji je zlostavljan i onom koje vrši nasilje.

Osnovni cilj programa „Škola bez nasilja – stvaranje sigurnog školskog okruženja“ jeste formiranje zaštitne mreže u školi u kojoj učestvuju svi zaposleni, daci i roditelji. Predviđeno je i da škola saraduje sa relevantnim institucijama, kao što su centri za socijalni rad, zdravstveni centri i policija.

Kroz sprečavanje nasilja i pružanje pomoći svoj deci – žrtvama, svjedocima i počiniocima nasilja, program

doprinosi stvaranju klime nenasilnog rješavanja konfliktova u školama i može dovesti do promjena ponašanja ne samo đeće, već i cijelokupne lokalne zajednice.

Alarm za cijelu zajednicu

„Obrazovanje je, po svojoj suštini, nespojivo sa nasiljem i suprotno nasilju. Obrazovanje ima moć da iznade alternative nasilju, dok nasilje u sebi nema alternativu. To đeci moramo pokazati i tome ih učiti u svakom školskom danu i na svakom mjestu u školi. Moć obrazovanja je u povezivanju i podršci, moć nasilja u razdvajaju i sebičnosti. Obrazovanje samo povećava svoju moć poštovanjem prava svakog đeteta, dok nasilje ne priznaje prava i pravdu. Đeca treba da saznaju i iskuse da im obrazovanje daje moć da uživaju svoja zagarantovana prava“, naglasila je Vučurovićeva, i dodala: „I kao što svako dijete koje doživi nasilje treba da bude alarm za cijelu zajednicu, tako i svaki, pa i najmanji doprinos aktivnom nenasilju treba da bude prepoznat kao željena promjena. U tom cilju pokrenut je ovaj projekat.“

Program prevencije nasilja među decom u školi izvodi se u partnerstvu Ministarstva prosvjete, Zavoda za školstvo i Kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori, s ciljem da cijela škola adekvatno odgovori na eventualnu pojavu nasilja. Podiže se svijest i nivo znanja o vršnjačkom nasilju, utemeljuju se vrijed-

SA PROMOCIJA BROŠURA U MINISTARSTVU PROSVJETE: Nasilje nad djecom alarm za cijelu zajednicu

nosti i pravila i uspostavlja saradnju da bi škola postala sigurno okruženje za đecu. Na taj način podstičemo škole da unaprijede školski etos i stvore optimalne uslove za boravak i razvoj sve đeće.

Roditeljima – uputstvo za ponašanje

Bendžamin Perks je ocijenio da „škole u Crnoj Gori nisu uvijek bezbjedna mjesta za odrastanje i obrazovanje kakva bismo željeli da budu. Nedavni medijski izvještaji svjedoče o porastu nasilja i agresije među đacima.“

On je iznio podatke istraživanja o vršnjačkom nasilju, sprovedenog 2011. godine

u četiri crnogorske škole. Rezultati pokazuju da su čak 70% đaka i 93% nastavnika bili svjedoci nasilja u svojim školama. Šokantan je podatak istraživanja da čak 48% roditelja tvrdi da je njihovo dijete bilo žrtva nasilja u školi.

„Sistemi obrazovanja i đečje zaštite moraju pronaći načine prevencije i odgovora i na nasilje koje se organizuje putem društvenih mreža. Fizička agresija predstavlja samo jedan oblik nasilja. Daci se takođe suočavaju sa manje vidljivim oblicima, kao što su: verbalna i psihička agresija, diskriminacija i isključivanje iz društva. Svi ti oblici ponašanja nanose

štetu ništa manju od posljedica fizičkog nasilja“, naveo je Perks.

Ambasador dobre volje UNICEF-a Antonio Pušić ukazao je da je nasilje u školama fenomen prepoznatljiv u čitavom svijetu, te da zemlje Ševerne Europe imaju više iskustva sa ovom vrstom programa. „Ovim priročnicima konačno imamo nešto konkretno da ponudimo đeci, a roditeljima upustvo za ponašanje i prepoznavanje vršnjačkog nasilja. Poručujem roditeljima da ne biju svoju đecu zato što dijete koje doživi nasilje u svojoj kući prenosi ga u školu“, napisao je Pušić.

O. Đuričković

10

MAY JUN

Prosvojetni rad

Projekat „Škola bez nasilja – stvaranje sigurnog školskog okruženja“ realizuje se u Crnoj Gori od školske 2005/2006. godine, kada je započeo u dvije osnovne škole: „Štampar Makarije“ u Podgorici i „Dušan Korać“ u Bijelom Polju, da bi se, kasnije, proširio na još šest OŠ: „Pavle Rovinski“ - Podgorica, „Pavle Žižić“- Njegušjevo, „Kekec“ - Sutomore, „Mileva Lajović Lalatović“ - Nikšić, „Vuk Karadžić“ i „Radomir Mitrović“ - Berane.

Sprovedeno je komparativno istraživanje o efektima implementacije Projekta i dobijene smernice za njegov nastavak.

Kroz dalje partnerstvo sa UNICEF-om, projekt je realizovan i u podgoričkim osnovnim školama: „Maksim Gorki“, „Radojica Perović“, „Sutjeska“, i „Savo Pejanović“, zatim, „Drugoj osnovnoj školi“ u Budvi, „Salko Aljković“ u Pljevljima, „Dušan Obradović“ na Žabljaku i „Aleksa Đilas-Bećo“ u Ravnoj Rijeci, Bijelo Polje.

Publikovan novi broj časopisa „Vaspitanje i obrazovanje“ koji izdaje Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica

RAZNOVRSTNI PRILOZI PEDAGOŠKOJ TEORIJI I PRAKSI

Novi broj časopisa za pedagošku teoriju i praksu „Vaspitanje i obrazovanje“, koji izdaje Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica, otvara tekst (u odjeljku Rasprave i članici) Rada Delibašića „Njegoševa pedagogika heroizma, svjetlosti i ljepote“, objavljen povodom dvjestogodišnjice od rođenja ovog pjesnika i vladara. „Potvrdu da je Njegoš pjesnik heroizma, svjetlosti i ljepote nalazimo u njegovom pjesničkom djelu i radovima mnogih autora koji su o tom djelu pisali. Njegoš je rasplamsavao ideju heroizma, kao snažno motivaciono sredstvo da se istraje i pobijedi u vječkovnoj oslobođilačkoj borbi“, ističe Delibašić. U tekstu, „Vuk Stefanović Karadžić kao proučavalac crnogorskih govora“, Adnan Ćirgić smatra da je teško započeti bilo koju temu iz oblasti crnogorske kulture, a ne dotači se Vuka Stefanovića Karadžića.

„Najznačajniji Karadžićev prilog izučavanju crnogorskih govora dat je u njegovu predgovoru Srpskim

narodnim poslovicama. To su zapažanja o jeziku dubrovačkih i crnogorskih govora u primorju i katunskome zaleđu. Upoznavši se s tim govorima, Vuk je unio fonem h u svoj standardni jezik, jer je njegovu potvrdu našao u narodnim govorima“, objašnjava između ostalog Ćirgić. Razlažući temu „Feminizam i studije roda-počeci školovanja žena u Crnoj Gori“ Mirjana Popović primjećuje da feministkinje ističu da je tradicionalno sociološko znanje ignorisalo rodnu dimenziju, kao i da je „projektovalo koncepte društvenog svijeta uglavnom stvorene od strane muškaraca. Prema mišljenju feministkinja, muškarci u društvu tradicionalno zauzimaju pozicije moći i vlasti i čine sve da zadrže svoje privilegovane uloge. Pod takvim okolnostima, znanje postaje moćna sila, uz čiju se pomoć održava tradicionalno državno uređenje i legitimise mušku dominaciju“, kaže Popović.

Pišući o održivom razvoju i mišljenju nastavnika o njegovoj zastupljenosti

u udžbenicima u osnovnoj školi u Crnoj Gori, Vukosava Globarević smatra da, uprkos čunjenici da su sadržaji o održivom razvoju od velikog značaja za život čovjeka i opstanak društva uopšte, „stiče se utisak da se malo pridaje značaj metodičkoj obradi ovih sadržaja“, zaključuje Globarević.

Poglavlje Istraživanja prilozima su označili: Marina Mijanović-Markuš, Radomir Vuksanović, Zoran Mijanović i Darko Skupnjak u temi „Mobilna platforma za terenski robot ROBECO, kao edukaciono sredstvo“.

„U Crnoj Gori se u okviru projekta „MNE-ROBECO“, koji finasira Ministarstvo nauke, razvija servisni mobilni robot višestruke namjene. Jedna od namjena ovog robota je edukacija u multidisciplinarnoj oblasti mobilne robotike“, objašnjavaju autori. Analizu uključivanja djece RAE porijekla u obrazovni sistem u okviru projekta „Osnovno pravo na obrazovanje u Crnoj Gori“ objedinili su Veselin Mićanović, Biljana Maslovarić i Tatjana Novović. Oni

su rezultate predstavili odvojeno za tri segmenta vaspitno-obrazovnog procesa: predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovna i srednja škola, a najbolji efekti zabilježeni su na nivou osnovne škole, gdje je obuhvat djece osnovnim obrazovanjem i vaspitanjem najveći.

Milja Vujačić pisala je o inkluzivnom obrazovanju iz perspektive direktora i stručnih saradnika, i naglasila da su u radu prikazani rezultati istraživanja koje je za cilj imalo ispitivanje iskustava i mišljenja direktora i stručnih saradnika o inkluzivnom obrazovanju. Uzorak su činila 32 direktora i 33 stručna saradnika iz 22 osnovne škole u Srbiji. Jelena Perunović-Samardžić poklonila je pažnju crtanim filmovima i bajkama u knjigama, rekašći da oni u današnje vrijeme imaju veliku moć i uticaj na formiranje mišljenja, stava i stila života, posebno kod djece predškolskog uzrasta. Ona dodaje, da razne komjuterske igrice, kao i probaj novih tehnologija postavljaju nove graniče, a pomjeraju postojeće.

Rubriku Nastavno-vaspitni rad priredilo je nekoliko autora. Veselin Mićanović u radu „Individualizacija početne nastave matematike“ ističe da početna nastava matematike predstavlja temelj budućeg matematičkog obrazovanja, pa samim tim i veću obavezu onima koji se bave njenom organizacijom i realizacijom. Radoje Šćepanović i Đoko G. Marković razlagali su temu „Trinaest dokaza Heronove formule“, navodeći 13 različitih dokaza Heronove formule za izračunavanje površine ugla, odnosno poliformne primjene didaktičkog principa očiglednosti prezentovanih geometrijskim interpretacijama.

U svom radu „Koncept funkcionalne analize udžbenika stranog –ruskog jezika“, Natalija Brajković preuvodno sagledava koncepciju udžbeničke strukture, dajući teorijske okvire opisa analize udžbenika stranih jezika, a udžbenik posmatra kao model nastavnog procesa i ističe relevantnost komunikativnog pristupa, prezentu-

jući jedinstvenu monolitnu taksonomiju funkcija udžbenika stranog – ruskog jezika. O izboru nastavnih metoda u realizaciji aktivne nastave u srednjim stručnim školama piše Zoran Đukić i njegov cilj bio je da podstakne nove, kombinovane nastavne metode u implementaciji aktivne nastave u srednjim stručnim školama. Dinamične promjene u nauci i tehnički iziskuju neophodnost kontinuiranog prilagođavanja nastavnog sadržaja, nastavnih metoda, nastavnih sredstava, posebno u srednjim stručnim školama, mišljenja je Đukić.

Prikaze su objavili: prof. dr Miroslav Doderović („Nauka i razvoj nauke u Crnoj Gori kroz vrijeme“ dr Milice Kostić), prof. dr Dušan M. Savićević (knjige Ranka Bulatovića „Studija o Rovčima“), Nada Luteršek i Nataša Gazivoda (knjige Radovana Damjanovića „Rad školskog pedagoga“) i Radoslav Milošević Atos (Izložba Luke Latora „Slova“).

Š. B.

Izdanja Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica: Zbirka zadataka iz fizike za VIII razred devetogodišnje osnovne škole

POMOĆ UČENICIMA DA SAMI RJEŠAVAJU FIZIČKE PROBLEME

Obrazovni materijal koji zbirka nudi usmjeren je ka razvoju učeničkih sposobnosti za proučavanje prirodnih pojava i opšte slike o materijalnom svijetu, omogućava učenicima povezivanje praktičnih i teorijskih znanja

Izdavanjem Zbirke zadataka iz fizike za VIII razred devetogodišnje osnovne škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica zaokružio je udžbenički komplet iz ovog predmeta za ovaj razred. Zbirka na odgovarajući način prati osnovni udžbenik, dopunjavajući ga i čineći s njim cjelinu. Ona, kako kaže autor (Jovan P. Šetračić i Radovan Sredanović), sadrži veliki broj zadataka koji su sistematizovani po stepenu složenosti. Riješeni zadaci su model koji treba da pomogne učenicima da sami rješavaju fizičke probleme.

Zbirka je usmjerena na nastavnim planom i programom i podijeljena je na šest tematskih cjelina: kretanje; ravnomerno ubrzano pravolinjsko kretanje; sila i ubrzanje; pritisak; energija i rad i temperatura i toplosta.

Recenzentkinja Lena Duru-

tović ocjenjuje da zbirka objedinjuje standarde neophodne za izradu modernog udžbenika. Njen sadržaj je usaglašen sa ciljevima predmetnog programa, te se savremenim naučnim saznanjima. Obrazovni materijal koji zbirka nudi usmjerjen je ka razvoju učeničkih sposobnosti za proučavanje prirodnih pojava i opšte slike o materijalnom svijetu, omogućava učenicima povezivanje praktičnih i teorijskih znanja.

Motivacija za učenje

"Vodilo se računa o razvoju novou učenika, novu prethodnih znanja, kao i motivaciju za učenje. Zbirka kod učenika izaziva pozitivan stav prema ovom predmetu, motiviše ih, omogućava da nastava bude zasnovana na eksperimentima i aktivnom učeštu učenika u

svim etapama nastavnog procesa i na taj način osmisljeno razvija njihove sposobnosti za proučavanje prirodnih pojava iz područja fizike", smatra Durutović.

Adekvatnim odabirom riješenih primjera, načinom prezentacije i povezivanjem sa prirodnim pojавama u svakodnevnom životu, autori su uspjeli da pronađu vezu između prethodnih znanja i interesovanja učenika i novih znanja koja treba da usvoje. Zbirka je učenicima privlačna i interesantna, uključuje ih u planirane aktivnosti i odrižava njihovu pažnju, budi radoznalost i saznanju motivaciju.

"Osnova pozitivna karakteristika ove zbirke jeste što povezuje apstraktne formule fizike sa svakodnevnim fizičkim pojavama, gdje učenik dolazi do kvantitativnih rezultata,

čime stiče osjećaj o redu veličine i značaju određene fizičke pojava", ocjenio je prof. dr Slavoljub Mijović.

Može da se koristi samostalno

Mr Zoran Lalović ukazuje da zbirka sadrži tri tipa zadataka: prouči i uradi – zadaci namijenjeni eksperimentalnom radu; razmisli i odgovori – primjeri rješenih pitanja i zadataka; zadaci za samostalan rad i njihova rješenja.

"Zbirka pokriva sve predviđene sadržaje programa fizike VIII razreda osnovne škole; zbirka je u korelaciji sa udžbenikom iz fizike VIII razreda osnovne škole, može da se koristi samostalno, kod kuće ili na času. Sadrži veliki broj zanimljivih i intelektualno podsticajnih zadataka koji učenicima

Prof. dr Slobodan Jovanović, recenzent: PRIMJERI IZ REALNOG ISKUSTVA

Koncept zbirke korektno je utemeljen u pedagoško-psihološkim normama saznanjnjog procesa kod učenika – polazi od poznatog u izlaganju novog, i ide od jednostavnog ka složenijem i od lakog ka težem. Dobro je prilagođena uzrastu učenika. Autori su se trudili da izbor i prezentacija problema/zadataka ne bude suvoparna, te da izazovu pažnju i zainteresovanost učenika. Težilo se primjerima iz realnog iskustva i svakodnevneg života. Odgovori na pitanja i rješenja zadataka, su jasni, lako shvatljivi, sažeti, ali i dobro obrazloženi. Autori ispravno navode učenika na korištenje tabeli i grafika i, kad je to moguće, razvijaju kod njega logičan, praktičan i naučno zasnovan pristup rješavanju problema.

omogućavaju ponavljanje, utvrđivanje i primjenu stečenih znanja iz fizike. Ona povećava interesovanje učenika za nauku, inicira problemsko učenje, razvija logičko stvaralačko i kritičko mišljenje učenika", smatra Lalović.

Dosta pažnje posvećeno je dizajnu. Likovno-grafička obrada usaglašana je sa prirodnom predmetu. Ilustracije su u funkciji osnovnog teksta, dopunjuju ga.

Priroda i tehnika: udžbenik, radna sveska i priručnik za nastavnike

PODSTICANJE ISTRAŽIVANJA

Udjbenik je primjer razvojno-psihološkim mogućnostima učenika i dat je akcenat na situacije i aktivnosti koje su đacima bliske i razumljive. Obezbeđuje interdisciplinarnu povezanost znanja, kao i usaglašenost teorijskih i praktičnih znanja

Komplet za prirodu i tehniku „Svijet oko nas“: udžbenik, radna sveska i priručnik veoma je dobro ukomponovan, sadržajan, pregledan i vizuelno primamljiv za dake. Autorke Vesne Kipa i Snežana Vuksanović potenciraju istraživački, analitički i aktivan pristup usvajanju

novih znanja i vještina.

UDŽBENIK: „Autori na izuzetno kvalitetan i suptilan način provode čitaoca kroz materijal koja se obrađuje u udžbeniku, analizirajući karakteristične procese, objekte, postupke, promjene, materijale, materi-

ju, sredstva, biljni i životinjski svijet. U udžbeniku je jasno i nedvosmisleno ostvarena usaglašenost teorijskih i praktičnih znanja, čime se obezbjeđuje intradisciplinarna povezanost stečenih znanja“, ocjenjuje jedan od recenzentata prof. dr Darko Bajić, dipl. inž. mašinstva.

„Udjbenik je primjer razvojno-psihološkim mogućnostima učenika i dat je akcenat na situacije i aktivnosti koje su đacima bliske i razumljive. Obezbeđuje interdisciplinarnu povezanost znanja, kao i usaglašenost teorijskih i praktičnih znanja. Upućuje na istovremeno učenje, korišćenje drugih izvora znanja, usavršavanje spretnosti i razvijanje odgovornosti“, kaže recenzentkinja dr Danka Caković.

Recenzentkinja Milena Zoranović, profesor razredne nastave u OŠ „Jugoslavija“ u Baru,

ukazuje da je udžbenik veoma lijepo ilustrovan slikama, crtežima ili fotografijama koje su uskladene sa tekstom. Pisan je preciznim, jasnim i razumljivim jezikom. Prati savremena naučna dostignuća.

Ima šest problemskih cjelina koje počinju primjerima iz svakodnevnog, učenicima bliskog, načina života. To učeniku omogućava da bude istraživač svog neposrednog okruženja. Udžbenik je usklađen je sa interesovanjima daka, i omogućava im da prošire već stečena znanja i iskustva. Upućuje na različite tehnike učenja i upotrebu drugih izvora znanja (TV emisije, internet, časopisi...). Prelazi između sadržaja prirode i tehnike su neosjetni i tehnički precizni.

RADNA SVEŠKA: Radna sveska je dobro uskladena sa sadržajima u udžbeniku. U njoj su

dati raznovrsni tipovi zadataka sa različitim nivoima zahtjevnosti.

Zadaci u radnoj svesci pomazuđu đacima da uoče kako da stečena znanja primijene u svakodnevnom životu. Omogućava im da samostalno istražuju, podstiče njihovo interesovanje za očuvanje životne sredine. Dok rade ogledi, učenici uočavaju uzročno-posljedične veze među pojavama i procesima.

I radna sveska obiluje crtežima, slikama ili fotografijama koje obezbjeđuju preglednost i jasnost zadataka. Zadaci različitog tipa i nivoa zahtjevnosti omogućavaju učeniku i nastavniku da steknu uvid u savladanost određene cjeline.

PRIRUČNIK: Zahvaljujući načuно-teorijskoj zasnovanosti informacija predstavljenih u priručniku, nastavnici mogu da na jednom mjestu brzo i lako

osvježe svoja znanja. Ciljevi i sadržaji nastavnog programa su povezani. Istaknuto je i optimalno vrijeme za realizaciju nastavnog programa. Predloženi priručnik ostavlja prostor za nastavnikovu kreativnost i umjerenost prilikom realizacije postavljenih nastavnih ciljeva. Priručnik kroz prijedloge aktivnosti na konkretni način upućuje nastavnike u moguću realizaciju nastavnih tema, ostavljajući im mogućnost lične dorade i kreacije. Priručnik sadrži sve kvalitetno i važno za planiranje i izvođenje nastave. Obim aktivnosti ponuđenih u njemu prevazilazi obim koji je potreban za obradu određene nastavne teme, i svakako može poslužiti kao idea za šire iskazivanje kreativnosti i originalnosti nastavnika.

Komplet za Muzičku kulturu (udžbenik „Muzička kutija“, Priručnik i CD za nastavnike)

RAZVIJANJE UMJETNIČKOG UKUSA

Postupnost u prezentaciji građe; podsećanje na naučeno; zanimljivosti i motivacioni zadaci uz pitanja

Učenici IV razreda osnovne škole učiće o muzici na zanimljiv i pristupačan način, zahvaljujući najnovijem kompletu za Muzičku kulturu (udžbenik „Muzička kutija“, Priručnik za nastavnike i CD za na-

stavnike), autora Vesne Vučinić i Biljane Radojević. Komplet omogućava savremeni pristup izučavanju muzike i daje jasne smjernice nastavnicima da nastavu iz ovog predmeta izvode na najbolji način.

ZANIMLJIVE I PODSTICAJNE AKTIVNOSTI

Priručnik za nastavnike izdvaja se dobrim konceptom i formom koja ima strukturno-sadržinske i funkcionalne parametre savremenog udžbenika. Predložene su najčešće primjenljive metode i oblici rada, kao i način i put prevazilaženja problema i prepreka.

„Osmišljen je tako da obezbjeđuje veći uspjeh u nastavi. Sadrži veliki broj uputstava, sve u cilju da se što bolje razumiju sposobnosti učenika. Nastavnik, zahvaljujući njemu, može da odabere aktivnosti prilagođene mogućnostima daka. Autori ukazuju na značaj dobre pripreme za čas i daju jasne smjernice što na treba sve da sadrži“, ističe recenzentkinja Biserka Rovčanin.

Radmila Bajković, recenzentkinja, smatra da su predložene aktivnosti učenika u priručniku relevantne za postavljene ciljeve, ostvarive i jednostavne za realizaciju. Sadržaj aktivnosti je zanimljiv i podsticajan za učenike a naslanjuju se na iskustveni okvir daka i njihova već stečena znanja.

Ponuđen je i prijedlog časova na kojima će se razmatrati građa predviđena za lokalnu zajednicu.

Nastava u udžbeniku je podijeljena na šest cjelina: Gdje i kako zapisujemo tonove; Tonovi se razlikuju po visini; Slušamo i pjevamo; Upoznajemo instrumente; Narodno muzičko blago i Muzička kutija.

U svijet muzike dake uvođe ličivi Zvonko, Zvončića i njihov drugar Pino, koji im skreće pažnju na ono što treba uraditi. Udžbenik obiluje velikim brojem maštovitih ilustracija, grafičkih rješenja, fotografija. Previđeni sadržaji i pojmovi dati su na veoma razumljiv način.

Kako kaže recenzentkinja Branka Martinović, pedagog, cij materijal odiše vedrinom, razdraganim i nasmijanim licima. Ilustracije su originalne, kreativne, interesante i uskladene sa tekstualnim prikazima nastavnih jedinica. Postupnost u prezentaciji građe, uz podsećanje na naučeno, niz zanimljivosti i motivacionih zadataka uz pitanja i vježbe, sa mnóstvom ilustracionih prik-

za definitivno će pokrenuti aktivnosti učenika, u cilju učenja, bogaćenja i produbljivanja muzičkih sadržaja.

„Oslanjanje na stečena znanja iz prethodnog razreda omogućava da se ponavljaju naučenog, sintezom znanja, usvajaju novi pojmovi. Brojne pjesme (austrijska, francuska, engleska) nijesu samo u funkciji muzike već imaju socijalnu i internacionalnu dimenziju. Dobar odabir narodnih pjesama odslikavaju duh zajedništva naroda koji žive u Crnoj Gori a istovremeno su dobra osnova za upoznavanje nematerijalne kulturne baštine“, ocjenjuje mr Dobrila Popović.

CD-1 ima 58 muzičkih izvođenja različitih žanrova,

preko narodnog i dečijeg stvaralaštva, do ozbiljne muzike. Sadržaji su interesanti, kratkog vremenskog intervala. CD-2 ima 25 sličnih izvođenja sa jednom bajkom i tri kompozicije po slobodnom izboru. Povezanost udžbeničkih i CD sadržaja svakako omogućava učenicima, kako jak audio-vizuelni doživljaj, tako i kvalitetno i trajno usvojeno znanje.

Izbor kompozicija obezbjeđuje raznovrsnot i usmjeren je na razvijanje umjetničkog ukusa učenika kroz podsticanje pozitivnih osećanja i identifikovanja doživljaja muzike.

Pripremila: Lj. Vukoslavović

Dodijeljene nagrade najboljima na konkursu Zavoda za školstvo i Majkrosofta „Kreativna nastava“

DOPRINOS RAZVOJU SAVREMENOG OBRAZOVNOG PROCESA

Na konkursu učestvovalo 45 nastavnika sa 28 radova. Prvu nagradu (laptop) dobila Dušanka Vujičić, OŠ „Ratko Žarić“, drugu (digitalna kamera) Marina Andrijević, OŠ „Vuko Jovović“, a treću (digitalni fotoaparat) Biljana Borožan, OŠ „Narodni heroj Sava Ilić“

Prvu nagradu na četvrtom konkursu Zavoda za školstvo i Majkrosofta „Kreativna nastava“ dobila je Dušanka Vujičić, OŠ „Ratko Žarić“ (Nikšić) za rad „Digitalne pčelice Crnoj Gori u pohode“; drugu Marina Andrijević, OŠ „Vuko Jovović“ (Danilovgrad) za rad „Energija i njeni izvori“; trećenagrada je Biljana Borožan, OŠ „Narodni heroj Sava Ilić“ (Kotor), za rad „Igram i znam“ otvaramo vrata Kotoru grada“. Nagrada za prvoplaširani rad je laptop, drugoplaširani digitalna kamera, a trećeplaširani digitalni fotoaparat.

Na konkursu je učestvova-

nasti, Ranko Čabrilović, koordinator Majkrosofta, govorio je o trendovima koji stope pred obrazovanjem. Pored ostalog, potpuno je promijenjen odnos između formalnog i neformalnog učenja (sve više ljudi tvrdi da im za posao više koristi neformalno obrazovanje).

Pomoćnik direktora Zavoda za školstvo Radovan Popović istakao je da svi učesnici ovog konkursa čine kreativno jezgro crnogorskog obrazovanja. Ovakvi projekti značajni su za razvoj savremenog obrazovnog procesa. Oni doprinose njegovoj modernizaciji, podstiču razmjenu dobroih

Podgorica, „Romeo i Julija“, Staša Barabaš i Dragica Bokan, OŠ „Blažo Jokov Orlandić“, Bar, „Razvijanje vještina slušanja i čitanja“; Lidija Šćepanović, Goran Živković, OŠ „Risto Manojlović“, SMŠ „Braća Selić“, Kolašin, „Upoznajmo Evropsku uniju“; Žorica Božović, Srednja stručna škola, Berane, „Transformacija trougla u zvijezdu“; Magdalena Kilibarda, Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola, Nikšić, „Zajedno znamo više“

U ime nagradenih zahvalila se Dušanka Vujičić.

Zainteresovani nastavnici mogu preuzeti radove i kori-

12

MAJ
JUN

Prosvjetni rad

PODSTICAJ KREATIVNOSTI: Sa uručenja nagrada

I 45 nastavnika sa 28 radova, od kojih je bodovano 27, jer jedan poslati rad nije zadovoljavao uslove. Članovi stalne komisije su Radovan Popović, Rabija Šarkinović i Vesna Bulatović, dok su članovi stručnih komisija angažovani po potrebi i zavisno od oblasti rada.

Ukazujući na značaj upotrebe informaciono-komunikacionih tehnologija u

primjera obrazovne prakse i saradnju nastavnika elektronskim putem.

Dodijeljena su i specijalna priznanja koja su dobili: Dijana Milošević, OŠ „Narodni heroj Sava Ilić“, Kotor, „Digitalni dočasnici putevima kulture i tradicije“; Ana Kljajević, OŠ „21. maj“, Podgorica, Piramida; Veronika Rutović, Nataša Sudar i Dušan Vukanić, OŠ „21. maj“,

stiti ih u nastavi. Osim radova od ove i prethodnih godina, na sajtu su i detaljna uputstva koja im mogu pomoći da kreativno koriste ICT u nastavi.

Svi radovi, kao i detaljna uputstva za korištenje ICT u nastavi, nalaze na adresi www.kreativnanastava.edu.me.

Lj. V.

Besplatni programi za nastavu: Mathematics 4.0 I REZULTAT I POSTUPAK

Majkrosoft na PiL Portalu www.pil-network.com nudi mnogo besplatnih programa koje možete iskoristiti u svakodnevnom radu s učenicima. U ovom broju izdvajam jedan izuzetan program – Mathematics 4.0.

Iako je, u osnovi, namijenjen matematičarima, vjerujem da će biti zadovoljni mnogi biolozi, hemičari ili fizičari – svi oni koji za neke od svojih potreba moraju ponešto izračunati. Najzadovoljniji bi trebalo da budu učenici i studenti. Program će im pomoći da vizuelizuju matematičke koncepte

kako nijesu mogli nikad do sada. Ono što je ovdje posebno jeste da ćete osim krajnjeg rezultata, npr. neke jednačine, vidjeti i „korak po korak“ kako se do tog rezultata došlo. Po red svakog koraka imate i opis izvedene operacije.

Program ima cjelokupni grafički kalkulator, ali i mapu s formulama i jednačinama koja sadrži više od 100 najčešćih matematičkih jednačina i formula. Nije zaboravljena ni geometrija, pa će učenici moći, recimo, da shvate relacije u trouglu i koriste alate za rješavanje uglova i stranica. Osim

svega nabrojanog, ovaj program ima alate za pretvaranje raznih mjernih jedinica, a može da prepoznaće i rukopis. Tako, ako koristite tablet ili PC sa ekransom osjetljivim na dodir, možete matematički problem zapisati onako kako biste to učinili da ga upisujete u svesku. Za sve ostalo, kao i rješenje, pobrinuće se sam program – Mathematics 4.0. Da sam imao ovakav program u osnovnoj ili srednjoj školi, vjerujem da bih danas bio mnogo obrazovaniji u matematici.

Ranko Čabrilović

Mini istraživanje u Podgoričkoj gimnaziji povodom Evropskog dana zaštite podataka

INTERNET – POTENCIJALNI RIZIK OD UGROŽAVANJA PRIVATNOSTI

Internet pamti sve, što znači da se jednom objavljeni podaci teško mogu izbrisati. Za učenike održano predavanje na temu „Zaštita ličnih podataka – privatnost na internetu“, kako bi deca prepoznala opasnosti i naučila kako da sačuvaju privatnost na internetu

Povodom obilježavanja Evropskog dana zaštite podataka ličnosti, Agencija za zaštitu ličnih podataka sproveo je mini istraživanje u podgoričkoj Gimnaziji „Slobodan Škerović“. Ono je pokazalo da svi učenici koriste internet, pošeduju adresu, dok samo jedan učenik nije imao svoj profil na nekoj od društvenih mreža.

„Od 32 ispitana učenika, njih 25 je saopštilo da na profil stavlja statuse u kojima izražava svoja osjećanja, kao i saopštenja kamo će i kada će putovati. Nešto manje (22) kazalo je da prihvata nepoznate osobe za prijatelje na društvenoj mreži, pogotovo ukoliko su oni prijatelji njihovih prijatelja“, ističe Mirjana Perišić, savjetnica za razvoj i unapređenje mera na zaštiti ličnih podataka.

IZABRATI SIGURNU LOZINKU

Kao što je poznato, za pristup Fejsbuku, Twiteru ili email na logu potrebno je pošedovati lozinku.

„Prilikom određivanja lozinka treba voditi računa da ona bude sastavljena od slova i brojeva ili simbola, dakle da bude kombinovana lozinka. Važno je da bude dovoljno jednostavna kako bismo je lako upamtili, ali i komplikovana – da je drugi ne mogu pogoditi. Lozinka nikada ne treba da bude sačinjena od ličnog imena ili prezimena, imena brata ili sestre ili kućnog ljubimca, datuma rođenja“, savjetuje Mirjana Perišić.

Zaštita ličnih podataka – privatnost na internetu, učenike smo upoznali s mogućnostima zloupotrebe ličnih podataka i dalje praktične smjernice kojih se treba pridržavati prilikom korištenja društvenih mreža. Živimo u eri ekspanzije informacione tehnologije i svako od nas koristi ove savremene vidove komunikacije. Tu leži i gučava da svakom od naših prijatelja dodijelimo određeni obim prava na pristup našim ličnim podacima. Dakle, zahvaljujući ovoj alatki možemo podešiti ko može viđeti naše fotografije, statuse i sl. Veoma je važno voditi računa o tome da na statusima nikada ne sa-

JEDNOM OBJAVLJENI PODACI TEŠKO SE MOGU IZBRISATI: gimnazijalci u školskom dvorištu

Vecina učesnika (27) svjesna je ili je navela da je nekome od njihovih drugara otkrivena šifra profila, kao i da su u toj situaciji u najvećem broju slučajeva (21) bili zabrinuti da neko ne pročita njihove poruke ili ne vidi nešto što ne bi trebalo.

Samo jedan učenik nije znao da na društvenim mrežama postoji mogućnost korištenja alatki za podešavanje privatnosti.

„Kroz predavanje na temu

potencijalni rizik od ugrožavanja prava na privatnost. Budući da se o privatnosti najviše govori onda kada je ugrožena, bitno je da deca prepoznaju opasnost i nauče kako da sačuvaju privatnost na internetu. Prije objavljuvanja ličnih podataka važno je da dobro izuče pravila, odnosno alatke koje se koriste za podešavanje privatnosti. Na primjer, na Fejsbuku postoji opcija ‘podesavanje privatnosti’ koja omogućava važne detalje kada i kamo putujemo, jer bi to moglo biti zeleno svjetlo nekome ko nema dobre namjere. Ne smijemo zaboraviti da internet pamti sve, što znači da se jednom objavljeni podaci teško mogu izbrisati, te da nije dovoljno ako smo nešto uklonili sa globalne mreže“, naglasila je Mirjana Perišić.

Š. Begić

EU info bus na putu kroz Crnu Goru: U sali Gimnazije „P.P. Njegoš“ u Danilovgradu prikazan dokumentarni film Evropa u mom gradu

ODRŽAN I KVIZ ZNANJA O EVROPSKIM INTEGRACIJAMA

Centar za građansko obrazovanje (CGO), u saradnji sa fondacijom Friedrich Ebert i NVO Natura, realizuje projekt "EU info bus – na putu ka EU", podržan od strane Delegacije EU u Crnoj Gori.

Projekat teži povećanju znanja, stepena razumevanja i podrške procesu pristupanja EU, kroz edukativno-informativnu kampanju koja se sprovodi u šest opština centralnog regiona Crne Gore-Podgorici, Nikšiću, Danilogradu, Cetinju, Kočašinu i Mojkovcu. Centralna aktivnost je EU info autobus, kojim se obilaze sve navedene opštine, od februara do septembra ove godine.

EU info BUS nastavlja put kroz Crnu Goru. Tako je u sali gimnazije „P.P. Njegoš“ u Danilovgradu prikazan dokumentarni film Evropa u mom gradu. Film govori o novim pravilima, novom sistemu vrijednosti, novom svijetu u koji Crna Gora, integracijom sa Evropskom

Učenici SLŠ "P. Lubarda" na Cetinju i osnovci VI/VII razreda "Druge osnovne škole" i "St. Mitrov Ljubiša" iz Budve

CRTEŽOM I SLIKOM OBILJEŽILI DAN EVROPE

Učenici Srednje likovne škole "Petar Lubarda" na Cetinju slikali su i crtali Evropu, pokazujući time kako doživljavaju Evropsku uniju i ulazak Crne Gore u nju. Na taj način obilježili su Dan Europe, koji simbolizuje napredak i ujedinjenje u jednu porodicu koja ima zajedničke vrijednosti i jasnu viziju za bolji život svojih građana. Daliborka Uličević, izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje, naglasila je tom prilikom da je EU info bus, u okviru istoimenog projekta, svoj simbolički put počeo upravo sa Cetinjom, a ima za cilj, kako je rekla, "jačanje kapaciteta i uloge lokalnih zajednica i organizacija civilnog društva u Crnoj Gori radi uspostavljanja dugotrajnog i efikasnijeg doprinosa procesu evropskih integracija".

Dan Europe obilježili su i osnovci V i VI razreda "Druge osnovne škole" i "St. Mitrov Ljubiša" u Budvi kroz likovnu manifestaciju na temu EU i Crna Gora sačuvaju kroz svoje crteže ruke mira, ljubavi, prijateljstva i zajedništva.

J. V.

unjom, ulazi. Film je sniman u živopisnim crnogorskim selima i gradovima, obojen je koloritom mentalitetskih karakteristika tih podneblja, govori o percepciji, strahovima, predrasudama, ali i nadi crnogorskih građana da će

integracije sa Evropom donijeti mnoge povoljnosti.

Nakon filma, održan je kviz znanja o evropskim integracijama, a najboljima su dodijeljene nagrade.

Š. B.

POKLON ZA ŠTICENIKE DOMA IZ BIJELE

Humanitarna manifestacija „Cetinje okrenuto Mladosti“

Djeca iz Doma "Mladost" boravila su na Rijeci Crnojevića i Karuču, obišli Orlov krš, Ćipur, Vladin dom, Narodnu biblioteku i čitaonicu "Njegoš", a učestvovali su i u pošumljavanju parka u čast Njegoševog jubileja.

Humanitarni događaj podržan od brojnih institucija, kompanija i pojedinaca

Dodjelom poklona, koje su građani Cetinja početkom juna dostavili Turističkoj organizaciji Prijestonice, okončana je trodnevna manifestacija "Cetinje okrenuto Mladosti".

Riječ je o humanitarnom događaju, koji su, uz podršku brojnih institucija, kompanija i građana, organizovali Prijestonica Cetinje i Turistička organizacija Prijestonice, a tokom kojeg su šticeri Dječeg doma "Mladost" – Bijela bili gosti prijestonog grada.

Brojne poklone građana Cetinja – počev od obuće do odjeće, preko slatkiša, sve do igračaka – deci iz Bijele, ispred sjedišta Turističke organizacije, uručili su njihovi vršnjaci iz Prijestonice.

Tom prilikom, decu i osobu Dječeg doma "Mladost"

iz Bijele pozdravio je i gradonačelnik Prijestonice Cetinje Aleksandar Bogdanović. On je istakao kako je Cetinje sa zadovoljstvom bilo domaćin prijateljima iz Bijele, a i u budućnosti će biti njihov pouzdan saveznik.

Šticeri doma zahvalili su i gradskoj upravi, Turističkoj organizaciji i građanima Cetinja na organizaciji posjeti, tokom koje su boravili u Rijeci Crnojevića i na Karuču i imali priliku da krstare Skadarskim jezerom. Učestvovali su u volonterskoj akciji pošumljavanja parka "13. jul".

Istog dana obišli su Ljetnju pozornicu, Orlov krš, Ćipur, Biljardu, Dvor kralja Nikole, Vladin dom i Narodnu biblioteku i čitaonicu "Njegoš". Mališani iz Bijele obišli su i Njeguše i Ivanova korita, a potom su, u sjedištu grad-

ske uprave, ispratili potpisivanje Sporazuma o saradnji između Prijestonice Cetinje i Dječij dom "Mladost" Bijela.

Zajedno sa vršnjacima sa Cetinja, prisustvovali su velikom zabavnom događaju koji je organizovan na Dvorskem trgu. Tim povodom su prodavane i simbolične ulaznice, po cijeni od euro, gdje je prikupljeno oko hiljadu eura, što će, uz poklone građana i donacije institucija, biti proslijedeno Domu u Bijeloj.

Prijestonica Cetinje i njena turistička organizacija zahvalili su svim organizacijama, preduzećima i građanima koji su u velikom podržali manifestaciju "Cetinje okrenuto Mladosti".

N. Vujanović

Resursni centar "1. jun" u Podgorici posjetili studenti Medicinskog fakulteta iz Foče

USKORO UGOVOR O SARADNJI

Studenti studijskog programa Specijalna edukacija i rehabilitacija, Medicinskog fakulteta iz Foče, posjetili su nedavno Resursni centar "1. jun" u Podgorici.

Boravak u Centru je veoma važan za studente, jer im omogućava da upotpune ka-

talog znanja i vještina iz oblasti u kojoj se obrazuju. Dekan fakulteta prof. dr Milan Kulić zahvalio je na saradnji i pomoći njihovim studentima. Dogovoren je da se u doglednom vremenu potpiše ugovor o saradnji između Fakulteta i RC "1. jun". Centar je posjetio i

13

MAJ JUN

Prosveštene rad

Š. B.

Iz Crnogorskog društva za borbu protiv raka

PLAKATI PROTIV PUŠENJA

Crnogorsko društvo za borbu protiv raka (CDPR), u saradnji sa podgoričkim firmama Studio Mouse, Primodesign i Montenegro Metropolis Media, realizovalo je interesantan projekt u borbi protiv pušenja kod maloljetnih lica. To je jedan od puteva da se ukaže na potrebu poštovanja Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda

(Projekat se odnosi na čl. 17 Zakona, a to je zabrana prodaje cigareta licima mlađim od 18 godina). Naime, iz CDPR-a postavili su poučne Plakate, "Zabranjena prodaja duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina" na lokacijama koje se nalaze pored podgoričkih vaspitnoobrazovnih ustanova.

Plakati su istovremeno i opomena da je pušenje uvi-

jet štetno, a pogotovo u tim godinama duhovnog i fizičkog razvoja.

Iz CDPR-a se nadaju da će na ovaj način uticati i na prodavce da ne prodaju duvanske proizvode maloljetnim licima, u suprotnom, predviđene su visoke kazne za prekršioce.

Š. B.

Područno odjeljenje nikšićke OŠ "Mileva Lajović" u Rubežima

NASTAVLJA USPJEHE MATIČNE ŠKOLE

Od 17. septembra 2002. godine u Rubežima je počelo da radi i Područno odjeljenje OŠ "Mileva Lajović-Latalović" u novoizgrađenoj školskoj zgradi koja raspolaže sa četiri savremeno opremljene učionice i zbornicom. Angažovanjem Mjesne zajednice, Javnog komunalnog preduzeća iz Nikšića i lokalne samouprave uz školsku zgradu izgrađen je poligon za sportske aktivnosti koji, zajedno sa uređenim školskim dvorištem, čini lijep kutak za mnoge aktivnosti.

U prvoj generaciji polaznik Osnovne škole "Mileva Lajović-Latalović" u Nikšiću započela je svoj rad 1948.

U prvoj generaciji polaznika Područnog odjeljenja bilo je svega osam učenika, kojima je nastavu izvodila učiteljica Marijana Mudrša. Odjeljenje danas ima petorazrednu nastavu koju pohađa 105 učenika. Nastavu izvode učitelji: Marijana Mudreša, Tamara Činčur, Marina Knežević, Božidar Baćović i Slavica Narančić.

U saradnji sa Javnom predškolskom ustanovom „Dragan Kovačević“ iz Nikšića u školi je adaptirana i jedna prostorija za prijem i boravak djece predškolskog uzrasta naselja Rubeži.

godine u Rubežima. Uslovi rada bili su vrlo skromni. Škola je tada imala jedno kombinovano četvororazredno odjeljenje, 70 učenika, odnosno polaznika analfabetskog tečaja. Septembra 1957. godine osnovana je IV osmogodišnja škola u Nikšiću, koja je bila nastavljач tradicije škole u Rubežima. Od 1981.

godine rad u ovoj ustanovi se odvija u novoj i moderno opremljenoj školskoj zgradi, koja je smještena u podnožju park-šume Trebjesa. Škola trenutno ima 1077 učenika koji nastavu pohađaju u dvije smjene, odnosno u 43 odjeljenja.

Bl. Koprivica

RAZUMIJEVANJE I PODRŠKA: Učesnici projekta

OŠ „Risto Manojlović“ u Kolašinu – nosilac i učesnik regionalnog projekta

PODRŠKA NADARENOJ ĐECI

Završna manifestacija Regionalnog projekta „Nebo je naša granica – podrška nadarenoj đeci“ održana je u OŠ „Risto Manojlović“ u Kolašinu, koja je nosilac ovog projekta, organizovanog u saradnji sa školama partnerima, „Slobodan Sekulić“ iz Užica i „Sveti Sava“ iz Foče.

Vlada Finske je preko Ministarstva inostranih poslova i Regionalnog centra za zaštitu životne sredine finansirala realizaciju ovog projekta dodjelom sredstava školama učesnicama u projektu. Projekat je koncipiran kao druženje učenika i nastavnika škola, kroz edukaciju (seminari za nastavnike i radionice za učenike) i takmičarski dio, koji je i

finalni dio ovog projekta.

Projekat, čiji je koordinator Marijana Bulatović, psiholog škole u Kolašinu organizovan je kao dio inicijative "Obrazovanje za održivi razvoj na Zapadnom Balkanu" i njegova vrijednost je 20.000 eura. U njemu su pored tri škole, učestvovali i Ministarstvo prosvete i lokalne uprave Užica, Foče i Kolašina.

Koordinator ovog projekta, zasnovanog na Gardnerovoj teoriji višestrukih inteligencija je Marijana Bulatović, psihološkinja škole u Kolašinu.

Kroz rad sekcija i dodatne nastave u sve tri škole učenici su sticali znanja za takmičenja iz oblasti zaštite životne

sredine, biologije, geografije, matematike i engleskog jezika. Kasnije su uslijedila školska takmičenja za izbor ekipa koje će predstavljati školu. I na kraju je u završnoj manifestaciji održano takmičenje između tri škole. Najboljima su uručene nagrade i priznanja, a održan je i prigodan program, koji su sa svojim nastavnicima pripremili učenici sve tri škole.

Koordinator ovog projekta, zasnovanog na Gardnerovoj teoriji višestrukih inteligencija je Marijana Bulatović, psihološkinja škole u Kolašinu.

Kroz rad sekcija i dodatne nastave u sve tri škole učenici su sticali znanja za takmičenja iz oblasti zaštite životne

Zoran M. Rakočević

Najboljima nagrade i priznanja

VIJESTI IZ ŠKOLA

Jubilej: 150 godina osnovnog školstva u Gornjim Vasojevićima

KROZ VRIJEME SIJALA KAO ZLATO

- Promovisana Monografija „Vijek i po osnovne škole u Andrijevici“
- Održan okrugli sto o razvoju pismenosti u Gornjim Vasojevićima
- Objavljen časopis „Đačko srce“, prikazan dokumentarni film o školi
- Organizovan literarni konkurs

U okviru proslave jubileja 150 godina postojanja osnovne škole u Gornjim Vasojevićima, priređena je i promovisana monografija „Vijek i po osnovne škole u Andrijevici“. Održan je i okrugli sto na temu „Razvoj pismenosti u Gornjim Vasojevićima“. Za ovu priliku objavljen je i časopis „Đačko srce“. Svemu ovome prethodilo je i takmičenje recitatora u dvije

Zgrada škole „Bajo Jojić“ u Andrijevici:
Obrazovala mnoge generacije stručnjaka

kategorije, kao i literarni konkurs na temu „Moja škola – moj drugi dom“, na kojem su učestvovali mladi literati iz Berana, Plava, Gusinje i Andrijevice.

Obilježavanje velikog i riječkog jubileja započelo je okruglim stolom na kojem su o monografiji „Vijek i po osnovne škole u Andrijevici“ i o razvoju pismenosti u Gornjim Vasojevićima govorili: direktor škole

le Dobrašin Lalević i priznati stručnjaci iz različitih naučnih oblasti – prof. dr Radovan Bačić, prof. dr Radosav Kastratović i prof. dr Dragomir Kićović, a koji su nekada bili daci andrijevičke osnovne škole.

Prigodnim programom, kako i dolikuje jednom ova-kvom jubileju, u prisustvu brojnih uglednih gostiju, roditelja učenika i nastavnika, OŠ „Bajo Jojić“ proslavljala je 22. aprila 150 godina rada. Goste je, u ime domaćina, pozdravio direktor Dobrašin Lalević i ukazao na značaj ove vaspitno-obrazovne ustanove. Kao nekadašnji đak ove škole, prisutne je pozdravio i predsednik SO Andrijevica Zvonko Vuković, kao i predstavnik Ministarstva prosvjete Svetislav Bačić.

U okviru programa gosti su mogli da vide igre iz Crne Gore, splet narodnih pjesama, da čuju recitacije, poruke najmlađih o važnosti zaštite planetne i 15-minutni dokumentarni film „Vijek i po osnovne škole u Andrijevici“.

Monografija „Vijek i po

Sa promocije

NEKA PODRUČNA ODJELJENJA STARIA I OD SAME ŠKOLE

U Monografiji je ukazano na specifičnost osnovne škole u Andrijevici, 10 područnih odjeljenja i postojanje vrtića u njenom sastavu. Interesantna je i činjenica da su neka područna odjeljenja starija i od same andrijevičke škole, sa kojom čine cjelinu, a koja se kroz sve ove godine i ova tri vijeka presjavala poput zlata na uzbunjanoj pozornici Vasojevića.

Knjigom su obuhvaćeni kratak prikaz istorijskog razvitka andrijevičkog kraja i njegovih geografskih odlika, te tekstovi o razvoju pismenosti u Andrijevici, zatim školi u reformi od školske 2004/05. godine, biblioteci, nagradama, diplomama, priznanjima, učenicima, nastavnom i tehničkom osoblju, pripravnicima od 1973. do 2012. godine...

osnovne škole u Andrijevici“ je komponovana u tri sloja. Jedan je vezan za sam istorijat škole, i one prve školske zgrade sa krovom od slame, od prvih po-kušaja da zaživi svijest o neophodnosti i značaju postojanja škole, koja će ne samo obrazovati, već i čuvati identitet naroda. O nekim periodima rada škole nema mnogo podataka jer su burna istorijska zbiravanja nosila sa sobom i onaj rušilački dio kada su spaljivane arhive, nestajali pismeni tragovi, gubili

se podaci. Tek period nakon Drugog svjetskog rata ostavice više podataka i obimniju građu.

Drugi sloj obuhvata vrlo iscrpno i detaljno proučavanje razvoja cijelokupnog školstva na ovom području. Bez te istorijske širine, bez tog istorijskog okvira ne može se sagledati ni iskristalizati ni jasna slika o školi u Andrijevici.

Treći sloj je onaj lični, emoti-
tivni, koji svjedoči kolikom snagom i kojom predanošću

su generacije prosvjetnih radnika davale sebe za ovu školu i koliko su bili graditelji nečega velikog, svetog i časnog kao što je škola.

Osim što su uživali u izuzetno kreativnom programu, gosti su za ovu priliku, u holu Centra za kulturu, posetili izložbu likovnih radova učenika ove škole.

Pripremila
J. VK

Učenici podgoričke Škole za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“ osvojili I mjesto na međunarodnim takmičenjima u Hrvatskoj i Sarajevu

14

APSOLUTNI POBJEDNICI

MAJ
JUN

I ove godine, podgorička Škola za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“ učestvovala je na međunarodnom takmičenju ugostitelja, pod motom „Biseri mora“, održanom na Braču (Hrvatska). U konkurenčiji 15 zemalja iz okruženja, I mjesto osvojili su njeni učenici Ivan Ćetković, Nada Čurčić i Milena Ražnatović, i to u tri discipline: „juha od povrća“, „jelo od piletine“ i „Desert od jabuke“.

Osim osvojenih zlatnih medalja, učenici su bili još i apsolutni pobjednici ovog renomiranog takmičenja. Njihov uspjeh je, kako nagađava direktor ove ustanove Zoran Klikovac, rezultat predanog rada aktiva nastavnika praktične nastave,

posebno njihovog mentora Milivoja Đukanovića.

„Timskim radom nastavnici su pripremili učenike i poučili ih finesama kulinarskih čarolija. Takođe, i profesori Manojlo Vojvodić, Milan Bukarica, (inače članovi Žirija), Jelena Jovičević, Mirjana Vukčević i Božidar Marković dali su svoj doprinos ovom rezultatu. Uspjeh koji smo postigli od velikog je značaja u daljim planovima škole“, ističe direktor Klikovac.

Zbiru uspješnih nastupa, kao i osvojenih medalja na međunarodnim takmičenjima on dodaje i uspjeh koji su učenici postigli na takmičenju ugostiteljsko-turističkih škola u Sarajevu. Uz učešće 15 škola, učenici smjerova: turistički tehničar, tehničar

kulinar, tehničar usluživanja i poslaštičar osvojili su sedam medalja.

Snežana Maraš i Magdalena Vuković, učenice III razreda, u disciplini prezentacija turističke destinacije (mentor Dušan Drakić), u disciplini postavljanje "izložbenog stola" Filip Maraš, učenik III 5 (mentor Dejan Labović), Marija Otašević, III 5 (mentor Dejan Labović) u disciplini "barsko poslovanje - priprema koktelâ", Milena Ražnatović, učenica IV 5 (mentor Milivoje Đukanović) u disciplini "eksponat - hladna jela", u disciplini "eksponat - slatko jelo" najbolj je bila Svetlana Durković, takođe učenica III razreda (mentor Milivoje Đukanović), dok je u disciplini priprema

Timskim radom do priznaja: Sa takmičenja u Hrvatskoj

jela od pilećeg mesa, prema ocjeni Žirija, najbolji bio uče-

U OŠ „V. Karadžić“, Podgorica

BOGATE VANNASTAVNE AKTIVNOSTI

Učenici drugog razreda OŠ „Vuk Karadžić“ iz Podgorice napravili su u holu škole izložbu predmeta iz prošlosti na temu „Kako je

živjela mamina baba“, uz podršku učiteljica i saradnju roditelja. Učiteljice Dušica Marković, Vojka Čvorović i Sanja Karadžić održale su čas

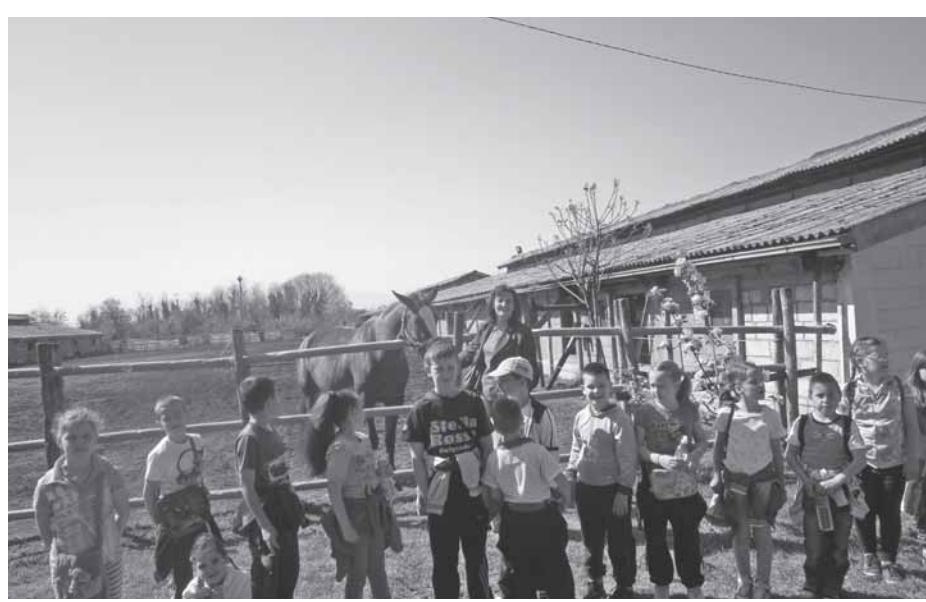
iz Prirode i društva, objašnjavajući učenicima zašto je služio koji predmet i čemu je bio namijenjen. Izložbu su činili kolijevka, gusle, karlica,

kaba, burilo, preslica, guber, fenjer, džeza... i od vune razni odjevnii predmeti.

Š. B.

POŠETA KONJIČKOM KLUBU „VRANAC MONTENEGRO“

Učenici OŠ „Vuk Karadžić“ posjetili su konjički klub u Gornjoj Gorici. Cilj posjeta bio je razvijanje ljubavi prema životinjama, zatim podsticanje svijesti o njihovoj zaštiti, kao i očuvanje životne sredine u kojoj one borave. Učenici su uživali obilazeći životinje i slušajući instruktora koji im je pričao o porijeklu konja. Neki od njih su sa sobom ponijeli povrće da nahrane životinje. Dan je bio predavan, a učinci s izleta biće zabilježeni na crtežima koje će učenici raditi na čas u likovne kulture, saopštite su učiteljice.

Briga za životinje

PROFESORI NA USAVRŠAVANJU U FRANCUSKOJ

Direktor Srednje stručne škole „Sergije Stanić“ iz Podgorice Zoran Klikovac i više profesora praktične nastave posjetili su stručnu školu „Louis Guilloux“ u Renu (Francuska), gdje su se upoznali sa načinom njenog rada – od pedagoško-psihološke službe, do časova teorije i prakse. To je bila prilika da se vidi, upredi, nauči. Saradnja ove dvije škole započela je još 2010. godine.

Posjeta i obuka profesora SSŠ „Sergije Stanić“ organizovana je u dvije grupe, u trajanju od po 12 dana.

Profesori su slušali predavanja iz oblasti održivog turizma i menadžmenta, a imali su priliku da vide i privatnu farmu koja funkcioniše u skladu sa pravilima održivog turizma.

Osim obuke iz restoraterstva i kuvarstva, prisustvovali su i takmičenju iz pivilogije (u organizaciji pivare Heineken), kojem je prethodilo predavanje o pivu.

Prisustvovali su i takmičenju za izbor najboljeg učenika Francuske iz oblasti poslaštičarstva.

Ono što ih je najviše impresioniralo jeste organizovanje praktične nastave iz kuvarstva i restoraterstva istovremeno, gdje se tokom četiri sata spremaju jela koja se istog dana prodaju u restoranu.

Francuski učenici zainteresovani su za obavljanje praktične nastave u nekom crnogorskom hotelu.

Nastavak saradnje je najavljen za oktobar, kad će profesori kuvarstva i restoraterstva iz Francuske boraviti u Crnoj Gori kao predavači na seminaru.

Obje strane su prepoznale značaj ovih susreta, razmjena i obuke, koja je ne samo profesionalna, već i kulturna i civilizacijska.

Edina Mandić-Abdić

uslovima boravka tokom takmičenja. Takođe, on je dodata i da su sponzori finansijski pomogli učenicima učešće i time doprinijeli da postignuća prezentuju na najbolji način.

Š. B.

Učenici i nastavnici Srednje Likovne Škole „Petar Lubarda“ sa Cetinja učestvovali na međunarodnoj konferenciji umjetničkih škola u Budimpešti

MOGUĆNOST ZA STICANJE NOVIH ZNANJA

Učenici i nastavnici cetinjske SLŠ „Petar Lubarda“ učestvovali su na Međunarodnoj konferenciji umjetničkih škola u Budimpešti, organizovanoj pod pokroviteljstvom Centralne evropske inicijative. Podsetimo, ova međuvladina kooperacija (Centralna evropska inicijativa) promoviše političku, ekonomsku, kulturnu i naučnu saradnju među državama članicama. Osim toga, ona pruža podršku i pomoći u projektima u više oblasti saradnje putem mobilnosti finansijskih resursa, dajući mogućnosti za studijske, finansijske, nacionalne i internacionalne projekte. Prioriteti u okviru oblasti saradnje jasno su definisani trogodišnjim acionim planom. Direktorica ove vaspitnoobrazovne ustanove Gordana Tomašević izazila je zahvalnost na pomoći prijestonici Cetinje, kao i Turističkoj organizaciji Cetinje koja je obezbijedila reklamni materijal, neophodan za prisustvo konferenciji.

Razmjena učenika i profesora

Govoreći o toku i organizaciji konferencije, Srđan Ilinčić, profesor, objasnio je da su tokom prvog dana učenici predstavili zemlje iz kojih dolaze, svoju školu i grad, dok su drugog dana, u grupama, prezentovali logotip ove kon-

ferencije. Takođe, on je podsjetio da su i učenici i nastavnici prvi put učestvovali na skupu ovakvog tipa.

Nastavnici su bili u prilici da razmijene mišljenja u okviru nekoliko aktuelnih tema: Uobičajeni i specifični problemi u likovnom obrazovanju, Izazovi u likovnom obrazovanju u srednjim školama, Likovno obrazovanje i inkluzija, Klasične umjetničke discipline u obrazovanju mladih dizajnera, Razlike u obrazovnim konceptima u regionu, Aktivan razvoj međunarodne saradnje na polju likovnog i dizajnerskog obrazovanja, te razvoja posebnih programa osmišljenih za razvoj vještina i znanja učenika u segmentima ekonomije, marketinga i komunikacionih vještina.

Budući da je planirana razmjena i nastavnika i učenika, otvorena je mogućnost za sticanje novih znanja i vještina iz oblasti likovne umjetnosti i dizajna, istakao je profesor Ilinčić.

Ana Knežević, profesorica, naglasila je da su ovom prilikom posjetili Muzej Ludvig u kojem su izložena djela savremene umjetnosti, a predstavljaju i mjesto za aktuelne izložbe znamenitosti grada.

Srednje umjetničke škole koje su postale dio „DESIGNET“ porodice razvijajuće

saradnju putem zajedničkih projekata, izložbi, međuškolskih posjeta i razmjena, istakla je profesorica Knežević.

Radionice – prilika za poznanstva

I učenice ove škole Andrea Miljančić i Marija Marković ponijele su lijepe utiske sa ove konferencije. Za njih su radionice, na kojima su izrađivali logotip konferencije, bile lijepe prilike da se druže i bolje upoznaju svoje druge.

Pet grupa sastavljenih od učenika iz svih škola pružilo nam je mogućnost da ste knemo nova poznanstava. U pogledu tradicije, prostornih kapaciteta i opremljenosti, pešanska škola je zadivljujuća. Broj oko 700 učenika, i obrazuje 12 smjerova, a osnovana je 1778. godine. Nadamo se da će se vremenom i u našoj školi proširiti broj smjerova, te da će se u dogledno vrijeme i kod nas, poput velikih škola, realizovati nastava iz oblasti animiranog filma, videa ili modnog dizajna, objasnilo su Andrea i Marija. Konferenciji su prisustvovali iz umjetničkih škola iz Srbije, Vojvodine, Slovenije, Italije, Austrije i Slovačke.

Š. Begzić

Povodom proslave 80. godišnjice Školskog broda „Jadran“ Mornarice Vojske Crne Gore izabrani autori najboljih likovnih i literarnih radova u crnogorskim osnovnim školama

KRSTARENJE ZA NAJBOLJE

Povodom proslave 80. godišnjice Školskog broda „Jadran“ Mornarice Vojske Crne Gore, Organizacioni odbor za proslavu, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, organizovao je za učenike osnovnih škola literarni i likovni konkurs na temu „Jadran i mi“.

Komisija, koji čine profesori likovne kulture i književnosti, kao i članovi Organizacionog odbora, izabrala je najuspješnije.

Za najbolje literarne radove nagrađeni su: Katarina Ilić, IX razred OŠ „Risto Manojlović“, Kolašin; Marko Dučić, VII razred OŠ „Vuk Karadžić“, Podgorica; Dimitrije Vlahović, VII razred OŠ „Olga Golović“, Nikšić; Sara

Stojkanović, IX razred OŠ „Štampar Makarije“, Podgorica; Maša Radovanović, VII razred OŠ „Narodni heroj Savo Ilić“, Dobrota; Arijana Goda, VII razred OŠ „Anto Đedović“, Bar; Tatjana Milošević, VII razred OŠ „Olga Golović“, Nikšić; Lazar Đurišić, VIII razred OŠ „Sutjeska“, Podgorica; Mia Klisić, VIII razred OŠ „Oktoh“, Podgorica; Danilo Komadina, VI razred OŠ „Orjenski bataljon“, Bileća.

Autori najboljih likovnih radova su: Dina Rudošević, VIII razred OŠ „Marko Nuculović“, Štok, Ulcinj; Ninković Ilija, VII razred OŠ „Milan Vuković“, Herceg Novi; Tea Govedarica, VII razred OŠ „Sutjeska“, Podgorica;

Lj. V.

Radionica za srednje škole u Beranama

OBUKA ZA INTERNO OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA

U organizaciji Centra za stručno obrazovanje, u Beranama je održana radionica „Interno obezbeđivanje kvaliteta u srednjim stručnim i mješovitim školama“ za obuku članova odbora za interno obezbeđivanje kvaliteta i nastavnika evaluadora Srednje medicinske škole „Dr. Branko Zogović“ i Srednje stručne škole.

Radionicu, kojoj je prisustvovalo 39 učesnika, realizovao je mr Željko Raičević iz Odjeljenja za evaluaciju Centra za stručno obrazovanje. Cilj obuke je jačanje ljudskih resursa u školama u kreiranju održivog sistema

internog obezbeđivanja kvaliteta, priprema nastavnika-evaluatora za učešće u procesu interne procjene kvaliteta, definisanje preporuka za unapređivanje kvaliteta, priprema alata za procjenu kvaliteta itd.

Učesnici su obučeni za kreiranje alata za procjenu indikatora i definisanje nivoa kvaliteta na osnovu standarda skale procjene. Poseban segment obuke odnosio se na procedure u internom procjenjivanju kvaliteta nastave stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave.

Radionica je dio aktiv-

nosti u cilju podrške stručnim školama koje Centar za stručno obrazovanje planski realizuje na prezentiraju modela obezbeđivanja i unapređivanja kvaliteta procesom interne evaluacije. Model koji je predstavljen u Priručniku za razvoj stručnih škola procesom interne evaluacije dao je preporuke i indikatore kvaliteta koji su uskladeni sa državnim okvirom eksterne evaluacije i referentnim okvirom za obezbeđivanje kvaliteta u Evropi (EQAVET).

Lj. V.

15

MAJ JUN

Prosvjetni rad

OŠ „Milorad – Musa Burzan“, Podgorica

ČASOVI U PRIRODI I DRUŠTVU

Učenici III i IV razreda OŠ „Milorad – Musa Burzan“ izveli su čas u prirodi na temu „Grad u kojem živim“.

Cilj je bio da se učenici III razreda upoznaju s

Jovičević, Sandra Radulović, Koviljka Popović i Ratka Ljumović.

Učenici IV razreda su sa svojim učiteljcama (Zoricom Koprivicom, Sanjom

su tom prilikom bogatili svoje znanje slušajući prave profesionalce – zanatlige: Gavra Durkovića, vlasnika staklorezačke radnje, Đoka Radulovića – obućarske radnje, Branku, vlasnicu

Učenici obilaze svoj grad

kulturno-istorijskim spomenicima podgoričke Stare varoši (Sat-kula, kuća Čubranovića, džamija, most na Ribnici, ostaci Nemanjinog grada...), u čemu su im pomogle učiteljice: Maja

Raičević, Mirjanom Vujičić i Vesnom Vešović, osim promjena u prirodi, imali za cilj i prepoznavanje enterijera i eksterijera, te zanatske radionice u naselju Stara varoš, kvart „Pejton“. Đaci

krojačke radnje, i ostale vlasnike zanatskih radionica, među kojima i zlatarsku, a pogledali su i izloge trgovinskih radnji.

V. Vešović

Sa Opštinskog takmičenja recitatora osnovaca, Podgorica

VUK ČUROVIĆ, VELJKO ČUROVIĆ I IVO DREKALOVIĆ- NAJBOLJI

Na nedavnom opštinskom takmičenju recitatora učenika osnovnih škola iz Podgorice, pod nazivom „Uime dječjeg osmijeha“, proglašeni su najbolji.

U prvoj kategoriji (I-III razred) prvo mjesto pripalo je Vuku Čuroviću (I razred OŠ „Milorad M. Burzan“), drugo mjesto ravnopravno dijeli Petar Vlahović (III razred OŠ „Savo Pejanović“) i Monika Čampar (I razred OŠ „Oktoh“), a treće mjesto takođe su ravnopravno podijelili Vasilije Čišić (II razred OŠ „Vladimir Nazor“) i Kristina Papaj (I razred OŠ „Mahmut Lekić“). Specijalna nagrada pripala je Matiji Miliću (I razred OŠ „Marko Miljanov“).

OŠ „Njegoš“ Spuž

OBILJEŽEN DAN PLANETE ZEMLJE

Uvijek aktivna ekološka sekcija u OŠ „Njegoš“ u Spužu, čiji je mentor profesorica biologije Branka Mićić, obilježila je 22. april – Dan planete Zemlje.

Glavni učesnici pro-

grama bili su učenici VII-3 odjeljenja, na čelu sa učenicom Stanom Božović. Ksenija Kadić VI-2 predstavila je svoj rad o zagađenju rijeke Zete. Program se sastojao iz nekoliko cjelina

i svaka je imala jaku saznavno-didaktičku poruku o zaštiti planete Zemlje.

Željko Vujošević,
OŠ „Njegoš“, Spuž

VIJESTI IZ ŠKOLA

Državno takmičenje srednjih stručnih škola iz oblasti mašinstva

VISOK NIVO ZNANJA I VJEŠTINA U RJEŠAVANJU PRAKTIČNIH PROBLEMA

Na trećem Državnom takmičenju srednjih stručnih škola iz oblasti mašinstva za nastavne predmete Tehničko crtanje i Mašinski elementi, koje je u organizaciji Centra za stručno obrazovanje, a uz podršku Ministarstva prosvjete, održano u Srednjoj poljoprivrednoj školi u Baru, učestvovalo je 78 takmičara u okviru 26 ekipa iz 11 srednjih stručnih škola iz Crne Gore.

Nadmetanje, čiji su ciljevi:

NADMETALO SE 26 EKIPA: Sa takmičenja

afirmacija vaspitno-obrazovnog rada, primjena znanja i vještina u rješavanju zadataka i praktičnih problema, jačanje takmičarskog duha i povezivanje teorijskih i praktičnih znanja, otvorio je Duško Rajković, direktor Centra za stručno obrazovanje.

Takmičari su pokazali zavidan nivo znanja i vještina u rješavanju praktičnih problema, utvrđivanju znanja i vještina iz oblasti Tehničkog crtanja i Ma-

šinskih elemenata, razvijanje vještina timskog rada, pravilno korišćenje stručne literature i terminologije, povezivanje teoretskih i praktičnih znanja.

Prvo i drugo mjesto iz nastavnog predmeta Tehničko crtanje pripalo je ekipama Srednje građevinsko-geodetske škole „Inž. Marko Radović“ iz Podgorice (Đorđe Doderović, Jovana Vuković i Laura Živković; drugi Danilo Đurišić, Sanja Milatović i Milica Radulović), a treće ekipi Srednje stručne škole iz Bijelog Polja (Željko Bošković, Almir Destanović i Mirkon Konatar).

Iz nastavnog predmeta Mašinski elementi najbolja je bila ekipa Srednje stručne škole iz Bijelog Polja (Novak Madžgalj, Armin Rebronja i Željko Rovčanin). Drugi su bili učenici Srednje stručne škole iz Pljevalja (Milos Dragaš, Jelica Jelovac i Srđan Kljajević), a treći učenici Srednje stručne škole „Vukadin Vukadinović“ iz Berane (Đordje Lješnjak, Martin Obradović i Tomislav Zekić).

Lj. V.

Mladi grafiteri iz Elektotehničke škole „Vaso Aligrudić“ u Podgorici nastavili sa lijepom praksom ukrašavanja fasade školskih paviljona

ČUVATI TRADICIJU I NJENE VRIJEDNOSTI

Učenici podgoričke Elektrotehničke škole „Vaso Aligrudić“ nastavili su sa lijepom praksom ukrašavanja fasade

Lijep primjer budućim generacijama

Crnogorsko društvo za borbu protiv raka, Opština Tuzi i KIC „Malesija“ organizovali izložbu likovnih radova osnovaca

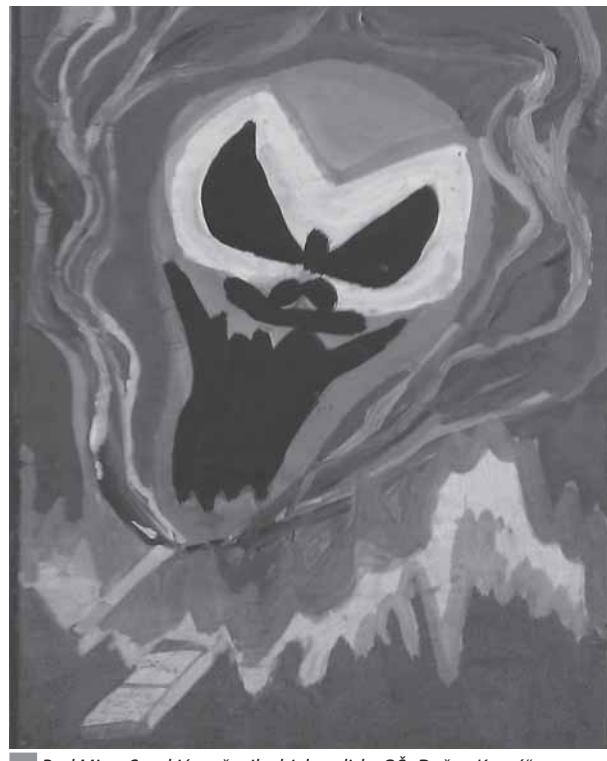
NAJBOLJI RAD ELME BABAJIĆ

Povodom obilježavanja kraja školske 2012/13. godine, Crnogorsko društvo za borbu protiv raka (CDPR), gradsko Opština Tuzi i KIC „Malesija“ organizovali su izložbu najboljih likovnih radova učenika iz svih crnogorskih osnovnih škola na temu „Opasnost po zdravlje koje donosi pušenje“. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, prošle godine u svijetu je od ovog teškog oblika zavisnosti umrlo oko šest miliona ljudi, a u Crnoj Gori život je izgubilo preko 1.500 osoba, kažu iz CDPR.

Konkurs je bio organizovan za učenike svih crnogorskih škola, a radovi su

rađeni (na formatu bloka broj pet) u nekoliko različitih tehniki: akvarel, olovka, tuš, pastel i kolaž. Prva nagrada pripala je učenici Elmi Babajić, (OŠ „Vuk Karadžić“ iz Berana), a druga Mirzi Smakiću, iz bjelopoljske OŠ „Dušan Korać“. Pažnju su zavrijedili i radovi nekoliko učenica podgoričkih škola: Sare Lukovac, („Pavle Rovinski“), Emilije Raonić, („Vuk Karadžić“) i Aleksandre Medenice, („Milorad M. Burzan“). Izložbu najboljih likovnih radova u KIC-u „Malesija“ otvorio je direktor OŠ „Mahmut Lekić“ u Tuzima Nikola Dukaj.

Š. B.

Rad Mirze Smakića, učenika bjelopoljske OŠ „Dušan Korać“

Učenici OŠ „Branko Božović“ – Podgorica u posjeti crnogorskim istorijskim znamenitostima

PUTEVIMA POBJEDA KRALJA NIKOLE

Domaćini su bili nastavnici i učenici Osnovne škole „Jovan Gnjatović“ na Vračenovićima

Učenici četvrtog razreda i jednog odjeljenja šestog OŠ „Branko Božović“ iz Podgorice posetili su lokalitete Banjana i Oputnih Rudina, u kojima se nalaze znameniti kulturni

jezera: Slano, Bilećko i Vrtač.

Vođa puta i inicijator ekskurzije – posete terenima vučedolske bitke, gdje je stvarana crnogorska država – bio je profesor razredne nastave Mitar

se 1876. godine između Turaka i Crnogoraca na samoj graniči BiH i Crne Gore, na zaravni udaljenoj šest kilometara od Bileće. To je najznačajnija pobjeda u Crnogorsko-turskom

Učenici OŠ Branko Božović na Vučjem dolu

no-istorijski spomenici. Bili su gosti centralne škole „Jovan Gnjatović“ na Vračenovićima, upoznali se sa radom i ambijentom u seoskoj školi, gdje ih je majčinski ugostila i toplo primila direktorka mr Vesna Mijušković. Tokom putovanja upoznali su se sa saobraćajnicama i vrstama puteva (magistralni, regionalni, lokalni) i sa

Magovčević. Iscrpno i nadahnuto o značajnoj bici i putevima pobjeda kralja Nikole – od Cetinja, preko Velimlja, Crnog Kuka do Vučjeg Dola – govorio je profesor istorije iz OŠ „Jovan Draganić“ na Petrovićima Milan Vujadinović, odgovarajući pritom na brojna pitanja radozalnih učenika.

Vučedolska bitka odigrala

ratu 1876-78. godine, u kojoj je poginulo sedamdeset, a ranjeno sto osamdeset Crnogoraca koji uzidaše živote u temelje crnogorske države. Na turskoj strani bilo je četiri hiljade poginulih i ranjenih, među kojima su bili i Selim-paša i tri miričaja (pukovnika).

Tekst i snimak:
Blagota Koprivica

Osnovci podgoričkih škola „Milorad M. Burzan“, „Radojica Perović“ i „Oktoih“ sa drugarima iz Resursnog centra obilježili manifestaciju „Dani proljeća“

U ZNAKU PJESME, IGRE I GLUME

U organizaciji Dječeg saveza, glavnog grada i Udrženja gorana, učenici podgoričkih škola „Milorad M. Burzan“, „Radojica Perović“ i „Oktoih“ sa drugarima iz Resursnog centra, recitacijama, pjesmom i glumom obilježili su manifestaciju „Dani proljeća“. Program su

Najmlađi članovi Udrženja gorana Andrijana Marović, učenica iz OŠ „Milorad M. Burzan“, i učenik Andrej Martinović iz podgoričke „Pavle Rovinski“, nagrađeni su sedmodnevnim boravkom u Dječjem odmaralištu na Veruši.

Š. B.

Održane „Igre bez granica“ za učenike osnovnih škola u pljevaljskom selu Kruševa

ZADOVOLJNI BROJEM I USPJEHOM UČESNIKA

U osnovnoj školi u pljevaljskom selu Kruševa, održane su druge „Igre bez granica“, učenika deset osnovnih škola. Nakon nadmetanja 120 takmičara u osam disciplina, prvo mjesto pripalo je učenicima iz OŠ „Jakub Kubur“ iz Boljanica, drugo OŠ „Mataruge“, a treće učenicima OŠ „Mile Perunić“ iz Vrulje. Jedina gradska škola na takmičenju bila je OŠ „Ristan Pavlović“, kojoj je pripalo četvrtu mjesto.

Š. B.

Uz to, u revijalnom dijelu programa odigrana je utakmica između ŽFK „Brezničica“ i ženske reprezentacije osnovnih škola. NAKON „Da živi selo“ obezbijedila je nagrade za najbolje učesnike, kao i neophodnu tehničku podršku. Koordinator igara Matije Zorić izrazio je zadovoljstvo brojem i kvalitetom učesnika. On ističe da je veliku pomoć imao i od kolega nastavnika fizičkog vaspitanja.

U nikšićkoj OŠ „Luka Simonović“ prvi školski sajam knjiga

NEPROLAZNA LJEPOTA MUDROSTI

Sajam imao prava obilježja velikih poduhvata. Za organizaciju zaslužni nastavnici, đaci i uprava škole

Nikšićka OŠ „Luka Simonović“ nastavlja da potvrđuje i obnavlja kvalitet koji je u decenijama čini jednom od najprestižnijih osnovnih škola u Crnoj Gori.

Pored mnogobrojnih vanašastnih aktivnosti, škola je nedavno realizovala još jednu veoma važnu manifestaciju: Prvi školski sajam knjiga, za šta su najviše zasluzni literarno-novinarska sekacija škole, na čelu sa profesoricom Milosavom Đordan, i uprava škole sa svojom podrškom i pomoći.

Ideja se rodila upravo iz ljubavi prema knjizi, prema lijepoj riječi i želji da se neprolazna ljepota mudrosti podijeli sa drugima. Sajam je održan na Svjetski dan knjige u holu škole od 15–20 sati.

Iskušenja novog doba

Devet tematski organizovanih štandova plijenilo je ljepotom i vedrim licima učenika, koji su toga dana bili pravi promotori knjige. Za svakim štandom bila su po dva učenika i jedan profesor. Učenici su preporučivali, hvalili, iznosili svoje utiske o pojedinim knji-

gama i tako animirali brojne posjetioce Sajma da kupe, a i da poklonite knjigu. Moto sajma je bio kupi – pokloni, a za svakim štandom se nalazila po jedna lijepa crvena kutija sa natpisom „Knjiga za školu“, u koju su posjetioc mogli da ubace knjigu za školsku biblioteku. Posjećenost Sajma je bila više od očekivane.

Veliiki broj učenika, roditelja, sugrađana posjetio je sajam i time pokazao da je, ipak, knjiga vrijednost koja odolijeva iskušenjima novog doba i novih tehnologija. „Knjiga nas okuplja, kao što su se naši preci okupljali oko dobre priče, jer što je drugo knjiga nego priča života pretvorena u slova“, rekla je profesorica Đordan na otvaranju sajma, i nastavila: „Znajući da su svih veliki nekada bili mali, nadamo se da će u narednim godinama naš sajam bivati i veći i sadržajniji“.

Kult ljepote riječi

Sajam su označili i mnogi plakati sa motivima knjige i mislima o knjizi, pa ste mogli pročitati i da „Nije stvar u tome koliko knjiga košta. Stvar

je u tome koliko tebe košta da je ne pročitaš“.

Pažnju je pljenio i plakat sa pjesmom „Knjiga“, koju je za ovu manifestaciju napisala učenica VII razreda Ksenija Miletić, pokazavši da ona i njeni drugari njeguju kult ljepote riječi i knjige.

Da je ovaj Prvi školski sajam knjiga u našoj zemlji imao prava obilježja velikih poduhvata, govori činjenica da su učenici petog razreda ove škole sa svojim učiteljicama: Ljiljanom Đurović, Ankom Radojičić, Majom Perović i Svetlanom Vicković promovisali svoje Odjeljenjske bajke. Naime, taj projekat je počeo 2. aprila, na Dan dječje književnosti.

Vođeni prepukama, sugestijama svojih učiteljica, učenici petog razreda, njih četiri odjeljenja, svako odjeljenje posebno, pisali su, ilustrovali i sređene bajke ukoričili. Tako je sajam bio i mjesto promovisanja knjiga koje su se iznjedrile u ovoj školi.

Ksenija Miletić, VII, OŠ „L. Simonović“

Osnovna škola „Jovan Čorović“ iz Gornje Bukovice pod Durmitorom svečano je proslavila 1. jun – Dan škole, 53. rođendan i 115 godina školstva na ovom području. Na svečanosti, kojoj su prisustvovali predstavnici opština Šavnik i Žabljak, Opštinskog odbora SUBNOR-a i antifašista Šavnika i nastavnici OŠ „Bogdan Kotlić“ iz Boana, Ana Vuković, učenica 9. razreda je proglašena najboljim đakom. O razvoju školstva na ovom području i svijetloj misiji OŠ „Jovan Čorović“ govorio je direktor Škole Zoran Dacić, a o znamenitom heroju Jovanu Čoroviću, čije ime škola nosi, i o njegovoj sestri Draginja Čorović borcu Četvrtne proleterske crnogorske brigade i herojinji sa Sutjeske, govorila je Stojanka Čorović-Konatar, koja je sa

suprugom Velizarom osnovala Fondaciju „Draginja Čorović“ koja već 13 godina novčano nagradjuje najboljeg đaka škole u Gornjoj Bukovici. Ta čast ove godine pripala je upravo Ani Vuković, polumaturantu i poslijednjem đaku iz Vrtoč Polja, nekada dobro naseljenog i lijepog drobnjačkog sela, a danas skoro posve opustjelog.

„Za svoj dosadašnji rad OŠ „Jovan Čorović“ u Gornjoj Bukovici zaslužuje riječi hvale“, kazala je Stojanka Konatar i podsjetila da se ovih dana navršava 70 godina od bitke na Sutjesci, jedne od najslavnijih bitaka u Drugom svjetskom ratu, u kojoj je rame uz rame sa svojim ratnim drugovima, borbima Četvrtne proleterske crnogorske brigade, učestvovala Draginja Čorović, hrabro i odvažno se

suprostavljajući nadmoćnom i mrskom njemačkom okupatoru. „Hrabri borci NOVJ, pali u ovoj bici, dostojni su antičkih heroja i onih koji su živote dali u bitkama na Vučjem Dolu, Dugi, Krusima, Carevu Lazu, Fundini, Grahovcu. Slavnu prošlost ne možemo i ne smijemo zaboraviti, deca ovo treba da znaju, jer ovo nije ni bajke ni basne, već istorija na koju smo ponosni, i simbol svega onoga što je spajalo narode na ovim prostorima“, poručila je Stojanka Čorović-Konatar.

Učenici su izveli prigodan program i položili bukete svježeg cvijeća na spomen – biste Jovana Čorovića i Danila Jaukovića čije ime nosi Mjesna zajednica u Gornjoj Bukovici.

Branko Koprivica

Obrazovni centar u Plužinama

ČAS O BEZBJEDNOM SAOBRAĆAJU

U sklopu projekta „Sigan korak“, članovi NVO „Alfa centar“ iz Nikšića, u saradnji sa pripadnicima Uprave policije iz Plužina, održali su učenicima sedmih i osmih razreda Obrazovnog centra predavanje

na temu bezbjednost u saobraćaju. Dragana Mijušković, predstavnica NVO „Alfa centar“, upoznala je učenike sa ciljem projekta i uručila edukativni materijal o važnosti poštovanja saobraćajnih propisa, dok je

Mladen Đuknić, stariji policijski komesar, govorio o posljedicama upravljanja automobilom pod dejstvom alkohola. Času je prisustvovalo oko 50 učenika.

Š.B.

17

MAJ JUN

Prosvjetni rad

Pomorska škola iz Kotora predstavila obrazovne programe i poklonila TV aparate osnovnim školama u Podgorici

POMOĆ NA NAJAVAŽNIJOJ RASKRSNICI

Povodom obilježavanja 163 godine postojanja, kao i promovisanja pomorstva među osnovcima, kotarska Srednja pomorska škola predstavila je obrazovne programe podgoričkim osnovcima u škola „Radojica Perović“, „Pavle

čići djeci da se na savremenu način informišu i uče, a u isto vrijeme će tokom godine preko oglasnih tabli biti plasirane sve aktuelne informacije, kao i dešavanja u školi.

Tom prilikom, direktor Veljko Botić je dečki koja su na

znata je u cijelom svijetu, i pomorci koji su završili našu školu imaju mogućnost da plove sa svjetskim kompanijama. Škola će u saradnji sa kompanijom „Trans petrol“ iz Belgije, obezbijediti stipendiju za jednog

DETALJ SA PRAKTIČNE NASTAVE

Rovinski“, „Štampar Makarije“ i „Maksim Gorki“.

Ova vaspitnoobrazovna ustanova je uz to, poklonila i TV aparat „plazma“, koji će biti postavljen kao elektronske oglašne table u ovim školama. Aparati će omogu-

njavajući raskrsnici izbora svoje buduće profesije predstavio zanimanje nautičkog i brodarskog tehničara.

„Poziv pomorca je specifičan i traži veliko odricanje. Međutim, diploma Srednje pomorske škole iz Kotora pri-

odličnog učenika, kao i finansiranje svih troškova školovanja, dok će nakon završetka škole biti profesionalno angažovan na brodu „Tras petrol“.

Š.B.

Svečanosti povodom Dana škole u OŠ „Kekec“

CRNOGORSKA SVADBA KAO KRUNA

Osnovna škola „Kekec“ u Sutomore obilježila je svoj 42. rođendan nizom svečanosti. U okviru njih održana je jedna zanimljiva i neobična poetsko-muzička svečanost koja je za temu imala merak i sevdah - izvorne ljubavne pjesme sa prostora Balkana, od Crne Gore

i Bosne do starog Vranja. Ono što je bilo zadržavajuće jeste elan i ljepota izvedbe mladih pjevača. Naročitu draž ovim pjesmama dala je i igra mališana u nošnjama koje su odgovarale pjesmi i podneblju sa koga ona potiče. Poenta večeri bila je u njenoj završnici u kojoj je

izvedena crnogorska svadba. Brojne počašice i svadbarske pjesme vratile su prisutne našim krajevinama i običajima. Za dobru organizaciju ove svečanosti najviše je doprinijela profesorica Suzana Maraš.

Š.B.

OŠ „Savo Pejanović“ proslavila Dan škole

NAGRAĐENI NAJBOLJI ĐACI

Prigodnim kulturno-umjetničkim programom i dodjelom priznanja najboljima, OŠ „Savo Pejanović“ obilježila je 31. maja Dan škole. Priznanja su dobili učenici koji su postigli zapažene rezultate na raznim takmičenjima, dobitnici diplome Luča i đaci generacije Andrea Mićanović i Danilo Raspopović.

Podsjećajući na istorijat OŠ

„Savo Pejanović“, direktorka Darinka Adžić navela je da se ta ustanova 1950. godine izdvjila iz niže realne gimnazije u prvu sedmogodišnju, a 1952. prešla u osmogodišnju osnovnu školu, kasnije sa sadašnjim nazivom. Sada škola ima 700 učenika i 57 zaposlenih.

„Naši učenici postižu značajne rezultate na raznim takmičenjima i manifestacijama

O.Đ.

koje se organizuju ne samo na nivou grada, nego i šire. Potvrda tog uspjeha su veliki broj nagrada, diploma i pehar koji krase ovu školu. Postignuti uspjesi su osnova i podstrek za još bolji rad i stabilan razvoj škole“, poručila je direktorka Adžić.

Učenici priredili bogat program

MLADI I ANTIFAŠIZAM

Obilježeno 70 godina Bitke na Sutjesci

SUTJESKA TEČE VENAMA MLADIH

Crnogorska delegacija prepoznatljiva po velikom broju mladih (oko 200). Bilo je prisutno 60 učenika srednjih škola iz Podgorice (Ekonomski, Mašinske i Hemijekološke) i Gimnazije „25. maj“ u Tuzima

Više hiljada antifašista iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Slovenije, Srbije i drugih krajeva prisustvovao je obilježavanju 70. godišnjice Bitke na Sutjesci u Dolini heroja Tjentiste, koju je organizovala Savez antifašista i boraca Narodnooslobodilačkog rata Bosne i Hercegovine.

Učesnici manifestacije položili su vijence na spomenik na Sutjeski i odali počast borcima koji su dali živote u borbi protiv fašizma, te učestvovali u programu i družili se s antifašistima iz ostalih djelova bivše SFRJ.

Predstavnici Crne Gore došli su u organizaciju Saveza udruženja boraca NOR-a i antifašista Crne Gore. Bilo ih je oko 1.000 iz svih opština. Crnogorska delegacija bila je prepoznatljiva po velikom broju mladih (oko 200), a bilo je prisutno 60 učenika srednjih škola iz Podgorice (Ekonomski, Mašinske i Hemijekološke) i Gimnazije „25. maj“ u Tuzima. Imali su i muzičko-recitatorski nastup (Marinko Pavićević, Dragan Mitov Đurović i učenica Srednje ekonomske škole iz Podgorice Andela Vlahović).

Bio je to, kako kažu, dirljiv susret tri generacije koje su

Andrija Nikolić, predsednik SUBNOR-a Crne Gore:

STOJIM PRED VAMA PONOSAN, SREĆAN, ALI I ŠETAN

Sedamdeset godina poslije bitke, na pragu svoje stote, stojim pred vama ponosan, srećan, ali i šetan. Šetan sam jer ne mogu zaboraviti poginule drugove i drugarice, patnje i nemoć ranjenika, prekinutu mladost željnu ljubavi i mira. Ali sam i ponosan što sam bio s njima i naduhnut njihovim primjerom, hrabrošcu i snagom – bio spremjan da i ja dam svoj život za zajedničke ideale.

Srećan sam što mladići i đevojke, rođeni u slobodi i miru, pokazuju da Sutjeska teče njihovima venama i što odnos prema svijetu, životu i ljudima temelje na tekovinama NOB-a, na pravdi, ljubavi prema ljudima i narodima.

odale počast borcima ove velike bitke.

Po povratku u Podgoricu crnogorska delegacija posjetila je Doli u Pivi i odala počast Pivljanim koje su na tom mjestu

Andrija Nikolić

Sedamdesetogodišnjica jedne od najpoznatijih i najkravijih bitki Drugog svjetskog rata – bitka na Neretvi obilježena je u Jablanici, 9. maja. Na skupu, pod nazivom „Padaj silo i nepravdo“, koji je organizovan Savez antifašista BiH, učestvovali su antifašistička udruženja iz Hrvatske, Slovenije, Srbije i Crne Gore i veliki broj mladih iz BiH.

Tokom proslave organizovani su koncerti, scenski nastupi a otvorena je i obnovljena izložba posvećena partizanskoj pobjedi.

Bitka na Neretvi, poznata i kao Četvrti neprijateljska ofanziva, trajala je od januara do aprila 1943. godine. Bio je

to zajednički napad Sila osovine kojom su Njemci željni da unište vrhovni štab i glavnu partizansku bolnicu. U napadu su učestvovali njemačke i italijanske divizije, nekoliko ustaških, domobranih i četničkih jedinica, prenose mediji u regionu. Procjenjuje se da je više od 150.000 vojnika napalo znatno malobrojne partizanskerede, uz koje su bili i ranjenici.

Do kraja marta ubijeno je oko osam hiljada partizana, a zarobljeno je još oko dvije hiljade.

Uprkos teškim gubicima i taktičkoj pobjedi Sila osovine, partizani su osigurali sigurnost svom štabu, bolnicu i svim ranjenicima, a bilo ih je oko 4.000,

zbog čega se ova bitka naziva i Bitkom za ranjenike.

Uz stare i nove zastave, više hiljada posjetilaca iz regiona slavilo je, složno su poručili, univerzalne antifašističke vrijednosti.

Delegacija Udruženja boraca i antifašista Crne Gore položila je vijenac na spomenik na Jablanici. Proslavi je prisustvovao više stotina građana iz Crne Gore, među kojima je bilo i dosta mladih. Tu si bili učenici SMŠ „25. maj“ u Tuzima, Mašinske škole „Ivan Uskoković“ i Srednje ekonomske „Mirko Vešović“.

Lj. V.

Članovi Udruženja boraca i antifašista Podgorice položili cvijeće na

ŠEĆANJE NA HRABRE RATNIKE

Članovi Udruženja boraca i antifašista Podgorice i Republičkog odbora SUBNOR-a položili su cvijeće na spomenik 55 partizana, stri-

jetljanih 10. aprila 1942. godine na Vrelima ribničkim.

Kako je kazao član SUBNOR-a Ljubomir Pejović, zarobljene partizane

strijeljali su Italijani i četnici.

Polaganju cvijeća prisustvovali su učenici OŠ „Marko Miljanov“.

MLADOST NE ZABRAVLJA BORCE KOJI SU DALI ŽIVOT ZA NJIHOV MIRAN I SREĆAN ŽIVOT: Đaci OŠ „Marko Miljanov“ na polaganju cvijeća

POKLONILI SE ŠENIMA RODOLJUBA

Udruženje boraca NOR-a i antifašista glavnog grada položilo je cvijeće i poklonilo se šenima 73 strijeljana

rodoljuba, čija je zajednička grobnica na gradskom groblju Čepurci. Kako je kazao predsjednik Udruženja Bo-

rivoje Banović, obilježavanje godišnjice najmanje je što se može uraditi za one koji su stradali.

POMEN BORCIMA

Povodom 70 godina od bitke na području Bioča, na domaćem Podgoricu, tačnije, na području piperskog sela Gornje Mrke, kada su borci IV i V crnogorske proleterske brigade i Zetskog parti-

zanskog odreda izvojevali pobjedu, predstavnici Udruženja boraca NOR-a i antifašista glavnog grada položili su cvijeće na humku 30 strijeljanih rodoljuba ispod Ljubovića, obilježivši na taj način 70 godina od tog tragičnog događaja. Skupu su prisustvovali i članovi njihovih porodica. Publicista Čedomir Lješević evocirao

Gornjih Mrka i položili vijenac. Tom prilikom, Radoje Pajović, akademik, istakao je da hrabrost i veličanstvena pobjeda koju su izvojevali zaslužuje poštovanje.

ZIVOTI STRIJELJANIH NE MOGU BITI ZABRAVLJENI

Članovi Udruženja boraca i antifašista Podgorice položili su cvijeće na humku 30 strijeljanih rodoljuba ispod Ljubovića, obilježivši na taj način 70 godina od tog tragičnog događaja. Skupu su prisustvovali i članovi njihovih porodica. Publicista Čedomir Lješević evocirao

je uspomene na taj datum i naglasio da životi strijeljanih ne mogu biti zaboravljeni, jer su ugrađeni u temelje Crne Gore.

Naime, nakon bitke u rejonu Bioča, Italijani su u znak odmazde na smrt osudili 180 zatvorenika iz logora u Baru, koji su poslati u

Lj. V. – Š. B.

EVOCIRANJE USPOMENA NA TRAGIČNI DOGADA: Predsednik Udruženja boraca i antifašista Podgorice Boro Banović, publicista Čedomir Lješević i članovi boračke organizacije

MLADI I ANTIFAŠIZAM

Obilježeno 70 godina Bitke na Sutjesci

SUTJESKA TEČE VENAMA MLADIH

Crnogorska delegacija prepoznatljiva po velikom broju mladih (oko 200). Bilo je prisutno 60 učenika srednjih škola iz Podgorice (Ekonomski, Mašinske i Hemijekološke) i Gimnazije „25. maj“ u Tuzima

Više hiljada antifašista iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Slovenije, Srbije i drugih krajeva prisustvovao je obilježavanju 70. godišnjice Bitke na Sutjesci u Dolini heroja Tjentiste, koju je organizovala Savez antifašista i boraca Narodnooslobodilačkog rata Bosne i Hercegovine.

Učesnici manifestacije položili su vijence na spomenik na Sutjeski i odali počast borcima koji su dali živote u borbi protiv fašizma, te učestvovali u programu i družili se s antifašistima iz ostalih djelova bivše SFRJ.

Predstavnici Crne Gore došli su u organizaciju Saveza udruženja boraca NOR-a i antifašista Crne Gore. Bilo ih je oko 1.000 iz svih opština. Crnogorska delegacija bila je prepoznatljiva po velikom broju mladih (oko 200), a bilo je prisutno 60 učenika srednjih škola iz Podgorice (Ekonomski, Mašinske i Hemijekološke) i Gimnazije „25. maj“ u Tuzima. Imali su i muzičko-recitatorski nastup (Marinko Pavićević, Dragan Mitov Đurović i učenica Srednje ekonomske škole iz Podgorice Andela Vlahović).

Bio je to, kako kažu, dirljiv susret tri generacije koje su

21. aprila na 100. godišnjicu ovog događaja.

Predsjednik PK „Oblun“ Zoran Mirotić smatra da su oni prva organizovana grupa koja je posetila ovo utvrđenje. On je podsetio prisutne

na ovaj značajan istorijski događaj. I ostali učesnici pohoda bili su srećni što se potomstvo konačno vraća istoriji na pravi način.

Lj. V.

Ministar prosvjete Slavoljub Stijepović razgovarao sa ambasadorima Savezne Republike Njemačke, Republike Austrije i Republike Italije POVEĆATI BROJ STIPENDIJA CRNOGORSKIM STUDENTIMA

Ministar prosvjete Slavoljub Stijepović razgovarao je sa ambasadorima Savezne Republike Njemačke, Republike Austrije i Republike Italije Piusom Fišerom, Martinom Pamerom i Vinzenzom Del Monakom o dosadašnjoj saradnji Crne Gore i ovih zemalja, koja je ocijenjena kao uspješna. Najavljen je nastavak i jačanje saradnje u oblasti obrazovanja.

Ambasadori su istakli da će dati svoj doprinos osnaživanju bilateralne saradnje u oblasti obrazovanja, zalaganjem za povećanje broja stipendija koje njihove vlade nude svake godine crnogorskim studentima. Pored toga, uspješna saradnja sa ovim zemljama ostvaruje se i putem razmjene studenata kroz različite studijske programe.

Projekti koji su realizovani u saradnji sa Njemačkim društvom za razvojnu saradnju (GIZ), Austrijskom razvojnom agencijom (ADA), Kultur-kontakt-om i italijanskim nevladnim organizacijama.

U Podgorici je umro prof.

JAČATI ODNOŠA IZMEĐU INSTITUCIJA VISOKOG OBRAZOVANJA:

Sastanak

dinom organizacijom COSV predstavljaju primjer dobre prakse i podstrek za razvijanje novih projekata koji će podržavati reformske procese u Crnoj Gori.

U narednom periodu sve uključene strane će se posvetiti jačanju postojećih odnosa između institucija visokog obrazovanja putem postojećih i

započinjanja novih aktivnosti.

Ambasadori su se zahvalili ministru Stijepoviću na izraženoj spremnosti za podršku prilikom promocije izučavanja njemačkog i italijanskog jezika u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori.

Lj. V.

Šećanje

RISTO KLIBARDA (1941-2013)

U Podgorici je umro prof. dr Risto Klibarda. Bio je čovjek za poštovanje i puno uvažavanje. Osjećajan, ljudski pristupačan, sa tradicionalno-starinskim moralnim „provjerenim“ vrijednostima. Ali, istovremeno, i sa stručno-naučnim profilom moderniste.

Klibarda je bio učitelj, profesor, univerzitetska ličnost od punog kredibiliteta, sociolog, metodolog, sa darom za suptilnu analizu društvenih kretanja.

Kao čovjaka, profesora, stručnjaka, teoretičara, svi su ga dobro razumijevali – učenici, studenti, intelektualci, seljaci, radnici, svi koji su htjeli da čuju stručnu ocjenu, pametnu riječ, poruku i pouku – iz naučno-filozofske misli, ali i iz životnog iskustva svog naroda.

Rodenjem obdarjen bistrinom, sa prirodnim osećanjem pravde i pravičnosti, stečenim u pitomim Banjanima, Risto je svoju ličnost gradio i na osnovu priča starih pametara, a vrlo rano se zdržao sa knjigom. Spojio je u sebi mudrost čovjeka iz naroda i stručno-naučnu radoznalost, obrazovanje i vjernost intelektualca.

Profesor Klibardu svuda su rado slušali. Precizno teorijski definisao je društvene pojave i probleme, identificujući u njima preokupacije samih

ljudi, njihova nezadovoljstva, nevolje i očekivanja. Njegova izlaganja bila su na akademskom nivou, ali i svojevrsna predavanja iz „filozofije života“. Činio je to snagom teorijskog analitičara, ali i ličnog ubjedjenja, imajući prvenstveno u vidu što je dobrobit za čovjeka.

Njegova ideologija nijesu bili ideologizirani partijski programi, već samo čovjek. Bio je član Saveza komunista, priпадao je i nekim novim strankama, ali on nikada nije bio njihov slijepi poklonik. Usko-interesni motivi, karrierizam, a pogotovo poltronstvo prema partijskim liderima – sve je to profesor Klibardi bilo sasvim strano.

Rista nije mogao potkupiti. Bio je svoj, i samo svoj, koliko tih toliko, u nekim situacijama, čak veoma prkosan i uporan da ne popusti pred eventualnim pritiscima da se prikloni politici stranaka ili njihovih lidera. Risto je govorio mekim glasom i riječima, a iznosio vrlo jasne, odlučne ocjene, tvrdnje i stavove. Bio je, reklo bi se, s dušom goluba i nježnošću laneta. Sa srcem – za sve.

Izuzetno analitičan, studijski, kao profesor filigranski precizan, politički veoma pišmen, lucidno kritičan i prema

sebi i drugima, Klibarda nije ostavljao prostor za nedoumice – šta misli, čemu stremi, koga i šta kritikuje, sa čime se ne miri.

Profesor Klibarda je ostavio veliki broj knjiga, stručnih radova, publikacija, važnih za razvoj socio-politikološke misli u Crnoj Gori.

Melemla je bila Ristova ličnost, bogata, ljudski raskošna.

Njegova jednostavnost, pristupačnost, plijenili su sve koji su imali priliku da se sa njim druže. Bio je od onih starijski poštenij Ljudi kakvih je sve manje, čovjek sa moralom intelektualca predanog samo dobru čovjeka.

Dragan Milonjić

Završen junske upisni rok na univerzitetima u Crnoj Gori

NAJPOPULARNIJI EKONOMSKI, PRAVNI I FILOZOFSKI FAKULTET NA DRŽAVNOM UNIVERZITETU

Za upis na prvu godinu osnovnih studija na Univerzitetu Crne Gore (UCG) u prvom upisnom roku prijavilo se 4.274 kandidata, a konkursom je predviđeno 1.752 mjesto za budžetske i 2.477 indeksa za samofinansirajuće studente.

Najviše prijava bilo je na Ekonomskom fakultetu (713), Filozofskom (526), Pravnom (477), a na Fakultetu političkih nauka (403), saopšteno je da UCG. Na Fakultetu za pomorstvo prijavljene su 374 potencijalnih bručoša, a na Fakultetu

za turizam i hotelijerstvo njih 196. Na Institut za strane jezike podnijete su 34 prijave, zatim, Elektrotehnički fakultet želi da studira 283 kandidata, Biotehnički 229, Prirodno-matematički 211, Arhitektonski 85, a Metalurško-tehnološki njih 52. Za mjesto na Građevinskom fakultetu konkursala su 194

kandidata, a na Mašinskom 87.

Za upis na Medicinski fakultet prijavilo se 125 kandidata, za Farmaceutski 46, a za Fakultet primijenjene fizioterapije njih 50. Fakultet za sport i fizičko vaspitanje primio je 94 prijave, Fakultet likovnih umjetnosti 21, Fakultet dramskih umjetnosti 54, a Muzička

NVO Akademski informativni centar pripremio besplatni informator za brucoše LAKŠE DO VAŽNIH ODLUKA

Ove godine tradicionalno NVO Akademski informativni centar iz Podgorice pripremio je za svršene srednjoškolce i buduće studente besplatne brošure „Telekom informatori“.

Na više od 350 strana nalaze se sve informacije o programima i ponudama za studiranje na svim univerzitetima u Crnoj Gori i u regionu.

Kako je saopšteno iz te NVO, maturanti mogu preuzeti svoj besplatan primjerak u najbližoj srednjoj školi, a sve informacije o studiranju dostupne su i na sajtu WWW. brucos.me.

VISOKO OBRAZOVANJE

Univerzitet Crne Gore obilježio 39 godina rada

PROMOVISANO 10 DOKTORA NAUKA

Na svečanosti su uručene i plakete najboljim studentima: Radu Čađenoviću, Milici Kavedžić i Tamari Jašović

društva i predstavlja pravu mjeru njegovog razvoja.

„Stoga i mi nastojimo da kod naših studenata budimo želju za znanjem i učenjem, da podstičemo njihovu radoznalost, stvarajući tako autentičnu naučnu misao i korističi znanje kao najšaljnije oruđe kojim se svi i stvarnost oko nas istinski mijenja na bolje“, naveo je Miranović.

O. D.

Rektor prof. dr Predrag Miranović sa najboljim studentima i doktorima nauka

Omaž velikom misliocu i pedagogu prof. dr Vladimiru Vukićeviću na Univerzitetu Donja Gorica

ERUDITA I ANGAŽOVANI INTELEKTUALAC

Bio je to čovjek koji nosi neku vrstu strogosti i prezira prema banalnosti, svjetini i improvizaciji, istakao akademik Dragan K. Vukčević

U znak obilježavanja prve godišnjice smrti prof. dr Vladimira Vukićevića, osnivača i dekanata Fakulteta umjetnosti Univerziteta Donja Gorica (UDG), u amfiteatru UDG priređen je omaž i promocija njegove posthumno objavljene knjige „Sofokle i Heidegger“.

„To je bio jedan od ljudi bremenitih smislom. Šta znamo o tim ljudima? Malo ili nimalo. Stvaramo spolažnju sliku koja rijetko kada liči na njihov unutrašnji lik. Ono što nam oni ostavljaju jesu zapisi koji za dugo nose njihovu poruku oimena koji je mogu razumjeti“, kazao je akademik Dragan Vukčević.

On je podsjetio na stav pro-

fesora Vukićevića da „živimo na

kraju jednog doba i da taj kraj

nosi u sebi čežnju za novim

početkom. Kroz ljude koji to na-

slute čuje se neka sjetna muzika

koja nam govori da je umjet-

nost ta koja prva nagovještava

kraj i sluti novi početak“.

Akademik Vukčević je istakao da je to „bio čovjek koji

nosi neku vrstu strogosti i prezira

prema banalnosti, svjetini i

improvizaciji“.

Govoreći o djelu „Sofokle i Heidegger“, akademik Tonko Maroević je rekao da u toj knjizi „filozofija samu sebe stavila na kušnju, ispituje svoje mogućnosti, otvara se sa razlogom poeziji i tragediji. Hajdegerovska misao koja je stremila dinamizmu, suočavajući sa prvim i zadnjim pitanjima, koja nema definitivne odgovore, u ovoj knjizi dobija neke od mogućih orijentira“.

Prema riječima Maroevića, „druženje sa ovim tekstom koji odaje počast poeziji, višestruko je korisno i stimulativno“.

Kao originalni misilac i pedagog, erudit i angažovani intelektualac, profesor Vukčević je imao veliki uticaj na svoje savremenike, a posebno na formiranje mišljenja čitave generacije mladih, budućih umjetnika i naučnika.

O. D.

„BIO JE JEDAN OD LJUDI BREMENITIH SMISLOM“

U okviru skupa promovisana knjiga „Sofokle i Heidegger“

improvizaciji“.

Govoreći o djelu „Sofokle i Heidegger“, akademik Tonko Maroević je rekao da u toj knjizi „filozofija samu sebe stavila na kušnju, ispituje svoje mogućnosti, otvara se sa razlogom poeziji i tragediji. Hajdegerovska misao koja je stremila dinamizmu, suočavajući sa prvim i zadnjim pitanjima, koja nema definitivne odgovore, u ovoj knjizi dobija neke od mogućih orijentira“.

Maturanti su najviše interesovali mogućnosti zapošljavanja, međunarodna saradnja, organizacija nastave i vannastavne aktivnosti fakulteta.

Otvoreni dani zamišljeni su kao jedinstvena prezentacija fakulteta za buduće studente, naročito za one koji još nisu donijeli odluku o tome što žele da studiraju. Sve informacije o upisu zainteresovani mogu pronaći na sajtovima fakulteta, Univerziteta, kao i na sajtu za brucoše www.upisi.me . Prvi upisni rok na Univerzitetu Crne Gore biće organizovan krajem juna, saopšteno je iz Rektorata Univerziteta.

Na „Otvorenim danima Univerziteta Crne Gore“ dodatne informacije o upisu na fakultete PUT DO PRAVOG IZBORA

U okviru manifestacije „Otvoreni dani Univerziteta Crne Gore“, budući studenti imali su priliku da dobiju dodatne informacije o upisu na fakultete. Tokom dva dana, svi fakulteti Univerziteta Crne Gore predstavili su svoje programe, uslove za upis, kao i mogućnosti za razvoj karijere nakon završetka studija.

Maturanti su najviše interesovali mogućnosti zapošljavanja, međunarodna saradnja, organizacija nastave i vannastavne aktivnosti fakulteta.

Otvoreni dani zamišljeni su kao jedinstvena prezentacija fakulteta za buduće studente, naročito za one koji još nisu donijeli odluku o tome što žele da studiraju. Sve informacije o upisu zainteresovani mogu pronaći na sajtovima fakulteta, Univerziteta, kao i na sajtu za brucoše www.upisi.me . Prvi upisni rok na Univerzitetu Crne Gore biće organizovan krajem juna, saopšteno je iz Rektorata Univerziteta.

akademija 20 prijava. Na šest fakulteta privatnog univerziteta „Mediteran“ kandidovalo se 245 maturanata, a na 9 fakulteta.

O. D.

19

MAJ JUN
Prosjetni rad

NAUKA

Susret ministarke prof. dr Sanje Vlahović sa šefom delegacije EU u

Crnoj Gori ambasadorom Mitjom Drobnicem

PORAST ULAGANJA U NAUKU

Nauka i istraživanje finansiraju se iz nekoliko izvora: budžeta Crne Gore (Ministarstvo nauke, resorna ministarstva i državne naučnoistraživačke ustanove), kapitalnog budžeta Crne Gore (za naučnu infrastrukturu), budžeta naučnoistraživačkih ustanova, međunarodnih programa i projekata i ulaganja privatnog sektora

Ministarka nauke prof. dr Sanja Vlahović, prilikom susreta sa ambasadorom Mitjom Drobnicem, šefom delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori, govorila je o ulaganju u naučnoistraživačku zajednicu.

Istaknuto je da se nauka i istraživanje finansiraju iz nekoliko izvora: budžeta Crne Gore (Ministarstvo nauke, resorna ministarstva i državne naučnoistraživačke ustanove), kapitalnog budžeta Crne Gore (za naučnu infrastrukturu), budžeta naučnoistraživačkih ustanova, međunarodnih programa i projekata i ulaganja privatnog sektora.

„Ulaganja u nauku ne podrazumijevaju isključivo državni budžet, već i ostale vrlo značajne izvore finansiranja, što nije ulazilo u raniju statističku obradu, te je to bio dodatni razlog izuzetno malog procenta od svega 0,13% bruto društvenog proizvoda (BDP) za pitanja nauke u 2010. godini. Drobnič i Vlahović ocjenili su da su učinjeni značajni napori da se stanje na ovom polju promjeni, što je uz dodatna ulaganja

rezultiralo skokom na 0,43% u 2011. godini. Takođe su izrazili zadovoljstvo zbog činjenice da će brojka koja se odnosi na ulaganja u nauku i istraživanje u narednom periodu rasti, s obzirom da u sada iskazanom procentu ulaganja u istraživanja i razvoj od 0,43% BDP-a ne učestvuju neke od planiranih, a vrlo značajnih ulaganja koja će tek biti evidentirana narednih godina, s obzirom na retroaktivnu statističku obradu podataka, i to: ulaganja u projekt formiranja prvog Centra uspešnosti u Crnoj Gori, koji se realizuje u okviru INVO projekta, podržanog od strane Svjetske banke (2012-2017. godine) u vrijednosti oko 7 miliona eura, ulaganja u okviru kapitalnog budžeta Crne Gore, kao i ostalih izvora oko dva miliona eura za projekt Tehnopolis u Nikšiću (2013/2014. g.), kao i ulaganja u projekt prvog Naučno-tehnološkog parka u Crnoj Gori, planiranog za period 2015-2017. godine, u vrijednosti oko 10 miliona eura“, saopšteno je iz Ministarstva nauke.

Ministarka Vlahović i am-

basador Drobnič saglasili su se da očekuju da novi sistem statističke obrade i prikupljanja podataka, na kojem će se u narednom periodu naporno raditi u saradnji sa MONSTAT-om, a uz svesrednu podršku ekspertera iz regionala i EU, pokaže stvarni nivo ulaganja u nauku od strane privrede, univerziteta i ostalih institucija u Crnoj Gori, što će svakako rezultirati značajno boljim rezultatima kada su ulaganja u nauku i istraživanje u pitanju, i opravdati cilj od 1,4% BDP za nauku i istraživanje do 2016. godine.

Sastanku su prisustvovali i Sonja Georgijeva, menadžer operativnog sektora u Kancelariji EU u Crnoj Gori, prof. dr Andelko Lojpur, predsjednik Savjeta za nauku i pregovarač za poglavljje 25, Smiljana Preljević, sekretar Ministarstva nauke i šef Radne grupe za poglavlje 25 i Smilja Kačić-Vujacić, načelnica Direkcije za međunarodne programe i evropske integracije.

O.Đ.

20

MAJ

JUN

Prosjetni rad

Sa sastanka u Ministarstvu nauke

CANU organizovala međunarodni naučni skup o identitetu

TRAGANJE ZA SKLADOM SA SOBOM I DRUGIMA

Međunarodni naučni skup „O identitetu”, održan u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti (CANU), okupio je oko 50 stručnjaka iz Crne Gore i regiona koji su poručili da problem identiteta postaje jedno od najakuteljnijih pitanja u svijetu globalizacije.

„Identitet je traganje za skladom sa sobom, drugima i svijetom. Iz toga proizlaze njegovi različiti spratovi, dimenzije. To su: lični, kolektivni i opštelijski identitet. Svijet u kojem živimo postaje sve nesigurniji, život ugroženiji, a budućnost neizvjesnija. Iz sjenke takvog stanja, a u potrazi za pribježištem i utočištem, priča

o identitetu dobija sve više na značaju“, rekao je akademik Dragan Vukčević.

Rad „Identitet u doba globalizacije“ prof. dr Rudolfa M. Rizmana bavi se kompleksnim problemom identiteta u doba globalizacije na način koji zahtjeva odvajanje od konvencionalnih pristupa u ovoj oblasti. „Društvene nauke su u posljednjoj deceniji obogatile svoja analitička i kognitivna oruđa, makar kada je izučavanje ovog neuhvatljivog fenomena u pitanju. Globalizacija je široko instrumentalizovana u olakšavanju novih i važnih transformacija identiteta usmjeravanjem na njihov fluidnu i

neizvjesnu prirodu“, naveo je Rizman.

Prof. dr Andelka Milić postavlja pitanje: Šta daje kategoriji identiteta tako veliki značaj? „Ona se koristi u velikom opsegu – od istraživanja istosti, izjednačenosti pa do različitosti, nepričapanju itd. Ali možda takva situacija provočira mislioce, teoretičare da pokušaju da kroz njenu prizmu sagledaju glavni problem današnje filozofije – problem subjekta u savremenom svetu“, rekla je Milićeva.

O.Đ.

NVO "Politehniku" nastavila realizaciju projekta "Formiranje omladinske naučne laboratorije"

OPREMA ZA OSNOVNE I SREDNJE ŠKOLE

NVO "Politehniku", čiji je cilj popularizacija nauke i tehnike, nastavila je realizaciju projekta "Formiranje omladinske naučne laboratorije". Prema riječima Zorana Marsenića, predsednika ove NVO, novcem sakupljenim od tiketa igara na sreću kupljena je oprema za osnovne i sred-

nje škole.

„Teleskopi, instrumenti za mjerjenje, kompleti za fiziku, hemiju, elektroniku, kao i prve solarne ploče biće raspoređeni školama u zemlji. Oprema će koristiti dečci, jer će im omogućiti da obogate znanje iz ove oblasti kao i prilikom pripreme

diplomskih ili seminarских rada“, naglasio je Marsenić.

Slijedeći projekt NVO "Politehniku" biće laboratorijski u kojoj će dečci moći da uče o mjerjenju snage solarnog zračenja, uv faktorima, nivo buke, osvjetljenosti i sl.

Š.B.

Održana Olimpijada znanja 2013. iz prirodnih nauka

STO DVA UČENIKA OSVOJILA JEDNU OD TRI NAGRADE

Učestvovalo preko 550 učenika u 27 kategorija. Oni su svoje znanje odmjeravali iz matematike, fizike, programiranja, biologije i hemije

NAJUSPJEŠNIJI TAKMIČARI

Za najuspješnije takmičare Olimpijade proglašeni su Sanja Kastratović (matematika), Danka Petrić (fizika), Ljiljana Novović (fizika), Staša Šćepanović (biologija) i Lazar Radinović (programiranje).

Predsjednik Crnogorske akademije nauka i umjetnosti Moma Đurović najboljima je uručio komplete knjiga i novčane nagrade od po 200 eura.

Na Olimpijadi znanja, koju su ove godine organizovali Prirodno-matematički fakultet i Društvo matematičara i fizičara Crne Gore, pod pokroviteljstvom Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, rektora Univerziteta Crne Gore i kompanije DoMen, učestvovalo je preko 550 učenika u 27 kategorija. Oni su svoje znanje odmjeravali

iz matematike, fizike, programiranja, biologije i hemije.

Takmičare su pozdravili dekan PMF-a prof. dr Predrag Stanišić, rektor Univerziteta Crne Gore prof. dr Predrag Miranović, predsjednik CANU prof. dr Momir Đurović, direktor kompanije DoMen mr Predrag Lešić i dekan Farmaceutskog fakulteta prof. dr Refik Zejnilović.

Ove godine ukupno 102 učenika osvojilo je jednu od tri nagrade.

Matematika

U konkurenciji srednjoškolaca u I razredu iz matematike drugu nagradu dijeli Dejan Stanić iz podgoričke i Ilija Gračanin iz kotorske gimnazije. Treće mjesto pripalo je Sejdić Šabanović iz Gimnazije „Miloje Dobrasić“ Bijelo Polje. Drugu dijeli Andrijana Ivanović iz podgoričke gimnazije i Milena Roganović iz „Stojan Cerović“.

Treću nagradu je pripala Milica Vojinović iz Gimnazije „Petar I Petrović Njegoš“ Danilovgrad.

Od maturanata, istakao se Ersin Spahić iz Gimnazije „Miloje Dobrasić“ koji je osvojio prvo

mjesto.

Kada su u pitanju osnovci, u VIII razredu iz ovog predmeta prvi je Miloš Luburić iz Gimnazije „Niko Rolović“ Bar, a treće mjesto dijeli Milan Beljka i Milijana Laketić iz „Tanasije Pejatović“. U trećem je prva nagrada pripala Sejdić Šabanović iz Gimnazije „Miloje Dobrasić“ Bijelo Polje. Drugu dijeli Andrijana Ivanović iz podgoričke gimnazije i Milena Roganović iz „Stojan Cerović“.

Treću nagradu je pripala Milica Vojinović iz Gimnazije „Petar I Petrović Njegoš“ Danilovgrad. Od maturanata, istakao se Ersin Spahić iz Gimnazije „Miloje Dobrasić“ koji je osvojio prvo

mjesto.

Kada je o osnovcima riječ, u VIII razredu iz hemije prvo mjesto dijeli Uroš Babić iz OŠ „Blažo Jokov Orlandić“ iz Bara i Pavle Vulanović iz OŠ „Luka Simono-

nović“.

Na takmičenju iz biologije, od srednjoškolaca u I razredu drugo mjesto je pripalo Jovani

Sa uručivanja nagrada

vić i Nikšić. Drugi je Božidar Čaćić iz OŠ „Ristan Pavlović“ Pljevlja, dok treće dijeli Amra Šaović iz OŠ „Pavle Rovinski“, Bojana Laketić i Milijana Zindović iz OŠ „Dušan Ivović“ Kosanica. U IX razredu prvi je Milorad Radović iz OŠ „Dušan Karačić“ iz Bijelog Polja. Drugo mjesto dijeli šest učenika – Ernad Spahić iz OŠ „Marko Miljanov“ Bijelo Polje, Danilo Petričević iz OŠ „Sutjeska“, Ksenija Čolović iz OŠ „Ristan Pavlović“, Isidora Vlaović iz OŠ „Vlado Milić“, Savo Vujović iz OŠ „Blažo Jokov Orlandić“ Treća nagrada je pripala Tatjana Brnović iz OŠ „Sutjeska“ i Milki Petrović iz OŠ „Dušan Ivović“.

Fizika

U konkurenciji srednjoškolaca iz fizike u I razredu najbolji su Rade Dačević i Marko Petrušić iz Gimnazije „Stojan Cerović“ i Luka Glomazić iz danilovgradske gimnazije. Drugo mjesto dijeli Filip Bulatović iz podgoričke gimnazije i Omar Đečević iz Gimnazije „30. septembar“ Rožaje. U II razredu prva je Jelena Lalić iz niške gimnazije „Stojan Cerović“, takmičarka iz iste škole Nikolina Daković i Jovo Zlatićanin iz podgoričke gimnazije zauzeli su treće mjesto.

Na takmičenju iz programiranja prvo mjesto dijeli Luka Bulatović iz Gimnazije „Slobodan Škerović“, Petar Đerković iz SMŠ „Braća Selić“ iz Kolašina i Dejan Todorović iz podgoričke gimnazije. Drugi su Andrej Karadžić iz SMŠ „Mladost“ Tivat i Ilija Radosavljević iz SMŠ „Danilo Kiš“ Budva.

U III razredu najbolji je Danilo Petrić iz Gimnazije „Tanasije Pejatović“, drugi Janko Žeković iz podgoričke gimnazije, dok treće mjesto dijeli Murat Đečević i Edin Nurković iz rožajske gimnazije. Od maturanata, bio je ubjedljivo najbolji sa maksimalnim 100 bodova Petar Tadić iz niške gimnazije „Stojan Cerović“, ostali nisu osvojili bodove za ostala dva mesta.

Lj. V.

Ministarka nauke Sanja Vlahović i ministar kulture Branislav Mićunović na Svjetskom forumu o interkulturnom dijalogu u Bakuu

INTENZIVIRANJE NAUČNE I KULTURNE SARADNJE SA AZERBEJDŽANOM

Razmatrane su mogućnosti realizacije zajedničkih projekata u oblasti nauke i tehnologije, sa posebnim akcentom na pomoć i podršku Azerbejdžana uspostavljanju prvog naučno-tehnološkog parka u Crnoj Gori. Uloga interkulturnog dijaloga značajno je doprinijela intenziviranju tradicionalno dobrih odnosa Crne Gore i Republike Azerbejdžan

Ministarka nauke Sanja Vlahović i ministar kulture Branislav Mićunović govorili su na Prvom ministarskom sastanku koji je početkom juna održan u okviru Svjetskog foruma o interkulturnom dijalogu u Bakuu (Republika Azerbejdžan), saopšteno je iz Ministarstva nauke.

Vlahovićeva je govorila o ulozi nauke u kreirajući međukulturnog dijaloga i razumijevanja. "Novo vrijeme suočava nas sa globalnim izazovima za koje moramo biti spremni kreirajući sinergiju koja rada inovacije i kreativnost", istakla je Vlahovićeva. Fokusirajući se na projekte koje Crna Gora realizuje i planira na putu bolje umreženosti sa svijetom, ona je istakla konkretne benefite koji se očekuju realizacijom ovih projekata. Riječ je o projektima "Telemontenegro" i "Montenegro future forum", koji predstavljaju platforme za razmjenu ideja, mišljenja i analiza, vezano za određena

pitanja od značaja za samu državu, kao i mogućnost da se ta pitanja riješe zahvaljujući domaćim stručnim znanjima, uz asistenciju kolega iz regionala, Evrope i svijeta.

Predstavljena crnogorska strategija razvoja nauke i obrazovanja

Forum je održan pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Azerbejdžan Ilham-a Alijeva, u saradnji sa UNESCO-m, UN Alijansom civilizacije, UN Svjetskom turističkom organizacijom, Savjetom Evrope i islamskom organizacijom za obrazovanje, nauku i kulturu (ISESCO).

Prvog dana Forumu ministarka Vlahović održala je niz bilateralnih susreta sa kolegama iz Azerbejdžana, među kojima i sa ministrom prosvjete Mikailom Džabarovim. Tom prilikom oba ministra izrazila su izuzetno zadovoljstvo dobrim odnoso-

sima Crne Gore i Azerbejdžana i intenziviranjem zajedničke saradnje, do čega je došlo uspostavljanjem diplomatskih odnosa dvije zemlje 2008. godine, kao i mogućnosti uključivanja u zajedničke projekte. Ministarka Vlahović upoznala je ministra Džabarevu sa strategijom razvoja nauke i obrazovanja u Crnoj Gori, kao i aktuelnim projektima koji bi bili interesantni za zajedničku saradnju, s obzirom da Crna Gora i Azerbejdžan dijele razvojne prioritete, među kojima posebno mjesto zauzimaju turizam, poljoprivreda i energija. Vlahović je predočila intenzivnu saradnju u oblasti nauke i obrazovanja, u smislu formalizacije kroz određenu vrstu sporazuma, kao i mogućnost razmjene studenata i istraživača između Crne Gore i Azerbejdžana.

Svjetske baštine Kotora i Bakua

Ministar kulture Crne Gore Branislav Mićunović se, tokom boravka u Bakuu, povodom Svjetskog foruma o interkulturnom dijalogu, sastao sa Abulfasom Garajevim, ministrom kulture i turizma Republike Azerbejdžan. Ministri su se složili da je prijateljstvo dvije zemlje potvrđeno veoma dobrim odnosima predsjednika, kao i vrla dviju država. Potpisivnjem Sporazuma o

Učesnici ministarskog skupa u Bakuu

saradnji u oblasti kulture 2011. godine stekli su se uslovi za konkretne aktivnosti i na polju kulture, saopšteno je iz Ministarstva kulture.

Ministar Mićunović je predstavio kapitalne projekte u oblasti kulture, čija je realizacija u toku, i ukazao na značaj koji imaju za ukupno unapređenje kulturne ponude Crne Gore. Takođe je ukazao na mogućnost otvaranja kulturno-informativnog centra Azerbejdžana. Mićunović je pozvao Garajeva da već na redne godine organizuju i dane azerbejdžanske kulture u Crnoj Gori, zatim, predložio je saradnju u muzejskoj djelat-

nosti, te mogućnost promocije islamske arhitekture i tradicije. Ukazano je na važnost povezivanja područja svjetske baštine Kotora i Bakua, kao i saradnju u oblasti nematerijalne kulturne baštine.

Ministar kulture Crne Gore je, u okviru Prvog ministarskog sastanka, govorio na sesiji posvećenoj zajedničkom osnovu međukulturnog dijaloga, kulturnoj baštini i turizmu, na kojoj je učestvovalo više od 40 zemalja sa svim kontinentima.

Kako je saopšteno, sastanak je pružio priliku brojnim ministrima i predstavnicima međunarodnih organizacija

da razmijene iskustva, kroz ciljano djelovanje i podsticanje razumijevanja i tolerancije među kulturama.

"Upravo je uloga interkulturnog dijaloga značajno doprinijela intenziviranju tradicionalno dobrih odnosa Crne Gore i Republike Azerbejdžan. Potpisivanjem Sporazuma 2011. godine proširili smo okvire našeg djelovanja i stvorili prostor za unapređenje kulturne i ekonomskih saradnji, a time i realizaciju različitih programa", istakao je Mićunović.

O.Đ.

21

MAJ

JUN

Prosjetni rad

PODRŠKA ŽENAMA U NAUCI

Ministarka nauke prof. dr Sanja Vlahović je u Vladi Azerbejdžana održala sastanak sa Hijran Husejnovom, prvom ženom za pitanja žena, porodice i djece u azerbejdžanskoj vladi. Husejnova je istakla da vlada te zemlje puno radi na podršci žena u svim sferama društva. Jedna od inicijativa Husejnovе odnosila se na saradnju dvije zemlje u podršci ženama u nauci, što je ministarka Vlahović podržala sa posebnim zadovoljstvom, uz isticanje činjenice da je Ministarstvo nauke od svog osnivanja krenulo sa nizom inicijativa upravo na ovom polju.

Doc. dr Sava Tomović, najuspješniji mladi naučnik u 2012. godini

KLJUČ USPJEHA JE U ŽELJI I MOTIVIMA DA SE BUDE BOLJI

Tomovićeva uža specijalnost je asocijativna analiza, koja je izvorni problem iz "data mining-a", tj. pronalaženje i otkrivanje znanja u velikim bazama podataka

Prema odluci Ministarstva nauke, najuspješniji mladi naučnik do 35 godina života u 2012. godini jeste doc. dr Sava Tomović, angažovan na Prirodno-matematičkom (PMF), Građevinskom i Medicinskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, gde studente edukuje na predmetima koji se tiču primjene računara. Ministarstvo je za tu godišnju nagradu Tomovića nagradilo sa 2.000 eura.

Laureat je 2011. godine završio doktorske studije sa ocjenom A i uspješno obdranio doktorsku disertaciju, pod nazivom "Algoritmi i strukture podataka za identifikovanje asocijativnih pravila u velikim bazama podataka".

"Mislim da na PMF-u i Univerzitetu Crne Gore postoji dovoljan broj takvih stručnjaka. Najbolja potvrda ovakvom razmišljanju je i nevjerojatno brzo otvaranje i zatvaranje poglavljiva koje se odnosi na nauku, a u sklopu pregovora sa Evropskom

unjom", rekao je Tomović za "Prosvjetni rad".

Nagrade Ministarstva nauke su, prema njegovim riječima, dobar korak u pravcu zadržavanja stručnih ljudi u Crnoj Gori.

"PMF već godinama uspješno organizuje najmasovnije i najprestižnije takmičenje iz prirodnih nauka za osnovce i srednjoškolce, pod nazivom Olimpijada znanja, koja svake godine okupi više od 500 učesnika. Ovakve manifestacije su veoma važne za motivisanje mladih ljudi da se bave naukom, jer na taj način društvo pokazuje da cijeni njihov rad i rezultate. Suvršno je govoriti o dobiti koju takvi talenti donose sredini u kojoj žive i stvaraju", naglasio je on.

Uložena sredstva višestruko se vraćaju

Tomovićeva uža specijalnost je asocijativna analiza,

koja je izvorni problem iz "data mining-a", tj. pronalaženje i otkrivanje znanja u velikim bazama podataka. Ta oblast je relativno nova i omogućava da sredstva uložena na taj način budu vraćena i do četiri puta. U Americi, priča on, postoji asocijacija inženjera koja pravi listu od 15-ak najizazovnijih oblasti u nauci i po listi "data mining" se nalazi među prvih 10 oblasti koje će intenzivno da se razvijaju u narednom periodu.

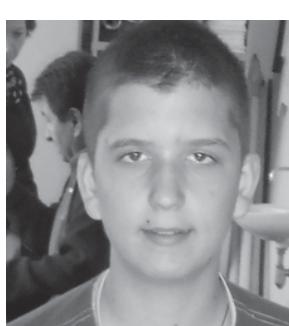
Ističući da se i u Crnoj Gori mogu ostvariti značajni rezultati u nauci, Tomović je poručio mladim ljudima koji žele da se uspješno bave bilokim zanimanjem, pa i naukom, da je formula uspjeha u njima samima, u želji i motivima da se bude što bolji, u radu i istražnosti. Rezultati koji se ostvare na taj način daleko su vredniji, a svakako trajniji od ma koliko velikog materijalnog bogatstva.

O. Đurićković

Ognjen Đuković, učenik VIII razreda podgoričke OŠ „Oktoih“ odličan je učenik, i iz svih predmeta tokom dosadašnjeg škоловanja imao je odlične ocjene. Ipak, kako kaže, najviše ga privlače prirodne nauke, posebno matematika. Podsećanje radi, ovaj vrijedni nadareni dječak na takmičenjima iz predmeta koji je za većinu njegovih vršnjaka bauk, on iz godine u godinu osvaja prva mjesta. Tako je bilo i na nedavno održanoj Olimpijadi znanja, koju je organizovalo Prirodno-matematički fakultet. Od mogućih 100, Ognjen je osvojio 83 boda.

„Na testu nije bilo iznenadnja. Pripremao sam se i svakodnevno vježbao zadatke, jer u njihovom rešavanju neophodni su koncentracija, logika, razmišljanje i povezivanje. Jedini izazov jeste vrijeme za koje se mora završiti i predati listić. Nastavnik mi je pružao veliku podršku i usmjeravao me, tako da i njemu dugujem zahvalnost za postignuti uspjeh“, objašnjava Ognjen.

Prema njegovim riječima, zanimljivi su mu i srodnii predmeti, poput fizike i hemije, a najviše dio koji se odnosi na rješavanje zadataka

posebno dio koji se odnosi na rješavanje zadataka. Iako učenje ostalih predmeta zahtjeva vrijeme, naš sagovornik kaže da pažljivo prati nastavu na času i pamti, te tako nađe vrijeme za sve. Za razliku od svojih drugara koji sate provode uz kompjuter, Ognjen smatra da ovaj vid sva-remenje komunikacije i informisanja može biti koristan samo kada se spoji lijepo i korisno, te da je veoma važno imati plan i mjeru u svemu. Time se rukovodi, i više od jednog sata ne provodi na popularnim društvenim mrežama. Rado pomaže svojim drugarima koji baš i nijesu vični u svijetu brojki.

Osim toga, veoma voli sport posebno fudbal, mada priznaje da za to nije talentovan. Tu su još i strani jezici, engleski i francuski, koje izučava od IV razreda, a kada je o lektiri riječ, Ognjen kaže da mu se posebno dopadaju avanturistički romani, tačnije, osobine koje junaci u njima pokazuju, poput hrabrosti i odlučnosti.

Iako skroman i svestran, naš sagovornik je iskazao kreativnost i u origami vještini, praveći ukrase za jelku bez upotrebe makaza, lijepka i drugih rekvizita.

Kako mu preostaje još samo jedna godina u osnovnoj školi, Ognjen je uvjeren da će nakon toga nastaviti škоловanje u gimnaziji, a za dalje nije siguran. Kaže da se roditelji slaju da sam odabere poziv koji najviše voli.

Š.B.

Održan III Sajam mladih pronalazača

ULAGANJE U NAUKU ZALOG ZA BUDUĆNOST

U takmičarskom dijelu učestvovale 24 ekipe, a osam u revijalnom. Nagrada za najbolju prezentaciju prinalaska pripala plavskoj Srednjoj školi „Bećo Bašić“ za rad „Ručni rad sa perlicama“ dok je glavna novčana nagrada za pobjednika sajma u vrijednosti 500 eura, pripala Srednjoj mješovitoj školi „Mladost“ iz Tivta

Treći Sajam mladih pronalazača okupio je veliki broj učesnika i posjetilaca u podgoričkom Tržnom centru „Delta City“. U odnosu na pret-hodna dva, ovogodišnji sajam bio je masovniji, budući da su u takmičarskom dijelu učestvovali 24 ekipe, a osam u revijalnom dijelu programa. Otvarajući sajam, generalni sekretar Ministarstva nauke mr Darko Petrušić istakao je da deca i omladina, puna znanja i optimizma, predstavljaju budućnost Crne Gore. Takođe, on je podsjetio da je sajam, zapravo rezultat ideje koja je potekla od Fondacije „Mladi pronalazači Crne Gore“, a podršku da se realizuje pružili su i Ministarstvo nauke, Centar za stručno obrazovanje i Ministarstvo prosvjete.

„Osnovu društva koji uspješno gradimo čini znanje,

mladih, a ovo je prilika da ih podržimo i pružimo uvjerenje da mogu računati na našu pomoć da njihov istraživački i kreativni duh dođu do punog izražaja“, istakao je Petrušić.

U ime Centra za stručno obrazovanje, učesnike je pozdravio direktor Duško Rajković, rekavši da je jedan od ciljeva ove institucije, kao savjetodavne, istraživačke i obrazovne, da podstakne mlade da povezuju teorijska i praktična znanja, kao i da ih podrže u razvijanju kreativnih ideja koje mogu postati inovacija.

„Svjesni smo činjenice da je ulaganje u nauku i mlade od izuzetnog značaja i predstavlja zalog za budućnost našeg društva. Novo vrijeme zahtijeva stvaralaštvo i inovativnost u poslovnim aktivnostima. Značaj inovacija je

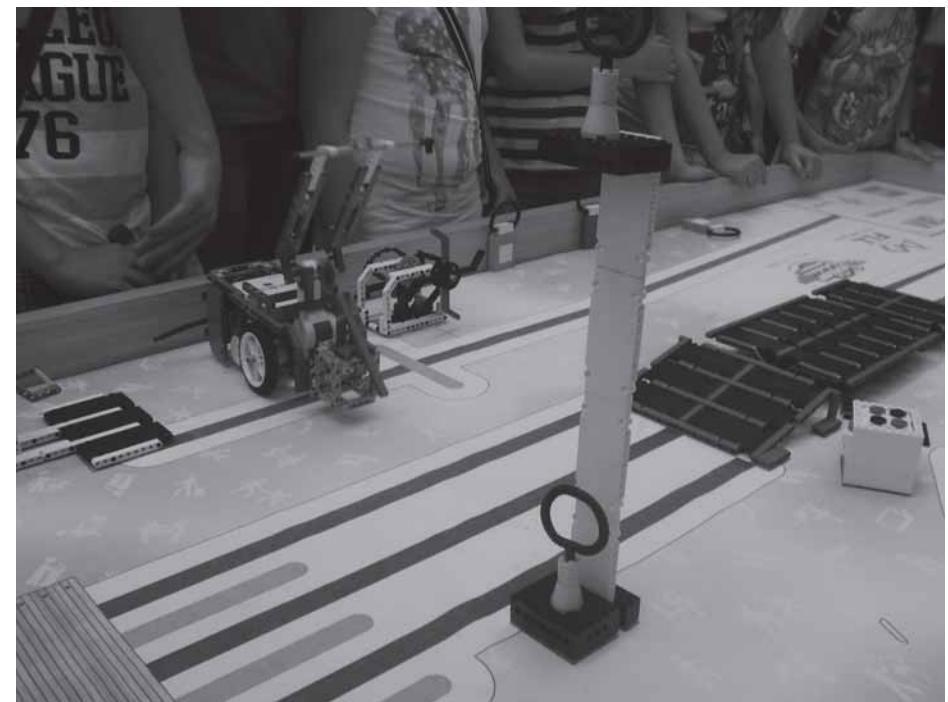
pronalazači Crne Gore“, i Maja Vukčević, direktorka Koroprativnog sekretarijata Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica, koja je ove godine bila generalni pokrovitelj sajma.

Maštovitost i kreativnost na sceni

Kada je o prezentovanim inovacijama i pronalascima riječ, bili su raznovrsni, maštoviti, praktični...

Učenica IV razreda podgoričke gimnazije „Slobodan Škerović“ Aleksandra Nedović i prethodne dvije godine učestvovala je na sajmu. Ekipno su osvojili drugo mjesto uprkos skromnom znanju iz oblasti elektrotehnike. Ove godine, predstavili su aparat za reciklažu.

„Cilj pronalaska inovaciјe

Ručni rad sa perlicama

vacija zadovolji dimenziju energetske efikasnosti i jednostavnog funkcionalisanja. Od starih djejstava slušalica koje su korišćene za mobilne telefone ili kompjutere osmisili su AC -TC verter, pretvarač električne energije. Stefan i Damjan smatraju da je važno učestvovati, kao i da je konkurenčija veoma jaka budući da su sve prezentacije zanimljive na svoj način.

Dušan Lutovac, učenik III razreda SMŠ „Mladost“, smjer elektrotehničar elektronike, ideju je realizovao uz pomoć svog mentora. Podsetimo, on je prošle godine osvojio prvu nagradu za izum „Generator Teslinih munja- elketronska verzija“. Ove godine predstavio je inovaciju - panel za

va namjena je prozvodnja električne energije pomoću vibracija (talasa) koje prozvodi zvuk. Mentor Mitar Lutovac, profesor, pohvalio je Dušanov smisao za pronalazaštvo, i smatra da su sajmovi odlična prilika da mladi promovišu svoje ideje.

Funkcionalno, vizuelno, praktično...

Dražen Petrović i Lazar Bulatović, učenici III razreda nikšićke Srednje stručne škole, i prošle godine učestvovali su na sajmu i osvojili prvu nagradu za najsloženiji projekat. Prema njihovim riječima, ove godine, veliki izazov bio je uklopiti sve detalje i zadovoljiti kriterije vizuelnog, funkci-

„Prilikom vožnje bicikla, često je potreban neki od uređaja, na primjer mobilni telefon, plejer ili tablet koji treba napuniti. Ovaj solarni modul bio bi praktičan koristeći solarnu energiju. On omogućava ugodnu vožnju i boravak na otvorenom, kao i korišćenje omiljenih uređaja sa sobom. Modul je moguće postaviti na bicikl pomoću odgovarajućih držaća“, objasnili su mladi pronalazači iz Nikšića. Oni su uvereni da budućnost predstavljaju solarni izvori energije.

Miloš Ljumović, saradnik u nastavi u Elektrotehničkoj školi „Vaso Aligrudić“, već 15 godina vodi klub elektroničara, nastojeći da učenike usmjeri na praktičnu dimenziju iz ove oblasti.

Studenti Elektrotehničkog fakulteta ponudili više inovacija

Nagrađena ekipa učenika iz Plava

a želja da se ono stalno produbljuje i uvećava potvrđuje i ovaj sajam. On je pokazatelj koliko je naša omladina posvećena nauci i njenoj praktičnoj primjeni. Svoje pronalaske, predstavice 24 tima i pojedinaca u takmičarskom, kao i osam timova u revijalnom dijelu sajma. Oni su dokaz izuzetnog potencijala

veliki u svijetu preduzetništva i ukoliko naši učenici budu sposobni da svoju inovaciju putem preduzetničkog duha pretvore u konkretni proizvod ili uslugu, veoma dugo i uspješno mogu ostati u poslu“, istakao je direktor Rajković.

Prisutnima su se obratili još i prof. dr Srđan Kadić, predsjednik Fondacije „Mladi

jesti da probudi svijest građana o brižljivom odnosu prema prirodi i okolini. Sistem reciklaže tome bi mogao pružiti veliki doprinos. Radi na principu, ubacivanja novčića, odnosno flaže spreme za reciklažu. Ako se dobiju tri sedmice, dobija se novčić koji bi mogao biti iskoriscen za besplatnu kartu za bioskop ili vožnju na ringišpilu. Deca su to već probala i oduševljena su načinom funkcionalisanja. Ringišpil kao mjesto zabave, često je i mjesto gdje se nađe puno smeća koje ostave i deca i odrasli, a organizatoru bi bilo finansijski isplativo da ne mora plaćati čišćenje“, objasnila je Aleksandra.

Stefan Labović i Damjan Begu, učenici III razreda iz tivatske Srednje škole „Mladost“ utrošili su mjesec i po dana za realizaciju svoje ideje. Prvi put učestvuju na sajmu i nastojali su da njihova ino-

proizvodnju električne energije pomoću zvuka, a njego-

nalnog i praktičnog. Ideja je nastala prije nekoliko mjeseci.

ĐACI IZ OŠ „PAVLE ROVINSKI“ USAVRŠAVAJU ROBOT

Učenici podgoričke OŠ „Pavle Rovinski“ Aleksi Kostić, Mara Jovanović, VIII razred iako su već drugi put na sajmu veoma cijene poznanstvo i druženje sa starijim drugarima srednjoškolcima, kao i nova saznanja i razmjenu iskustva. Podsetimo, na takmičenju u Sloveniji osvojili su 6. mjesto, a ove godine u jakoj konkurenciji zavidan plasman.

„Dobili smo zadatak da isprogramiramo robota koji bi mogao donijeti cvijeće iz bašte ili stolicu, budući da je tema takmičenja bila pomaganje starijima. Pomagali su nam studenti sa Elektrotehničkog fakulteta, kao i naši nastavnici“, objasnili su Aleksi i Mara.

„Koristimo djelove sa otpadom, kupujemo i donosimo stare. Za danas smo predstavili štednu neonku, kao izum. Čini je klasična prigušnica i umnoživač napona koji napon od 220 volti umnožava čak tri puta. Ona može biti vječna, a šansa da pregori je minimalna. Ugrađene diode imaju rok 100 godina, kao i kondenzatori koji su neuni-

NAJORIGINALNIJI PRONALAZAK PLAVLJANSKIH SREDNJOŠKOLACA

Nakon detaljne analize 24 pronalaska, koliko ih je bilo prezentovano u takmičarskom dijelu sajma, žiri je najboljim i najmaštvotitijim dodijelio nagrade.

Nagrada za najbolju prezentaciju pronalaska pripala je Srednjoj mješovitoj školi „Bećo Bašić“ iz Plava (pronalazak pod nazivom „Ručni rad sa perlicama“), nagrada za najbolje tržišno orientisani pronalazak dodijeljena je bjelopoljskoj Srednjoj Elektro-Ekonomskoj školi (pronalazak prenaponska zaštita za PC), nagrada za najfunkcionalniji pronalazak pripala je Srednjoj mješovitoj školi „Ivan Uskoković“ iz Podgorice za pronalazak pod nazivom „Regulator sjedišta bicikla“, dok su nagradu za najkompleksniji pronalazak osvojili učenici tivatske Srednje mješovite škole „Mladost“ za pronalazak „Auto na vodi“. Ove godine, najoriginalniji pronalazak osmisili su učenici pljevaljske Srednje stručne škole, naslovljen „Solarne roletne za napajanja dekorativnog osvjetljenja“.

Glavna nagrada za pobjednika sajma, u vrijednosti 500 eura pripala je Srednjoj mješovitoj školi „Mladost“ za pronalazak „Panel za proizvodnju električne energije pomoću zvuka“ (Akustični panel).

EPOHALNO VRIJEDAN PRONALAZAK

„Sajmovi su izuzetna prilika da podstaknu mlade pronalaže i otvore njihov appetit za ovakvom vrstom kreativnosti. Jedan misilac je rekao da se jednom zagreban um nikada više ne može vratiti na početnu mjeru. To znači da neko ko se bavi pronalazaštvom, svaki pronalazak doživljava kao novo ushićenje, ide u tom pravcu, razmišlja o novim inovacijama i taj proces se ne prekida. Kada je o Dušanovom pronalasku riječ, može se reći da je epohalan, budući da je riječ o novom izvoru električne struje koji provodi buka, a buke ima na svakom koraku. Sam izvor interesantan je zato što je ekološki, besplatno je energet, a konstruisan je od recikliranog materijala slušalica starih kompjutera, mobilnih telefona, i TV aparata. Njegova praktična vrijednost bila bi u lociranju pored autoputeva gdje je prisutna velika buka, a u isto vrijeme besplatno bi se osvjetili svi autoputevi u svijetu. Struja koja se prozvodi grafički se u jedan mali akumulator, a kada nema buke, koristi se električna energija. Epoha će cijeniti ovaj pronalazak i Agencije za intelektualnu svojinu već su predložili da se ovaj panel električne energije (pronalazak) patentira. Posebno me raduje što su djeca iz osnovnih škola prisutna, jer to jeste uzrast kada treba razvijati i pothranjivati njihov istraživački appetit i radoznalost“, istakao je profesor Mitar Lutovac iz tivatske SMŠ „Mladost“.

štivi. Dakle, nema elektroničke mikroprocesorske ili neke koja je osjetljiva na prenapone ili vibracije i magnetna pražnjenja. Pasivni elementi

Lacman i Miloš Šundić učenici IV razreda pljevaljske SSS, smjer elektrotehničar računara, ove godine su se predstavili inovacijom solarni vjetro-

zrovati kvarove TV aparata, kompjutera. Ovaj uređaj za zaštitu od prenapona ima i povoljniju cijenu od samo jednog eura. Profesor Velibor Karličić pomogao nam je da konstruimo ovaj izum“, objasnio je Vladimir.

I studenti Elektrotehničkog fakulteta učestvovali su na sajmu. Sanja Marjanović, studentkinja IV godine ove visokoškolske ustanove, smjer elektronika, kaže da je i u okviru nastave i predmeta Mikrokontroleri pripremila je brojač posjetilaca i ovom projektu bio je posvećen cijeli semestar. Bilo je izazova ali, uz angažovanje i pomoć profesora, sa svojim timom uspjeli su da realizuju ideju. Učenici su oduševljeni i zainteresovani za detalje.

„Opremu čini osciloskop, generator koji ima funkciju izvora napajanja, tu je i ruka robota kojom upravljamo pomoću džoystika i povezana je na izvor napajanja i njome prenosimo predmet sa jednog mesta na drugo i može se isprogramirati i pokretati sa

Gordana Beba Ćetković, profesorica fizike, u podgoričkoj OŠ „Oktoih“

JEDNOSTAVNO, OČIGLEDNO I INTERESANTNO

Sajt se nametnuo kao dio novog vremena. Oduševljenje dece je veliko i rado učestvuju u svim segmentima. Dake koji nemaju afinitet prema prirodnim naukama, profesorica motiviše i angažuje da sami izvedu ogled po želji

Napredak digitalne ere donio je novu generaciju, kao i nov način komunikacije, informisanja, ali i učenja. Stoga i vaspitnoobrazovni sistem je osavremenjen, a nastavnici željom i kreativnošću dodali su novu dimenziju časovima, osvježili ih novim idejama, čak i novim nastavnim metodama. Podgorička OŠ „Oktoih“ pruža lijep primjer u tome. Fizika, predmet koji je za većinu dece bauk, postao je inte-

puno mi je pomogao na primjer <http://eduvizija>, sajt za osnove. Gledala sam kako se odvija komunikacija, sa dacom, recimo, prilikom izrade domaćih zadataka. Uz to, i sama deca su veoma spretna u digitalnom svijetu, što je olakšalo da ostvarimo zajednički cilj. Oduševljenje dece je veliko i oni rado učestvuju u svim segmentima. Nastavne jedinice izlažem na jednostavan, očigledan i interesantan način tako da

KORELACIJA SA NAIZGLED NESPOJVIVIM

„Nastojim da osmislim časove tako da budu zanimljivi, tražeći korelaciju sa ostalim predmetima koji su naizgled nespojivi. Tako, na primjer, nastavnu jedinicu o aerozagadenju obradili smo zajedno profesorica hemije i ja, lekcije o kiselim kišama, klimatskim promjenama, efektu staklene baštne sa profesoricom geografije, dok sam u saradnji sa profesorom fizičkog vaspitanja obradila i približila lekciju o kretanju, brzini, gdje su koš i lopta povezani sa brzinom i kinetičkom energijom. Takođe, jedan čas je bio osmišljen u vidu spoja fizike i lirike i tom prilikom je jedan učenik recitovao stihove koje je sam napisao, a zvuk smo povezivali sa muzikom. Djeca su bila podijeljena u dvije grupe, od kojih je jedna svirala udaraljke, a druga violinе. I ta mogućnost timskog rada pomogla im je da osjetite i razvijaju osjećaj kolektivnog duha i saradnje. Dakle, veoma je važno angažovati svu djecu podjednako, pokrenuti njihovu maštovitost, kreativnost i preduzetništvo. Tu su i tematske rasprave o tome kako će za 100 godina izgledati svijet, mobilni telefoni o životu i naučnom radu Nikole Tesle, koji tada u odnosu na danas sigurno neće biti toliko zanimljiv“, objašnjava profesorica Ćetković.

resantan, drugačiji, a uz to angažuje svu deču podjednako, čak i onu koja nemaju afinitet prema prirodnim naukama. Ovakva atmosfera postignuta je zahvaljujući angažovanju profesorice fizike Gordane - Bebe Ćetković. Uz pomoć sadržaja sajta koji

se ova nauka o prirodi brže i lakše uči i bolje razumije. Otvorila sam i blog na kom se često nalaze ponude na koje učenici odgovaraju i šalju svoje predloge. Upute ih da sami koriste internet, određene sajtove koji ih mogu inspirisati i koristiti

atični, kaže profesorica. Veliko zadovoljstvo pruža je i projekat „Preduzetničko učenje“, koji je imao cilj da osposobi đaka preduzetnika i razvije taj duh. Nova poznanstva i druženje sa decom iz drugih preduzetničkih timova, odnosno škola iz Bosne, Hrvatske, Makedonije i Albanije predstavljaju nezaboravno iskustvo za učenike.

Ogled po izboru

Profesorica dodaje da nije teško učiti deču koja nemaju sposobnost da prepoznačaju prirodne zakone, povezuju formule, ali mogu pružiti svoj doprinos u pripremi ogleda. Profesorica Ćetković dozvoljava i motiviše da sami naprave ogled po izboru. Svaki njihov trud ona cijeni i nagradi. Ipak, kako u bliskoj budućnosti možemo očekivati još savremene oblike učenja, profesorica upozorava na krajnost, a to je prezasićenost informacijama, te je stoga neophodan selektivan pristup i mjeru.

„Telefoni će preuzeti primat, koje će sva deča sigur-

Uvijek za korak ispred: Novim metodama obogatiti sadržaj časova

je kreirala <http://hokuspokus.weebly.com> učenici VI, VII, i VIII razreda lakše savladavaju naizgled mistične a zapravo jednostavno objašnje pojmove iz fizike. Profesorica Ćetković pripremila je bogatu galeriju s časova fizike, video snimke eksperimentata, ponudila sadržaje oglednih predavanja, a poseban dio, označen kao „mozgalice“, posvećen je nadarenim đacima.

„Sajt se nametnuo kao dio novog vremena i, jednostavno, imala sam snagu želju da to primijenim u nastavi. Informisala sam se koristeći druge sajtove, i

prilikom oglednih časova“, kaže profesorka Ćetković.

Mala kućna laboratorija

Ipak, učenici se posebno raduju eksperimentima koje izvode u tzv. „maloj kućnoj laboratoriji“. Riječ je o ogledima za koje nije potrebna skupa i komplikovana oprema niti materijal. Kao što i samo ime ukazuje, koristi se materijal koji svi imaju kod kuće: soda bikarbona, prašak za pecivo, plastelin (demonstracija plutanja tijela - Arhimedov zakon) slamje, autiči, žica, baloni (prikazuje elastičnost, brzinu zagrijavanje i puhanje). Takođe i časovi su

no koristiti, te će tako biti u prilici da otvore aplikaciju i u isto vrijeme i prate gradivo i provjere što su naučili. Našla sam aplikaciju u vidu testa, tako da to vidim kao buduću modernu metodu. Nastojim da njegujem prijateljski odnos sa bivšim učenicima koji su sada studenti, putem razmjene iskustava i novih saznanja koja mogu obogatiti sadržaj časova. To je najbolji način da izbjegnemo suvoparne šablone i jedini da, kao oni koji prenose znanje, budemo korak ispred“, poručuje profesorka Ćetković.

Š. Begzić

Učenice cetinjske SSS prezentovale domaće proizvode

su potpuno otporni. Neonke bi bile korisne u halama ili tunelima“, objasnio je Ljumović.

Danijela Perović, Marina Vujović, Stanislavka Mrvaljević, učenice III razreda SSS Cetinje, smjer kavarstvo, već su učestvovali na takmičenjima iz ove oblasti i bile na oba prethodna sajma. Ove godine, na predlog Dragane Raičević, su potpuno otporni. Neonke bi bile korisne u halama ili tunelima“, objasnio je Ljumović.

generator.

„Solarni vjetrogenerator upotrebljava se u prirodi za punjenje digitalnih uređaja male potrošnje (mobilni telefon, digitalni fotoaparat). Njegova prednost je u tome što na bilo kom mjestu možete napuniti bilo koji digitalni uređaj pomoću snage vjetra i sunčeve energije“, objasnila je

računara. Osnovci su zainteresovani i postavljali su pitanja u vezi sa funkcioniranjem robotske ruke, brojača posjetilaca gdje i kako bi ga mogli koristiti“, objasnila je naša sa-govornica.

Na sajmu su bili prisutni i pobednici sa prošlih takmičenja i sajmova sa izuzetnim

Ekipa iz Bijelog Polja

profesorice, pripremili su izvode koji nijesu uobičajeni na tržištu, džem od jabuke i pekmez od kivija, od prirodnog gajenog voća.

Potencijal za organski gajen u hranu

„Uvjereni smo da Crna Gora ima potencijal za proizvodnju zdrave, organske hrane, te je stoga veoma važno pokloniti neophodnu pažnju njenim standardima“, poručile su učenice, buduće kavarice.

Helena Lučić, Nemanja

Helena Lučić. Oni su zahvalili na pomoći Vladanu Avramoviću, mentoru.

Vladimir Cicmil, učenik III razreda Srednje Elektroekonomski škole iz Bijelog Polja, sa svojim drugarima predstavio je izum uređaj za zaštitu od prenapona (koji štiti druge uređaje).

„Kako u našim elektronskim mrežama postoje oscilacije prilikom uključivanja velikih potrošača električne energije, to prouzrokuje oscilacije u naponima tako da može doći do većeg napona od 220 volti. To može prou-

jetkima poput FTC Montenegro tima sa robotom koji im je donio prvo mjesto na sajmu u Bukureštu, OŠ „Pavle Rovinski“ sa „Lego robotom“, te Elektrotehnički fakultet sa „Makerspace-om“. Partneri i sponzori koji su pomogli realizaciju sajma bili su Univerzitet Crne Gore, Investicione razvojni fond, Zavod za intelektualnu svojinu, Biznis inkubator „Inventivnost“, Studio „Mause“, te Tržni centar „Delta Citi“.

Š. Begzić

MEĐUNARODNA SARADNJA

Ministar prosvjete Slavoljub Stijepović razgovarao sa članovima delegacije austrijskog Ministarstva prosvjete

CRNOGORSKI STRUČNJACI POŠETIĆE AUSTRIJU

U razgovoru ministra prosvjete Slavoljuba Stijepovića sa generalnim direktorom za vanjske poslove Ministarstva prosvjete Republike Austrije Hanspeterom Huberom, direktorom austrijske agencije za saradnju Kulturno-kontakta Gerhardom Kovarom, savjetnikom austrijskog Ministarstva prosvjete, zaduženoj za austrijske škole i nastavnike u inostranstvu Aleksandrom Mader, i direktorom kancelarije Kulturo-kontakta u Crnoj Gori Robertom Mršićem, do sadašnja saradnja ocijenjena je kao veoma uspješna. Ministar Stijepović je iskazao

zainteresovanost za njen nastavak, posebno u oblasti stručnog obrazovanja.

Generalni direktor Huber je prihvatio ovu inicijativu. U narednom periodu dvije strane će raditi na pripremi i realizaciji pošetke crnogorskih stručnjaka Republiki Austriji. Pošeta će biti prilika za crnogorsku delegaciju da se detaljnije upozna sa austrijskim obrazovnim sistemom, posebno u oblasti dualnog sistema obrazovanja i na taj način prepozna moguće oblasti u kojima austrijski stručnjaci mogu pomoći dalji razvoj stručnog

obrazovanja u Crnoj Gori. Takođe je dogovoren da se potpiše Sporazum o saradnji u oblasti obrazovanja, kojim će se precizirati konkretna saradnja.

Do sada su u potpunosti realizovana dva projekta, ECO NET i TOUR REG, koji su za cilj imali razvoj stručnog obrazovanja u oblastima ekonomije i turizma. Projekat Podrška inkluziji u stručnom obrazovanju još uvijek traje. Sve projekte sprovodi austrijska agencija Kulturo-kontakt.

Lj. V.

USKORO SPORAZUM O SARADNJI: Sa sastanka

24

MAJ
JUN

Prosječni rad

Ministar prosvjete primio generalnog direktora Generalnog direktorata Evropske komisije za prevođenje

U ŠTO KRAĆEM ROKU OBUČITI DOVOLJAN BROJ LICENCIRANIH PREVODILACA

Ministar prosvjete Slavoljub Stijepović sa saradnicima primio je generalnog direktora Generalnog direktorata za prevođenje Marka Benedetića. Generalni direktorat za prevođenje je služba Evropske komisije za prevođenje i organizaciju konferencija. Misija ovog Direktorata je da obezbijedi višejezičnu komunikaciju prilikom donošenja odluka u Evropskoj uniji tako što obezbjeđuje: kvalitetne usluge prevođenja, tehničku podršku i usluge za održavanje konferencija, podršku Evropskoj komisiji da realizuje novu strategiju više-

jezičnosti.

Benedetić je u ime Generalnog direktorata izrazio spremnost da pruži punu podršku Crnoj Gori kako bi se u što kraćem roku obučio dovoljan broj licenciranih prevodilaca, koji će svakodnevno biti podrška učešću crnogorskih predstavnika na sastancima u evropskim institucijama. Razmatrani su i mehanizmi za konkretnu podršku Crnoj Gori i to: kroz stipendiranje odabranih kandidata, jednokratnu pomoć fakultetima i organizovanje trening centara za buduće tumače.

Predstavnici Direktorata

su uvjereni da u Crnoj Gori postoje kapaciteti koji će uz njihovu podršku dati željene rezultate i da će se zajedničkim naporom crnogorski jezik uspješno pridružiti potrođici evropskih jezika.

Ministar Stijepović zahvalio je Marku Benedetiću na ponuđenoj podršci za što bržu integraciju Crne Gore i u ovom segmentu pridruživanja, ocjenjujući posebno značajnom činjenicom da će crnogorski jezik uskoro biti ravnopravan sa jezicima zemalja članica Evropske unije u Briselu.

Lj. V.

PROCES PRISTUPANJA CRNE GORE EU: pregovaračko poglavljje 27 – Životna sredina

OBLAST KLJUČNA ZA ČLANSTVO

Crna Gora u ograničenom vremenskom periodu moraće da se prilagodi zahtjevnim evropskim propisima koje su države članice razvijale decenijama

Na petodnevnom bilateralnom skriningu u Brise- lu za Poglavlje 27 – Životna sredina, crnogorska delegacija je predstavila zakonodavstvo u toj oblasti i nivo usklađenosti pravnog sistema Crne Gore s pravnom tekovinom EU. Crnogorska delegacija je kroz 61 prezentaciju i upitnike, koji su pret- hodno pripremljeni i dostav-

ljeni, predstavila regulative iz oblasti: horizontalnog zakonodavstva, kvaliteta vazduha, upravljanja otpadom, kvaliteta voda, zaštite prirode, kontrole industrijskog zagađenja, hemikalija, buke u životnoj sredini, civilne zaštite i klimatskih promjena.

Pomoćnica ministra održivog razvoja i turizma i šefica radne grupe za poglavje

27 Ivana Vojinović je ukazala da Crna Gora razumije složenost poglavљa 27, kao i da iskustvo svih novih zemalja članica EU jasno potvrđuje da je ispunjavanje zahtjeva u ovoj oblasti jedan od ključnih kriterijuma za članstvo u EU. Ovo poglavlje iziskuje i značajna finansijska sredstva neophodna za izgradnju nove i održavanje postojeće

Ministarstvo prosvjete Crne Gore

IZABRANI STIPENDISTI UJEDINJENIH SVJETSKIH KOLEDŽA

Selekcionalna komisija, sa- stavljeni od predstavnika Ujedinjenih svjetskih koledža (UWC), Univerziteta Crne Gore i Ministarstva prosvjete Crne Gore, nakon testiranja odlučila je da stipendije UWC za školsku 2013/2014. i 2014/2015. dobiju Nikolina Daković, učenica II razreda Gimnazije „Stojan Cerović“ iz Nikšića (puna stipendija za UWC Adriatik u Duinu, Italija); Ivana Šekularac, učenica II razreda Gimnazije „Slobodan Škerović“ iz Podgorice (puna stipendija za UWC u Mastrichtu, Holandija);

Miljana Čađenović, učenica II razreda Gimnazije „Slobodan Škerović“ iz Podgorice (parcijalna stipendija za UWC u Mostaru, BiH).

Za rezervne kandidate izabrane su Milica Stanišić, učenica II razreda Gimnazije „Niko Rolović“ iz Bara; Danica Pavićević, učenica II razreda Gimnazije „S. Škerović“ iz Podgorice; Anastasija Popović, učenica II razreda Gimnazije „S. Škerović“ iz Podgorice.

Dobitnice UWC stipendi- dija će tokom dvogodišnjeg

školovanja steći znanja i vještine koje će usmjeriti njihovu buduću karijeru. Po- djednako je važno i znanje engleskog jezika na kojem će pratiti nastavu u naredne dvije godine. Nakon zavr- šetka školovanja, učenice će steći širom svijeta poznatu i priznatu diplomu „Medju- narodnog bakaloreata“ koja će im omogućiti da nastave svoje školovanje u najpozna- tijim svjetskim univerziteti- ma.

Lj. V.

Prezentacija stipendija u organizaciji Kancelarije za međunarodnu saradnju Univerziteta Crne Gore i Univerziteta u Novom Sadu

USAVRŠAVANJE AKADEMACA I ADMINISTRACIJE

Prezentacija stipendija za razmjenu i nastavak studija u inostranstvu, na kojoj su učestvovali i gosti s partner- skih univerziteta, održana je u zgradi tehničkih fakulteta u Podgorici.

Brojni studenti imali su priliku da se informišu o uslo- vima prijavljivanja za progra- me stipendiranja u kojima kao partner učestvuje u Uni- verzitet Crne Gore. Programi

JoinEU-SEE, Basileus i Sigma nude studentima mogućnost odlaska na razmjenu ili nastavak školovanja na nekom od partnerskih univerziteta širom Evrope. Riječ je o stipendijama koje pokrivaju školarinu i troš- kove života u trajanju od šest do 36 mjeseci, u zavisnosti od nivoa studija. Odlazak na raz- mjenu (mjesec dana) nudi se i u akademskom i administrativ- nom osoblju.

Nakon prezentacije odr- žane su konsultacije za sve zainteresovane. Predstavnici univerziteta u Gracu, Nici, Varšavi, te Univerziteta Deusto (Španija) odgovarali su na pitanja studenata koja su se ticala ponuđenih studij- skih programa, uslova pri- javljivanja i potvrda o znanju jezika.

O. D.

U CANU održana međunarodna konferencija „Kultura ljudskih prava“

ĐECA ŽRTVE MEDIJA

Centar mladih naučnika pri CANU priredio je među- narodnu konferenciju „Kul- tura ljudskih prava“, koja je okupila brojne stručnjake iz regionala i Crne Gore, a učes- stvovala je i dr Kristin Hiuri s Pravnog fakulteta Univerziteta Fordam u Njujorku.

Govoreći o kršenju prava dečeta na privatnost u crnogorskim štampanim medi- jima, doc. dr Nataša Ružić (FPN, Podgorica) naglasila je da je pravo na privatnost jedno od osnovnih ljudskih prava, kao i bazični etički princip. „U eri siveopste tabloidizacije, mediji senza- cionalističkim izvještavanjem sve češće krše ljudska prava i etičke principe, pravdajući se pravom javnosti da zna. Neprimjerene fotografije, slengovi, vulgarizacija, samo su neki od trendova koji su zavladali medijima. Nepro- vjerjenim informacijama uni- štava se čest i ugled javnih ličnosti, ali i običnih građana. Posebno se takvim načinom

izvještavanja ugrožavaju maloljetnici, koji se žigošu otkrivanjem identiteta kao učesnika ili žrtve krivičnog djela ili dečjeg nestajaluka“, navela je Ružićeva.

Prema njenim riječima, đeca postaju žrtve medija, izazivajući podsmijeh okoline i vršnjaka. „Ovaj trend“, na- stavila je ona, „nije nov, ali je prisutan u medijima i danas. Teoretičari su utvrdili da je izvještavanje o vršnjačkom nasilju, nasilju nad đecom, kao i pedofiliji, omiljena tema u medijima. Oni krše pravo dečeta na privatnost izvještavajući o samoubistvi- ma, različitim tragedijama u koje su uključeni najmlađi i koje doprijevaju na naslovne. U borbi za publikom i trci za profitom mediji ne raz- mišljaju o pravima dečeta, o posljedicama, niti o štetni koju im nanose prilikom izvje- štanja. Jedan od razloga ovakvog ponašanja jeste taj što mediji ne snose nikakvu odgovornost za narušavanje

prava dečeta“.

U okviru panela pod na- zivom „Kultura ljudskih prava u Crnoj Gori“ izlagali su: doc. dr Boris Vukićević (Vjerske slobode i sekularizam u Crnoj Gori), mr Danijela Vuković-Čalašan (Politički identitet i kultura ljudskih prava), mr Bojan Božović (Izazovi u izgradnji kulture poštovanja prava privatnosti u Crnoj Gori) i mr Jelena Popović (Ljudska prava i krivično- pravna zaštita).

Panel „Izazovi u razvoju kulture ljudskih prava“ is- punile su diskusije doc. dr Đorđa Gardaševića (Razvoj kulture temeljnih prava i sloboda u Republici Hrvatskoj), dr Vasilke Sancin (Ljudska prava – umjetnost Slovenije), dr Ivane Krstić (Kultura ljud- skih prava u Srbiji: slučajevi diskriminacije) i doc. dr Ivane Jelić (Kultura ljudskih prava u doba multikulturalnosti: slu- čaj Crne Gore).

O. D.

ekološke infrastrukture, sa- naciju posljedica zagađenja i degradacije prirodnih resursa, kao i za uspostavljanje novih standarda i mehanizma prevencije ugrožavanja životne sredine.

Zaključeno je da će Crna Gora u ograničenom vremenskom periodu morati da se prilagodi zahtjevnim evropskim propisima koje su države članice razvijale decenijama. Pomoćnica ministra održivog razvoja i turizma i šefica radne grupe za poglavje

koji prate implementaciju pravne tekovine EU, kao i na činjenicu da se propisi iz ovog poglavlja često mijenjaju i na nivou Unije. Do- datno, njegova primjena impli- cira brojne međunarodne obaveze za državu.

Takođe, naglašena je važnost realnog strateškog planiranja u smislu: preci- znog definisanja prioriteta, načina realizacije aktivnosti, kao i jasnog definisanja nad- ležnosti, a sve u cilju uspo-

stavljanja dobro organizova- nog sistema u oblasti životne sredine.

Ovim je završena faza analitičkog pregleda uskla- denosti za 27. poglavlje. Evropska komisija sačiniće izvještaj o skriningu koji će predstaviti Savjetu EU u kontekstu daljeg toka procesa evropskih integracija u ovoj oblasti.

O. D.

Matica crnogorska obilježava Njegošev jubilej nizom manifestacija i izdanja

PRILICA ZA MEĐUNARODNU PROMOCIJU CRNOGORSKE KULTURE

I Matica crnogorska, kao i mnoge institucije u zemlji, Jubilej – 200 godina od Njegoševog rođenja obilježava nizom projekata i manifestacija. To je, prije svega, pet dragocjenih izdanja, vezanih za Njegoševu stvaralaštvo. U međuvremenu je već objavljena knjiga „Njegoš i Hrvati“, koja se bavi recepcijom Njegoša i Njegoševog djela kod Hrvata. Uz uvodnu studiju Radoslava Rotkovića, knjiga sadrži odabранe tekstove 10 hrvatskih i devet crnogorskih autora, zatim Njegoševa pisma Jelačiću i Vrazu, njegovu izabrano bibliografiju... Biće ubrzo objavljen i drugi

naslov „Gagićeva pisma Njegošu (riječ je o pismima ruskog konzula u Dubrovniku Jeremija Gagića). U planu je i štampanje knjige Nataše Marguljš „Njegoš, Crna Gora, velike sile i modernizacija Balkana 1830-1851“. Povodom jubileja, Matica crnogorska će objaviti i „Političke spise knjaza Danila“, o čemu je uvodnu studiju objavio prof. dr Živko Andrijašević.

Matica će, u saradnji sa Nacionalnom bibliotekom „Đurđe Crnojević“, štampati bibliografiju radova o Njegošu u našoj periodici od 2004. do 2013. godine. Ova institucija će u svim svojim

ograncima obilježiti Njegošev jubilej: izložbom Mihaila Jovićevića, inspirisanom Njegošem, izložbom izdanja posvećenih Njegošu, kao i nizom predavanja i tribina. Iz Matice očekuju od državnih organa da ovaj značajni jubilej iskoriste za međunarodnu promociju Njegoševog djela i crnogorske kulture (podsticanje prevođenja, kalendar UNESCO-a i druge mogućnosti).

Nastojaće, kažu, da i u crnogorskim iseljeničkim organizacijama i klubovima jubilej bude obilježen na način kakav i zaslužuje.

J. V.

Od 514 likovnih i 33 literarna rada iz 40 osnovnih i sedam srednjih škola izabrani najuspješniji na konkursu "Njegoš i Evropa"

VRIJEDNIMA NAGRADE

Na konkurs na temu „Njegoš i Evropa“, za izbor najboljeg autorskog rada, koji je raspisalo Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih intergracija u saradnji s Ministarstvom prosvjete i Programom za razvoj kapaciteta, povodom obilježavanja 200 godina od rođenja Petra II Petrovića Njegoša i proslave 9. maja Dana Europe, pristiglo je 514 likovnih i 33 lite-

rarna rada iz 40 osnovnih i sedam srednjih škola. Žiri je odlučio da u kategoriji likovnih radova prva nagradu (lap-top) pripada Ani Damjanović, učenici Srednje stručne škole iz Pljevlja, druga (komplet knjiga) Bogdanu Matunoviću iz Srednje škole "Nikola Roločić" iz Bara, a treća (fotoaparat) Budimiru Andeliću iz Srednje mješovite škole "17. septembar" sa Žabljaka.

Lj. V.

Izložba „Digitalna rekonstrukcija Njegoševog rukopisa“ u Podgorici VELIKAN KOJI PRIPADA ČITAVOM SVIJETU

Centar savremene umjetnosti Crne Gore počeo je obilježavanje jubileja – 200 godina od rođenja Njegoša – neobičnom likovnom instalacijom, pod nazivom „Digitalna rekonstrukcija rukopisa“

pomjerim granice vizuelnog, da napravim aplikaciju koja bi omogućila da se font proba na licu mjesta, tj. kako bi izgledalo pisati Njegoševim rukopisom“, rekla je Zejnilićeva. „Adela nije uzela bilo

mr Nikola Latković na otvaranju izložbe.

Adela Zejnilićeva, rođena 1977. godine, diplomirala je na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju, u klasi Mila Grozdanića, Odsjek grafički

Petra II Petrovića Njegoša“, umjetnice Adele Zejnilić. Izložba je imala interaktivni karakter, pa je publiku imala priliku da na instaliranim računarima piše fontom proisteklim iz Njegoševog rukopisa. „Imala sam želju da

čiji rukopis već Njegošev i ta odgovornost koju je sebi nametnula skoro da ne može da se opipa. Ona je tzv. kriptoteknologijom prenijela Njegoša u vrijeme Fejsa i poklonila ga tamo gdje i prapa – svijetu“, rekao je doc.

J. V.

dizajn, gdje radi kao stručni saradnik. Studijski je boravila u inostranstvu u više navrata, a dobitnik je i više nagrada iz oblasti grafičkog dizajna.

Izložba grafika i skulptura Henrika Mura u Crnogorskoj galeriji umjetnosti „Miodrag Dado Đurić“ na Cetinju

UBUDUĆE SARADNJA U OBA SMJERA

Postavka od 80 grafika i šest skulptura manjeg formata svjetski poznatog umjetnika Henrika Mura, izložena u Crnogorskoj galeriji umjetnosti „Miodrag Dado Đurić“ na Cetinju, bio

će „ubuduće ići u oba smjera, gdje ćemo i mi, iz Crne Gore biti u prilici da pokazemo britanskoj publici visoke domete crnogorske umjetnosti“. Na otvaranju izložbe govorio je i Pavle

ma, među kojima i projekcije dokumentarnog filma „Umjetnost Henrika Mura“ i tri umjetničke radionice za djecu i studente, koje su vodili britanski i crnogorski umjetnici. Tokom radionica,

SA OTVARANJA IZLOŽBE

je jedan od prvorazrednih kulturnih događaja kod nas. Otvarajući izložbu, ministar kulture Branislav Mićunović je rekao da je ovo početak saradnje koja

Pejović, vajar i direktor Nacionalnog muzeja Crne Gore, inače dobri poznavalac Murovog opusa. Tokom trajanja izložbe izvedeno je i nekoliko pratećih progra-

studenti su crtali grafike inspirisane Murovim djelom koje su bile prezentovane u okviru izložbe.

J. V.

25

MAJ JUN

Prosjetni rad

U Podgorici održan Međunarodni festival dugometražnog dokumentarnog filma UnderhillFest

FILM DANILA MARUNOVIĆA NAJBOLJI U REGIONALNOJ KONKURENCIJI

Ovogodišnji Međunarodni festival dugometražnog dokumentarnog filma UnderhillFest otvorio je muzički dokumentarac „Karsus“,

val je pokazao originalnost i odvažnost filmske priče. Izdvojen iz institucionalnih okvira, otvoren, alternativan i pomalo buntovan, poseb-

NAGRADENI

Nagrada Maslačak u međunarodnoj selekciji pripala je filmu „Mašina pred kojom sve nestaje“, Tinatin Gurchiani, rediteljke iz Gruzije. Maslačak u regionalnoj konkurenциji dobio je film „Lud za tobom“, Danila Marunovića, reditelja iz Crne Gore. Specijalno priznanje žirija u međunarodnoj selekciji dobio je film „Hari Din Stenton“, Sofi Huber, rediteljke iz Švajcarske, dok je Specijalno priznanje žirija u regionalnoj selekciji dodijeljeno filmu „Posljednji pirati Crnog mora“, autora iz Bugarske, Svetoslava Stojanova.

u režiji Mercedes Stalenhoef. Takmičarski program manifestacije obuhvatao je dve selekcije – međunarodnu i regionalnu, a održavao se na više lokacija širom Podgorice, kao i na Cetinju. Festi-

no je prijemčiv za slobodne, radoznaće i kreativne. Kao takav, uspio je da nađe put do svoje autentične publike, od ljubitelja dokumentarnog filma, preko studenata željnih novih saznanja o

filmu, do stručne javnosti koja doprinosi široj filmskoj edukaciji, rečeno je prilikom otvaranja festivala. Posebnu

pažnju publike privukla je

retrospektiva tri nagrađena kratka filma reditelja svjetskog renomea Vlatka Gilića, prikazana na zatvaranju Underhill-a, „In kontinuo“, „Dan više“ i „Moć“.

J. V.

u Herceg Novom, đaci ove škole osvojili su u disciplinama orkestar, kamerna muzika, flauta i solo pjevanje: pet zlatnih lira, četiri srebrne i jednu bronzanu, a na međunarodnom takmičenju „String Fest“ u Sremskoj Mitrovici III mjesto.

Posjetiocu su uživali na nastupu učenika nagrađenih na državnim i međunarodnim takmičenjima. Ove godine na XL Mužičkom festivalu mladih muzičara, održanom su izvodili virtuzozna djela kamerni i orkestarske muzike a učestvovali su kamerni sastavi, tria, kvarteti, kao i orkestar Srednje škole. Na programu su bila djela poznatih kompozitora: Mocarta, Baha, Varlokha, Vivaldija, Vagnera i drugih. Na ovaj način škola i učenici obilježili su kraj još jedne uspješne školske godine.

J. V.

Tradicionalni godišnji koncert učenika osnovnog i srednjeg muzičkog obrazovanja Škole za muzičke talente „Andre Navara“ održan je u KIC-u „Budo Tomović“ u Podgorici.

Posjetiocu su uživali na nastupu učenika nagrađenih na državnim i međunarodnim takmičenjima. Ove godine na XL Mužičkom festivalu mladih muzičara, održanom su izvodili virtuzozna djela kamerni i orkestarske muzike a učestvovali su kamerni sastavi, tria, kvarteti, kao i orkestar Srednje škole. Na programu su bila djela poznatih kompozitora: Mocarta, Baha, Varlokha, Vivaldija, Vagnera i drugih. Na ovaj način škola i učenici obilježili su kraj još jedne uspješne školske godine.

Projektom *Omaž Njegošu u Zagrebu obilježena 200-a godišnjica rođenja Petra II Petrovića Njegoša*

PREDSTAVLJENA SKULPTURA DIMITRIJA POPOVIĆA „U SLAVU NJEGOŠEVE MISLI“

Ministarka kulture Republike Hrvatske Andrea Zlatar-Violić: Misao Petra II Petrovića Njegoša, kao kosmopolite onog vremena, i danas inspiriše nove generacije
Ministar kulture Crne Gore Branislav Mićunović: Sva djela Dimitrijevih 'poema' začeta su u detinjstvu, među ispranim skeletima ptica, zmija i gorskim ružama, na Njegoševim stazama, u stvarnosti fantastičnijoj od svih fantazija, i granala su se iz brojnih zakutaka slikareve imaginacije

U okviru manifestacije Omaž Njegošu, kojom je Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske (NCHZ) obilježila 200-tu godišnjicu rođenja Petra II Petrovića Njegoša, u muzeju Mimara u Zagrebu predstavljena je monumentalna skulptura Dimitrija Popovića „U slavu Njegoševe misli“, koja je inspirirana Njegoševom poetikom i filozofijom. Izradu skulpture, koja je dar je gradu Cetinju, de je biti preseljena u maju ove godine, finansirali su članovi Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske (NZZH) i prijatelji Crne Gore. Iste večeri otvorena je i izložba Dimitrija Popovića Misterijum Luče

mikrokozma, ciklusa radova inspiriranih Njegoševim slavnim spjevom.

Ovakvim projektima intenzivira se prijateljstvo dvije zemlje

Uz Nacionalnu zajednicu Crnogoraca Hrvatske, organizatori manifestacije su i Koordinacija Vijeća crnogorske nacionalne manjine na području Hrvatske, Ambasada Crne Gore u Republici Hrvatskoj i Muzej Mimara, a pokrovitelj Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.

Svečanosti su prisustvovali istaknuti pojedinci kulturnog, javnog, političkog

života Zagreba i Hrvatske, kao i brojne Crnogorci i Crnogorci koji žive u Republici Hrvatskoj. Pored ostalih, ministarka kulture RH Andrea Zlatar-Violić, ministar kulture Crne Gore Branislav Mićunović, gradonačelnici Zagreba i Cetinja Milan Bandić i Aleksandar Bogdanović, kao i ambasador Crne Gore u RH Igor Građević.

Otvaramoći izložbu, ministarka Violić kazala je da ova godišnjica postoji zato što djelo i misao Petra II Petrovića Njegoša, kao kosmopolite onog vremena, i danas inspiriše nove generacije. „Njegovo djelo poseban je tip autorstva koje nam i da-

KNJIGE O NJEGOŠU

U okviru manifestacije predstavljene su tri knjige posvećene Njegošu: *Njegoš i Hrvat*, grupe autora; monografija Misterijum Luče mikrokozma i Luča Njegoševe noći, autora Dimitrija Popovića. Knjige su dio izdavačkog programa NZCH, a sufinansirane su sredstvima Savjeta za nacionalne manjine RH, a uz NZCH izdavači su i Matica crnogorska, Centralna narodna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“ i Skaner studio. O njima su govorili: istoričarka umjetnosti Iva Körbler; Milanka Bulatović; akademik Tonko Marojević; prof. dr. sc. Predrag Matvejević; prof. emer. dr. sc. Josip Silić; dr. sc. Radomir Pavićević, akademski slikar Dimitrije Popović i Danilo Ivezic.

„Dileme čovjeka i naroda slabog kao slamka i slobodnog kao Bog, mogu se pretvarati u dramu ili jeftini folklor, ovisno da li se s njima nosi mudrac ili prostak. Za razliku od europskih romantičarskih književnih pravaka koji su bili glumci, plemići, pustolovi, vojnici ili izgnanici i stvarali uz biblioteke i učene ljudi, Njegoš je državnik i vjerski poglavac. On ima odgovornost da sačuva svoj narod. U osami cetinjskog manastira, on je narodni duh, mudrost i iskustvo oplemenio ličnom genijalnošću“, rekao je Danilo Ivezic, sekretar NZCH.

„Tokom mog odrastanja na Cetinju, s prozora rodne kuće gledao sam često na Njegošev grob na Lovćenu, tako da se moj interes za Njegoša veže od najranijih dana detinjstva. Ta situacija s položajem groba simbolički je značila da smrt dominira životom... Čovjek kao kažnjenik zemaljskog bitisanja živi svoju tragičnu sudbinu, svjestan tajne koju ne može spoznati. Možda je može spoznati tek u smrti jer, kako Njegoš kaže, ‘Ovoga su u grobu ključevi’“, rekao je Dimitrije Popović.

nas govor da moramo razmišljati o svijetu u kojem živimo, da želimo misliti o budućnosti, moramo raditi danas, ako hoćemo misliti o 'onostranome', moramo raditi i s 'ovostranim'. Takva je i simbolična poruka Popovićeva rada: ono nas nagovara na promišljaj, da razmislimo o sebi, o temeljnim principima", naglasila je ministarka.

Ministar Branislav Mićunović je istakao da se ovakvim projektima intenzivira prijateljstvo i bliskost dvije zemlje, te da će ih biti još i više. Predstoji definisanje programa trogodišnje kulturne saradnje kroz koje će se afirmisati i promovisati

stvaralaštvo i baština ovih dviju zemalja. To će za Crnu Goru na njenom putu prema EU biti dragocjeno.

Ključna istorijska licnost

„Sva djela Dimitrijevih 'poema' začeta su u detinjstvu, među ispranim skeletima ptica, zmija i gorskim ružama, na Njegoševim stazama, u stvarnosti fantastičnijoj od svih fantazija, i granala su se iz brojnih zakutaka slikareve imaginacije. Do izuzetnosti Misterijuma Luče mikrokozma i monumentalne skulpture u slavu Njegoševe misli.

Naglasivši da Njegoš

za Crnogorce predstavlja ključnu istorijsku ličnost, gradonačelnik Aleksandar Bogdanović najavio je da će skulptura Dimitrija Popovića biti postavljena ispred Njegoševe Biljarde.

„Nas u Zagrebu raduje činjenica da su ovaj veličanstveni hommage priredili naši Crnogorci i zagrebački Crnogorci, umjetnik međunarodnog ugleda, naš sugrađanin Dimitrije Popović. Velika je ovo večer prijateljstva Podgorice i Zagreba i dvije zemlje, Crne Gore i Hrvatske“, kazao je zagrebački gradonačelnik Milan Bandić.

Lj. Vukoslavović

VEČER PRIJATELJSTVA CRNE GORE I HRVATSKE I DVIE ZEMLJE: Sa svečanosti

Crnogorci na manifestaciji nacionalnih manjina grada Zagreba

TRADICIJA, KULTURA, KULINARSKI SPECIJALITETI

Vijeće crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba, u saradnji s Društvom Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“, predstavilo je dio bogatstva tradicije i kulture crnogorskog naroda na manifestaciji nacionalnih manjina grada

Zagreba u parku Zrinjevac. Na štandu su bili izloženi kulinarски specijaliteti (prigalice, sir, med, patišpanj, kačamak...). Tu su bila i crnogorska vina – Vranac i Krstač. Upričena je i revija crnogorske ženske i muške narodne nošnje. Nastupao je i hor „Montenegro“ s

poznatim crnogorskim pjesmama.

Tom prilikom brojnim Zagrepčanima i gostima 18 nacionalnih manjina predstavilo je svoje stvaralaštvo, običaje, narodnu nošnju i kulinarske specijalitete.

Lj. V.

HOR „MONTENEGRO“

Osmi međunarodni sajam knjiga u Podgorici

UPRKOS KRIZI IPAK SE ČITA

Dodijeljene nagrade najboljima
Program sajma savremeno koncipiran
Manje izdavača nego prošle godine

ANTOLOGIJA MODERNE CRNOGORKE POEZIJE – NAJBOLJA EDICIJA

Nagradu za najbolju ediciju na 8. međunarodnom sajmu knjiga dobila je Antologija moderne crnogorske poezije, u izdanju „Pobjede“ i Matice crnogorske. Nagrada za izdavački poduhvat pripala je monografiji „Kad Marina Abramović umre“, u izdanju „Plavog jahača“ iz Beograda, kao i sabranim pjesmama Novice Tadića, izdavača Matice srpske – Društva članova u Crnoj Gori. Za najboljeg izdavača proglašena je „Geopoetika“ iz Beograda, „Evo Đunti“, iz Beograda dobio je nagradu za doprinos dječjem izdavaštву, a za najbolje opremljeno umjetničko izdanie – „Trio Posni“, izdavač NBCG, „Đurđe Crnojević“ sa Cetinja, dok je nagrada za najbolje opremljenu knjigu pripala izdavaču „Ruski put“ iz Moskve, za knjigu „Tani“ izdat: 100 izabranih knjiga“.

a svoje promocije imali su i izdavači, „Pobjeda“, „Oktoih“, „Matica srpska“, Narodna knjiga, Arhipelag i drugi.

I pored truda i solidne organizacije, opšti utisak je da je ovogodišnji sajam bio siromašniji od prethodnog, iz razloga što je bilo manje izda-

vača i sa domaće i sa inostrane književne scene. I pored toga, on je bio prilika da se publiku neposredno upozna sa stvarnim profilom pojedinih izdavačkih kuća, odnosno s onim što oni nude čitalaštvu. Tako,

na primjer, Aleksandar Radoman, urednik u Institutu za crnogorski jezik i književnost, kaže: „Najvažnije je da smo imali uspješnu prezentaciju. Naučna smo institucija, rijetko smo u mogućnosti da ljudima detaljnije objasnjimo čime se bavimo. Sajam je bio odlična prilika da nas upoznaju.“

PROMOCIJE SVJETSKIH ROMANA

Specijalni gost ovogodišnjeg sajma bio je istoričar i novinar Džerald Vilijams. On je predstavio i svoju knjigu „Sivi vuk“, na osnovu kojeg je urađen istoimeni film. Svoju premieru imao je i njegov roman prvičenac „Djeca drveta Džakaranda“, iranske spisateljice Sahar Delijani, koji je istovremeno objavljen u 22 zemlje svijeta.

J. V.

ANTOLOGIJA „PROSVJETNOG RADA“
 IVAN BUNJIN

„Nestaću – dan taj već nastupa
a u toj sobi praznoj, s lica,
sve biće isto: sto i klupa
i prosta, drevna ikonica.“

Zaleteće se, isto tako,
u draperije šaren leptir,
lupkaće telom o staklo
po stropu će da šušti, trepti.

Isto će nebo čisto, milo
lickati prozor u svom sjaju.
Imora glatko plavetnilo
mamice, pusto, ka beskraju.

1916.

Preveo Vladimir Jagličić

Prvi ruski pisac koji je dobio Nobelovu nagradu, Ivan Bunjin (1870–1953), svjetsku slavu stekao je kao prozaist, ali nije manje značajan ni kao pjesnik. Njegova lirika inspirisana je, prije svega, ruskim pejzažom, ali i religijskim i istorijskim temama...

Priredio Nebojša Knežević

**Završena prva sezona programa
"Prijestonica najmlađima"**
**ĐECA ZAINTERESOVANA
ZA POZORIŠNE FORME**

Pred prepunim gledalištem Kraljevskog pozorišta „Zetski dom“ za posljednjih pet mjeseci odigrano niz predstava

Manifestacija koju su, počev od februara, zajedno realizovali Prijestonica Cetinje, Gradsko pozorište – Podgorica i Kraljevsko pozorište „Zetski dom“, zatvorena je komadom „Pinokio“, koji potpisuju rediteljka Snežana Tršić i dramaturg Jelena Mijović.

U predstavi koja je privukla veliku pažnju najmlađih Cetinjana igrali su Jelena Simić, Dejan Đonović, Katarina Krek, Julija Milačić, Ivana Mrvaljević, Pavle Ilić, Goran Slavić, Davor Dragojević, Branko Ilić, Sejfo Šeferović, Ivona Čović i Dijana Dragojević.

Predstavom „Pinokio“ završena je prva sezona programa „Prijestonica najmlađima“. Tokom pet mjeseci manifestacije, na repertoaru je bio jednak broj komada za najmlađe, koje je ukupno ispratio blizu hiljadu posjetilaca. To najbolje potvrđuje da među đecom u kul-

N. Vujanović

turnoj Prijestonici Crne Gore postoji izuzetno interesovanje za pozorišne forme. Program je počeo 7. februara, izvođenjem komada „Crvenka“, a narednog mjeseca, najmlađi stanovnici Cetinja bili su u prilici da isprate predstavu „Dobro drvo“. U aprilu, na pro-

Jubilej: Povodom dvije decenije od osnivanja na Cetinju održana Skupština Matice crnogorske

ZA OČUVANJE NACIONALNIH, DRŽAVNIH I CIVILIZACIJSKIH VRIJEDNOSTI

Dragan Radulović, profesor filozofije i književnik iz Budve, izabran za predsjednika Matice crnogorske, a za generalnog sekretara Novica Samardžić

Na Cetinju je održana Skupština Matice crnogorske povodom 20 godina od njenog osnivanja. „Matica je bila jedina brana koja nije dozvolila razaranje crnogorskih nacionalnih, državnih i kulturnih temelja“, rekao je njen dotadašnji general-

ni sekretar Marko Špadijer. Prema njegovim riječima, suverenost i evropska perspektiva Crne Gore trebalo bi da daju krila Matici da teži najvišim društvenim i kulturnim standardima. „Evropsku budućnost ne treba shvatiti kao novu religiju, niti kao

tehniku „zatvaranja poglavila“, već kao postizanje civilizacijskih standarda i čuvanja identiteta“, istakao je tom prilikom Špadijer, istovremeno zamjerajući državi što dosljednije ne njeguje crnogorski jezik, kao i da tekovine crnogorskog referendumu

za nezavisnost nijesu valorizovane na najbolji način. On je apelovao na oslobođanje od političkih i nacionalističkih isključivosti a u ime perspektive ljepše, multietničke budućnosti Crne Gore.

Skupština Matice crnogorske usvojila je program „Crna Gora na evropskom putu“ u kojem se, pored ostalog, ukazuje na stramputice tranzicije, na partitokratiju koja je zamijenila demokratiju, na nelojalnost dijela opozicije prema državi, na potrebu reforme obrazovanja i zaštite kulturne baštine.

Dragan Radulović, profesor filozofije i književnik iz Budve, izabran je za predsjednika Matice crnogorske, a za generalnog sekretara Novica Samardžić, jedan od njenih osnivača. Izabrani su i novi članovi Upravnog odbora (Vesna Kilibarda, Ivan Jovović, Gordan Stojović i Ilija Despotović), zatim Nadzornog odbora, kao i Suda časti.

J. V. k.

BRANA KOJA NIJE DOZVOLILA RAZARANJE CRNOGORSKIH NACIONALNIH TEMELJA: Skupština Matice crnogorske

Promocija poezije Slobodana Vukanovića u Poljskoj

PJESENICKI KNJIŽEVNI AVANGARDE

Izbor pjesama crnogorskog pisca Slobodana Vukanovića objavljen je krajem prošle godine u varšavskoj izdavačkoj kući „Agawa“, pod nazivom „Svetlosna vočka“. Knjigu je prevela Agnješka Suska. Tim povodom održana je promocija u Domu pisaca u Varšavi, u organizaciji Udruženja pisaca tog grada. O knjizi su govorili, u ime izdavača, Marila Siwkowska Latušinska, književni kritičar Vojče Hmilevski i prevoditeljka, pjesnikinja i slikarka Agnješka Suska. Promociji je prisustvovao i ambasador Crne Gore u Poljskoj Ramiz Bašić. Hmilevski je tumačio Vukanovićevu modernu poeziju, uticaj moderne civilizacije i tehnologije na njegovo stvaralaštvo, kao i uticaj ozbiljne muzike, gdje pjesnik, kako je rekao, uz pomoć riječi i sonata stvara

ZNAČAJ PREVOĐENJA CRNOGORSKE LITERATURE: Vukanović sa poljskim domaćinima

zanimljiva djela koja osvajačju čitaocu. Agnješka Suska

je govorila o prisustvu Vukanovića u poljskim časopisima, o poemuvizu, književnom pokretu čiji je on osnivač. Naglasila je da ima interesovanja za poemuviz i u Poljskoj, i da ova poezija pripada književnoj avangardi. Marila Siwkowska Latušinska je govorila pjesme na poljskom, a Vukanović na crnogorskem jeziku.

Promocija je održana i u Sjedlicama, nedaleko od Varšave, u organizaciji tamoznje biblioteke. Pored Marile, Vojčehe, Siske, govorio je i direktor „Agawe“ Gžegož Latušinski i Eugenijus Kasjanović, direktor biblioteke. Cijela promocija je snimana za gradsku televiziju. Slobodana Vukanović i promotore večeri primio je gradonačelnik Vojče Kudeljski. Vukanović

je upoznao gradonačelnika sa crnogorskom istorijom, njenim slavnim ličnostima i novim kretanjima Crne Gore. Književnu promociju su pratili lokalni muzičari, instrumentalnim spletom balkanskih igara.

O Vukanovićevoj poeziji govorilo se i u mjestu Podkovna Lesna. „Trio poetiko“, u sastavu Katarina Barun Jagodinska, Agnješka Suska i Pjotr Mildner Nieckovski, predstavio je Vukanovićevu poeziju uz muzičke i vizuelne pasaže. Govorilo se na poljskom i crnogorskem jeziku. Ovo je prvo Vukanovićevu pjesničko izvođenje u stilu poemuviz. Najavljenja je i buduća saradnja novih projekata i zajedničko učešće na međunarodnim izložbama i takmičenjima.

Š. B.

U KIC-u "Budo Tomović" promovisane dvije knjige akademika Žarka Đurovića

BOGATSTVO REFLEKSIJA

Promocija dvije knjige pjesama akademika Žarka Đurovića, „Put u jesam“ i „Doživi sna“, održana nedavno u Podgorici, ukazala je na glavne poetičke odrednice njegovog stvaralaštva. Nenad Vuković, član CANU, govorio je o Đurovićevoj poeziji, rekao je da je bogatstvo pjesnikovih refleksija izraz čulnosti i snađe autorovog racija. Vuković je istakao zrelost pjesnikove građe u zbirci „Put u jesam“. Pisac Ilija Lakušić je naglasio

relacije između realnosti i nekih fluidnih poetičkih kategorija u poeziji Đurovića.

Obraćajući se publici, Žarko Đurović je kazao da je patnja osnovni izvor poezije. „Ni-kada nisam vjerovao vedrim pjesmama. Vjerovao sam du-bokoj patnji. Možda stoga što sam kroz nju prošao, a možda i zbog toga što sam imao uzeore koji su tu patnju nosili časno“, rekao je Đurović.

J. V. k.

27

MAJ
JUN

Prosjetni rad

KULTURA

Cetinje: U okviru „Nedjelje arhiva“ promovisane „Pasoške knjige u Knjaževini Crnoj Gori“

PRVORAZREDNI ISTORIJSKI IZVOR

Tradicionalna manifestacija „Nedjelja arhiva“, koju organizuje Istoriski arhiv Crne Gore, ove godine obilježena je, pored ostalog, veoma važnom knjigom u izdanju Nacionalne biblioteke „Đurđe Crnojević“, naslovljenom „Pasoške knjige u Knjaževini Crnoj Gori“. Govoreći o ovoj publikaciji, akademik Božidar Šekularac je naglasio da su priređivači, na čelu sa Srđanom Pejovićem,

sabrali i objavili dokumenta nesporognog istorijskog značaja, u cijelosti tematski odabran za period 1879-1883. godine.

„Ova dokumenta predstavljaju prvorazredni istorijski izvor, posebno za temu iseljavanja stanovništva iz Crne Gore, pitanje koje još uvijek čeka cjelovit obradu“, kazao je Šekularac.

Priredivač Srđan Pejović podsjetio je tom prilikom da

se u Državnom arhivu nalazi pet sačuvanih knjiga „Protokola izdatih pasoša“ koje obuhvataju period 1866-1905. godine. „Značaj i stanje ove arhivske građe, čiji je sadržaj jedinstveno dokumentarno svjedočanstvo o iseljavanju iz Crne Gore, obavezuje da se valjano zaštititi“, istakao je Pejović.

J. V.

Promovisane dvije najnovije knjige Miroja Vukovića ZAGOVORNIK STVARALAČKE ISTINE

„Vuković se, kao pisac i kao javni poslenik u oblasti prosvjete i kulture, iskazao kao predan zagovornik stvaralačke istine visokog nivoa i nespornih kvaliteta, bez obzira na dnevne mode i vanknjive različitosti“, istakao je Perivoje Popović na promociji dvije najnovije knjige Miroja Vukovića, „Pisci, knjige, zapisi“ i „Ogledi vremena“. U prvoj je riječ o kritičkim zapisima i osvrtaima koje je pisao Miroje Vuković, a u drugoj o ocjenama književne kritike stvaralačkog opusa ovog autora. Vuković meritorno sudi o piscima i njihovim djelima i, kako je naglasio Popović, „sopstvenim serioznim spoznajama kroz recenzije, osvrte i studije promišlja, do-

smišljava i ohrabruje one koji to zasljužuju, ili pak obavezno obeshrabruje sumnje i zatalte književne (ne)namjernike“.

Prof. dr Siniša Jelišić, govoreći o obe knjige, istakao je da su svaka na svoj način oboagile našu tekuću književnu praksu, pokazujući da se radi o stvaraocu koji se prihvatio daleko složenijih i izazovnijih tema nego što se na prvi pogled može zaključiti. Vuković je unio i neke nove elemente, odnosno rakurse kritičkog sa-gledavanja kad je u pitanju Njegoševa „Luča mikrokozma“, a to je, kako je kazao Jelišić, cjelovito situiranje njene osobne lirske dimenzije“.

Osvrćući se na opus Miroja Vukovića (autor je više roma-

na, zbirki pjesama i priča, nekoliko monografija), posebno na njegove izabранe kritičke tekstove, Bogić Rakočević ih je nazvao „bilansom“ njegovih intelektualnih i ličnih izbora. „Sada, sabrani, ti tekstovi poprimaju novi kontekst i omogućavaju novu vrstu preglednosti manje poznatog dijela Vukovićevog književnog rada“, rekao je Rakočević, i dodao: „Vuković je zagledan i u neke fenomene na čiji značaj ukazuje dubinom njihovog promišljanja i oštro postavljenim sjezima kao inventivnim trenucima pri susretu sa tim nenametljivim svijetom. Ova je knjiga (misli se na „Pisci, knjige, zapisi“) zbir složenih varijacija u jednostavnom pakovanju, prilično jasnih obrazaca i pogleda na neke stvari koje u određenom trenutku mogu izgubiti čaroliju, ali ne i važnost“. Poentirajući kvalitet Vukovićevog pisanja, Rakočević je činjenicu da „nikada dovoljno ne znamo o svjetu koji se stalno nameće kao ozbiljan izazov“, apsolvirao u svjetlu ideje samog Miroja Vukovića, prema kojoj je Vuković itekako svjestan da oduvijek postaje „drugačija ishodišta smisaonosti, a koja se iznova i različito otkrivaju“.

Osvrćući se na opus Miroja Vukovića (autor je više roma-

МИРОЈЕ ВУКОВИЋ
ПИСЦИ,
КЊИГЕ,
ЗАПИСИ...

KNJIGE KOJE ĆE IMATI SVOJE ČITAOCE

J. V.

U KIC-u „Zeta“ u Golubovcima povodom Svjetskog dana borbe protiv pušenja

IZLOŽBA LIKOVNIH RADOVA OSNOVACA

Crnogorsko društvo za borbu protiv raka (CDPR), Gradska opština Golubovci i KIC „Zeta“ organizovali su povodom Svjetskog dana borbe protiv pušenja izložbu najboljih likovnih radova sa XII nagrađnog Državnog konkursa za likovne i literarne radove crnogorskih osnovaca.

Tema tradicionalnog konkursa bila je „Ljudi ne pušite, jer

tako zdravlje rušitelj“, a povod je obilježavanje Svjetskog dana borbe protiv pušenja, čiju je temu pod nazivom „Zabrani-mo reklamiranje, promociju i sponzorstvo duvana“ odredila Svjetska zdravstvena organizacija (SZO). Po podacima SZO, broj pušača oba pola u svijetu će rasti sigurno u nadnih dvadesetak godina, i do preko 1,6 milijadi ljudi. Među

100 najboljih radova najviše pažnje zavrijeđuju: prvonagrađeni Elme Babajić, učenice VII razreda OŠ „Vuk Karadžić“ iz Berana, drugonagrađeni Mirze Smakića, učenika VI razreda OŠ „Dušan Karačić“ iz Bijelog Polja, i trećenagrađeni Sare Lukovac, učenice VII razreda OŠ „Pavle Rovinski“ iz Podgorice.

Š. B.

U Pljevljima održani „Dani humor-a i satire Vuko Bezarević“ GRAN PRI RANKU GUZINI IZ BEOGRADA

Trodnevnu manifestaciju „Dani humor-a i satire Vuko Bezarević“ u Pljevljima otvorila je pozorišna predstava „Pogodi ko dolazi na večeru“, po tekstu i režiji Mirjane Bošić Mojsilović. U pljevaljskoj Mlet bašti održana je tradicionalna humorističko-satirična večer na kojoj su učestvovali Milica P. Aranović, Rajko Joličić, Vaso Knežević, Milko Grbović, Husein Čuturić i Senad Strujić, Izudin Bajrović iz Sarajeva, Srđan

Dinčić iz Beograda i Peđa Bojović iz Zagreba.

Gojko Čelebić i Biljana Matović imali su predavanja na temu „Smijeh kroz epohu – čitanje satire“. U okviru manifestacije otvorena je i izložba karikatura sa konkursa „Risto Ratković“. U svečanom programu učestvovali su najpoznatiji humoristi iz Crne Gore i regionala: Savo Martinović, Aleksandar Čotrić, Aleksandar Baljak, Dejan Tofčević, Vasil Tolevski,

Sa okruglog stola Festivala dječjeg pozorišta Bar 2013

O TEATRU – KROZ IZBORNİ PREDMET

- Zaključeno da ubuduće budu dvije takmičarske kategorije
- Poruka Ministarstvu prosvjete da se osigura kontinuitet festivala

se festival očuva i unaprijedi, pa bi resorno ministarstvo, zaključeno je, trebalo da se ozbiljno pozabavi time kako da osigura sredstva za sve brojnije grupe dece – učesnike festivala. Dat je i predlog da se ova manifestacija uvrsti u redovne festivalne koji će se odzavati u kontinuitetu svake godine;

Uz još mnogo priča, utisaka i onog što još treba da se vidi na pozornici u Domu kulture u Baru, uz pohvale za maštovitost u radu režisera, kostimografa i scenografa, fascinirani time da deča streme da postanu veliki glumci, zaključak je da festival nudi akademijama dramskih umjetnosti potencijalne zvijezde glumačkog stvaralaštva. Ovo može biti i jedan od glavnih razloga da Ministarstvo prosvjete Crne Gore podrži Festival dječjeg pozorišta „Čedo Dragović“ u Baru.

Biljana Obradović

ĐECA – VELIKI POTENCIJAL DRAMSKOG STVARALAŠTVA:
Scena iz predstave "Ozdravljenje od slabosti naše"

ODRŽANE „56. ZMAJEVE ĐEČIJE IGRE“

NAGRADA SEIDI BELEGOVIĆ

Ovogodišnje „56. Zmajeve đečije igre“ u Novom Sadu održane su pod sloganom „Pozdravi mi sve na ovom svetu“, a u organizaciji Međunarodnog centra književnosti za djecu „Zmaju u čast“, od 5 do 9. juna.

Na otvaranju manifestacije u kući čika Jove Zmaja u Sremskoj Kamenici dodijeljeni su Zmajev štap književniku Miroslavu Ceri Mihailoviću i nagrade ovogodišnjim laureatima – Vladimiru Andriću, Milošu Nikoliću i izdavačkoj kući „Pčelica“ iz Čačka.

Na međunarodnom takmičenju mladih muzičkih talenata „Fantast 2013“ u Bečeju, Nađa Begović osvojila prvu nagradu MUZIKA KAO ZADOVOLJSTVO

Na svečanom otvaranju izložbe likovnih radova „Ilustracija literarnih djela“, likovnom pedagogu i akademskoj slikarici mr Seidi Belegović iz Podgorice koja već deceniju radno učestvuje na Zmajevim đečijim igrama dodijeljena je Nagrada za dugogodišnji rad na razvoju i unapređenju likovne kulture kod mlađih.

– Volim svoj poziv i od sebe dajem maksimum. Dok radim, ne mislim o nagradi koja mi je podstrek da iskoristim svaku mogućnost da opravdam ovakve trenutke,

koji se doživljavaju rijetko, kazala je, povodom nagrade, mr Seida Belegović.

Š. B.

Na međunarodnom takmičenju mladih muzičkih talenata

„Fantast 2013“ u Bečeju, Nađa Begović osvojila prvu nagradu

MUZIKA KAO ZADOVOLJSTVO

ne, konkurenca je bila veoma jaka. Takođe, i kompozicije koje smo svirali tokom sedam minuta bile su zahtjevne. Zahvalna sam svojoj nastavnicu, direktorici Ružici Rakočević, kao i mojim roditeljima na podršci. Vježbami svakodnevno, jer sviranje za mene nije obaveza, već zadovoljstvo. Uslovi u školi su odlični, a posred gitare, sviram sintajsizer i bubnjeve, ali volim i da pjevam“, objašnjava Nađa. Osim toga, ona je i članica KUD-a „Mijat Maško-

vić“. Nađa kaže da dobrom organizacijom i planom lako postiže sve. Već sada sigurna je da će njen buduće opredjeljenje biti muzika. Njena nastavnica Milena Vračarić dodaje da je pored vrijednog zalaganja i rada, Nađinom uspjehu doprinio muzički talent koji je naslijedila od svojih roditelja, te da će u njenom daljem učenju i radu iškustvo stećeno na takmičenju biti dragocjeno.

Š. B.

J. V.

Prijećanje

Albanska književnost: 15 godina od smrti poznatog pjesnika Esada Mekulija

PISO O ZNAČAJNIM TRENUCIMA DUHOVNE EMANCIPACIJE SVOG NARODA

- Bio svestrano posvećen literaturi i prosvjećivanju svog naroda
 - Na albanski prevodio, pored ostalih, i crnogorske pisce
 - Mekulijeva poezija je bez zvučne retorike i vještačkog patosa

Piše: Branko Jokić

Književnost na albanskom jeziku ostvarila je intenzivan i kontinuirani razvoj tek u socijalističkom periodu, tj. poslije Drugog svjetskog rata. Od tada je ova literatura prešla slobodan put, afirmišući se u svim žanrovima i u punoj autentičnosti, kako u kvantitativnom tako i u kvalitativnom pogledu. U cijelini je predstavila literaturu balkanskih Albanaca, koja je boga-

tila i ukupno jugoslovensko književno stvaralaštvo.

Esadu Mekuliju (1916-1993) u tome pripada misionarska uloga. Iako je po obrazovanju bio veterinar (završio je studije prije Drugog svjetskog rata a doktorirao 1959. godine), on je jedan od najznačajnijih tvoraca savremene albanske književnosti koja se stvarala u Crnoj Gori i na Kosovu, a u kojoj se, kao i u njegovom ukupnom stvaralaštvu, u dobroj mjeri

mogu pratiti nastanak i tokovi razvoja (pisane) albanske književne riječi na ovim prostorima. Riječju, on je bio istinski i svestrano posvećen literaturi i prosvjećivanju svoga naroda.

Bio je prvenstveno (albanski) patriota, a potom i izvanredan pjesnik i literarni pedagog. Kao višegodišnji urednik najpoznatijeg i najstarijeg časopisa na albanskom jeziku „Jeta e re“ („Novi život“), koji je osnovan 1949. godine, njeđujući književno-estetske kriterije kakvi su važili i u drugim centrima, usmjeravao je generacije albanskih pisaca.

Inspiracija teškim životom

O njegovoj (književnoj) didaktici, a ujedno i strogoosti i rigoroznim kriterijumima, svjedoči i antologija „Oči kamena“ („Sytne e girit“), koju je objavila podgorička „Pobjeda“, 1978. godine. U njoj je, od preko 200 albanskih pjesnika sa Kosova, koliko ih je tada već imalo zasebne pjesničke knjige, uvrstio svega 16.

Kao prevodilac izuzetnog dara, doprinio je i zblizavanju svih jugoslovenskih naroda (između ostalih, na albanski jezik je preveo Njegoša, Zogovića i druge crnogorske pisce).

Pjesničko djelo Esada Mekulija je obimno, i nastajalo je više od pola vijeka. Istoriciari albanske literature su zabilježili da se prvim pjesmama, koje potpisuje pseudonimom Sat Nokshiqi (Nokšići) i koje,

naravno, piše na srpskom jeziku, javlja početkom četrdesetih godina.

Pod uticajem (nešto starijeg) Radovana Zogovića, te pjesme su pretežno inspirisane teškim životom Albanaca u međuratu. Iako nijesu imale neki originaljni poetski iskaz, ili nijesu pokazivale neko začađenje Mekulijevu zanimanje za poetske forme i obrascе, bile su impresivne baš po sadržaju. Činila ga je vokacija djetinjstva i zavičaja – slike namrođenih planina, sivih litica Prokletija, zavičajnih polja, beskraj neba, sutonskih tisina, crnih noći, sraslih vidiča, tegobnih bitisanja nadnječara i testeraša. Prizori poput onih koji se, sem u Zogovićevom „Ali Binaku“, sreću i u poziji Koste Racina i drugih pjesnika tzv. socijalne literature.

Jedna od njegovih najizrazitijih pjesama te vrste bila je „Šiptar ti pjeva, Metohijo“, koju je tadašnja cenzura zabranila (zbog slike surovnog života albanskog čovjeka u onom vremenu), pa ju je (iako je originalan rukopis izgubio u toku Drugog svjetskog rata) Mekuli „rekonstruisao“ i objavio nekoliko decenija kasnije.

Potpisniku ovih redova u jednoj prilici Mekuli je rekao:

„Negdje tridesetih godina, jedne večeri bez mjesecine, kada se zvjezda „otkinula“ u nebeskog svoda i sunovratila prostranstvom, napisao sam prvu pjesmu „Život“: nije nigdje objavljena, ali, sjećam se, govorila je o bljesku trajanja i gašenja ljudske egzistencije. U to vrijeme sam, kao učenik

trećeg razreda gimnazije, napisao i roman „Vendetta“, sa puno likova i peripetija.“

Čežnja za daljinama

U ukupnom Mekulijevom pjesništvu nema previše obrata, ali već na samom početku je i jedna zanimljivost, pa i neobičnost. A možda to i nije...

Riječju, njegovu mladost osjenčio je tamni (prirodni i životni) pejsaž, pa je i prirodno što istovremeno iskazuje čežnju za daljinama i htjenje da se otisne iz „zakutka bola i čemernih saznanja“. Tako će ga snovi za daljinama odvesti i na prostore koje je doživljavao samo u masti. Naime, upravo njegova prva objavljena pjesma, ni po motivu niti po formi, nema ništa blisko sa njegovom potonjom poezijom. Inspirisana je moriskim plavetnilom, pučinom i talasima – iako pjesnik, tadašnji gimnazijalac, uopšte nije vidio more. Tu pjesmu objavio je u splitskoj „Jadranskoj strazi“, u broju 2., 1934. godine.

Pjesnik vizionar

Kako je već rečeno, kasnija Mekulijeva poezija nije pre-

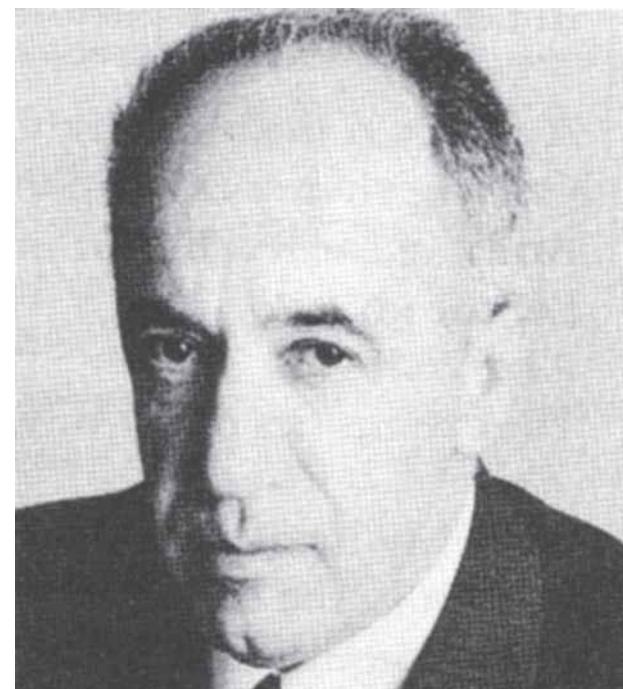
više održavala metamorfoze poezije na širem (jugoslovenskom) prostoru. Nije mnogo držao do njenog „kindurenja“, već više do sadržaja i poruke, pa je motivski i dalje bila usredsređena na kosovsko podneblje, a potom i na širi i dalju tradiciju i istoriju albanskog naroda. Kako bi rekao Gorki, tako je Mekuli postao „oko i uho“ svoga naroda i jedan od njegovih najznačajnijih pisaca.

Dr Redžep Čosja, u knjizi „Književnost i kritika“ (Prosvesa, Beograd, 1979) u tom smislu, s pravom, ovako skicira Mekulijev pjesnički portret: „Pesnik vizionar pre rata, on je posle rata nastavio da peva samo o onim značajnim trenucima koji su bili odlučujući za duhovnu emancipaciju naroda. Bez zvučne retorike i veštačkog patosa, prožete istorijskim meditacijama i asocijacijama, njegove najbolje pesme su odolele pred nastupajućim pesničkim promenama. Njihov elastični stih, izgrađen novim figurama i metaforama, koje stvaraju izvesnu diskretnu temperaturu osećanja i misli, postao je ono što nadahnjuje nove procese naše poezije.“

29

MAJ JUN

Prosvođeni rad

DA SVAK BUDE NA SVOME

„Jadranska straža“, kao nacionalno udruženje, njegovalo je tradiciju pomorstva i života pomoraca i brinulo o njihovom kulturnom nasljeđu – od Sušaka do Ulcinja. U njegovom programu posebno se ističe „čuvanje jugoslovenskog primorja za Jugoslaviju“, ali i da je „potrebno da svak bude na svome“. Sa sjedištem u Splitu, društvo je izdavalо i časopis „Podmladak Jadranske straže“ koji je, pod uredništvom dr Ilike Despota, izlazio jedanput mjesечно i „ulazio u sve škole Kraljevine Jugoslavije“. Sadržaj revije je bio različit – „za sve ponešto“, a literarni prilozi najčešće posvećeni moru... Spisak preplatnika, koji je povremeno publikovan, svjedoči da je stizala i do Pećke gimnazije. Svakako, tamo je došla do ruku i gimnazijalcu Esadu Mekuliju. Njen sadržaj je „iznudio“ pesmu o Jadranu.

Zanimljivo je i da u istom broju revije, u redovnoj korespondenciji sa čitaocima i saradnicima, uredništvo poručuje E. Mekuliju sljedeće:

„Vaša pesma koja je puna žarke i velike ljubavi za naš Jadran dobro došla je Podmlatku, jer se je on začeo u toj ljubavi, jer jedino i živi od te ljubavi. A radosni smo navlaš da je tu pesmu ispevalo dete bratskih, crnogorskih brda, koja su uvek hitala vrane oči na sjajni Jadran, pa i onda kada je crna tmuša najkrueće pritisikală sinove jedne majke, okupljene i u sjedinjene vapajem i krvlju vekova... Šaljemo vam žarki i topli pozdrav sa našeg i Vašeg Jadrana.“

Saradnja E. Mekulija u ovom glasilu nije nastavljena. Ukrzo sejavla u zagrebačkoj „Mladosti“ i „Vencu“ Jeremije Živanovića.

Glumci nastavljaju da žive u sjećanju drugih: Slobodan Aligrudić

NIJE OSAMLJENIK MEĐU SVOJIMA, NEGO NJIHOV MILJENIK

Igra je izuzetno kompleksne i psihološki motivirane likove jasno izražene individualnosti. Malo je glumaca nadživjelo svoje vrijeme, a Slobodan sigurno jeste

Piše: Gojko Kastratović

Izražavam zadovoljstvo što se Kulturno-informativni centar Zete šetio da u program Dana kulture uvrsti ovog velikana pozorišnog, filmskog i televizijskog glumišta. Prije svega iz razloga što ovo naše vrijeme i naša surova stvarnost svaku vrijednost pokušavaju prekriti zaboravom i stvoriti privid da svaka vrijednost počinje baš od sad. I zato nikad ne zaboravimo da nas šećanje čini ljudima. Dobro se veli: „Čovjek je

ono što je uspio da napravi od samog sebe.“

Zapanjujuće inventivan

Slobodan je uspio da od sebe napravi velikog glumca. I sve što su rekli o njegovim glumačkim ostvarenjima, meni se čini da su malo rekli. Njemu su se divili mnogobrojni gledaoci u vrijeme Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, od Triglava do Đeđelje. Bio je poštovan i popularan glumac. Njega su poštovao i

goslovnog filma voljeli kao bližnjeg. Svojim talentom i snagom naslušivanja – Slobodan Aligrudić otkriva nam je pramičke duše jednako bespomoćnih ljudi kao i patoloških ekscentrika i silobatnika.

Još jedan podatak iz biografije ovog velikog glumca može biti ilustrativan za njegovu glumačku profilaciju. Slobodan Aligrudić je igrao samo kod režisera osobnog senzibiliteta i velikog ugleda. Igrao je izuzetno kompleksne i psihološki motivirane likove jasno izražene individualnosti. Filmsku karijeru počeo je kao student 1955. godine u filmu „Šolaja“ Vojislava Nanovića. Od tada do kraja života snimio je 30 filmova. Setimo se samo nekih uloga iz tolikog broja filmova, koje su mu osigurale zavidan ugled kod stručne kritike i široke publike: Ahmeda – sanitarnog inspektora iz filma „Ljubavni slučaj ili tragedija službenice“; Milutina – upravnika gradilišta, u kulturnom filmu tzv. „crnog talasa“; „Kad budem mrtav i beo“; Jokića – iz dugog prečutkivanog filma „Zasjeda“, gazda Gojka – iz filma „Naiv-

ko“; poručnika – iz nezaboravnog filma „Ko to tamo peva“, novovjeverca Rada – iz „Velikog transporta“; Skaleta iz „Otpisanih“; Maha – oca iz filma „Sjećaš li se Doli Bel“; agenta UDBE, Ostojića iz filma „Otac na službenom putu“. Kad se analiziraju likovi koje je igrao, teško je ne zaključiti da je umjetnički manir Slobodana Aligrudića zapanjujuće inventivan. Sporedne uloge kod njega imale su isto glumačko nadahnucuće kao i glavne. Svaki njegov lik je iznijansiran i uskladen prema ideji filma.

Nadživio svoje vrijeme

Pamte se njegove uloge koje je igrao u televizijskim serijama: „Brisani prostor“, „Sivi dom“, „Kamiondžije“, „Vilo mesto“, „Više od igre“, „Cio život za godinu dana“, „Pozorište u kući“. Malo je glumaca nadživjelo svoje vrijeme, a Slobodan sigurno jeste. Na njegov opus glumačkih ostvarenja mnogi su mu zavidjeli. No, niko nije srećan kome se ne zavidi. Kada se ovom broju ostvarenih uloga na filmu i televiziji dodaju i

uloge ostvarene u pozorištu, onda Slobodan Aligrudić nije uzalud živio. U pozorištu je tumačio uloge autoritativnih likova, na filmu ljudi od akcije.

Njegova glumačka izdražajnost i savršena prilagodljivost u zadatim situacijama, lakoća i privlačnosti ponašanja pred kamerom, primjerno mijenjanje raspolaženja i duševnih stanja jeste osobina samo velikih glumaca. On, dakle, nije bio, kako bi se reklo, glumac faha, znači onaj koji igra samo određene likove. Jednostavno, bio je svestran glumac.

Sučeljavanje sa mogućim

Njegova kreativna koncentracija posebno je bila izražena u nekad rado gledanom žanru - TV drami, što je prije svega bilo vidljivo u TV dramama „Eu-

ridika“, „Arsenik i stare čipke“, „Zovem se Eli“ i dr.

Slobodan Aligrudić sa lakoćom definiše individualnu istinu svojih likova. Likove sučeljava sa mogućim. Jasno je da će ljudi lako shvatiti glumačku veličinu Slobodana Aligrudića, jer dobro izmaštana, imaginarna stvarnost nije manja od one stvarne stvarnosti.

Veliki dramski pisac Ronald Harvud u svojoj drami „Garde-rober“ rekao je: „Glumci nastavljaju da žive u sjećanju drugih.“

Tako i Slobodan Aligrudić nije osamljenik među svojima nego njihov miljenik.

(Riječ na večeri posvećenoj glumcu Slobodanu Aligrudiću održanoj u Kulturno-informativnom centru „Zeta“ povodom Dana gradske opštine Golubovci)

IN MEMORIAM

MARKO VUKČEVIĆ

Krajem maja preminuo je u Podgorici istaknuti prosvjetni radnik i pedagog, Marko Vukčević. Rođen je 1933. godine u Goljemadima, Lješanska nacija, gdje je i završio osnovnu školu. Gimnazijsko školovanje završio je u Podgorici, a Pedagošku akademiju (odsjek matematika) na Cetinju. Marko Vukčević je svoju ljubav prema profesiji i matematici nesobično dijelio sa svojim učenicima i kolegama.

Svoju prosvjetnu misiju započeo je u osnovnoj školi u Ulcinju, a zatim je radio na Bioču, osnovnim školama u Zeti, a svoj radni vijek je završio u rodnom mjestu, gdje je skoro dvadeset godina bio direktor osnovne škole „Savo Kažić“, u Barutani. Kao vaspitač i pedagog, podučavao je brojne generacije i to ne samo tajnama matematike, već ih pripremao da hrabro i ljudski koračaju životnim stazama. Krasile su ga osobine po kojima ćemo ga trajno zadržati u sjećanju. Posjedovao je blagu narav, znao je da se našali, a bio je odlučan i nepopustljiv kada je tražio da se izvršavaju obaveze. Bio je pažljiv prema učenicima, dobronamjeran prema kolegama, spremjan da pruži pomoći, ali i da ukaze na propuste jer je bio savjestan, odgovoran i tačan. Čitav svoj radni vijek proveo je u prosvjeti, isto kao i njegova supruga Rosa, a djelo ovih prosvjetara nastavili su njihovi sin i kćerka.

Zato će Markov plemeniti lik, njegovo djelo i doprinos razvoju školstva u ovom dijelu Crne Gore ostati trajno zapamćeni i biti putokaz generacijama koje, kao prosvjetni radnici ili učenici, slijede svetinju prosvjetnog poziva.

Marina Vujović

NADA STOJKOVIĆ

Nedavno je preminula Nada Stijović-Stojković, profesorica podgoričke gimnazije „Slobodan Škerović“. Cijeli radni vijek provela je u ovoj prestižnoj instituciji i ostavila dubok trag na brojne generacije koje su izučavale njemački i srpskohrvatski jezik i književnost.

Obrazovana i posebna, građanskog mentaliteta i istanca-nog senzibiliteta, sa uzvišenom snagom pravog pedagoga, gospođa Nada stala je u red profesora koji se ne zaboravljuju i kojima se prosvjetna profesija ponosi. Bila je pristupačna, ozbiljna, brižna razredna, izuzetna ličnost. Njen prirodni i odmijeren osmijeh, mudra riječ i procjena znanja daka doprinijeli su njenom autoritetu među učenicima i kolegama, od koga se mogu naučiti prave životne vrijednosti koje se ne stiču samo školskim programima. Njen čas nije trajao samo četrdeset pet minuta, već mnogo duže – odjekivao je i dalje u nama, njenim dacom u trenucima u kojima je potrebna i pouka i poruka. Ostajemo joj zahvalni za mnogo toga što nam je pružila, jer je uticala da postanemo bolji, duhovitiji i društveniji.

Profesorica Nada Stojković poticala je iz poznate podgoričke, trgovачke porodice Stijović, koja je gradu dala vrsne intelektualce, profesore – Bisu i Vesnu, doktore Vasa i Astru, inženjere Veljka i Bata. Svi oni ostavili su prepoznatljiv pečat svoje postojanosti. Bili su tihii, dostojašni i nenametljivi, kako su to samo oni umjeli, što je i bila karakteristika ugledne porodice Stijović, koja je svoje duhovno i materijalno bogatstvo nesobično dijelila sa ljudima. Upravo je profesorica Nada nastavila takvu tradiciju, porodici na ponos, a Podgorici na čast.

Za nezaborav, njeni učenici

ZORICA KALEZIĆ

Marta ove godine preminula je učiteljica Zorica Kalezić, rođena Ivanović. Rođena je 1932. godine u naselju Masline, kraj Podgorice. Osnovnu školu završila je u Doljanima, Nišu realnu gimnaziju u Podgorici i Učiteljsku školu u Beranama.

Učiteljsku karijeru je započela u Ublima Kučkim, zatim nastavila u Srpskoj (Zeta), a najveći dio svog radnog vrijeka provedla je u podgoričkim osnovnim školama „Branko Božović“ i „Savo Pejanović“.

Bila je prirodno predodređena za učiteljski poziv. Svoje učenike je uvijek razumjela, uvažavala i voljela. U svim mjestima i kolektivima u kojima je radila bila je omiljena, poštovana i cijenjena i kao stručnjak i kao čovjek. Od početka do kraja svog vaspitno-obrazovnog rada uživala je ugled i kod učenika i njihovih roditelja, a i kolega. Svojim stručnim i pedagoškim radom skretala je na sebe pažnju prosvjetnih vlasti i nadzornih institucija koje su je više puta poхvaljavale, nagradivale i unapređivale u vanredne platne razrede. Dala je značajan doprinos osavremenjavanju nastavno-vaspitnog rada u najmlađim razredima osnovne škole. Mnoge generacije njenih učenika sa ljubavlju i toplinom sjećaju se svoje drage učiteljice.

Doživotno će čuvati u sjećanju njen dragi lik i neizmjernu dobrotu i njene kolege, kao i svi oni koji su je poznavali i sa njom sarađivali.

Slavko Šćepanović

JOVAN PETROVIĆ

Jovan Petrović rođen je 1932. godine u Kosanici kod Pljevalja. Osnovnu školu učio je u rodnom mjestu, nižu gimnaziju u Pljevljima, Učiteljsku školu završio je u Nikšiću, a Filološki fakultet u Beogradu (Jugoslvenska književnost i srpskohrvatski jezik). Bio je profesor u Gimnaziji u Pljevljima, a više godina i direktor. On je bio i angažovani društveni radnik i obavljao je značajne dužnosti u društveno-političkim organizacijama, informativnim glasilima i u Opštini Pljevlja. Posebno polje njegovog djelovanja predstavlja i oblast kulture, gdje je takođe ostvario izuzetan doprinos, naročito u izdavačkoj djelatnosti Međurepublike zajednice kao glavni i odgovorni urednik časopisa „Mostovi“ i glavni urednik edicija „Mostovi“ i „Tragovi“. Kao ugledni prosvjetni i kulturni radnik bio je član mnogih stručnih tijela i organa u Crnoj Gori i u SFRJ, među kojima i član žirija za Trinaestostulsku nagradu. Posebno je istakao na području metodičke književnosti i književne kritike i objavio je veliki broj radova iz tih oblasti u uglednim stručnim časopisima, listovima i zbornicima. Na svim mjestima gdje je radio je radio i u svim oblastima gdje je djelovao ostavio je neizbrisiv i originalan pečat u koji je bila utisнутa njegova potpuna predanost poslu, maksimalna odgovornost, široka opšta kultura, visoka stručnost, kreativnost i poslovnička etičnost. Njegovi školski časovi i nakon više decenija nezaboravno žive u sjećanjima njegovih učenika i kolega, prepoznatljivi po misaonoj prodornosti i stvaralačkoj svježini. Na sličan način doživljavaju se i pamte njegova saopštenja – po jezgovitoj i slikovitoj rečenici, refleksivnoj dubini, preciznoj analitičnosti i uvjerljivoj argumentaciji. Uz sve to, i mnogo drugih izvanrednih odlika, Jovan Petrović je bio i nenadmašni usmeni besjednik i narator, čovjek iz naroda, čije svako javno izlaganje predstavlja pravi školski primjer i uzor originalne retorike. Jovan Petrović umro je 2012. godine. U mnogim pisanim tragovima i našim sjećanjima veoma dugo će trajati glas i riječ ove svestrane i originalne ličnosti.

Isak Kalpačina

LISTOVI

ZNAK

(Časopis učenika Gimnazije „Slobodan Škerović“, Podgorica Br. 11, 2013)

Uvodne strane najnovijeg broja časopisa „Znak“, učenika podgoričke Gimnazije „Slobodan Škerović“ označili su prozni i poetski tekstovi učenika, među kojima izdvajamo: „Mislim o sebi“, „Pohvala majci“, „Pohvala učeniku“, „Ako budem morao postojati“, „Obećanje“, „Pjesnik“, „Povratak“...

U dijelu označenom Tema i inspiracija, učenici su iznijeli zapažanja o poetici Alekse Šantića i Vladislava Petkovića Disa, razvojnim fazama realizma, s osvrtom na djela Balzaka i Tolstoja, baroknim i renesansnim elementima u Šekspirovoj drami „Romeo i Julija“, te osnovama poetike simbolizma, kao

književnog pravca. Drama „Znaka“ u tri čina, čiji su autori takođe učenici, naslovljena je „Kad su padale kartonske kutije“. Stranice posvećene bivšim gimnazijalcima donose nekoliko proznih tekstova: „Bočica parfema“, „Jedan pokušaj automatskog pisanja“, „Zaista ništa nije u ljudskoj ruci“, „Nesnosna buka praznine“, „Svako ima svoje sazvjeđe koje noć nikada vidjelo nije“. Časopis u okviru dijela Moderna objavljuje tekstove o promociji knjige Žarka Đurovića „Put u jesam“, motivu žene u poeziji Milana Rakića, ljubavnoj poeziji Jovana Dučića, te stvaralačkoj (ne)moći pjesnika moderne Šarlja Bodlera i Artura Rem-

boa. Sve tekstove prate fotografije učenika sa likovne izložbe učenika Gimnazije. Časopis je pripremila profesorica Ana Miranović.

Š. B.

CRNOGORSKI ANALI

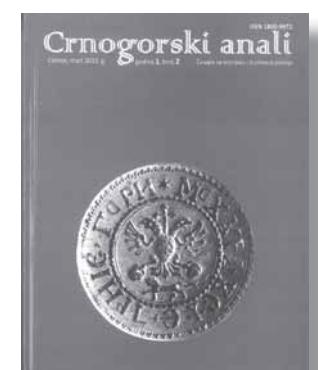
(Br. 2, 2013, Cetinje)

Novi broj časopisa za istorijska i društvena pitanja „Crnogorski anali“ objavljuje tekstove prof dr Šerba Rastoderu („Religija i politika 1991-1999 – pogled iz crnogorskog perspektive“), prof. dr Radovanu Radonjiću („Treća pretpostavka“), prof. dr Božidaru Šekularcu („Prva crnogorska dinastija Vojislavljevića“), dr Danila Radojevića („Uzroci pojave srpskog imena u Crnoj Gori“). Prof. dr Novak Kilibarda istraživačkom metodom osvrnu se na istorijsku tematiku „Gorskog vijenca“, a dr Radislav Rotković na pitanje ko je, kada i zašto srušio Njegoševu kapelu? Časopis donosi i tekstove sledećih autora: Sretena Perovića, akademika DANU i MANU („Crna Gora i Crnogorci u enciklopedijama“), Čedomira Draškovića („Njegoš kao tragični junak kosovske misli u

odnosu na poetizovanje istorije i njeno savremeno nasilje“), Milorada Popovića („Nedovršeni identitet“), Sretena Zekovića („Krivotvorene posvete u izvorniku „Luče mikrokozma II“), te Borislava Čimeša („Đilas i crnogorski nacionalni identitet“). Rifat Rastoder piše o Crnoj Gori u posljednjoj jugoslovenskoj ratnoj drami, Stevo Vučinić o Srpskoj crkvi i crnogorskom identitetu, a Predrag Mallbaša o Manastiru i crkvi SV. Mihaila na Prevlaći, Aleksandar-Saša Samardžić i Marjan Mašo Miljić pišu o Jusovači kaznenom Zavodu u Podgorici, odnosno heraldici Balšića, a Novak Adžić o kričivoj istraži zbog političkog delikta protiv Savića Markovića Štedimlje u Zagrebu 1955. godine. Takođe, on je priredio i nekoliko tekstova koji pratiči junak kosovske misli u

egila arhimandrita Nikodima Janjuševića, studiju Luidija Kriskuolo „Pravo Crne Gore na život“, kao i fragmente iz memoara komandira Todora Milova Borozana. Glavni i odgovorni urednik časopisa je Novak Adžić.

Š. B.

„MEDIJSKI DIJALOZI“

(Br. 15, Podgorica, 2013)

Novi broj časopisa za istraživanje medija i društva „Medijski dijalozni“, čiji je izdavač Istraživački medijski centar Podgorica, donosi priloge autora iz Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine, Italije, Grčke, Ugarske, Hrvatske, Rusije SAD. Izdvajaju se: Marija Janković („Barak Obama i predsjednička kampanja 2008. godine-psihološka perspektiva“), dr Miroslav Doderović, Dragana Mrkić („Mapiranje problematičke geopolitike i uloga medija u njegovom sprječavanju“), dr Dušan Novaković („Obligaciono pravna zaštita prava ličnosti“), dr Dražen Cerović („Kontrola rada organa javne vlasti kao temelj vladavine prava“), dr Miodrag Vuković („Mediji i nova ustavna organizacija Crne Gore“), Anita Erak („Djeca i televizija-razumijevanje rodnih stereotipa kod djece uzrasta od pet do devet godina“), dr Damir Kukić („Medijsko projektiranje emocija“), Ines Perić („Pedagoško-komparativna analiza časopisa za tinejdžere“) Vuk Vučetić („Klijentelizam u saodnosu medija i politike u Republici Srpskoj“), mr Aet Salh („Žene na tržištu rada“), mr Lidiya Vladić - Mandarić („Etnomuzikologija u svom povijesnom razvoju“), Džon S. Veriko (John S. Verrico), („Izgradnja veza zasnovanih na povjerenju: Ključ uspješnih komunikacija“), dr Vitali Ogurcov, Mihail Dorohov („Informaciona sigurnost i socijalno okruženje“). Glavni i odgovorni urednik časopisa je dr Mimo Drašković.

Š. B.

YJET E DETIT

(Časopis učenika i nastavnika OŠ „Marko Nuculović“ Štoj - Ulcinj

Kolektiv ulcinjske OŠ „Marko Nuculović“ nedavno je obilježio veliki jubilej, 80 godina postojanja i uspešnog rada. Tim povodom, štampan je dvojezično školski časopis na albanskom i crnogorskom, srpskom, bosanskom i hrvatskom jeziku. Osim toga, specifičnost ovog broja je i u tome što je štampan u školi. Na oko 30 crno-bijelih strana zabilježeni su važni datumi, predstavljeni najbolji učenici, a objavljeni su i prozni i poetski tekstovi mladih stvaralaca: Denisa Murića, (V razred, „Lu-

bav je...“) Benite Babajić („Utisci sa putovanja“) Andeљe Pajović, Isidore Klikovac („Jesen“), Neđmane Klikovac, Đine Rudović („Ljubav“), Antona Rudovića („Odlike mog grada“) učenici VII razreda, Mikaela i Mark Hota, Roberta Elezovića, učenika IX razreda...

Zabilježeni su i utisci s posjeti Dizniledu, a posljednju stranu časopisa ukrasili su likovni radovi učenika. Urednička školskog lista je nastavnica Sahiba Hodžić.

Š. B.

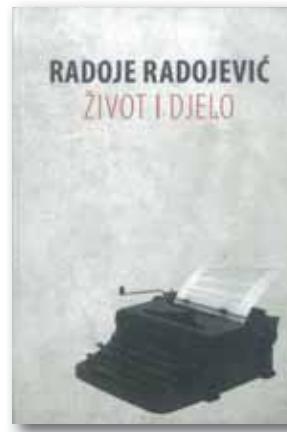
VATRA SAMOTVORA MONTENEGRISTIKE

(Radoje Radojević: „*Studije i ogledi iz montenegristike*”, Institut za crnogorski jezik i književnost, Podgorica, 2012)

Ona nema nikoga osim sunca i mene / Ona se ukazuje u latalici, ukazuje se lukavom / ukazuje se zaljubljenom / ništa nije izgubljeno u vatri / samo je sažeto. Vatra kao drevni simbol štovan od raznih kultura i civilizacija zaузимa jedno od najznačajnijih mesta u ljudskoj simboličkoj povezani je s najvažnijim trenucima egzistencije: s rođenjem, ljubavlju i smrću. Ponovno rađanje, žarka ljubav i plamen ljubavi, vatra propasti i slične figure govore o privlačnosti i užasu koje taj fenomen sadrži. Koliko je god teško bilo doći do vatre, još ju je teže bilo održavati. Postoji, dočim, i ona vatra koja se sama od sebe tvori. Vječna je, kao takva osvjetljiva, biva putokazom svima onima koji žele pratiti njen plamen. S tom namjerom pošao je i Institut za crnogorski jezik i književnost iz Podgorice publikujući Studije i oglede iz montenegristike Radoja Radojevića, književnog teoretičara, kritičara i kulturologa crnogorskog, konstatujući da je on za montenegristsku – vatru samotvora.

I uistinu to je bio. Neobična ljudska figura koja je intelektualnom stamenošću branila ono što se u ovoj zemlji počesto zaboravlja, a to je istina. Branio je nauku, branio je dostojanstvo ljudske, a ponajviše Crnu Goru. Samotvor i pionir, pravio je put drugim crnogorskim naučnicima koji su slijedili njega i njegov svjetonazor. Radojevićevi stavovi o crnogorskom jeziku, identitetu, književnosti toliko su svježi i moderni, da bi čitalac, da kojim slučajem ne zna u kome su vremenu nastali, pomislio da su pisani prije par godina. Zbog toga jedno ovakvo izdanje dobija još više na značaju.

Studio je sastavljena od Radojevićevih književno-kritičkih, književno-istorijskih i polemičkih tekstova.

(na narodnu), u desetercu i osmercu; ali to sasvijem odgovara istorijskome apsurdu da, čitav vijek pošto je Njegoš onako izrazio crnogorsko nacionalno biće i proslavio ime crnogorsko, neki crnogorski intelektualci – ujedinitelji čak i osobnu imenicu Crnogorac pišu malijem početnim slovom 'c'!"

Dakle, duhovna reafirmacija i restauracija Crne Gore su temeljna ishodišta njegovih shvatanja. Odbaci tradicionalizam, zbaciti se sebe koprenu zaostalosti prioritetni je zadatak Crne Gore. Izači iz mračne svetosavskog pravoslavlja i prihvatičničeniku da je Crna Gora zemlja koju je stvarao crnogorski narod u komplikovanoj etnogenezi. Zbog toga se crnogorski književni i kulturni kanoni nipošto ne smiju izmještati iz civilizacijskog izvora kojem pripadaju.

Život Radoja Radojevića okončan je pod misterioznim okolnostima. Međutim, njegove ideje su pobijedile. Vrijeme kojem smo savremenici to i pokazuju. Stoga izdavački poduhvat Instituta za crnogorski jezik i književnost smatramo vrlo značajnim. Uzmite šaku pepela ili bilo čega što je prošlo/i videćete da je to još uvek vatra ili da to može biti.

Nikola Popović

VELIKI NAPREDAK U IZUČAVANJU FLORE I VEGETACIJE

(Dr Vukić Pulević i dr Zlatko Bulić: „*Bibliografija o flori i vegetaciji Crne Gore (treća dopuna)*”, Republički zavod za zaštitu prirode Crne Gore, 2012.)

falerogamnu, kriptogramnu i mikro-floru, kao i vegetacijski pokrivač Crne Gore.

Osnovni princip u seriji ovih publikacija – da svaka bibliografska jedinica bude ukratko komentarisana – dosljedno je primijenjen i u najnovijoj „Trećoj dopuni“. Na taj način čitaocima je pružena mogućnost, ne samo da se upoznaju sa naslovima i autorima objavljenih radova, već i da u najkraćem sagledaju i sadržaj svake bibliografske jedinice. Dodatno, detaljni autorski i sistematski registri omogućavaju čitaocima da se lako i brzo upoznaju sa sadržajem ove publikacije.

Sve ovo ovoj, kao i prethodnim „Bibliografijama“, daje posebnu vrijednost, čineći ih nezaobilaznom literaturom za sve istraživače koji se bave,

kako osnovnim, tako i primijenjenim istraživanjem biljnog svijeta Crne Gore i Balkanskog poluostrva u cijelini.

Poseban značaj ove „Treće dopune“ ogleda se u činjenici da ona predstavlja i specifično svjedočanstvo o ubrzanim institucionalnom i kadrovskom razvoju botaničke nauke u Crnoj Gori. Naime, za razliku od prethodnih izdanja, značajan broj bibliografskih jedinica prikazanih u „Trećoj dopuni“ objavili su upravo mlađi crnogorski botaničari koji su od izlaske „Druge dopune“ odbranili čitav niz specijalističkih, magistrskih i doktorskih disertacija.

Dio njihovih rezultata je publikovan u mnogobrojnim naučnim radovima i saopštenjima, a dio je objavljen i u integralnim monografskim pu-

blikacijama. Mladi crnogorski istraživači su u ovom periodu napravili naročito značajan napredak u istraživanju flore mahovina i lišajeva, kao i u istraživanjima na polju mikrobiologije.

Osim toga, ova publikacija u kojoj su prikazana brojna nedavna otkrića novih vrsta za nauku, kao i mnogi novi nalazi u kojima se po prvi put otkrivaju nove biljke, glijive i lišajevi za teritoriju Crne Gore, ukazuje i na činjenicu da ovo područje još uvijek predstavlja nedovoljno otkriveni i dobro očuvani dio naše planete.

Neophodno je imati na umu da sva četiri dijela „Bibliografije o flori i vegetaciji Crne Gore“ zajedno, objedinjuju sveukupni štampani materijal o biljnog svijetu Crne Gore u periodu od preko 170 godina, tačnije od Vilhelma Ebela (1842), pionira florističkih istraživanja u Crnoj Gori, do danas, predstavljajući dragocjeni i nezaobilazni izvor informacija.

Dmitar Lakušić

31

MAJ
JUN

Prosjetni rad

SLIKOVITO DRAMSKO ŠTIVO

(Radojica Bošković: „*Jednom pisano*”, UNIREKS, Podgorica, 2012)

Radojica Bošković se ogledao u mnogim književnim disciplinama, ali je svoju punu afirmaciju dostigao kao pjesnik. Ovo je, po meni, veoma važna činjenica. Gotovo da u istoriji dramske literature do Čehova nema značajnog dramskog písca koji nije bio i pjesnik. Ta važna činjenica ukazuje na osnovni pojam poetskog: kratka i sažeta rečenica koja formira preciznost i efikasnost dramskog. Dramska literatura se, prije svega, odlikuje poetikom i preciznim i konciznim jezikom za svaki lik pojedinačno, a sve zajedno čini dramu, po meni, najuzvišenijim književnim rodom.

Pod zajedničkim naslovom „Jednom pisano“, Bošković nam je ponudio, na prvi pogled, četiri i po žanru (od TV drame do dramske priče) i po vremenu događaja, različita dramska teksta. TV drama „Kroz maglu“ obiluje specifičnom atmosferom jednog, do sada dramskoj književnosti, nepoznatog kraja Crne Gore. Snažno odslikani likovi, svaki specifičan na svoj način, obiluju i osobenim jezikom i sudbinama, te zajedno tvore zanimljivo i, po meni, veoma slikovito dramsko štivo, što bi TV slika, ton, atmosfera, podneblja, učinilo veoma gledljivim i interesantnim za savremenog gledaoca.

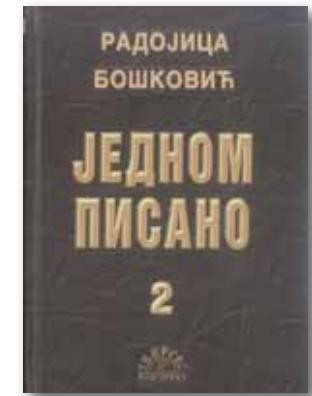
Dramu „Vražje verige“ postavio sam 1982. godine na scenu Crnogorskog na-

rodognog pozorišta. Ta drama me tada privukla, prije svega svojom tematikom: problem povratka u „stari kraj“ sa navikama novog, većeg, modernijeg prostora iz kojeg „povratnik“ dolazi. Takođe i specifično podneblje, osobeni likovi, jezik, sve je to činilo da je predstava po tekstu „Vražje verige“ R. Boškovića u mojoj režiji dugo i sa uspjehom igранa na sceni CNP.

Drama „Svečanost u Kičavi“, iako pisana pod jakim uticajima Iva Brešana i njegovog genijalnog dramskog djela „Hamlet iz Mrduše done“, odiše veoma dobrom i, do groteske dovedenom, dramskom radnjom. Gotovala gogoljevski likovi, jezik, atmosfera ovu dramu, po mom mišljenju, odvaja od svih u knjizi „Jednom pisano“. Na prvi pogled nije, ali siguran sam da je problem koji obrađuje univerzalan i moguć u svim sredinama i vremenima. To joj, pored svih osobina koje karakterišu i ostale drame Radojice Boškovića, daje i dimenziju savremenosti i plastičnosti i za buduća vremena.

Dramska priča „Vidimo se u Kotoru“ je na liniji tipičnog, ovdje možemo reći, Boškovićevog svijeta. Uočljivo je da se pisac trudi da joj udahne savremenost, što sa manje ili više uspjeha i postiže.

Ove četiri drame predstavljaju Boškovića kao ozbiljnog i pažnje vrijednog

dramskog pisca, čiji bi tekstovi u modernom pozorišnom izrazu imali zajedničkog uspjeha i kod publike i kod stručne kritike. One na prvi utisak više djeluju kao drame za čitanje (lesse – drame) nego za scensko izvođenje ali, siguran sam, uz još koje rediteljsko čitanje i saradnju pisca, imale bi značajan pozorišni, scenski život.

Drama se dugo i stripljivo piše, a svoju pravu dimenziju doživljava scenskom izvedbom. Pisac tek u scenskom radu sa glumcima i ostalim učesnicima i kreatorima predstave, prije svih rediteljem, osjeti, vidi, čuje... svoje dramsko djelo. Pišući drame, uvijek moramo imati na umu genijalnu Njegoševu misao:

„Ne može se nigda ispisati, ko iz usta u usta kazati. Češće jezik nego pismo kaže, u pisanju štede se riječi!“

Blagota Eraković

NASTAVNIK U SAVREMENOJ ŠKOLI

(Rexhep Lleshi: „*E vërteta*“, 2012)

U knjizi „E vërteta“ („Moja istina“) autor Rexhep Lleshi konceptira tok jednog života u različitim ambijentima i vremenskim intervalima. Sadržaj teksta je jedna autobiografija, svjedočena pisanim činjenicama i ovjerena bojom i pečatom vremena. Kroz njegovo ljudsko biće, uz hronološki sistematizovana poglavljiva, autor se poziva na krug porodica – škola – društvena sredina, kao osnovni činilac vaspitanja i obrazovanja mladog čovjeka, proširujući horizont opisom mjesto, ljudi, kultura i društvenog razvoja u vremenu kojem je i sam pripadao.

U ovom iskrenom opisu, kako i treba shvatiti knjigu, poseban je akcenat na obrazovnoj djelatnosti kojoj je autor posvetio čitav život. U izabranoj profesiji autor uvježbava rad, primjenjuje znanje, usavršava metode i savremenu pedagošku tehnologiju – to su preuslovi s kojima postiže željeni

ke. Čitalac ovog životopisa naći će u njemu i relevantne podatke i činioce za podsticaj individue u daljem razvoju i unapređenju društva, škole i životne sredine.

Ova sadržajna knjiga puna je informacija o autoru, njegovom životu i širokom polju djelovanja i druge značajne vidove date sredine – društvene, ekonomске, socijalne i politič-

ke.

Elez Osmani

31. školske sportske igre Crne Gore

PROMOCIJA ZDRAVIH STILOVA ŽIVOTA

- Ove godine takmičilo se 500 osnovaca, pobjednika na prethodnim regionalnim nadmetanjima

- Najboljima dodijeljene medalje, diplome i novčane nagrade

Na Državnom prvenstvu 31. školskih sportskih igara Crne Gore, održanom u Baru, takmičilo se 500 učesnika: u atletici, košarci, odbojci, rukometu, malom fudbalu i šahu. Otvaranje prvenstva i takmičenje u atletici održano je u Sportsko-rekreativnom centru Bar, a ostala nadmetanja u barskim osnovnim školama i Srednjoj poljoprivrednoj. Na svečanom defileu u Sportskom centru „Topolica“, državnu zastavu dizala je učenica Lana Vujošević iz OŠ „Jugoslavija“ iz Bara, a zastavu Crnogorskog školskog sportskog saveza – učenik Mirko Drobniak iz OŠ „Radojica Perović“ iz Podgorice. Sportsku zakletvu izgovorila je Dragana Šumić, učenica Obrazovnog centra iz Plužina. Takmičare je pozdra-

vio učesnik Olimpijskih igara u Londonu, šampion Evrope za mladje seniorе u bacanju diska i vicešampion Evrope u istoj kategoriji u bacanju kugle, atletičar Atletskog kluba „Tara“ iz Mojkovca, Danijel Furta koji se, takođe, nekada kao učenik takmičio na Školskim sportskim igrama.

Državno prvenstvo pratili su sudsije koje su delegirali Atletski, Košarkaški, Rukometni, Odbojkaški, Fudbalski i Šahovski savez Crne Gore.

„Fizička aktivnost, posredstvom ovako planski osmišljenog modela u okviru školskih sportskih igara, jeste praktično sredstvo za postizanje zdravstvenih ciljeva. Promovisati zdrave stilove života, smanjiti nivo nasilja među mladima i izbjegći rizična ponašanja, jedan

su od brojnih ciljeva i zadataka ovih igara“, kažu iz Crnogorskog školskog sportskog saveza.

Sportske igre takođe motiviše školu omladinu na trajno i organizovano fizičko vježbanje i sportski trening kako bi i na taj način doprinijeli stvaranju navika za aktivnim bavljenjem sportom.

Crnogorski školski sportski savez na finalnom takmičenju ovogodišnjih Školskih sportskih igara za postignute rezultate dodijelio je za pojedince zlatne, srebrne i bronczane medalje i diplome, a za ekipe: za 1., 2. i 3. mjesto pehare, diplome i novčane nagrade (1. mjesto ekipno - 150 €, 2. mjesto 100 € i za osvojeno 3. mjesto 50 €).

J. V.

Na specijalnoj olimpijadi u Baru

NAJUSPJEŠNIJA ĐECA IZ ZELENIKE

U organizaciji Specijalne olimpijade, u Baru je nedavno održan atletski miting osoba sa smetnjama u razvoju. Specijalna olimpijada je nevladina organizacija koja organizuje sportska takmičenja za osobe sa smetnjama u razvoju u cilju njihove socijalizacije, podsticanja zdravog stila života i, što je najbitnije, kreiranja cjelokupnog inkluzivnog društva.

Na takmičenju su učestvovala đeca iz osnovnih škola „Ju- goslavija“ – Bar, „Ilija Kišić“ – Zelenika, NVO „Adrija“ – Bar, Dnevni centar „Tisa“ – Bijelo Polje.

Đeca iz Zelenike bila su u sjajnoj kondiciji, potvrđujući time koliko se konstantno i pozrtvovano radi sa njima na časovima fizičkog vaspitanja u školi. Učenica Milena Brajović je dobila zlatnu medalju u disciplini trčanje na 100 metara, dok je njena sestra Milica Brajović ponijela srebrnu medalju. Irnesa Ar-

slani je osvojila zlatnu medalju u disciplini trčanje na 50 m, a Marija Rajović bronzanu medalju u istoj disciplini.

Svoj đeci će ostati u duhom i lijepom sjećanju druženje na ovom sportskom takmičenju, a njihovi pratioci pamtiće radost i zadovoljstvo zbog postignutog uspjeha i osvojenih medalja.

Š. B.

LIST CRNOGORSKIH PROSVJETNIH, KULTURNIH I NAUČNIH RADNIKA
IZDAVAČ: ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA PODGORICA

ODGOVORNI UREĐNIK: dr Goran Sekulović

List izlazi mjesечно. Godišnja pretplata 4,40 eura, polugodišnja 2,20 eura

Broj žiro računa: 510 - 267 - 15

WEB-SAJT: www.zuns.me/prosvjetnirad

UREDNIŠTVO I ADMINISTRACIJA: Ulica Balšića br. 4

tel/fax: 020/ 231-254 i 020/ 231-255; mob: 067/ 222-982; e-mail: prosvjetnirad@t-com.me

Rukopisi se ne vraćaju

ŠKOLSKI KALENDAR za 2013/2014. godinu

SEPTEMBAR

P	U	S	Č	P	S	N
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24	25	26	27	28	29

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
PODGORICA

<http://www.zuns.me/prosvjetnirad/>
prosvjetnirad@t-com.me
Telefon: +382(0)20 231 255
Telefon i faks: +382(0)20 231 254

OKTOBAR

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Nastavna godina počinje u ponedjeljak, 2. septembra 2013. godine, a završava se u četvrtak, 13. juna 2014. godine.

Nastavna godina za učenike završnog razreda završava se u ponedjeljak, 20. maja 2014. godine.

ZIMSKI RASPUST

od 3. januara (petak) do 26. januara (nedjelja).

LJETNI RASPUST

od 16. juna (ponedjeljak) do 31. avgusta (nedjelja), a za učenike stručnih škola počinje po završetku profesionalne prakse.

Nastava se organizuje u petodnevnoj radnoj sedmici. Izuzetno, u slučaju nadoknade nastavnog radnog dana, nastava se može organizovati i subotom.

Ustanova može odstupiti od ovog Kalendarza zbog okolnosti koje nijesu predviđene Kalendarom, s tim da je dužna da ostvari broj radnih dana utvrđen zakonom najkasnije do 20. maja 2014. godine za učenike završnog razreda, a za učenike ostalih razreda najkasnije do 13. juna 2014. godine.

NOVEMBAR

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3				
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

BROJ RADNIH DANA					
Klasifikacioni period	Završni razredi	Ostali razredi			
PRVI od 2. septembra do 31. oktobra	44	44			
DRUGI od 1. novembra do 31. decembra	43	43			
TREĆI od 27. januara do 31. marta	46	46			
ČETVRTI od 1. aprila do 13. juna (za učenike završnog razreda od 1. aprila do 20. maja)	34	50			
NASTAVNA GODINA	167	183			

DECEMBAR

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

PREGLED BROJA RADNIH DANA PO MJESECIMA					
Mjesec	Za učenike završnih razreda	Za učenike ostalih razreda			
Septembar	21	21			
Oktobar	23	23			
Novembar	21	21			
Decembar	22	22			
Januar	5	5			
Februar	20	20			
Mart	21	21			
April	22	22			
Maj	12	18			
Jun	-	10			
UKUPNO	167	183			

JANUAR

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5		
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

BROJ RADNIH DANA PO DANIMA U SEDMICI					
Klasifikacioni period	P	U	S	Č	P
I	9	9	9	9	8
II	9	9	8	8	9
III	10	9	9	9	9
IV	10	11	10	9	10
ZA UČENIKE ZAVRŠNIH	7	8	7	6	6
UKUPNO	38	38	36	35	36
ZA UČENIKE ZAVRŠNIH	35	35	33	32	32

Saćinjeno na osnovu Školskog kalendarza za 2013/2014. godinu
(Ministarstvo prosvjetе, br. 01-3326 od 27. juna 2013.)

FEBRUAR

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

MART

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

APRIL

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5</td		

НАШЕ ОДЈЕЉЕЊЕ

Управо је звонило и почиње час. Ђаци су се упутили ка ученицима. И ученици веселог и бучног VIIб улазе на час. Када нас видите, први утисак је да смо веома гласни, да не знамо када идемо. Јурцамо кроз ученицу, гађамо се папираћима. Наше одјељење је сложна и настријана екипа. Заједно проводимо најљепши дио дана. Помажемо једни другима, заједно се играмо, смијемо и учимо. Понекад се деси да је неко тужан због лоше оцјене или неке незгоде, али се трудимо да тада будемо прави пријатељи. Наша разгедна је професорица књижевности. Она утиче на нас да што више читамо, да побољшамо свој речник који је уистину оскудан, јер живимо у времену facebooka и twitera и користимо пуно скраћеница на енглеском језику.

Ове године су дио ђака из нашег одјељења преселили у новоформирани одјељење VIIc. Било нам је веома жао што се растајемо, али се трудимо да се на одмору дружимо. Како која година пролази, тако постајемо блискији једни са другима. Вријеме проведено у школи за нас је драгоцен, несебично се подржавамо. Када дјечаци играју фудбал против другог одјељења, ми, дјевојчице, гласне смо навијачице и весело прослављамо сваку њихову победу. Волимо када нам наставници задају да радимо реферате у групама, јер је то прилика да се дружимо и послије наставе. За вријеме викенда понекад пођемо у биоскоп или у куглану. Тада се опустимо и чини ми се да смо права породица. У нашем одјељењу има веома најдарене и креативне дјеце. Али нико никоме не завиди. Индивидуални успјеси су уједно и заједнички.

Нијесмо идеални, понекад се испосвађамо, али успијемо да се брзо измишимо.

Ања СТИЈЕПОВИЋ и
Милена БЛАГОЈЕВИЋ,
VII-6, ОШ „21. мај”,
Подгорица

ОСМИЈЕХ

Ко златно сунце када грије,
лијепо је кад се неко смије.

Као морски таласи плави,
лијеп је осмијех кад се јави.

Смијем се без словца,
пјесми у срцу основца.

Шаљем је да полети
и на сваки дом да слети.

Никола РАДУНОВИЋ,
VI-d, ОШ „Штампар
Макарије”, Подгорица

ЉУБАВ

Ако постоји сјај,
он је утвојим очима.
Ако постоји радост,
то је сусрет са тобом.
Ако постоји туга,
то је живот без тебе.
Ако си далеко, не смета.
Љубав постоји и да си на крају свијета.

Милена НЕНЕЗИЋ,
VII-3, ОШ „Павле
Ровински”, Подгорица

ПРОЉЕЋЕ

*Сунце трчи по јутарњој роси.
Цвијеће мирише у дјечијој коси.

Дјецу грли сунце сјајно.
Пољеће је стварно бањо.

Како чоколада топи се снијег.
Златним прахом посут је бријег.

Како је лијепо прољеће
кад ласта испод прозора долијеће.

Њен се цвркун пољем шире
и пјесма ми душу смири.*

Анастасија ЖИВКОВИЋ,
VI ц, ОШ „Милорад Муса
Бурзан”, Подгорица

ТО ЈЕ ЉУБАВ

Дошла је! Заиста је дошла! Али, не на пет или десет дана, већ на цио мјесец. Биће ту, близу мене. Дуго сам чекала тај тренутак. Моја срећа је неописива кад ме сестра посетила послије толико времена.

Било нам је дивно. Осмијеси су говорили све. Сваки дан је био испуњен радошћу, уживањима, а опет сваки различит на свој начин. Много смо се смијале. Смијале смо се ономе чиме нико други не би, што уопште није ни смијешно. Нама је било. Љутиле смо се једна на другу због свакојаких ситница и глупости. Не из досаде, како то многи раде, јер досаде нам, свакако, није могло бити. Проводиле смо сате и сате, ослобађајући све оно што смо у себи криле и све што се није могло рећи преко телефона или путем порука. Сада смо те исте поруке читали и биле смо захвалне што нам је омогућено да

сједимо једна поред друге и причамо очи у очи.

Дани су се нечујно и потајно искрадали. Нијесмо их примјећивале све док се потпuno нијесу искрали и са собом однијели све радости и љепоте које су трајале током сестриног боравка. На саму помисао да одлази, срце ми се стезало, руке знојиле, а мисли су путовале у неке чудне предјеле. Нијесам се могла помирити са тим да ће даљина опет бити тако немилосрдна. Па, ипак, морало је бити тако. Прихватила сам, истину, јако тешко, са сузама у очима и повријеђеним срцем, љута на вријеме. Зашто тако брзо лети, а за собом оставља само траг успомена? Зато растанке не признајем и никад нећу признавати.

Андреа МИЋАНОВИЋ,
VIII-3, ОШ „Саво
Пејановић”, Подгорица

ПРАВА ДЈЕТЕТА

Постоји Конвенција о правима дјетета.
Због чега ли то некима смета?

Имамо право на помоћ и подршку родитеља.
Конечно се и дјеци може да оствари свака жеља.
Држава за живот гаранцију даје.
Само напријед, дјеце, нема нам предаје!

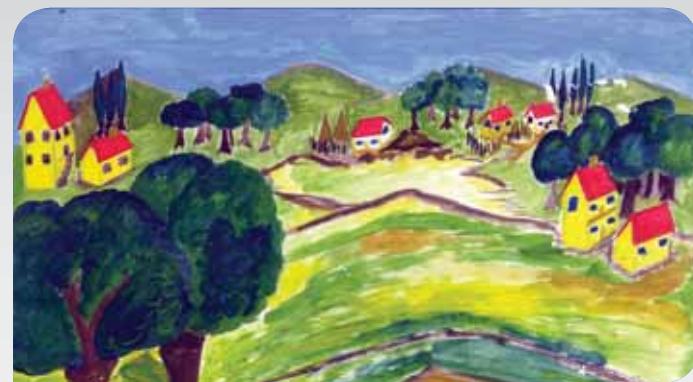
Свако има право на мишљење јавно.
Одлука је, збила: сад је дијете главно!

Дјецу треба заштитити од сваког насиља.
Упорни будимо до својега циља.

Од права на игру и слободно вријеме
дјеци нема драже и милије теме.

Сара ТОДОРОВИЋ, VI-5,
ОШ „Вуко Јововић”, Даниловград

МАЛА ГАЛЕРИЈА

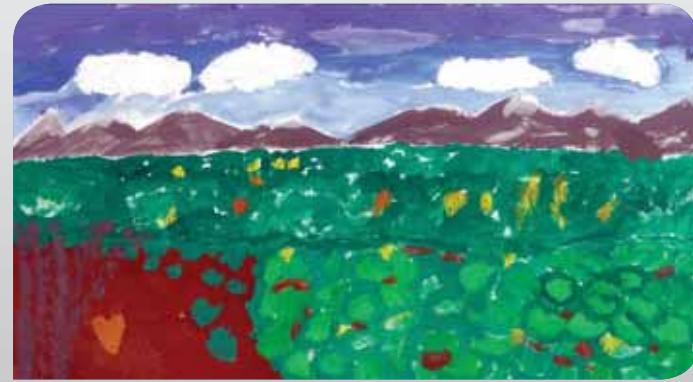
Алекса БИЈЕЛОВИЋ, VI-1, ОШ „Јагод Контић“, Озринићи

Драгана МИЋОВИЋ, IX, ОШ „Иван Вушовић“, Видрован

Азра МЕХОЊИЋ, IX-2, ОШ „Марко Мильјанов“ Бијело Поље

Нађа ЈОВАНОВИЋ и Љубица Јовићевић, IV, ОШ „Блажо Јоков Орландић“, Бар

1

МАЈ
ЈУН

Pros
vetni
rad

ОСОБИТА ЦРНОГОРСКА АЗБУКА

Изложби су присуствовали ученици другог разреда цетињских основних школа „Ловћенски партизански одред“ и „Његош“

У организацији Матице црногорске, Огранак Цетиње, уприличена је априла ове године у просторијама Матице на Балшића пазару несвакидашња и прва изложба црногорских слова на мијењена најмлађима.

Изложби су присуствовали представници министарстава, међународних организација, градоначелник пријестонице, директори школа, наставници, учитељи, представници невладиних организација и медија, као и многоbroјна ћеца – ученици другог разреда цетињских основних школа „Ловћенски партизански одред“ и „Његош“.

Историја људске цивилизације

Изложба слова, чију поставку чине 32 рада раскошног колорита, представља још један драги камен урађен у црногорској језикословље и сликање словима, или словосликарство особите црногорске азбуке. Познати црногорски карикатуриста Лука Лагатор, уз подршку Матице црногорске, Огранак Цетиње, и других

љубитеља и помагача приредио је прави словни и сликарски хаппенинг. Украс и радост изложбе и најбројнији гости, а истовремено и учесници пројекта, била су ћеца - ученици двије цетињске основне школе који се са словима увек друже. Они су у овој фази пројекта на свој начин евалуирали или пилотирали ликовна рješenja слова у директној комуникацији са аутором и организаторима изложбе, дајући им корисне сугестије, примједбе, покуде или похвале, што ће се искористити за побољшавање и обликовање коначних словних рješenja.

„Слова“ Луке Лагатора уводе гледаце у прошлу, садашњу и будућу галаксију традиције писмености и историју људске цивилизације, од пећинских цртежа, сликовних писама, појмовних писама (клинасто писмо, хијероглифи, кинеско писмо), слоговног или силабичког писма (критско линеарно писмо, хебрејско квадратично писмо, деванги, арапско писмо), алфабета и типографског писма, па до првих слова и азбуке и у црногорском контексту – до првих црногорских књига и на-

ших савремених уџбеника, први пут штампаних у Црној Гори, па до електронских књига насталих на основама рачунарске технологије.

Глагол писати, претпоставља се, настао је из старословенског писати, у значењу урезивати. У стварању времена појмови *писмо* и *писмено* означавали су слово.

Што је инспирисало ово прогнозише и одакле извире ова стваралачка снага аутора слова?

Све је почело од слова

Инспирација су ћеца која се први пут сусрејећу са словима. Као за ћеца осмислити улазак у галаксију слова на начин који ће их кроз осликана слова, дискретно и поетично увести у школу? Прича о словима је много више него пуко описмењавање. То је просвеђивање и просветљавање интелекта ћетета. Управо подмладак на путу ка **друштву знања** чини снагу сваке државе, као и њен читави људски потенцијал, особље, стручњаци и пројекти, ријечу, сви њени људи у визији развоја државе. Свака савремена држава, па и црногорска, окреће се друштву знања и младом човјеку, водећи га кроз све битне љубави, као што су она према породици, завичају, отаџбини, свим људима без обзира на боју, расу, вјеру или језик. Захваљујући друштву знања људски род ће у наредним деценијама насељити

и друге планете. А све је почело од СЛОВА! Слова су, по правилу, интегрисана у популарни БУКВАР (старосл. буку: слово, писмо). Осим оног на који смо навикли, постоје и други буквари, усмјereni на различите циљне групе: ЦД Буквар, Еко буквар, Буквар ћецијих права, Имуношопки буквар, Транзициони буквар, МТБ буквар, Породични буквар, Буквар европских интеграција итд.

Буђење народне свијести

Инспирација аутору је и дуга традиција писмености на црногорским просторима. Њени почеци сежу до средине IX вијека, али из тога времена нема сачуваних писаних споменика на словенском језику и писму. Сачувани су само трагови грчке

Учесници пројекта била су ћеца – ученици двије цетињске основне школе који се са словима увек друже

и латинске писмености у Црној Гори тога периода¹. На Цетињу – у Црнојевића штампарији коју је последњи средњовјековни господар Зете Ђурађ Црнојевић, син Ивана Црнојевића, оснивач Цетиња, пренео са Обода у Цетињски манастир – штампан је Октоих првогласник (1493–1494), прва ћирилична штампана књига Јужних Словена. У предговору и колофону Октоиха првогласника Ђурађ говори устима свога штампара и рукодјелника Макарија, да га на штампање те књиге нагони љубав према цркви и туга због велике пустоте коју су Турци нанијели, поред осталог, управо манастирским, црквеним скрипторијима и библиотекама. У штампарији Ђурђа Црнојевића штампано је пет црквених књига. На штампању Октоиха првогласника осталих познатих дјела из

Црнојевића штампарије радио је ученијеромонах Макарије „от Черној Гори“, са седморицом своје „братије“. Штампарско умијеће и финота техничке израде овог дела представљало је у то доба највећи могући домет и ријетко савршенство. Иако су прве штамpane књиге (инкунабуле) биле црквеног карактера, кроз божије слово подстицале су писменост и просвеђивање, буђење и одржавање народне свијести.

Великанами наше писмености и штампарске културе – Црнојевићима, Макарију, Божидару и Вићенчу Вуковићу – дугујемо много више завичајне привржености и уважавања.

ФОРМИРАЊЕ ЛИЧНОСТИ

Школски систем својим наставним програмом и очекивањима од ћака више придаје значај развијању лијеве хемисфере мозга, која је задужена за говор, рационалне операције и анализу, док често запоставља значај развоја десне хемисфере која је више задужена за препознавање облика, узорака и слика, уочавање веза и корелација, композиције, умјетности и маште. Слово-слика и звук управо сједињени доприносе уравнотеженом развоју потенцијала ћетета, и зато је значај учења првих слова, њиховог облика, боје, сликовне/ликовне сугестије за звук или музику говора од огромног значаја за формирање личности. То доволно говори колико су велика очекивања од васпитача, учитеља и наставника и колико је далекосежан њихов утицај на ученике. У превеликој амбицији да све држи под контролом, учитељ (као и родитељ) понекад заборавља да на тај начин спутава спонтаност и сампоуздање који су основ за развијање креативног духа код ћетета, па доворшавају креације или домаће задатке уместо ћака што је, наравно, контрапродуктивно. Ријечима подршке и хвале за ћејији труд најбоље ћемо подстицати развијање упорности и воље за савладавањем препека, те истрајност и досљедност у креативним активностима.

Свјетионици нашег ћетињства

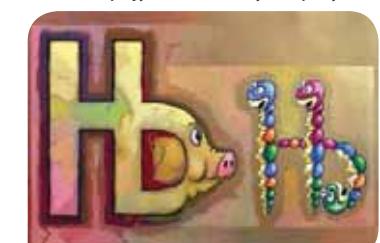
Данашња државна штампаја „Обод“ на Цетињу баштини и наставља традицију прве штампарије и објединјава све послове око уџбеника и књига у Црној Гори. Кроз курикулум Црногорског – српског, босанског, хрватског језика и књижевности ученици

се упознају са историјом писма. Конкретно, у III циклусу, у 9. разреду, ученици упознају суштинске податке о историји нашега језика (о старословенском језику, Тирилу и Методију, глагољици, ћирилици² и о зачецима стандардног језика, раду Вука Караџића на реформи правописа и друго. У склопу предметног програма

Црногорски-српски, босански и хрватски језик и књижевности за гимназије и средње стручне школе издвојени су циљеви (у првом разреду), усмјерени на учениково развијање способности поимања историјског развоја језика. Историјске промјене у књижевним језицима до XIX вијека прате се од старословенског језика и његових редакција, са посебним освртом на зетску редакцију и рускословенски језик. Најстарији писани споменици омогућавају ученицима да уоче графеме, орнаментику и иницијале и, пратећи поријекло језика, да препознају језичку групу којој припада црногорски језик и њему сродни језици.

На крају, слова и буквар су ка-

мен-међаши и свјетионици нашег ћетињства, наших ћећања, нашег одрастања, наших игроказа, игролоса, словослика и сликослова – слова човјечанства. Слова су и на златној плочици НАСЕ која је посљата у свемир 1972.

Милошевић
Атос, помоћник директора у Заводу за школство, Сектор за унапређивање образовања

ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТИ И КУЛТУРОЛОШКА ЕКСПРЕСИЈА

Европска унија је препознала осам кључних компетенција у општем образовању свих држава у свијету. Фокус овог **језичко-ликовног догађаја** је на првој компетенцији а то је **језичка писменост** (комуникација на материјел језику), и на осмој компетенцији, а то је **културолошка експресија** (придавање значаја креативном изражавању идеја, искустава и емоција у разним медијима, укључујући музику, покрете, књижевност и умјетност).

Историјске промјене у књижевним језицима до XIX вијека прате се од старословенског језика и његових редакција, са посебним освртом на зетску редакцију и рускословенски језик. Најстарији писани споменици омогућавају ученицима да уоче графеме, орнаментику и иницијале и, пратећи поријекло језика, да препознају језичку групу којој припада црногорски језик и њему сродни језици.

ВАТРА У СТЕПИ

- ИЗ КАЛМИЦКЕ КЊИЖЕВНОСТИ ЗА ЂЕЦУ
Са руског на црногорски језик превео и препевао
ДУШАН ЂУРИШИЋ

ВАТРИЦА

Како сам срећна била
устепској самоћи,
kad је у ћетињству пламсала
ватрица уноћи.

Утамнуваче, скизјаком *
у којном тробаку једном,
пођем у степу – и пламен букне
умраку недогледном.

Весела ватрица, одједном
заигра браздом коло,
обасјавајући све кибитке*
и простор наоколо.

Онауноћној стени,
пространој, зацари тада,
као свемирска
звијезда млада.

Даровала ми је такву смјелост
ватра коју сам зажегла
да бих трчатац, викатихтела:
– „Људи! Ноћ је побјегла!

Изасњегова, иза поља
сакрили се дани доба тога,
али чувам још у скрипту памен
ватрице из ћетињства мога.

Босја СИНГАЦИЈЕВА

* кизјак – пресовано ђубриво
уротребљиво као гориво у
степским крајевима на југу и
северу Русије
* кибитка – номадски шатор,
покривена кола или са-
онице

Своја земља,
као бунда* једа мога
ђе гођ крохим,
удобра ми је и драга стога.
И ако паднем –
нимало ме не боли.
Кад на њој застапим –
угодно ми је, то волим.
Кад сам далеко од ње –
на путу неравном,
умислима – на праг
вратио сам се давно.

Михаил ХОНИНОВ

*Калмицка загонетка: "Преко ќедове бунде немогуће је прекорачити, бабину бунду немогуће је смањити (земља и небо).

ЂЕВОДА КАМИЛА

Камила мог драгог једа
спустила се на колена.
Ја се пред њом нађох спреда.

Онда – скок! И ето мене
међу двије грбе њене.

Кад се дигла и протегла –
до облака па хуљастих
моја рука је досегла.

Ердни ЕЉДИШЕВ

Стара прича у новом руку

КАКО ЈЕ КАЖЊЕН МЕЂЕД

Тафаларска прича Прије међед никоме није давао мира. Час јако рикне, час мале звијери пригњечи, час сломи дрво и разури гни-јездо. Покушавале звијери да се лијепо договоре са њим, али он није хтио ни да их чује.

Тада су организовале суђење међеду. Велике и мале звијери изнијеле су многе примједбе. Међед то није очекивао, чак се није опра-вдавао и признао је своју кривицу. Звијери су изрекле пресуду – затворити међеда у јазбину сву зиму. Оптуженик није уложио протест. Отада међед увијек спава зими за казну због нарушања јавног реда.

Рима ХАНИНОВА

ЧОБАНОВА КУЋА

Хоћете ли
да дознате
ђе је чобанова кућа.
Она је тамо
ђе се степска
налазе беспућа.

Ђе је плава висина сва
без краја и без дна,
ђе орлови круже
и звони тишина,
ђе блиста трава
златастогорућа
и лута стадо оваца –
тамо је чобанова кућа.

Све љето –
у врућини
и у хладној магли –
са стадом оваца
сели се чобан храбри.
И свуда,
ђе би стигао он
у ходању свом,
нализи,
ма колико то
изгледало чудновато,
свој
дом!

Јер чобанова кућа –
то је слободно пространство,
и небо,
и звијезде,
и ватра горућа.

Вјера ШУГРАЈЕВА

БЕЗ УСТАЉЕНИХ ОБРАЗАЦА И ШАБЛОНА

(Радован Вујадиновић: ГОЛУБ У КУЋИ; Удружење црногорских писаца за ђецу и младе, Подгорица, 2012)

Животињски свет је једна од највише експлоатисних тема и инспирација у књижевности за ђецу и младе. Ни данас тај свет није престао да привлачи пажњу једног броја стваралаца.

Радован Вујадиновић, запажени књижевник старије генерације, који је последњих година веома вриједам и предузимљив на литерарном пољу, написао је књигу у којој је нашло мјеста 88 прича о животињама. Аутор је исказао видљив напор да се садржајно и изражајно отргне утицају устаљених образца, модела и шаблона и значачки остварио намјеру да нас увјери како се од доста експлоатисане књижевно-умјетничке врсте може дидити нешто неочекивано, необично, ново и посебно.

Литерарно оживљавање давно проживљеног ћетињства посебно је вриједан садржај и доприноси укупном значају ове књиге која умјетнички и документарно слика вријеме које је неминовно морало уступити мејсто доласку новог. У том новом свету људи постају пасивни учесници живота, јер су их промјене осудиле на аутоматизам и постепени губитак људске природе.

Композиција прича је помало необична, што такође свједочи о пишчевој оригиналности. Запажа се да не робује стваралачкој шеми по којој свака прича мора имати увод. Умјесто увода, читаоце директно укључује у причу, користрећи често кратке описе и дијалоге.

Приповиједање је природно, искрено, што наводи на закључак о пишчевој интимној близини са протагонистима, амбијентом и атмосфером приказаним у приповијеткама.

Поред трајних обиљежја, препознатљивих из ранијих Вујадиновићевих књига, ове приче имају и посебну вриједност зато што ђецу подстичу на размишљање,

Књига „Голуб у кући“ освојиће читаоце својом искреностју, природном једноставношћу и лакоћом приповиједања.

Жарко Л. ЂУРОВИЋ

3

МАЈ
ЈУН

Pros
vetni
rad

ОБИЉЕ ЛИЈЕПИХ СТИХОВА И ПРИЧА

(Агагелди Аланазаров: Стижем вјетар; Удружење књижевних преводилаца Црне Горе, Подгорица, 2012)

С обзиром да туркменистанска књижевност за ђецу и младе уопште није била позната, бар до сада, појава пјесама и кратких прича једног од њихових водећих писаца Агагелдија Аланазарова представља, свакако, прави ужитак и освјежење, захваљујући прије свега агилном преводиоцу и промотору Душану Ђуришићу.

Ради се о заиста врсном и квалитетном ствараоцу који пише о различitim темама и мотивима из свијета и перспектива ћетињства, са доста маште, игре, хумора, поуке и ненаглашеног патриотизма (Сунчани брод). Не жељећи по сваку цијену да буде дидактичан, аутор врло вјешто и скромно велича свој завичај и љепоту своје земље, при чему испољава висок степен толеранције и међуљудске повезаности.

Дијете је, углавном, главни јунак његових стихова и прича, а неријетко су то и животиње. Пишчев стил је једноставан, порука јасна, описи складни и примамљиви. Било о чему да пише, Аланазаров показује познавање ћечијег менталитета и психологије, а највише се обраћа малишанима низег узраста.

Пред нама су кратке приче са сажетом фабулом, бритким дијалозима и динамичним сценама (Куће, Срећа, Чобанин Чари). Поента се обично налази на крају, најчешће у виду неочекиваног преокрета. Појава ове књиге чини драгоцен издавачки подухват који и те како доприноси упознавању једне богате културе и традиције, као што је то случај са туркменистанском.

Др Милутин ЂУРИЧКОВИЋ

ИСТОРИЈСКИ КАЛЕНДАР ЦРНЕ ГОРЕ

1. мај 1889.

МЕЂУНАРОДНИ ПРАЗНИК РАДА

Први мај, дан који симболизује интернационалну солидарност радничке класе. На Првом конгресу Друге интернационале, 1889. године у Паризу, одлучено је да се у знак сјећања на догађаје у Чикагу, када су радници на демонстрацијама 1886., истакли захтјеве за осмочасним радним временом, на тај дан у свим државама и градовима истовремено организују велике демонстрације.

1. мај 1858.

БИТКА НА ГРАХОВЦУ

Исход битке која је почела 29. априла пратио је велики број Портиних и представника Великих сила, сматрајући је кључном за разређење територијалних спорова између Црне Горе и Османског царства. Одбрана Грахова значила је, према мишљењу књаза Данила, одбрану Црне Горе. Црногорском војском командовао је војвода Мирко Петровић, а османском, која се нашла у претходног дана формираном обручу, Хусеин-паша. Околности су наметнуле борбу прса у прса, а једини излаз османске војске био је повлачење. У бици завршеној највећим поразом Османлија на Балкану од битке на Крусима (1796) погинуо је Хадри-паша; према многим процењенама, и седам хиљада турских војника и двије хиљаде црногорских. Освојен је и велики плијен. Битка на Граховцу имала је велики не само војни већ и политички значај за Црну Гору у дефинисању њене позиције као независне државе.

21. мај 2006.

ЦРНА ГОРА ОБНОВИЛА ДРЖАВНИ СУВЕРЕНИТ

На основу Закона о референдуму о државно-правном статусу Републике Црне Горе, и уз посредовање Европске уније, у Црној Гори је одржан референдум на коме су се грађани изјаснили о будућем статусу Републике. Референдумско питање је гласило: "Желите ли да Република Црна Гора буде независна држава са пуним међународно-правним субјективитетом?", а чланом 6. Закона о референдуму одређено је да је одлука у прилог независности валидна ако за опцију "да" гласа 55% од броја важећих гласова, под условом да је на референдуму гласала већина од укупног броја уписаных бирача. Референдумски процес надзорала је Републичка референдумска комисија, чији је предсједник био словачки дипломата др Франтишек Липка. Право гласа на референдуму имало је 484.718 пунолетних грађана који су могли да гласају на 1.120 гласачких мјеста у 21 општини. Од укупног броја изашлих гласача (419.240, односно 86,5% од укупног боја уписаных), уз 3.577 неважећих листића, за опцију "да", односно независну Црну Гору, гласало је 55,5%, односно 230.661 грађана, а против њене независности, односно за опцију "не", 44,5 или 185.002 грађана. Тада је резултат означио побјedu сувенистичких снага и враћање пута мeđuнародног државног субјективитета Црној Гори, изгу-блјеног 1918. одлукама нелегитимне и нелегалне Подгоричке скупштине. Референдум је најгледало више од 3.400 страних посматрача и пратило око 900 новинара

22. мај 1993.

ОСНОВАНА МАТИЦА ЦРНОГОРСКА

Независна организација чија је сврха чување и развијање културног идентитета црногорског народа и припадника других народа који живе у Црној Гори на свим подручјима духовног, научног и умјетничког стваралаштва, учвршћивање народне и културне самосвијести Црногорца у домовини и у свијету, формирана је на скупштини на Цетињу. Досједна против манипулатије и асимилације, залажући се за мир, демократију, мултикултуру, вјерску и етничку толеранцију у времену ратних прилика у бившој СФРЈ, инсистирала је на интеграцији демократске и суврене Црне Горе у медитерански и европски културни простор и на установљавању универзалних критеријума и стандарда у свим областима. У ту сврху, публиковала је програм "Црна Гора пред изазовима будућности", који садржи анализу стварности и избор који се намеће Црној Гори на прагу новог миленијума. За њеног првог предсједника изабран је Божина Ивановић, а за потпредсједника Светлана – Кана Радовић

У ОШ "Владо Милић" КЊИЖЕВНИ СУСРЕТ ДУШАНА ЂУРИШИЋА

Поводом свјетског дана књиге, 23. априла, књижевник Душан Ђуришић је гостовао у ОШ „Владо Милић“ у Доњој Горици. Том приликом чланови литерарне секције Школе читали су своје поетске и прозне текстове и разговарали са писцем.

ИЗБОР ИЗ ЛИТЕРАРНОГ СТВАРАЛАШТВА УЧЕНИКА ОШ „ВЛАДО МИЛИЋ“ У ДОЊОЈ ГОРИЦИ КОД ПОДГОРИЦЕ

У ПРОЉЕЋЕ

Ливаде су зеленије,
вријеме је све ведрије.

Сунце много јаче сија
Младом, старом оно прија.

Након хладних ноћи
ласте ће нам доћи.

Вук НИКОЛИЋ, III

ПРАВА

Свако дијете има право
да слободно расте,
и срећно и здраво.

Николина РАДУСИНОВИЋ, III

У ШКОЛИ

У школи су другови,
и стари и нови,
сваке наше жеље,
надања и снови.

Анђела ВУЈОВИЋ, VIII

ЉУБАВНА

Очи су му плаве боје,
поглед дубок као море.
Из погледа сунце сија.
Он је моја симпатија.

Иван БОЖОВИЋ, VII-2

У луткарском позоришту у Никшићу

БАЈКА ПРИЛАГОЂЕНА ДЈЕЦИ И ОДРАСЛИМА

Премијером представе „Црвенкапа“ означен је почетак рада никшићког професионалног позоришта „Шђућкин“, чији је оснивач Фондација „Станислав Ђано Копривица“. Текст Игора Бојовића режирао је Горан Булајић, музику је написао Петар Шундић, а костиме осмислила Анка Гардашевић. Позната стара бајка, прожета савременим елементима, у новој верзији, једнако заокупља пажњу и дјеце и родитеља.

Представама Горана Булајића својевремено је отворен драмски студио Центра за културу и Никшићко позориште. Луткарско позориште названо је именом значајног позоришног дјелатника, руског емигранта Василија Шђућкина, оснивача првих послијератних луткарских позоришта у Црној Гори и првог директора Црногорског народног позоришта. Јелена Жугић, директорица Луткарског позоришта, пожељела је да најмлађи суграђани одрастају уз позоришне представе и најавила крајем септембра другу представу.

Ш. Б.

У Бару завршен Фестивал дјечјег позоришта

ТАЛЕНТОВАНИМА ЈЕ МЈЕСТО НА СЦЕНИ

У граду под Румијом, током маја, на VI фестивалу дјечјег театра Црне Горе окупило се 255 малих глумаца у 16 школских представа. Жири је за најбољу представу на фестивалу прогласио „Суђење у Мерлиновом замку“ у извођењу Акордовог дјечјег театра „Мастер А“ из Никшића. За режију те представе награђен је Драган Кнежевић. Према оцјени жирија (Весна Вујошевић, Милан Вујовић и Владимира Џеровић), најбоље главне улоге одиграли су Милена Марковић у представи „Покондирена тиква“, четињске ОШ „Ловћенски партизански одред“ и Милош Девић у „Малом принцу“, барске ОШ „Југославија“. За епизодне улоге награђени су Тијана Ракочевић (представа „Марко Краљевић и Муса Кесеџија“, колашинске ОШ „Ристо Манојловић“) и Андрија Спајић (представа „Цин ко млин“, Акордовог дјечјег театра). Права награда за сценографију припадаје представи „Цветан, принц природе“, ОШ „Браћа Рибар“ из Затона, а за костиме представи „Цин ко млин“.

На окружном столу „Дјечји театар Црне Горе, могућности и перспективе“, између остalog, закључено је да се у основним школама уведе позориште као изборни предмет и да се у свим општинама у основним школама формирају дјечји позоришни ансамбли.

Сл. Кликовац

Na osnovu člana 12, stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG“, br. 64/2002 i 49/2007 i „Službeni list CG“, br. 45/2010) i na osnovu člana 15 Zakona o gimnaziji („Službeni list RCG“, br. 64/2002 i 49/2007 i „Službeni list CG“, br. 45/2010), Ministarstvo prosjete raspisuje

NAKNADNI KONKURS

ZA UPIS UČENIKĀ U I RAZRED SREDNJIH ŠKOLA U CRNOJ GORI ZA ŠKOLSKU 2013/2014. GODINU

OPŠTI USLOVI

Na Konkurs za upis u I razred prijavljaju se kandidati koji su završili osnovnu školu i koji u vrijeme podnošenja prijave nijesu stariji od 17 godina. Izuzetno, u srednju stručnu školu mogu da se upišu i lica do 18 godina, uz odobrenje nastavničkog vijeća škole.

Kandidati za upis u I razred podnose sljedeća dokumenta:

1. Prijavu na Konkurs. Na osnovu člana 13 Zakona o administrativnim taksama („Službeni list RCG“, br. 55/2003) kandidati za upis su oslobođeni od plaćanja administrativne takse;

2. Originalna svjedočanstva posljednja tri razreda osnovne škole.

Prijava na Konkurs podnosi se školi od 14. do 16. avgusta 2013. godine.

Rang lista kandidata za upis u školu objavljuje se na oglasnoj tabli škole najkasnije do 21. avgusta 2013. godine.

Prijava za upis učenika će se podnosići školi 28., 29. i 30. avgusta 2013. godine.

KRITERIJUMI ZA UPIS

I Kriterijumi za upis učenika u I razred gimnazije

Upis učenika u I razred gimnazije, u slučaju kad je broj prijavljenih kandidata za upis veći od broja traženog Konkursom, vrši se na osnovu Pravilnika o načinu, postupku i vrednovanju kriterijuma za upis učenika u gimnaziju („Službeni list RCG“, br. 21/2005).

Redoslijed za upis u I razred gimnazije utvrđuje se na osnovu sljedećih kriterijuma:

1. uspjeh na eksternoj provjeri znanja na kraju osnovne škole;
2. opšti uspjeh u posljednja tri razreda osnovne škole;
3. uspjeh iz maternjeg jezika, matematike i dva predmeta od značaja za dalje školovanje u posljednja tri razreda osnovne škole;
4. rezultati sa takmičenja, odnosno dobijene nagrade i priznanja.

Vrednovanje uspjeha na eksternoj provjeri znanja

Uspjeh na eksternoj provjeri znanja, iz maternjeg jezika, matematike i jednog predmeta koji učenik izabere, vrednuje se tako što ocjena odličan (5) nosi 12 bodova, ocjena vrlo dobar (4) nosi 10 bodova, ocjena dobar (3) nosi 7 bodova i ocjena dovoljan (2) nosi 3 boda.

Vrednovanje opšteg uspjeha

Opšti uspjeh u posljednja tri razreda osnovne škole iskazuje se brojem bodova tako što se saberi srednje ocjene opšteg uspjeha u posljednja tri razreda i pomnože sa brojem tri (3).

Ukupan broj bodova zaokružuje se na dvije decimale.

Vrednovanje uspjeha iz predmeta

Uspjeh iz maternjeg jezika, matematike i dva predmeta od značaja za dalje školovanje u posljednja tri razreda osnovne škole vrednuje se tako što se pojedinačne ocjene iz tih predmeta saberi i njihov zbir podijeli sa brojem dva (2).

Predmeti od značaja za dalje školovanje pri upisu učenika u I razred opšte gimnazije su strani jezik i fizika.

Napomena: Za opštu gimnaziju vrednuje se uspjeh iz onog stranog jezika iz kojeg je učenik postigao bolji uspjeh.

Vrednovanje rezultata na takmičenju i priznanja

Vrednuju se rezultati učenika osnovne škole postignuti na pojedinačnom takmičenju iz nastavnih predmeta tako što se kandidatu, koji u posljednjem razredu osnovne škole osvoji jedno od prva tri mesta, dodjeljuju sljedeći bodovi:

1. Međunarodno takmičenje: I mjesto – 18 bodova; II mjesto – 16 bodova;

III mjesto – 13 bodova;

2. Državno takmičenje: I mjesto – 12 bodova; II mjesto – 10 bodova; III mjesto – 7 bodova.

U slučaju kada kandidat iz jednog predmeta osvoji pojedinačna mesta na više nivoa takmičenja uzima se u obzir najbolji ostvareni rezultat, odnosno najveći broj bodova osvojen na jednom nivou takmičenja.

U slučaju kada kandidat iz dva ili više predmeta osvoji po jedno ili više pojedinačnih mesta, bodovi iz svih predmeta sabiraju se po nivoima takmičenja, pri čemu se uzima u obzir najbolji ostvareni rezultat, odnosno najveći broj bodova osvojen na jednom nivou takmičenja.

Državno priznanje Diploma „Luča“ vrednuje se sa 12 bodova.

Rangiranje kandidata za upis

Kandidati za upis u gimnaziju rangiraju se prema ukupnom broju bodova ostvarenom po svim osnovama koje se vrednuju za upis na jedinstvenoj rang listi.

Kada više kandidata ostvari isti broj bodova, prednost u rangiranju imaju kandidati koji su osvojili veći broj bodova:

1. na eksternoj provjeri znanja iz maternjeg jezika, matematike i jednog predmeta koji učenik izabere;
2. po osnovu opšteg uspjeha u posljednja tri razreda osnovne škole;
3. po osnovu ocjena iz predmeta koji se vrednuju za upis.

Komisija za upis utvrđuje rang listu kandidata u roku od sedam dana od dana isteka roka za podnošenje prijava za upis u gimnaziju.

Utvrđena rang lista objavljuje se na oglasnoj tabli u prostorijama gimnazije.

Pravna pouka:

Na utvrđenu rang listu kandidat za upis ili njegov roditelj mogu podnijeti prigovor nastavničkom vijeću gimnazije u roku od tri dana od dana objavljivanja rang liste na oglasnoj tabli. Odluka nastavničkog vijeća je konačna.

II Kriterijumi za upis učenika u I razred stručnih škola

Redoslijed za upis učenika u I razred stručnih škola određuje se na osnovu Pravilnika o načinu, postupku i vrednovanju kriterijuma za upis učenika u stručnu školu („Službeni list RCG“, br. 21/2005).

Način, postupak i vrednovanje kriterijuma za upis učenika u srednju stručnu školu, u trogodišnjem ili četvorogodišnjem trajanju, u slučaju kad je broj prijavljenih kandidata za upis veći od broja traženog Konkursom, vrši se na način propisan ovim Pravilnikom.

Provjera posebne nadarenosti i psihofizičke sposobnosti za upis vrši se u skladu sa Pravilnikom. Sadržaj provjere posebne nadarenosti i psihofizičke sposobnosti utvrđen je obrazovnim programom, a postignuti uspjeh se vrednuje na način propisan ovim Pravilnikom.

Redoslijed za upis u I razred srednje stručne škole utvrđuje se na osnovu sljedećih kriterijuma:

1. opšti uspjeh u posljednja tri razreda osnovne škole;
2. uspjeh na eksternoj provjeri znanja na kraju osnovne škole;
3. posebna nadarenost odnosno umještvo od značaja za sticanje obrazovanja.

Vrednovanje opšteg uspjeha

Opšti uspjeh u posljednja tri razreda osnovne škole iskazuje se brojem bodova tako što se saberi srednje ocjene opšteg uspjeha u posljednja tri razreda i pomnože sa brojem tri (3). Ukupan broj bodova zaokružuje se na dvije decimale.

Vrednovanje uspjeha na eksternoj provjeri znanja

Uspjeh na eksternoj provjeri znanja u završnom razredu osnovne škole iz maternjeg jezika, matematike i jednog predmeta po izboru učenika vrednuje se tako što ocjena odličan (5) nosi 12 bodova, ocjena vrlo dobar (4) nosi 10 bodova, ocjena dobar (3) nosi 8 bodova, ocjena dobar (2) nosi 6 bodova i ocjena dovoljan (1) nosi 4 bodova.

Predmeti od značaja za sticanje nivoa stručnog obrazovanja u srednjim stručnim školama po sektorima i podsektorima su:

Sektori	nivo IV1	nivo III
Saobraćaj i komunikacije	matematika i fizika	matematika i osnovi tehnike
Inženjerstvo i proizvodne tehnologije:		
Podsektor Elektrotehnika	matematika i fizika	matematika i osnovi tehnike
Podsektor Mašinstvo i obrada metala	matematika i fizika	matematika i osnovi tehnike
Podsektor Tekstilstvo i kožarstvo	hemija i fizika	hemija i osnovi tehnike
Građevinarstvo i uređenje prostora	matematika i fizika	matematika i osnovi tehnike
Rudarstvo, metalurgija i hemijska industrija	hemija i fizika	hemija i osnovi tehnike
Poljoprivreda, prehrana i veterina	biologija i hemija	biologija i hemija
Zdravstvo i socijalna zaštita	biologija i hemija	biologija i hemija
Ekonomija i pravo	maternji jezik i prvi strani jezik	maternji jezik i prvi strani jezik
Turizam, trgovina, ugostiteljstvo	maternji jezik i prvi strani jezik	maternji jezik i prvi strani jezik
Usluge		hemija i likovna kultura

Vrednovanje posebne nadarenosti odnosno umještvo

Posebna nadarenost odnosno umještvo pri upisu u srednju stručnu školu vrednuje se kroz uspjeh iz dva predmeta od značaja za sticanje obrazovanja u zadnja dva razreda osnovne škole tako što se ocjena odličan (5) vrednuje sa 11 bodova, ocjena vrlo dobar (4) vrednuje se sa 8 bodova, ocjena dobar (3) vrednuje se sa 5 bodova i ocjena dovoljan (2) vrednuje se sa dva boda.

Predmeti od značaja za sticanje nivoa stručnog obrazovanja u srednjim stručnim školama po sektorima i podsektorima su:

Sektori	nivo IV1	nivo III
Saobraćaj i komunikacije	matematika i fizika	matematika i osnovi tehnike
Inženjerstvo i proizvodne tehnologije:		
Podsektor Elektrotehnika	matematika i fizika	matematika i osnovi tehnike
Podsektor Mašinstvo i obrada metala	matematika i fizika	matematika i osnovi tehnike
Podsektor Tekstilstvo i kožarstvo	hemija i fizika	hemija i osnovi tehnike
Građevinarstvo i uređenje prostora	matematika i fizika	matematika i osnovi tehnike
Rudarstvo, metalurgija i hemijska industrija	hemija i fizika	hemija i osnovi tehnike
Poljoprivreda, prehrana i veterina	biologija i hemija	biologija i hemija
Zdravstvo i socijalna zaštita	biologija i hemija	biologija i hemija
Ekonomija i pravo	maternji jezik i prvi strani jezik	maternji jezik i prvi strani jezik
Turizam, trgovina, ugostiteljstvo	maternji jezik i prvi strani jezik	maternji jezik i prvi strani jezik
Usluge		hemija i likovna kultura

III Umjetničke škole

Za upis u umjetničke škole, umjesto vrednovanja uspjeha iz dva predmeta od značaja za sticanje obrazovanja u zadnja dva razreda osnovne škole, **vrednuje se posebna nadarenost i psihofizičke sposobnosti**.

Posebna nadarenost i psihofizičke sposobnosti vrednuje se tako što se pokazana posebna nadarenost i psihofizičke sposobnosti ocjenjuju opštim uspjehom: nedovoljan (1) vrednuje se sa 0 bodova, dovoljan (2) vrednuje se sa 10 bodova, dobar (3) vrednuje se sa 22 boda, vrlo dobar (4) vrednuje se sa 34 boda i odličan (5) vrednuje se sa 46 bodova.

Kandidat koji ima najmanje 10 bodova na provjeri posebne nadarenosti i psihofizičke sposobnosti stiče pravo na upis, odnosno rangiranje saglasno Pravilniku.

Opšti uspjeh u posljednja tri razreda osnovne škole vrednuje se na isti način kao u drugim stručnim školama.

Rangiranje kandidata za upis

Kandidati za upis u srednju stručnu školu rangiraju se prema ukupnom broju bodova ostvarenim po svim osnovama koje se vrednuju za upis na jedinstvenoj rang listi.

Kada više kandidata ostvari isti broj bodova, prednost u rangiranju imaju kandidati koji su osvojili veći broj bodova po osnovu:

1. opšteg uspjeha u posljednja tri razreda osnovne škole;
2. posebne nadarenosti odnosno umještvo.

Pod jednakim uslovima dobitnici Diplome „Luča“ imaju pravo prvenstva upisa u I razred srednje stručne škole.

Komisija koju obrazuje direktor škole utvrđuje rang listu kandidata u roku koji je predviđen ovim Konkursom.

Utvrđena rang lista objavljuje se na oglasnoj tabli u prostorijama škole.

Pravo na prigovor

Na utvrđenu rang listu, kandidat za upis ili njegov roditelj mogu podnijeti prigovor nastavničkom vijeću škole u roku od tri dana od dana objavljivanja rang liste na oglasnoj tabli.

Po prigovoru, nastavničko vijeće je dužno da odluci u roku od tri dana od dana podnošenja prigovora.

Odluka nastavničkog vijeća je konačna.

1. JU Srednja mješovita škola Andrijevica		<i>Obrazovni program (nivo III)</i> 1) Konobar	7 učenika
1) Opšta gimnazija	7 učenika		
Poljoprivreda, prehrana i veterina <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Veterinarski tehničar / Prehrambeni tehničar	1 + 14 učenika		
2. JU Srednja poljoprivredna škola Bar			
Poljoprivreda, prehrana i veterina <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Poljoprivredni tehničar 2) Prehrambeni tehničar 3) Veterinarski tehničar	30 učenika 22 učenika 16 učenika		20 učenika
<i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Voćar–vinogradar podrumar / Cvjećar–rasadničar	15 + 15 učenika		15+15 učenika
Mašinstvo i obrada metala <i>Obrazovni program (nivo III)</i> 1) Automehaničar 25 učenika			
Saobraćaj i komunikacije <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Špeditorsko-agencijski i carinski tehničar	30 učenika		
3. JU Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola Bar			
Turizam, trgovina i ugostiteljstvo <i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Konobar	20 učenika		
4. JU Gimnazija „Panto Mališić“ Berane			
1) Opšta gimnazija	14 učenika		
5. JU Srednja škola „Vukadin Vukadinović“ Berane			
Mašinstvo i obrada metala <i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Automehaničar / Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	11 + 15 učenika		
Šumarstvo i obrada drveta <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Šumarski tehničar / Tehničar drvoradrade	10 + 15 učenika		
Turizam, trgovina i ugostiteljstvo <i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Konobar/Kuvar	14 + 12 učenika		
Ekonomija i pravo <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Ekonomski tehničar 2) Pravno-administrativni tehničar	10 učenika 11 učenika		
<u>Područno odjeljenje Petnjica</u>			
Poljoprivreda, prehrana i veterina <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Poljoprivredni tehničar / Veterinarski tehničar	9 + 7 učenika		
6. JU Srednja stručna škola Berane			
Elektrotehnika <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Elektrotehničar energetike 2) Elektrotehničar multimedija	13 učenika 15 učenika		
<i>Obrazovni program (nivo III)</i> 1) Elektroinstalater	29 učenika		
Građevinarstvo i uređenje prostora <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i> 1) Građevinski tehničar za visokogradnju	24 učenika		
7. JU Srednja stručna škola Bijelo Polje			
Mašinstvo i obrada metala <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i> 1) Tehničar za kompjutersko konstruisanje i upravljanje <i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Automehaničar / Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	11 učenika 2 + 5 učenika		
8. JU Srednja elektro-ekonomска škola Bijelo Polje			
Elektrotehnika <i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Elektroinstalater/Autoelektričar			3 + 4 učenika
9. JU Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“ Budva			
Turizam, trgovina, ugostiteljstvo <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Tehničar kulinarstva		20 učenika	
<i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Kuvar / Konobar		15+15 učenika	
10. JU Srednja mješovita škola „17. septembar“ Žabljak			
1) Opšta gimnazija		8 učenika	
Turizam, trgovina i ugostiteljstvo <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i> 1) Tehničar usluživanja		15 učenika	
11. JU Srednja mješovita škola „Braća Selić“ Kolašin			
Turizam, trgovina i ugostiteljstvo <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Tehničar kulinarstva / Tehničar usluživanja		6 + 11 učenika	
Ekonomija i pravo <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i>		5 učenika	
12. JU Škola za osnovno i srednje muzičko obrazovanje „Vida Matjan“ Kotor			
Humanistika i umjetnost <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Muzički izvođač – trubač 2) Muzički izvođač – kontrabasista 3) Muzički izvođač – klavirista 4) Muzički izvođač – gitarista 5) Muzički izvođač – violinista 6) Muzički izvođač – violista 7) Muzički izvođač – flautista 8) Muzički izvođač – klarinetista 9) Muzički izvođač – violončelista 10) Muzički izvođač – harmonikaš 11) Muzički izvođač – saksofonista 12) Muzički izvođač – hornista 13) Muzički izvođač – trombonista 14) Solo pjevač 15) Muzički saradnik		2 učenika 1 učenik 3 učenika 2 učenika 2 učenika 1 učenik 1 učenik 1 učenik 1 učenik 1 učenik 1 učenik 1 učenik 1 učenik 2 učenika 5 učenika	
13. JU Srednja mješovita škola „Vuksan Đukić“ Mojkovac			
Turizam, trgovina i ugostiteljstvo <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i> 1) Tehničar prodaje		3 učenika	
<i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Konobar		9 učenika	
14. JU Srednja stručna škola Nikšić			
Elektrotehnika <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Elektrotehničar elektronike 2) Elektrotehničar energetike 3) Elektrotehničar multimedija		12 učenika 12 učenika 12 učenika	
<i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Elektroinstalater / Autoelektričar		15 + 9 učenika	
Usluge <i>Obrazovni program (nivo III)</i> 1) Frizer		15 učenika	
15. JU Prva srednja stručna škola Nikšić			
Mašinstvo i obrada metala <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Tehničar za kompjutersko konstruisanje i upravljanje 2) Mašinski tehničar za energetiku		20 učenika 30 učenika	

Obrazovni programi (nivo III)		Obrazovni programi (nivo III)	
1) Automehaničar / Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	12 +12 učenika	1) Automehaničar / Limar-autolimar	9 + 15 učenika
Građevinarstvo i uređenje prostora		2) Zavarivač / Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	14 + 10 učenika
Obrazovni program (nivo IV1)		Saobraćaj i komunikacije	
1) Građevinski tehničar	11 učenika	Obrazovni program (nivo IV1)	
Obrazovni programi (nivo III)		1) Tehničar vuče / Saobraćajno-transportni tehničar	7 + 15 učenika
1) Tesar / Armirač–betonirac	15 + 15 učenika	Obrazovni program (nivo III)	
		1) Vozač motornog vozila	10 učenika
16. JU Muzička škola „Dara Čokorilo“ Nikšić		23. JU Škola za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“ Podgorica	
Humanistika i umjetnost		Turizam, trgovina i ugostiteljstvo	
Obrazovni programi (nivo IV1)		Obrazovni programi (nivo III)	
1) Muzički izvođač – klavirista	1 učenik	1) Konobar	4 učenika
2) Muzički izvođač – violinista	2 učenika	2) Prodavač	7 učenika
3) Muzički izvođač – violončelista	1 učenik	3) Poslastičar	9 učenika
4) Muzički izvođač – trubač	1 učenik		
5) Muzički izvođač – gitarista	2 učenika		
6) Muzički izvođač – klarinetista	1 učenik		
7) Muzički saradnik	5 učenika		
17. JU Srednja mješovita škola „Bećo Bašić“ Plav		24. JU Srednja stručna škola „Spasoje Raspopović“ Podgorica	
Turizam, trgovina i ugostiteljstvo		Rudarstvo, metalurgija i hemijska industrija	
Obrazovni program (nivo III)		Obrazovni programi (nivo IV1)	
1) Konobar	10 učenika	1) Hemijsko-tehnološki tehničar / Hemski laborant	7 + 7 učenika
Mašinstvo i obrada metala		2) Grafički tehničar	11 učenika
Obrazovni program (nivo III)		3) Tehničar industrije aluminijuma	26 učenika
1) Automehaničar	20 učenika	Obrazovni programi (nivo III)	
		1) Izrađivač hemijskih proizvoda / Obrađivač plemenitih metala	10 + 6 učenika
18. JU Obrazovni centar Plužine		Tekstilstvo i kožarstvo	
1) Opšta gimnazija	8 učenika	Obrazovni program (nivo IV1)	
		1) Konfekcijski tehničar	22 učenika
Turizam, trgovina i ugostiteljstvo		Poljoprivreda, prehrana i veterina	
Obrazovni program (nivo IV1)		Obrazovni program (nivo IV1)	
1) Tehničar prodaje	20 učenika	1) Prehrambeni tehničar	8 učenika
19. JU Srednja stručna škola Pljevlja		Obrazovni programi (nivo III)	
Obrazovni programi (nivo III)		1) Prerađivač mlijeka / Pekar	15 + 5 učenika
1) Elektroinstalater / Autoelektričar	7 + 12 učenika		
Mašinstvo i obrada metala		25. JU Umjetnička škola osnovnog, srednjeg muzičkog i baletskog obrazovanja „Vasa Pavić“ Podgorica	
Obrazovni programi (nivo III)		Humanistika i umjetnost	
1) Zavarivač / Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	12 + 12 učenika	Obrazovni programi (nivo IV1)	
Saobraćaj i komunikacije		1) Muzički izvođač – klavirista	2 učenika
Obrazovni program (nivo III)		2) Muzički izvođač – kontrabasista	1 učenik
1) Vozač motornog vozila	11 učenika	3) Muzički izvođač – flautista	1 učenik
Turizam, trgovina i ugostiteljstvo		4) Muzički izvođač – violista	1 učenik
Obrazovni program (nivo IV1)		5) Muzički izvođač – violinista	4 učenika
1) Tehničar usluživanja	7 učenika	6) Muzički izvođač – violončelista	3 učenika
2) Tehničar prodaje	26 učenika	7) Muzički izvođač – gitarista	2 učenika
20. JU Srednja građevinsko-geodetska škola „Inž. Marko Radević“ Podgorica		9) Muzički izvođač – klarinetista	1 učenik
Građevinarstvo i uređenje prostora		10) Muzički izvođač – trubač	3 učenika
Obrazovni programi (nivo IV1)		11) Muzički izvođač – trombonista	1 učenik
1) Građevinski tehničar	9 učenika	12) Muzički izvođač – saksofonista	1 učenik
2) Građevinski tehničar za visokogradnju	8 učenika	13) Muzički saradnik	13 učenika
3) Geodetski tehničar – geometar	7 učenika		
4) Dizajner enterijera	30 učenika		
Obrazovni programi (nivo III)		26. JU Umjetnička škola osnovnog i srednjeg muzičkog obrazovanja za talente „Andre Navara“ Podgorica	
1) Keramičar	10 učenika	Humanistika i umjetnost	
2) Monter suve gradnje / Instalater u građevinarstvu	9 + 7 učenika	Obrazovni programi (nivo IV1)	
		1) Muzički izvođač – violinista	1 učenik
21. JU Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“ Podgorica		2) Muzički izvođač – violista	1 učenik
Elektrotehnika		3) Muzički izvođač – violončelista	1 učenik
Obrazovni programi (nivo IV1)		4) Muzički izvođač – klavirista	1 učenik
1) Elektrotehničar multimedija	30 učenika	5) Muzički izvođač – kontrabasista	1 učenik
Obrazovni programi (nivo III)		6) Muzički izvođač – flautista	1 učenik
1) Elektroinstalater / Monter telekomunikacionih sistema	15 + 15 učenika	7) Muzički izvođač – harmonikaš	1 učenik
		8) Solo pjevač	1 učenik
22. JU Srednja stručna škola „Ivan Uskoković“ Podgorica		27. JU Stručna škola Rožaje	
Mašinstvo i obrada metala		Mašinstvo i obrada metala	
Obrazovni program (nivo IV1)		Obrazovni programi (nivo III)	
1) Tehničar za kompjutersko konstruisanje i upravljanje	11 učenika	1) Automehaničar	27 učenika
2) Mašinski tehničar za energetiku	21 učenik	2) Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	17 učenika
		Turizam, trgovina i ugostiteljstvo	
		Obrazovni program (nivo IV1)	
		1) Turistički tehničar	6 učenika
		Šumarstvo i obrada drveta	
		Obrazovni program (nivo IV1)	
		1) Tehničar drvoprerađe	29 učenika
		Obrazovni program (nivo III)	
		1) Stolar	30 učenika

28. JU Srednja mješovita škola „Mladost“ Tivat	Poljoprivreda, prehrana i veterina <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i> 1) Poljoprivredni tehničar	15 učenika	Usluge <i>Obrazovni program (nivo III)</i> 1) Frizer (na albanskom jeziku)	30 učenika
	Mašinstvo i obrada metala <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i> 1) Automehatroničar	8 učenika		
	Elektrotehnika <i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Elektroinstalater / Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	15 + 11 učenika	Turizam, trgovina i ugostiteljstvo <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Tehničar usluživanja <i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Konobar / Kuvar 2) Prodavač	20 učenika 15 + 8 učenika 19 učenika
29. JU Muzičke škole Tivat	Humanistika i umjetnost <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Muzički izvođač – klarinetista 2) Muzički izvođač – saksofonista 3) Muzički izvođač – flautista 4) Muzički izvođač – trubač 5) Muzički izvođač – hornista 6) Muzički izvođač – trombonist	1 učenik 1 učenik 1 učenik 2 učenika 2 učenika 1 učenik	Turizam, trgovina i ugostiteljstvo <i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Konobar / Kuvar	10 učenika 15 + 3 učenika 8 učenika
30. JU Gimnazija „25. maj“ Tuzi	1) Opšta gimnazija 2) Opšta gimnazija (na albanskom jeziku)	17 učenika 18 učenika	Ekonomija i pravo <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i> 1) Ekonomski tehničar	20 učenika
31. JU Srednja mješovita škola „Bratstvo–jedinstvo“ Ulcinj	Turizam, trgovina i ugostiteljstvo <i>Obrazovni programi (nivo IV1)</i> 1) Turistički tehničar 2) Turistički tehničar (na albanskom jeziku)	12 učenika 10 učenika	Poljoprivreda, prehrana i veterina <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i> 1) Poljoprivredni tehničar	
	<i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Konobar / Kuvar (na albanskom jeziku)	15 + 14 učenika		
	Mašinstvo i obrada metala <i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Automehaničar / Limar–autolimar (na albanskom jeziku)	15 + 15 učenika		

33. JU Srednja stručna škola Cetinje

Turizam, trgovina i ugostiteljstvo <i>Obrazovni programi (nivo III)</i> 1) Konobar / Kuvar	15 + 3 učenika
Ekonomija i pravo <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i> 1) Ekonomski tehničar	8 učenika

34. JU Obrazovni centar Šavnik

Poljoprivreda, prehrana i veterina <i>Obrazovni program (nivo IV1)</i> 1) Poljoprivredni tehničar	20 učenika
---	------------

NAPOMENA

- 1) Učenici koji se upisuju u JU Obrazovni centar Šavnik, ako žive izvan Šavnika, imajuće besplatan smještaj u Đačkom domu u Šavniku.
- 2) Škole ne mogu formirati odjeljenja ukoliko ne postoji minimum broja učenika koji je predviđen zakonom i Pravilnikom o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje izvode javno važeće obrazovne programe („Službeni list RCG“, br. 73/2003 i „Službeni list CG“, br. 45/2010).
- 3) Umjetničke škole mogu organizovati provjeru posebne nadarenosti odnosno sklonosti učenika do 12. avgusta 2013. godine.
- 4) Dokazi o obrazovanju stečeni u inostranstvu dostavljaju se u formi kopije, odnosno prevoda sudskog tumača, uz rješenje o priznavanju obrazovne isprave, odnosno uz potvrdu o započetom postupku priznavanja inostrane obrazovne isprave, koju izdaje Ministarstvo prosvjete.

Na osnovu člana 12, stav 4 Zakona o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10), Ministarstvo prosvjete objavljuje

NAKNADNI KONKURS

ZA UPIS POLAZNIKA U PRVU GODINU VIŠEG STRUČNOG OBRAZOVANJA – OBRAZOVNI PROGRAM MENADŽER KULINARSTVA
ZA ŠKOLSKU 2013/2014. GODINU

JU Škola za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“ Podgorica – 15 kandidata

OPŠTI USLOVI

U prvu godinu višeg stručnog obrazovanja Obrazovni program Menadžer kulinarstva može se upisati lice koje je završilo:

- četvorogodišnju stručnu školu iz oblasti kuvarstva i položilo stručni ispit; ili
- trogodišnju stručnu školu iz oblasti kuvarstva i položilo majstorski ispit.

Kandidati za upis podnose sljedeća dokumenta:

1. Prijavu na Konkurs. Na osnovu člana 13 Zakona o administrativnim taksama („Službeni list RCG“, br. 55/03) kandidati za upis su oslobođeni plaćanja administrativne takse.

2. Svjedočanstvo posljednja tri razreda stručne škole.

Kandidati koji su završili trogodišnju stručnu školu dostavljaju svjedočanstva iz sva tri razreda stručne škole i dokaz o položenom majstorskem ispitu, odnosno dokaz o stečenom petom stepenu ili KVK koji su stečeni po ranijim propisima.

3. Izvod iz matične knjige rođenih (original ili ovjerena kopija, bez obzira na datum izdavanja) ili ovjerena fotokopija biometrijske lične karte.

Prijava na Konkurs podnosi se Školi do 21. avgusta 2013. godine.

Rang lista kandidata za upis objavljuje se na oglasnoj tabli Škole 23. avgusta 2013. godine.

Prijava za upis kandidata će se podnosi Školi 30. avgusta 2013. godine.

KRITERIJUMI ZA UPIS

I Kriterijumi za upis u I godinu višeg stručnog obrazovanja

Redoslijed za upis kandidata u I godinu višeg stručnog obrazovanja određuje se na osnovu Pravilnika o načinu, postupku i vrednovanju kriterijuma za upis učenika u stručnu školu („Službeni list RCG“, broj 21/05)

Način, postupak i vrednovanje kriterijuma za upis učenika u stručnu školu u slučaju kad je broj prijavljenih kandidata za upis veći od broja traženog konkursom, vrši se na način propisan ovim Pravilnikom.

Predmeti od značaja za sticanje nivoa višeg stručnog obrazovanja Obrazovni program Menadžer kulinarstva su Kuvarstvo i Praktična nastava.

Pravo na prigovor

Na utvrđenu rang listu, kandidat za upis može podnijeti prigovor nastavničkom vijeću Škole u roku od tri dana od dana objavljivanja rang liste na oglasnoj tabli.

Po prigovoru, nastavničko vijeće je dužno da odluči u roku od tri dana od dana podnošenja prigovora.

Odluka nastavničkog vijeća je konačna.